DE CODEX TRAJECTINUS VAN DE SNORRA EDDA

+819.109
SMD

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ EDUARD IJDO. — LEIDEN.

DE CODEX TRAJECTINUS VAN DE SNORRA EDDA

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN DOCTOR IN DE NEDERLANDSCHE LETTEREN AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM, OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS Dr. HECTOR TREUB, HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER GENEESKUNDE, IN HET OPENBAAR TE VERDEDIGEN OP DINSDAG 27 MEI 1913, DES NAMIDDAGS TE 4 UUR, IN DE AULA DER UNIVERSITEIT, DOOR WILLEM VAN EEDEN Jr., GEBOREN TE 's-GRAVENHAGE

LEIDEN. — EDUARD IJDO. — 1913.

HÁSKÓLI ÍSLANDS
ÚR BÓKUM FINNS JÓNSSONAR

AAN MIJN OUDERS

U, Professor BOER, *Hooggeachte Promotor, betuig ik mijn oprechten dank voor het vele, dat ik in Uw collegezaal en in Uw studeerkamer van U heb mogen leeren. De herinnering aan Uw strenge methode, blijkende uit de raadgevingen, die Gij ten allen tijde bereid waart te geven, zal mij steeds bij blijven. Uw krachtige hulp heeft mij gedreven naar de voltooiing van dit proefschrift.*

Voor het van U, Professor TE WINKEL, *Professor* BRUGMANS *en van U, Lector* FADDEGON, *genoten onderwijs en voor de mij door U betoonde welwillendheid ben ik zeer dankbaar.*

Ook past een woord van dank aan Professor FINNUR JÓNSSON *voor Zijn vriendelijke inlichtingen. De naam van Hem, die het eerst de belangstellenden op de waarde van dit handschrift attent maakte, blijve op deze plaats niet onvermeld.*

Ten slotte een woord van dank aan de besturen der Universiteitsbibliotheek te Utrecht en der Arna-Magnæaansche verzameling te Kopenhagen. Langen tijd heb ik, dank zij hun voorkomendheid, aan hun zorg toevertrouwde handschriften kunnen raadplegen.

INLEIDING

INHOUD

Blz.

HOOFDSTUK I

Beschrijving van het handschrift . . . . I—VI

HOOFDSTUK II

De verhouding van het Utrechtsche Hs. tot de codices Wormianus en regius . . . . . VII—LXXXVII

HOOFDSTUK III

De verhouding van de codices Wormianus, regius en Trajectinus tot den codex Upsaliensis . . . . . LXXXVIII—CVIII

HOOFDSTUK IV

Bespreking van enkele andere plaatsen in de Gylfaginning, het Skáldskaparmál en het Háttatal . . . . . CVIII—CXXVI

2[a] þad sama spurdu þeir af gaumlum frendum sinum at siþ- (A. M. I 6. 1)
-an er talid voru morg hundrod vetra, þa var hin sama
jord ok sol ok himintungl, enn gangur himintunglanna
var oiafn, attu sum leingra gang enn sum scemra, Af þui-
5 -lijkom lutum grunadi þa, ad nocur mundi vera stiornari
himintunglanna sa er stilla myndi gang þeira ad vilia sin-
-om ok myndi sa vera rykr miøg ok mattigur, ok þess
ventu þeir ef hann redi firi hofud scefnunom, ad hann myn-
-di ok fyrr verid hafa enn himintunglin. ok þat sia þeir ef
10 hann rædur gangi himintunglanna, ad hann myni rada scini
solar ok dogg loptzins ok auexti jardarinnar er þui fylgir
ok slict sama vindenum lopzins ok þar med stormi seyar-
-ins. þa vißu þeir eigi huar Riki hans var. Af þui trudu
þeir ad hann red ollum lutum á jordu ok j lopti himins
15 ok himintunglum seyarins ok vedranna. Enn til þess ad
helldur mætti fra segia eda j minni festa þa gofo þeir nofn
med siálfum ser ollum lutum ok hefur þessi atrunadr a
marga lund breyz sua sem þiodernar sciptost ok tungurnar
greinduz. Enn alla luti scildo þeir jardligri scilningo þuiat
20 þeim var eigi gefin andlig spekþin. Sua scilþo þeir at allir
lutir veri smidadir af nocuru efni

Verolldin var greind j þriar halfor fra sudri j vestr ok
inn at miþiardar sid Sa lutur var kalladr affrika. Enn syd-
-ri lutr þeirar deilldar er brunninn af solu Annar lutur
25 fra vestri til nordrs ok inn til hafsins er sa kalladr europa

16. mætti] In het Hs. staat niet æ, maar a met een krul er onder.

(A. M. I 12. 3) eda enea Enn nordri luti er þar suo kaldr at eigi vex gras á ok eingi biggir, fra nordri ok vm austr holfor alt til sudrs þat er callat asia. j þeim luta veraldar er oll fegrd ok prydi ok eignir ok jardarinnar gull ok gimsteinar, þar er ok mid veroldin ok sua sem þar er jordin fegri ok betri ollum kostum enn j odrum stodum, sua var ok manfolcit þar mest tignad af ollum giptenom spekini ok aflinu, fegrd-inni ok allskostar kunnastinnar

Ner midri verolldinne var gort þat hús ok herbergi er agetaz hefir verit er callat er troia þar sem ver kollom tyrcland þessi stadr var miclu meir gor enn adrir ok med meira hagleik, á màrga lund med kostnadi ok fongum er þar voru til Þar voru xij. konungdomar ok einn yfir kon-ungr, ok láu morg þiodlond til huers konungdomsins. Þar voru j borginni xij. hofod tungur, þessir hofdingiar hafa verid vm fram adra menn þa er verid hafa j veroldo vm alla mandomlega luti. Einn konungr er þar var er nefnd-ur munon eda mennon hann atti dottr hofud konungsins priami su het troan, þau áttu son hann het tror ed thor hann var at vp fæzlu med hertoga þeim er nefndr er lor-icus, Enn hann var x. vetra, þa tok hann vid jofnon fodr sins. sua var hann fagr álitum er hann kom med odrum monnum, sem þa er fils er grafid j eik har hans er fegra enn gull. Þa er hann var xij. vetra, þa hafdi hann fullt afl þa lypti hann af jordu x. biarnstockum ollum senn, Og
[2b] þá ‖ drap hann loricum hertoga fostra sinn ok kono hans lora eda glora ok eignadi ser rykit tracia þat kollom ver hrudheim. þa for hann vida um lond, ok kannadi allar heims holfor ok sigrad einnsaman alla berserki ok alla risa ok einn inn mesta dreka ok morg dyr. j nordr holfo

22. fagr] g uit d verbeterd. 28. hrudheim] De schrijver begon met een þ; d. w. z. de eerste streep, schrapte die door en ging voort met hr—.

heims fann hann spakonu þa er sibil het, er ver kollum (A. M. I 22. 18)
sif ok fec hennar. Eigi kann ec seigia ett sifiar hon var allra kuenna fegurst, hár hennar var sem gull. Þeira son loride er lykr var fedr sinom. hans son var einridi, hans s. ving. hans son vingenir, hans s. modi hans s. ingi. hans s. sescef. hans s. heduig. hans s. athra. er ver kollum ann-an. hans s. urmann. hans s. heremod. hans s. scialdun, er ver kollom sciold. hans s. biar. hans s. iate. hans sonr gudolfr, hans son finn, hans son friall..f er ver kollom fril-leif. hann atti þann son er nefndr er odinn. hann var agietr madr af speki ok allri atgorui kona hans het frigida, er ver kollom frig. Oþinn hafdi spadom ok sua kona hans. ok af þeim visindom fann hann þat ad nafn hans myndi vppi vera haft j nordr holfo heimsins ok tignad vm fram alla konunga fyr þa sok fystiz hann at byria ferd sina af tyrclandi ok hafdi med ser micinn fiolda lids vnga menn ok gamla karla ok konr ok hofdo med ser marga gorsim-liga luti. Enn huar sem þeir foru yfir lond þa var ageti micit fra þeim sagt. sua at þeir þotto likari gudum enn monnum þeir gefa ey stad ferdinne, fyr enn þeir koma nordr j þat land er nu er kallad saxland. Þar dualdiz oþ-inn langar ridir ok eignaz vida þat land.

Þar setr oþin til landgetzlo iii sono sina er einn nefndr vegdeg. var hann rijkr konongr ok red fyrir austr saxalandi, hans sonir voru þeir vitrgils. ok vittafadir heingez ok sigar fadir suegdeg er ver kollum suipdag. Annar sonr oþ-ins het beldeg. er ver kollum baldr, hann atti þar land er nu heitir vestual hans sonr var brandi friodigar er ver

9. friall..f] De a in de eerste lettergreep is door den schrijver er boven gezet met een haaltje om te kennen te geven, dat hij tusschen de i en de eerste l hoort. Wat hij tusschen de tweede l en de f heeft willen zetten, is niet duidelijk, een e met een puntje er onder, een a met een puntje er boven.

(A. M. I 26. 6) kollom froda. hans son var friouinn, hans s. unig. hans s. geuis. Enn iii sonr oþins er nefndr sigi. hans s. uefer. þeir langfedr redo þar firi er nu er kallat frackland ok er þadan su ett komin er kollod er volsungar. Fra ollom þess-
5 -um eru storar ettir komnar ok margar. þá byriadi oþenn ferd sina nordr ok kom j þat land er þeir kolludo reidgota-land, ok eignadiz j þui landi allt þat er hann villdi, hann setti þar til landa son sinn er scioldr het er scioldungar eru fra komnir, hans son var frilleifr, þat eru danakonung-
10 -ar, ok þat heitir nu jotland er þa var kallad reidgotaland

Eptir þat for hann nordr þar sem nu heitir suidiod, þar var sa konungr er gylfi er nefndr, Enn er hann spyr til ferdar þeira asia manna er esir voru kalladir, for hann j moti þeim ok baud ad oþinn scilldi slikt valld hafa j hans
15 Riki sæm hann villdi ok sa timi fylgdi ferd þeira, ad huar
3[a] sem þeir duoldoz j londom þa var þar ár ok ‖ fridr, ok trudu allir ad þeir veri þess radandi, þuiat þat sa rikis-menn ad þeir voru olijker odrom monnum þeim er þeir hofdo sed at fegrd ok suo at viti. þar þotti oþni fagrir
20 landz kostir, ok kaus ser þar borg stad sem nu heita sigtun. Scipadi hann þar hofdingom ok j þa liking sem verit haf-di j troiu. Setti xij. hofod menn j stadnum at doma lanz-log ok sua scipadi hann rettom ollom sem fyr hafdi verit j troiu ok tyrcir voru uanir. Eptir þat for hann nordr
25 þar til er siar tok uit honum, sa er þeir sogdo at legi um oll lond ok setti þar son sinn til þess Rikis er nu heitir noregr sá er seminger calladr ok telia þar noregs konungar sinar ettir þar til hans. ok sua jarlar ok adrir rikis menn. Sua sem s. j haleygia tali. Enn oþinn hafdi med ser þann
30 son sinn er yngui er nefndr er konungr var j Suiþiod eptir hann. ok er af honom komnar þer . . . uonfong

31. . . .] open ruimte voor 3 letters.

þar innan lanz enn sum sonum sinom ok vrdu þessar ettir (A. M. I 28. 19)
fiolmennar, at um saxland ok alt þadan of nordr holfor dreifdiz sua at þeira tunga asiamanna var eigin tunga um oll þessi lond. ok þat þickiaz menn scynia mega af þui
5 ritod eru langfedga nofn þeira, at þau nofn hafa fylgt þessi tungu ok þeir esir hafa haft tungona nordr hingad j heim j nordeg ok j suiþiord j danmork ok j saxland ok j einglandi ero forn lanz heiti eda stada heiti þau er scilia ma, at af annari tungu ero gefin enn þeßi.

10 Gylfi konungr red þar londum er nu heitir suiþiod fra honom er þat sagt at hann gaf einni farandi konu at laun-om scemtonar sinnar, eitt plogs land j Riki sino þat er uij øxn drøgi vpp dag ok not, enn su kona var ein af asa et hon er nefnd Giefion. hun toc uij øxn nordan vr jotun-
15 -heimum enn þat voru sonir jotuns nocurs ok hennar ok setti þa firi plog. Enn plogrinn giec sua breitt ok diupt at vp leysti landit ok drogu øxnirnir þat land vt á hafit ok vestur ok nomo stadar j sundi nokoro. þar setti Gefion landit ok gaf nafn ok callaadi selund. Enn þar sem land-
20 -it hafdi vp geingit var þar eptir vatn þat er nu er logr-inn calladr suiþiod. ok ligia sua vikr j leginom sem nes j selundi. Sua s. bragi gamli: Gefion dro fra Gylfa glod diuprødol audla sua at af renni rauknom rauk danmarcar auka, baro øxn ok atta ennitungl þar er gengo, fyrir vin-
25 -eydiar vidri, valrauf fiogor hofod.

Gylfi konungr var madr vitr ok fiolkunnigr, hann vndr-

4. scynia] Er staat een punt op den eersten haal van de y. Waarschijnlijk heeft de schrijver eerst scinia willen zetten. 7. suiþiord] d. w. z. suiþiod met een r er boven geplaatst en een haaltje van den schrijver, dat moet aanduiden, dat die r tusschen o en d moet staan. 11. honom] De tweede o is uit u verbeterd. 17. øxnirnir] d. w. z. øxirnir met een streep boven xi en een haaltje van den schrijver, aanduidende, dat de met die streep bedoelde letter (n) tusschen x en i moet staan.

A. M. I 32. 13) -adiz þat miok er asa folc var suo kunnigt at allir lutir
gengo at vilia þeira. þat huxadi hann huort þat myndi
vera at odli sialfra þeira eda myndi þui vallda god mogn
þau er þeir blotodo, hann byriadi ferd sina til asgarz ok
5 for med laund ok bra á sic gamals mans liki ok duldiz
sua. Enn esir voru þui visari at þeir hofdo spadom ok sa
[3b] þeir ferd hans fyr enn hann kom ok gordi || moti honom
sionhuerfingar. ok er hann kom inn j borgina þa sá hann
þar hafa holl suat varla matti hann yfir hana siá. þak
10 hennar var ligt gylltum sciølldum sua sem spanþak. Suo s.
þiodolfr inn hunuersci at valhaull var sciolldom þocod, A
baki letu blikia bardir voro gríóti suafnis sualnefiar seggir
hyggiandu. Gylfi sa man j hallar durom ok lek at hand-
-sǫcum, ok hafdi xij. senn á lopti. Sa spurdi hann fyr ad
15 nafni, hann nefndist gángleri ok kominn af refilstijgum ok
beiddist ad sǫkia til nattstadar, ok spurdi huer hollina atti.
hann suarar ad þat var konungr þeira, enn eg ma fylgia
þer at seigia hann skaltu þa siálfur spiria hann nafns ok
sneriz sa madr firi honum inn j hollina enn hann giec
20 eptir enn þegar laukz hurdin á hela honum, þar sa hann
morg gólf ok margt folk sumt med leikum, sumir drucku,
sumir med vopnum ok børduz. þa litadiz hann um ok
þotto margir lutir otruligir þeir er hann sa. þa melti
hann Gattir allar adr gangi fram vmskodaz skuli um
25 scygnaz skuli þuiat ouist er at vita huar ovinir sitia á
fleti fyrir. Hann sa þriu háseti huert vpp fra ødru, ok
satu þrir menn sinn j hueriu. þa spurdi hann huert nafn
hofdingia þeira veri. Sa suara er hann leiddi inn at sa
er j nazta haseti sat var konungr ok heitir hár. enn þar

27. huert] Dit woord is door den schrijver eerst overgeslagen, daarna boven den regel gezet met een haaltje, aanduidende, dat het tusschen hann en nafn moet staan.

nest sa er heitir jafnhár. enn sa er ofarst er þridi heitir. (A. M. I 36. 11)
þa spyr hár komandann huad fleira er orondi hans, enn
heimill er matur ok drycr honom sem ollom þar j hafa høll.
Hann Suar. at fyrst uill hann spyria ef nocur frodur
5 madr er inne. Hár Suar. ad hann komi eigi heill vt nema
hann se frodari ok stattu frami medan þu fregnar, sitia
skal sa er seigir. Gangleri hóf sua mál sitt. huer er oztur
ok ellstur allra guda har s. Allfodr heitir sa ad voru
máli. enn j asgardi enum forna atti hann xij. nofn. Eit
10 er Allfodur Annat er herran eda herian. þridia er nikar
eda hnikar. fiorda nikur eda hinkudr. fimti fiolnir. uj osci.
uij. omi. uiij. biblide eda biblinde. ix. suidr. x. suidrir xi.
uidrir. xij. jalg eda jalkr. þa spyr G. huar er sa gud eda
huad ma hann eda huad hefir hann vnnid framauercka.
15 Hár s. Lifir hann of allar alldir ok stiornar øllu Riki
sinu ok redr ollom lutum storum ok smam. þa mællti jafn
hár. hann smijdadi himin ok jord ok lopt ok alla eign
þeira þa M. Þridi. hitt er þo mest er hann giorde manenn
ok gaf honum ønd þa er lifa scal ok alldri tynazt þott lik-
20 -amrinn funi til molldar eda brenni at oscu ok scolu allir
menn lifa þeir er rett ero siþaþir vera med honum sialfum
þar sem heitir gymli eda vingolf. enn vondir menn scolo
fara til heliar ok þadan j nyflhel, þat er nidr j enn ni-
-unda heim. þa M. G. huad hafdist hann adr at enn him-
4[a] 25 -ininn ok jord veri gua. þá || S hár. þa var hann med
hrimþurßum. G. Melir. huad uar vpp haf eda huersu hofz
eda huad var ádur. Har s. So sem s. j volospa Ar var
alda þat er eci var vara sandr ne ser ne sua ..... jord
fanz eigi ne vp himin gap var ginnunga ok gras eci.
30 þ. Melir jafnhár. fyr var þat morgom olldum er jord veri

28. .....] open ruimte voor ongeveer 6 letters. 29. *ok*] verbeterd uit en*n*.

(A. M. I 40. 6) scopod er niflheimur var gor ok j honom midiom liggur
brunnr sa er huergelmir h. ok þadan af falla þer ár er sua
heita. Suol. gunþra, form fimbul, þul. Slidr ok hrid Sylgr
ok ylgr. uid. leiptur. giøll er nestr helgrindom. þa Melir
5 þridi. fyrstor var þo sa heimur j sudr holfo er Muspell h.
hann er lios ok heitur sua at logandi ok brennande er hann
ok ofar þeim er þar eru vtlendir ok eigi eigo þar oþol sa
er surtur nefndur er þar situr á landz enda til landvarnar.
hann hefir logandi suerd ok j enda veralldar mun hann
10 fara ok heria ok sigra oll gudin ok brenna allann heim
med elldi. Sua s. j volospá. Surtur fer sunnan med suiga
leifi scin af suerdi sol valtifa griotbiorg gnata enn gifur
rata troda halir helueg enn himin klofnar. G. Melir. Huer-
-su scipadiz adr enn ettirnar yrdi, eda aukadiz manfolcit.
15 þa Melir hár. Ar þer er kalladar eru eliuagar þa er þer
voru so langt komnar fra vpp sprettunne at ettr kuika su er
þeim fylgdi hardnadi suo sem syndur þat er rennur vr elld-
-inum þa vard þat iß ok þa er sa iß gaf stadar ok rann
eigi þa heldi yfir þannig vr þat er afstod ettrino ok fraus
20 at hrimi ok jok huert rimid yfir annad alt j ginnungagap.
þa Melir jafnhár. Ginnungagap þat er vitzi til nordr ettir
fyltiz med þunga ok hofogleik iß ok hrims ok inn yfra
ur ok gustr enn inn sidri lutr ginnungagaps lettiz moti
gneistum ok siom þeim er flugu vr muspelz heime. þa Mel-
25 -ir þridi. Sua sem kallt stod af niflheimi ok allir lutir
grimmir. Sua var allt þat er uißi namunda muspelli heit
ok liost. Enn Ginnungagap var suo leit sem lopt vindlaust
ok þa er mottiz rimino bloz hitans sua ad bradnadi ok
draup ok af þeim kuiko dropum kuiknad med krapti þeß
30 er til sendi hitann ok vard mans likændi ok er sa nefndur
ymir Enn rimþurßar kalla hann aurgelmi ok eru þadan
komnar ettir rimþurßa. Sua s. j volospa enni scommu
Ero vaulor allar fra vidolfi vitkar allar fra vilmeidi,

enn seidberendr fra suarthøfda allir jotnar fra ymi kom- (A. M. I 44. 5)
-nir. Enn hier s. sua. vafþruþnir jotunn. Þa spurdi G.
huadan aurgelmir kom med jotnasonum fyrst inn frodi jot-
-unn. Or eliuagom stucu eitr dropar ok ox vnz vard or
5 jotun. þar onar ettir komo allar saman þui er þat alt eda
atalt. Þa Melir. G. huernig oxu ettir þadan eda huadan
scapadiz sua at fleiri menn vrdu eda trui þer þann gud
[4b] er ‖ nu sagdir þu fra. Þa s. jafn hár. firi ønguann mun
játum ver hann gud hann uar jllr ok allir hans ett menn,
10 þa kollum ver rimþurßa. enn sua er sagt, ad þa er hann
suaf fiec hann sueita þa ox vndir vinstri hendi honum
madr ok kona ok annar fotur hans gat son vit ødrum enn
þadan af komo ettir þat ero rimþurßar inn gamli rim-
-þurß hann kollom ver ymi. þa Melir. G. huar bygdi ymi
15 eda huad lifdi hann. Har s. Nest var þat þa er rimid
draup at þar vard af kyr su er audumbla het enn 4ar
miólkr ár runno vr spenum hennar ok feddi hon ymi.
þa Melir. G. Vid huad fæddist kyrin. hun sleikdi rim-
-steina þa er salltir voro. ok inn fyrsta steinanna er hun
20 sleikdi kom or steininom at quelldi manshár. Annann
dag mans hofut. þridia dagur var þat allr madr sa er
nefndr buri hann var fagur álitom micill ok máttigr
hann gat son þann er bor er nefndur hann fiec þeirar
konu er bettla het dottir bolþorns jotuns. Og feingo þau
25 iij sono, het einn Odinn, annar Vili. iij. Ve. ok þat er
min trua ad sa odinn ok hans brodr munu vera styr-
-andi himins ok jardar. þat etlum ver ad hann muni sua
heita, Sua heitir sa madr er ver vitum mestann ok ága-
-astann. ok vel mego þer hann lata sua heita. þa Melir.
30 G. Huad vard þa om þeira sett. Eda huorir voro rikari.
þa melir H.

Synir bors dropo ymi jotun, enn er hann fell þa liop
sua micit blod or sárum hans ad medur þui drecþo þeir

(A. M. I 48. 2) allri ett rimþurßa nema einn komst vndan med sinu hysci.
þann kalla jotnar bergelmi hann for vpp á ludr sinn ok
kona hans ok helz þar, ok ero af þeim komnar rimþurßa
ettir. Sua sem hier s. Oroui vetra adr ueri jord of skopod
5 þa var bergelmir borinn þat er fyrst of man er sa inn
frodi jotun varaludr of lagidr. þ. s. G. Huad hofdoz þa at
bursynir ef þu truir ad þeir se gud. Har s. eigi er þar
litid af ad seigia. þeir tocu ymi ok fluttu j mitt ginnunga
gap og gordu af honum jordina af blodi hans seinn ok
10 votnin. jordin var gor af holldinu enn biorgin af beinonum.
Griot ok urdir gordu þeir af tonnom ok joxlum ok af
þeim beinom er brotin voru. þ. M. jafn har. Af þui blodi
er or sárum rann ok laust for þar af giordu þeir sia þann
er þeir girdo ok festu saman jordina ok logdo þann sia j
15 ring vtan vm hana. ok mon þat flestom manni ufora þyck-
-ia ad komast þar yfir. þa M. þridi. toku þeir ok haus
ok gordu þeir haus himin ok setto hann vpp yfir jordina
med iiij. scautum ok vndir huert horn settu þeir duerg þeir
heita sua. Austri. vestri. sudri. nordri. þa toko þeir sier ok
20 gneista þá er lauser uoro ok kastad hafdi or muspelz heimi
ok setto j mit ginnunga gap a himin bædi ofan ok nedan
til ad lysa himin ok jord. þeir gafo stadar ollom elding-
5[a] -om sumom á himni sumar || foru lausar vndir himni ok
settu þo þeim stad ok scopodo gongo þeim. Sagt er j
25 fornum vijsindum ad þadan af voru dogr greind j áratal.
Sua s. j volospa. Sol þat ne viße huar hon sali átti.
Mani þat ne viße huat hann megnis átti. stiornur þat ne
viße huar þer stadi áttu. Sua var adr enn þetta ueri.
Þ. M. G. þetta ero micil tidendi er nu heyri ek. furdu mic-

1. rimþurßa] þ uit h verbeterd. 13. laust] Het hier volgende woord var d is door den schrijver vernietigd. 17. haus] Het hier volgende woord hans is door den schr. vernietigd.

-il smijd er þat ok hagliga gor. huernig var jordin hattud. (A. M. I 50. 18)
þ. s. Hár. hon er kringlott vtan ok þar vtan um liggur inn
diupi Siar ok med þeiri siaur strondinne gafo þeir lond
til bygdar jotna ettom. Enn firi innan a jordunne gordu
5 þeir borg umhuerfis heim firi ofridi jotna, enn til þeirar
borgar hofdo þeir brár ymis jotuns ok kollodu þa borg
midgard. þeir tóku ok heila hans ok kostudu j lopt vpp
ok gordo af skyin. Sua sem hier seigir. Or ymis holldi
var jord of scopod, enn or sueita siár, biorg or beinonum
10 badmr or hari, enn or hause himin. Enn or hans bram
gordo blidregin midgard manna sonum, Enn or hans heila
voro þaa hardmodgu sky oll of scopod. Þ. M. G. Mikit
þotti mier þeir þá hafa snuit til leidar er jord ok himin
var gort ok sol ok himintungl voro sett ok scipt dogr-
15 -om Enn huadan komo mennirnir þeir er heim komo.
þ. s. Har. þa er þeir geingo med seuar strondu bors sonir
fundo trie u. ok toko vpp trien ok scaupodo af menn,
gaf inn fyrsti ond ok lif, annar uit ok hroring. þridi
asiono malid ok heuern ok sión gafo þeim kledi ok nofn.
20 het kallmadrinn ascr enn konan embla, ok oloz þadan af
mąnkyndin þeim er bygdin var gefin vndir midgardi, þar
nest gordu þeir sier borg j midium heimi er kallad er as-
-gardr þat kalla menn troia þar bygdo godin ok ettir þeira
ok gordez þadan af morg tidendi ok greinir bedi a jordo
25 ok j lopti. þar er einn stadur er hlidscialf heitir. ok þa er
allfaudur þar settiz j haseti, þa sa hann of alla heima ok
huers mans athefi ok vißi alla luti þá er hann sá kona
hans het frig friorgins dottir af þeira ett er su kynslod
komin er uer collom asa ettir er bygt hafa asgard enn

1. huernig] g uit n verbeterd. 11. gordo] Het hier volgende woord þeir is door den schr. vernietigd. 24. morg] De m is onleesbaar door een klad.

(A. M. I 54. 10) forna *ok* þau R*ik*i er þar liggia ti*l*. *ok* er þ*at* godkun*n*ig
ett *ok* f*ir*i þ*u*i ma h*ann* heita allfaudr ad h*ann* er fad*ir*
allra gudan*n*a *ok* m*ann*an*n*a *ok* alz þeß er af h*onu*m *ok*
h*an*s krapti u*ar* fullgio*r*t. jo*r*din var dottir h*an*s *ok* kona
5 h*an*s af he*n*ni gordi h*ann* in*n* f*y*rsta sonin*n* en*n* þ*at* er
asaþor hono*m* fylgdi afl *ok* stercleikr þar af sigr*ar* h*ann*
oll kyquendi. Norfi eda narfi het jotun er bygdi j jotun-
-heimo*m* ho*n* v*ar* suo*r*t *ok* dauk s*e*m hon atti ett til. ho*n*
v*ar* gipt naglf*ar*a. þ*ei*r*a* s. het audr. þui nest var ho*n* gipt
10 þ*ei*m er anarr hét jord þ*ei*r*a* dott*ir*. Sidast atti h*an*a dell-
-ingr *ok* var h*ann* asa ettar v*ar* þ*ei*r*a* sonr dag*ur* var
h*ann* lios *ok* fag*ur* alito*m* ept*ir* f*a*derni sinu þa tók all-
-faugr nott *ok* dag son he*n*n*ar* *ok* gaf þ*ei*m ij. hesta *ok* ij.
kerror *ok* sendi þau vp á himin ad þau skolo rida a hu*er*-
15 -iu*m* ij. dogru*m* um hu*er*fis jo*r*dina. Ridr nott f*y*ri þ*ei*m
hesti er kalladr er rimfaxi *ok* ad morni hu*er*iu*m* doguir
[5b] h*ann* jo*r*dina af meldropu*m* sino*m*. Sá hest*ur* ‖ er dagr á
heitir scinfaxi *ok* lysir allt lopt *ok* jo*r*dina af faxi h*an*s.
Þ. M. G. hu*er*so styr*ir* h*ann* gang solar e*d*a tungls. Har s.
20 Sa m*ad*r er nefndr mundilfǫri er atti ij. bo*r*n þau vo*r*o sua
fogr *ok* f*r*id at h*ann* calladi an*n*ad Mana, en*n* dótt*ur* sina
Sól *ok* gipti h*an*a þ*ei*m m*ann*i er glenr het. En*n* gudin
reidduz þeßo ofdrembi *ok* toko þau syscyn *ok* settu vp*p* á
himin letu Sol keura þa hesta er drogo kerru solari*nnar*
25 þ*ei*rar er gudin hofdo scopad ti*l* ad lysa heimana af þ*ei*ri
sio er flaug or muspelz hemi. þ*ei*r hest*ar* heta sua Aruak*ur*
ok alsuid*ur*. En*n* vndir bogu*m* hestan*n*a settu gudin ij.
vindbelgi at kǫla þá, en*n* j sumu*m* frǫdu*m* er þat kallat
jsarnkol, Mani styr*ir* gongo tungls *ok* red*ur* nyiom *ok* nid-
30 -o*m*. h*ann* toc bo*r*n ij. af jo*r*dun*n*e er sua heita .....

30. .....] open ruimte voor ongeveer 6 letters. Vóór hiuki staat een haaltje, dat er uitziet als het af kortingsteeken van ok (+) zonder dwarsstreep.

ok hiuki er þau geingo f*ra* brun*n*i þ*ei*m er burgir het, og (A. M. I 56. 10)
báru á oxlu*m* ser sa er heit*ir* Sǫg*ur* en*n* stongin simul vid-
-fin*n*r er nefnd*ur* fad*ir* þ*ei*r*a*. þeßi bo*r*n fylgia mana s*e*m
sia má af jo*r*du. þ. M. G. Skiott fer Solin *ok* ner s*u*o s*e*m
5 hon se redd *ok* eigi myndi hon þa meir huata gongun*n*e
at hon reddiz bana sin*n*. þ. s. har. eigi er þat vndarligt at
hon f*ar*i akafliga. Ner geing*ur* sá er hana sǫkir *ok* ongu-
-an*n* utyrg a ho*n* nema ren*n*a vndan. þ. M. G. Hu*er* er sa
er he*n*ni gor*ir* þan omaga. Har s. þad e*r*o ij. vlf*ar* *ok* heit-
10 -*ir* sa er ept*ir* he*n*ni f*er* scoll. h*ann* hrediz hon *ok* h*ann*
mo*n* taka h*an*a. En*n* sa heit*ir* hati ..... *ok* sua mo*n*
v*er*da. Þ. M. G. hu*er* er ett vlfana. Har s. Gygr ein byr
f*ir*i austan midgard j þ*ei*m skogi er jafn vidr heit*ir* j
þ*ei*m scogi bygg*i*a þer trollkonr er j*ar*nvidir heita. En
15 gamla gygr fod*ir* ad sonu*m* jotna m*ar*ga *ok* alla j v*ar*g-
-likiom *ok* þadan af e*r*o komn*ir* þeß*ir* vlf*ar*. Og sua
er sagt at af ettom v*er*dr sa ein*n* matkastr er kalladr er
mana gramr. h*ann* fylliz m*e*d fiorui allra þ*ei*r*a* m*ann*a er
deiua. Og h*ann* gleup*ir* tungl en*n* stocir blodi himin *ok*
20 lopt oll, þ*ad*an tyn*ir* sol scini sinu *ok* vindar e*r*o þa ókyr*r*ir
ok knyia hedan *ok* handan. Sua s. j uolospa. Austr byr
inalldna j j*ar*nuidiom *ok* fodir þar fenris kindyr verdr or
þ*ei*m ollom einna hu*er*ra tungl tuigan j traullz hami. fyllis
fio*r*ui feigra m*ann*a, rydr ragna siot raudom dreura. suort
25 verda solscin vm sumor eptir, verdr oll valynd uitud er en*n*
eda huat. þ. M. G. Hu*er* er leid til him*ins* af jo*r*dun*n*i
þa s. Hár, *ok* hlo vid. Eigi er nu frolliga spurt er þer ey
sagt þat er gudin gordu bru af jo*r*du ti*l* himins er heit-
-*ir* bifraust h*an*a montu sed hafa. kan*n* v*er*a at kallid er
30 regnboga, hon er m*e*d iij. litom *ok* miog stor *ok* gor m*e*d

11. .....] open ruimte voor ongeveer 8 letters. 19. stocir] i uit c verbeterd.

(A. M. I 60. 18) list *ok* kunasto meiri en*n* adr*ar* smid*ir*, en*n* sua st*er*c s*em*
hon er þa mon hon brotna þa er muspelz meg*ir* f*ar*a rida
h*an*a *ok* suima hest*ar* þ*ei*ra yf*ir* stor*ar* ar sua koma þ*ei*r
fram. Þ. M. G. Eigi þotti mi*er* gudin g*er*a af t*ra*usti bruna
5 er hon scal brotna mega er þau mego þo gora s*em* þau
uilia. þa M. Har. Og e*r*o gudin hallmælis v*er*d af þeßu
smidi. God bru er bifraust en*n* eingi*n* lutr er sa j þeß-
-om heimi er ser megi treustaz þa er muspelz syner heria.
Þ. M. G. Huad hafdiz allfaudr þa at er gor var ásgardur.
6[a] 10 Har s. ‖ I vphafi setti h*an*n stio*r*n*ar* men*n* j seti *ok* beiddi
þa at doma m*e*d ser orlog m*an*n*a* *ok* rada um scipon borg-
-arin*nar* þat var þar s*em* heit*ir* jþavollr j midri borgin*n*i.
Var þat it f*y*rsta þ*ei*ra v*er*c at gora hof þat er seti þ*ei*ra
standa j tolponnor en*n* hasetid þat allfodr á þ*at* hus er
15 bez gort á jo*r*du o mest allt er þat in*n*an *ok* vtan so s*em*
gull eitt j þ*ei*m stad kalla m*en*n glads heim. An*n*an sal
gordu þer, þad v*ar* haugr er gydiurnar áttu *ok* var h*an*n
allfagrt h*us*, h*an*n calla m*en*n vingolf. þar næst gordu
þ*ei*r þ*at*, at þ*ei*r gordu ham*ar* *ok* tong *ok* stedia *ok* þ*ad*an
20 af oll tól on*n*or, *ok* þui nest smidudo þ*ei*r malmstein *ok*
trie, *ok* sua nogl*i*ga þ*an*n malm er gull h. at oll busgogn
ok oll reidigogn hofdo þ*ei*r af gulli, Og er su olld kallad
gull alldr adr en spiltiz af tilkomu q*uen*n*an*n*a* þer como
or jotonheimo*m*. þar nest settoz gudin vp*p* j seti sin *ok*
25 retto doma sina *ok* mintuz hu*a*dan du*er*g*ar* hofdo q*uic*-
-n*ad* j molldun*n*i *ok* nidri j jo*r*dun*n*i s*uo* s*em* madk*ar* j
holldi. du*er*g*ar*n*ir* hofdo skipaz f*y*rst *ok* tekid q*uic*n*an* j
holdi ymis, *ok* voro þa madc*ar*, en*n* af atquedi gudan*n*a
vrdo þ*ei*r vitandi m*an*uiz *ok* hofdu m*an*z lici *ok* bua þo
30 j jo*r*du *ok* j steino*m*. Modsognir v*ar* edztr *ok* an*n*a*r* dur-
-in*n*. Sua s. j volospá þa geingo regin oll á rekstola
gin*n*heilog god *ok* vm þ*at* gettuz at scilldi du*er*ga drot of
scepia or brimis blódi *ok* or blams leggiu*m* þar m*an*licon

morg of gordoz du*er*g*ar* j jo*r*du sem dur m*en*n sagdi, *ok* þ*es*si (A. M. I 64. 14)
s. hon nof*n* þ*ei*ra. Nyi, nidi, no*r*dri, sudri, austri, vestri,
alþiolfr, dualin*n*, narnain*n*, nipi*n*gr. dain*n*, bifr. bafr. baumbr.
nori. orin*n*. on*ar*. oin*n*. Mioduitnir. vigr. *ok* gandalfr. vindalfr.
5 þorin*n*. fili. kili. fundin*n* vali. þror. þroin*n*. þetr. litr. vitr.
nyr. nyradr. rekr. radsuidr. En*n* þeßir e*r*o *ok* du*er*g*ar* *ok*
bua j steino*m* en*n* en*ir* f*y*ri j molldo. draupnir. dolgþuari.
haur. hugstari. hleþiofr. gloin*n*. dori. ori. dufr andu*ar*i hef-
-tifili. harr. sniar. Þeßir quomo fra suarins haugi til aur-
10 -uanga á jorouollo *ok* e*r*o þ*ad*an ettir komn*ar*. þ*es*si e*r*o
nofn þ*ei*ra. Skirfir, viruir, scafidr. ai. alfr. ingi. eikin
scialldi. falr. frosti. fidr. ginnarr. þ. M. G. Hu*ar* er hofud-
-stadrin*n* e*da* helgistadr g*u*dan*n*a. Hár s. þad er ad aski
ygdrasils þar scolo gudin eiga doma sina hu*er*n d*a*g. Þ. M.
15 G. Hu*a*d er at seig*i*a f*ra* þ*ei*m st*a*d. Þá s. jaf*n*hár. Ascrin*n*
er allra triá mestr *ok* beztr lim*ar* h*an*s dreufaz yf*ir* heim
allan*n* *ok* standa yf*ir* himni. Þriar retr t*r*iesins hallda þ*ui*
vp*p* *ok* standa af*ar* breitt. Ein er m*e*d asom, on*n*or med
rimþrßo*m* þ*ar* s*em* fordu*m* v*ar* gin*n*unga gap. jn þridia
20 stendr yf*ir* nyflheimi *ok* vnd*ir* þ*ei*ri rot er hu*er*gelmir en*n*
nidhangr nagar nedan rotina. En*n* und*ir* þ*ei*ri rót er ti*l*
rimþrßa horf*ir* þar er mimis brun*n*r er spegd *ok* m*a*nu*it*
er j folg*it*, Og heit*ir* sa mim*ir* er á brun*n*in*n* h*an*n er fullr
af visondu*m* f*i*ri þ*ui* ad h*an*n d*r*ecr af brun*n*ino*m* af horn-
25 -ino giall*ar* horni. þar kom allfaudr *ok* beiddiz eins dryci*ar*
af brun*n*ino*m*, En*n* han*n* fec e*ig*i f*y*r en h*an*n lagdi auga
sitt ad vedi. Sua s. j vauluspa. Alt veit eg odin*n* huar þu
auga falt j þ*ei*m eno*m* meira mimis brun*n*i, drecr miod
mimi m*o*rgin hu*er*ia*n* af vedi valfaudrs vitud er en*n* eda
30 huad. Þridia rot ascsins stendr a himni *ok* vnder þ*ei*ri rot

---

3. narnain*n*] Het in den tekst op dualin*n* volgende woord nafnam̄ is door den schrijver vernietigd. Narnain*n* is er aan den kant bij gezet.

(A. M. I 70. 10) er sa brun*nr* er miok er heilagr *ok* heit*ir* vrdar brun*nr*, þar
[6b] eigo gudin ‖ domstadm sin*n* hu*er*n dag rida esir þangat
vp u*m* bifraust hun er kollud asbru hestar asan*n*a heita
suá. Sleifn*ir* er beztr h*ann* á odin*n*. h*ann* h*efu*r uij. fotr.
5 An*nar* er gladr iij. gyllir. iiij. glenr. u. sceidbrimir. uj.
silfrintopr. uij. sinif. uiij. gils. ix. falhofnir. x. gulltop*pr*.
xi. letfeti. balldrs hestr v*ar* brendr m*ed* hono*m*. En*n* þor
geingr ti*l* domsins *ok* uedr ár þer er sua heita: kaurnit *ok*
aurnit *ok* kerlaug*ar* ij. þer scal thor vada dag hu*er*n er
10 h*ann* døma fer at asci ygdrasils þ*uia*t asbru br*en*n*r* oll
loga heilog votn hloa. þ. M. G. Bren*nr* elldr yf*ir* bifraust?
Har s. þ*at* er þu ser rautt j boganu*m* er elldr bren*n*andi
vp*p* á himin myndu bergrisar g*a*nga ef ollo*m* v*er*iført á
bifraust þ*ei*m er f*ar*a vilia. Margir stadir e*r*o á himni e*r*o
15 þ*ar* allt g*u*dl*ig* vo*r*n f*ir*i. þar stendr salr ein*n* fagr undir
ascino*m* uid brun*n*in*n* *ok* or þ*ei*m sal koma iij. meyi*ar* þer
er s*u*o heita: vrdr, v*er*dandi, sculld. þ*ess*ar meyi*ar* scapa
m*onnu*m aldr. þer kollo*m* vi*er* nor*nir*. þer koma til hu*er*s
barns er borit er at scapa alldr *ok* e*r*o þeß*ar* godkun*n*ig-
20 -*ar*. En*n* adr*ar* alfa ett*ar*. En*n* en*ar* iij. du*er*ga ett*ar*.
Sua s*em* hi*er* s. Sundr bon*ar* miok hygg ec ad nor*nir* se
eigod þer ett sam*a*n sum*ar* e*r*o alkun*n*ig*ar* sum*ar* alfkun*n*g-
-*ar* sum*ar* døtr dualis. þ. M. G. Ef nor*nir*n*ar* r*a*da orlog-
-u*m* m*ann*a þa scipta þer geusi ojafnar, er sum*ir* hafa
25 litid len e*d*a lof, sum*ir* langt lijf sum*ir* sca*m*t. Har s. God-
-ar nor*nir* *ok* vel ettadar scapa godan*n* alldr. En*n* þ*ei*r
m*enn* er f*ir*i oscopu*m* v*er*da þa vallda þui illar nor*nir*. þa
M. G. huad er fleura stormercia at seigia f*ra* ascinu*m*?
Har s. m*ar*tt er þar af ad seig*i*a. Aurn ein*n* sitr j limu*m*
30 ascsins *ok* er h*ann* m*ar*gsuitandi, en*n* á mille augna h*onu*m
sitr haukr sa er heitir vedrfaulnir. j korni sa er heit*ir* rat-
-atoscor ren*nr* vp*p* *ok* nidr ept*ir* ascino*m* *ok* ber ofu*ndar*
ord milli arnari*ns* *ok* nidhøgs. En*n* iiij. hittir ren*n*a j lim-

-o*m* ascsins *ok* bita barr þer heita sua, dain*n* dualin*n* dun (A. M. I 74. 10)
eur dyra þror. En*n* sua m*ar*g*ir* orm*ar* e*r*o j hu*er*gelmi
m*ed* nidhaug at eingi mega telia. Sua s. hi*er*. Ascr ygdras-
-ils drygid erfidi meira en m*enn* viti hiorir bitr of*a*n en a
5 hlidu fun*ar* scerdi . . . dr haug*g*r ned*a*n. Sua er sagt orm-
-*ar* fleiri liggia vnder asci ygdrasins. En*n* þad of hyg*g*i
hu*er*r, osuidra afa goin*n* *ok* moin*n* þ*ei*r e*r*o grafuitnis syn*ir*.
grabacr *ok* grafuælludr, ofnir *ok* suafn*ir* hyg*g* eg ad ey
myni meds quistu*m* ma. En*n* er þ*at* sagt ad nor*nir*nar
10 þer er byg*g*ia vid vrdarbrun*n* taka hu*er*n dag vatn j brun*n*-
-inum ok vid aurin*n* þ*ann* er ligg*ur* vm brun*n*in*n* *ok* ausa
vp*p* yf*ir* askin*n* til þeß at ei scolo lim*ar* h*an*s t*r*ena e*dur*
funa en*n* þ*at* vatn er sua heilagt at allir lutir þ*ei*r er þar
koma j brun*n*in*n* v*er*da sua huit*ir* s*em* hin*n*a su er sciall
15 heitir er in*n*an liggr u*it* eggscurn. Sua s*em* hi*er* s. Asc
veit eg ausin*n* heitir ygdrasill harbadmr heilagr huita auri
þadan ko*m*a daug*u*ar er j dala falla stendr h*ann* e fyr*ir*
grøn vrdar brun*n*i. Su daug*g* er þ*ad*an af fellr á jo*r*dina
þ*at* calla m*enn* hunangfall *ok* þar af fødaz byflugr, Fuglar
20 ij fødaz vrdar brun*n*i þ*ei*r heita suanir *ok* af þ*ei*m fugl*um*
7[a] hafa komit ‖ þ*at* fugla kyn er sua heitir. þ. M. G. Mikil
tidendi kantu ad seigia af himnino*m*. huat er þar fleura
hofut stada en*n* ad vrdar brunne.

Hár seig*ir* m*ar*g*ir* stad*ir* eru þar gofuglegir. Sa er ein*n*
25 stadr þar er calladr er alfheimr þar byg*g*ir folc þ*at* er lios
alf*ar* heita. En*n* docalf*ar* bua nidri j jo*r*du *ok* e*r*o þ*ei*r
olyk*ir* synom, *ok* myclo ulikari reyndo*m*. lios alf*ar* e*r*o fe*g*ri
en*n* sol syno*m*, en*n* docalfar e*r*o su*ar*tari biki þar er en*n*
sa stadr er breidablic er calladur *ok* er engi þar fegri stadr.
30 þar er *ok* sa stadr er breidablic er calladr *ok* e*r*o vegg*ir*

---

5. . . . dr] na scerdi staat een f (?), een a met een puntje er boven en een teeken, dat n èn u kan zijn.

(A. M. I 78. 10) h*an*s *ok* stodir allar *ok* stolp*ar* af raudo gulli en*n* þac h*an*s af silf*r*i. þ*ar* er en*n* sa stadr er him*in*bio*r*g heita, sa stendr á him*in*s enda vid bru*ar* spord þar er bifraust kemr ti*l* him*in*s. þar er en*n* m*i*cill stadr er vala skialp heit*ir* þ*an*n stad á
5 Odin*n* þ*an*n gordu gudin *ok* þocdo sciro silfri *ok* þar er hlid scialfin*n* j þ*essu*m Sal, þad haseti er sua heitir. Og þa allfaudr sitr j þ*u*i seti þa si*er* h*ann* vm alla heuma. A sun*n*an ve*r*do*m* him*in*s enda er sa salr er allra er fegrstr *ok* bi*ar*tari en sólin, er gimli heitir. h*an*n scal standa þa er bedi
10 him*in* *ok* jo*r*d heu*ir* f*ar*ist, *ok* bygg*i*a þ*an*n stad god*ir* m*enn* *ok* rettlat*ir* of allar alldir. Sua s. j vauluspa. Sal veit ek standa solu fegri gulli betra a gimle þan*n* sculu dyggar drott*ir* byg*g*ia *ok* vm alldr daga yndis niota. þ. M. G. Huad getir þeß stadar þa er surtalogi bren*n*ir him*in* *ok*
15 jo*r*d. H. S. Sua er sagt ad an*n*ar him*in* se sudur *ok* vp*p* f*ra* þ*essu*m himni *ok* heit*ir* sa andlang*ur* En*n* in*n* iij. him*in* se en*n* vp*p* f*ra* þ*ei*m *ok* heitir sa vidblain*n* *ok* á þ*ei*m himni hyg*g*iu*m* vi*er* liosalfa eina byg*g*ia. Þ. M. G. Huadan kømr vindr h*an*n er sterer sua at h*an*n hrør*ir* stor hauf
20 *ok* h*an*n øsir elld. En*n* sua sterckr s*em* h*ann* er þa ma e*ig*i sia h*ann* *ok* þ*u*i er h*ann* vndarlega scapadr. þ. s. H. þad kan*n* eg vel seig*i*a þer: A no*r*dan ve*r*do*m* him*in*s enda sitr jotun sa er hresuelgr heitir han*n* h*efu*r arn*ar* ham, en*n* er h*an*n bein*ir* flug þa stendr vindr vndan vengiu*m* h*an*s. Sua
25 s. hi*er*. hresuelgr heitir er sitr á him*in*s enda jotun j arn*ar* ham, af h*an*s vengio*m* queda vind koma alla m*enn* yf*ir*. Þá M. G. Hui scilr sua m*i*cit ad sum*ar* scal ve*r*a heitt en*n* vetr calldr. H. s. Eigi myndi sua fródr m*ad*r spyria þ*u*i þetta vitu all*ir* at seig*i*a. En*n* ef þu ein*n* ert ordin*n* sua

6. þ*essu*m] Het hier volgende woord þ(?)ad is door den schrijver vernietigd; evenzoo de eerste twee letters van het achter Sal staande þad. Wat hij bedoeld heeft, is niet duidelijk.

fáuis at eig*i* heuir þetta heurt, þa vil ec þo þ*at* vel virda (A. M. I 82. 10)
at helldr spyr*ir* þu eitt sin*n* ofrolliga en*n* þu g*ang*i*r* leingr dulidr þeß er scillt e*r* at u*i*ta. Suasodr heitir sa er h*ann* er fad*ir* sumars *ok* er h*ann* sellifr sua at af h*an*s heiti er
5 þ*at* suaslikt er blitt er. En*n* fad*ir* vetr*ar* er ymist kall-adr vindliomi e*d*a vindsualr. h*an*n er vasadar s. *ok* voru þer attung*ar* g*r*immir *ok* sualb*r*iostadir, *ok* heuir vetr þ*ei*ra skaplyndi. Þa M. G. Hu*er*i*r* e*r*o esir þer er m*onnu*m
[7b] er ‖ scillt ad trua á. Har s. Tolf ero esir godkun*n*ig*ir*. Þa
10 M. jafn har. Eigi ero asynio*r*n*ar* ohelgari *ok* eigi mego þer min*n*a. Þa M. þridi. Odin*n* er eztr *ok* elztr asan*n*a. h*an*n redr ollo*m* lutu*m* *ok* sua s*em* on*n*or gudin eru máttug. þa þiona h*onu*m oll sua s*em* bo*r*n faudr. En*n* frygg er kona h*an*s *ok* veit hon oll orlog m*an*n*a* þott hon seigi e*ig*i
15 spár. Sua s*em* hi*er* er sagt, Ad odin*n* m*el*i*r* sialfr u*it* þ*an*n ás er loki heitir: Or ertu loki *ok* oruiti hui ne legsc-adu loptr ørlog frig hyg*g* ek at oll uiti þot hon sialfgi segi. Odin*n* heitir allfaudr þ*ui*a*t* h*ann* er fad*ir* allra guda. Han*n* heit*ir* *ok* valfaudr þ*ui*a*t* h*an*s osca søn*ir* e*r*o all*ir* þ*ei*r
20 er j val falla þ*ei*m scip*ar* h*ann* val haull *ok* vingolf Og heita þ*ei*r þa einheri*ar*. h*an*n heit*ir* *ok* hanga gud *ok* hapta gud farma gud Og en*n* heuir h*ann* nefnz a fleiri vega þa er h*ann* v*ar* komin*n* ti*l* geyrødar ko*n*gs. Hetumk, g*r*imr, gangi, heri*an*, hialmberi, þeckr, þridi, þudr, vdr, helblindi. har-
25 -sadr, suipall, san*n*getall, herteitr, hnik*ar*, bileugr, baleugr, baulu*er*kr, fiolnir, g*r*im*m*n*ir*. glapsuidr, fiolsuidr, sidhofr, sidscegr sigfaudr, hnikudr, allfaudr, ettridr, farmatyr. osci omi, jafnhar, biflindi, gaundlir, harbardr, suidr, suidrir, jalcr, kialar uidr, þror ygr, þundr, vakr, sciluingr, nafodr,
30 hroptatyr, gautr. jalkr, veratyr. Þa M. G. geusi mo*r*g heuti

23. gangi] een gegolfde streep boven de i, waarvan de beteekenis niet duidelijk is.

(A. M. I 86. 18) hafi þer gefit honom, Og þat veit trúa min at þat mon vera
micill frolleikr sa er hann kann scyn ok dømi huerir at-
-burdir hafa ordit ser til huers þeßa nafns. Þ. S. Hár. Mik-
-il scynsemi er at ryfia þau vanlega vpp, enn þo er þer
5 þat sciotaz ad seigia at flest heiti hafa verit gefin af þeim
atburd, ad sua margar sem ero greinir tungnanna j verolld-
-inni. Þa þikiaz allar þioder þurfa at breuta namni hans
til sinnar tungu til akallz ok bøna firi sialfom ser. Enn
sumir atburdir til þessa heita, hafa gorz j ferdom hans,
10 ok er þat ført j frasagnir. Og munti eigi mega frodr madr
heita ef þu skallt eci kunna seigia fra þeim stortidondom.
Þ. M. G. Huer ero nofn ásanna annarra eda huad scolo
þer at hafaz, eda huad hafa þeir gort til frama. Hár seig-
-ir. Thor er þeira framastr sa er calladr er Asaþor eda
15 akaþór. hann er stercazr allra gudanna ok manna. hann
á þar Riki er þruduangar heita. Enn holl hans heitir
bilscirnir j þeim sal ero u. hundrut golfa ok fiorir tigir
þat er hus mest sua at menn viti. Sua seigir j grimnis
málum. u. hundrot golfa ok vm fiorum tigom sua hygg eg
20 bilscirni med bugom ranna þeira er ek rept vita murs veit
ek mest magar. þór á hafra tua er sua heita: tanngniostr
ok tanngrisnir. ok reid þa er hann ekr j. enn hafrarnir
draga reidina, þui er hann calladr akaþor. hann á ok iij.
kostgripi sem er hamarinn miollnir er rimþursar ok berg-
25 -risar kenna þa er hann kømr á lopt Og er þad eigi vnd-
-arligt. hann heuir lamit margann haus á fedrom eda frend-
-om þeira. Annann grip á hann bestann sem ero meigin
giardar. Og er hann spennir þeim vm sig þa vex honom
asmeginn halfo. Enn iij. lut á hann þann er micill gripr er
30 j þat ero jarnglopar þeira ma hann eigi miſsa vid hamar-

22. tanngrisnir] De laatste r is uit s verbeterd. 28. giardar. De i staat boven den regel tusschen g en a.

-scaptid. Enn eingi er sua frodr ad telia kunni oll storuirki (A. M. I 90. 10)
hans. Enn seigia kann eg þier sua morg tidendi fra honum
8[a] ad dueliaz munu || stundirnar adr enn sagt er alt þat er
ek ueit. Þ. M. G. Spiria vil ek tidinda af fleirom asonum.
5 Annar sonur odins er balldr ok er fra honum gott at
seigia hann er sua fagr alitom ok biartr sua at lyser af
honum, Og eitt gras er sua huitt at jafnad er til balldrs
brár, þat er allra grasa huitast ok þar eptir mattu marca
fegrd hans bedi á hár ok á liki. hann er vitrazr asa ok fegrst
10 taladr ok liknsamazr enn su nattura fylgir honum at ein-
-ginn ma halldaz domr hans. hann byr þar sem heita breid-
-ablic. þat er a himni j þeim stad ma eci vera ohreint. Sua
sem hier seigir. breidablic heita þar er balldr heuir sier of
giorua sali a þui landi er ek liggia veit festa feknstafi.
15 Enn þridi As er sa er calladr er mordr. hann byr á himni
þar sem heita noatun. hann redor firi gongo vindz ok still-
-ir siá ok elld, á hann er gott ad heita til sefara ok til
reida. hann er sua audigr ok fiesell at hann ma gefa þeim
aud landa eda lausafiar, á hann scal til þeß heita, Eigi er
20 mordr ettar hann var vpføddr j vanaheimi. Enn vanir
gislodo hann gudunum ok toku j mot at gislingo þann er
hønir heitir. hann vard at sett med gudom ok monnum.
Niordr á þa konu er scadi heitir dottr þiaßa jotuns. Scadi
vill hafa bustad þann sem hafdi fadir hennar þat er á
25 fiollom nocurom þar sem heitir þrymheimr. Enn niordr
vill vera ner se, þau settuz á þat at þau scylldo vera nio
netr j þrymhemi enn þa adrar jij. j Noatunum. Enn er
niordr kom aptr til noatuna af fiallinu þa quad hann þetta.
Leid romk fioll varka ec leingi á netr einar nio vlfa þytr
30 mer þotti jllr vera hiá saungui suana.
Þá q. scadi þetta. Soua ek matka ..... á fugl

31. .....] open ruimte voor ongeveer 9 letters.

(A. M. I 94. 12) *jar*mi f*ir*i sa m*ic* vekr er af uidi kømr morgin huerian mar. Þa for scadi vp*p* á fiall *ok* bygdi j þrymheimi, *ok* f*er* ho*n* miog á scido*m* *ok* m*ed* boga *ok* scytr dyr hon heit-
-ir ondrgud eþa ondrdis. Sua er sagt þrymheimr heit*ir*
5 er þiazi bio sa in*n* ámatci jotu*n* en*n* nu scadi byg*g*ir scir brudr goda førn*ir* topt*ir* faudor. Nio*r*dr j noatunu*m* gat sidan ij. bo*r*n het an*n*a*d* freur *ok* freyia. þau vo*r*u føgr alit-
-o*m* *ok* mattug freur er in*n* agetasti af ásu*m*. h*an*n redr f*ir*i regni *ok* scini solar. *ok* m*ed* auexti j*ar*d*ar*. *ok* á h*ann*
10 er gott ad heita ti*l* ars *ok* fr*i*d*ar*, h*an*n redr fesølu m*an*na. En*n* freyia er agetuz af ásynio*m*. hon á þan*n* bø á himni er folcuang*ar* heita. *ok* hu*ar* sem hon ridr til vigs. þa á ho*n* halfan*n* val en*n* half*a*n Odin*n* Sua er her s. folcuangr heitir en*n* þar freyia redr seßa kostu*m* j sal half*a*n val
15 ho*n* kys huerian dag en*n* halfan*n* Odin*n* á. Salr hen*n*a*r* sesrumn*ir* h*an*n er m*i*cill *ok* fag*u*r en*n* er hon fer þa ekr ho*n* á kautto*m* sinom *ok* sitr j reid. hon er naquemust m*o*nn*u*m til aheita *ok* af hen*n*a*r* nafni er þ*at* tign*ar* nafn er rykiskonr e*r*o callad*ar* f*r*eyior. h*e*nni licadi vel m*a*n-
20 -søngr, á h*a*n*a* er gott ad heita til asta. Þ. M. G. Mikl*ir* þikia mi*er* þ*es*ser f*ir*i ser esir *ok* eigi er vndarligt at m*i*cill kraptr fylgi y*d*r er þer skulut kun*n*a scyn gudana *ok* vita hu*er*t bidia skal hu*er*r*ar* bæn*ar*in*n*a*r* e*da* e*r*u fleiri en*n* gudin. H. S. Sá er en*n* as er tyr heit*ir* h*an*n er diarfastr
25 *ok* best hugadr *ok* h*an*n redr miok sigri j orosto*m*. A h*an*n
[8b] er gott ad heita hreusti m*o*nn*u*m. þ*at* er ordtak at sá ‖ ty-
-raustur er um fram*m* er adra *ok* eci sezt f*ir*i. han*n* v*ar* *ok* vitur sua at þat er *ok* mellt at sa er tyspakr er vitrastr er. þad er eitt m*ar*c vm di*ar*fleik h*an*s þa er esir lockudu fen-
30 -ris vlf til þeß ad leggia fiǫtrin á h*ann* gleipni. þa trudi

13. Sua] De S is niet duidelijk door een klad. 24. H. S.] Aan den kant staat: f*ra* tyr.

h*ann* þ*ei*m eigi ad þer myndo leusa h*ann* f*y*r en*n* þer logdo (A. M. I 98. 9)
h*on*um ad vedi hond tys j mun*n* h*an*s, en*n* þa er esir villdu
ey leysa h*ann* þa beit h*ann* høndina af þ*at* er nu heit*ir*
vlflidr. Og er h*ann* einhendr *ok* eci calladr settir man*n*a.
5 Bragi heitir ein*n* h*ann* er ágetr ad speki *ok* mest ad málsnilld *ok* ordfimi h*ann* kan*n* mest af scalldskap. Og af h*on*um er brag*u*r calladr scallscap*u*r, Og af h*an*s nafni er sa calladr brag*u*r carla e*du*r quen*n*a bragr er ordsnilld hef*ir* fr*a*m*ar* en*n* adr*ir*, kona edr karl. Cona h*an*s er jþun
10 hon vardueitir j eski sinu epli þau er gudin skulu j bita þa er þau elldaz *ok* ver*d*a þa all*ir* vngir. Og sua man ve*r*a allt ti*l* ragna rokurs. Þ. M. G. allm*i*cid þiki mi*er* gudin eiga vndi*r* gezlo e*da* trunadi jþun*ar*. Þa M. H. Og hlo vid ner lagdi þ*at* oføru einu sin*n*e kun*n*a mun ek þar af ad
15 seigia en*n* þo skalltu nu f*y*rst heura fleiri nofn asan*n*ana.
Heimdallur heit*ir* ein*n* h*an*n er calladr huiti ás, h*an*n er m*i*cill *ok* heilag*u*r han*n* baru ad søni mey*iar* nio *ok* allar systr. Han*n* heitir *ok* hallinscidi *ok* gulltan*n*i. Ten*n* h*an*s voru af gulli. hestr h*an*s heit*ir* gulltopr. h*an*n byr
20 þ*ar* er heita him*in*bio*r*g vid bifraust. h*an*n er vaurdr guda *ok* setr þ*at* u*it* him*in*s enda at geta bruarin*n*a*r* f*ir*i berg-
-riso*m*. h*an*n þ*ar*f min*n*a suefn en*n* fugl. h*an*n si*er* jafnt nott s*em* dag hundrat rasta f*ra* sier. h*an*n heur*ir* *ok* þat er gras vex á jo*r*du e*du*r vll á saudo*m* *ok* allt þad er heyra
25 letr. h*an*n heu*ir* ludr þan*n* er giallar horn heiter. Og heur*ir* blastr h*an*s j alla heima. Heimdalar su*er*d er callad hofud m*an*s. Sua s. hi*er*. him*in*bio*r*g heita en*n* þar heimdall queda valda ueom þar vordr guda drekr j vero ranni glad*ir* m*en*n goda miod. en*n* s. h*ann* sialfr j heimdall*ar* galldri.
30 Nio em eg mødra mogr nio em eg systra.

8. quen*n*a bragr] Boven quen*n*a een b, boven bragr een a, wat be-
-duidt, dat de schr. wilde zetten bragr quen*n*a.

A. M. I 102. 4) Haudr heitir einn ásinn hann er blindr ørit er hann
stercr, enn vilia gudin at þennann ás þurfi ey ad nefna.
þui at hans handa verc muno leingi vera høfd ad minnom
med gudum ok monnum.
5 Vidar heitir inn þaugli ás. hann heuir sco þykann, hann
er sterckr nest þui sem þór, af honum hafa gudin micid
traust, j allar þrauter.
Ali eda Vali heitir einn sonr O. ok rindar. hann er diarfr
j orostom og miog happsceytur.
10 Vllur heitir einn stiupsonr þors enn sonr sunar, hann er
bogmadr sua godr ok scidfær sua ad eingi ma vid hann
kieppaz. hann er ok fagr álitom ok heuir hermans atgorui,
á hann er gott ad heita j einuigi.
9[a] || Forseti heitir sonr balldrs ok naunnu neps d. hann á
15 þann sal á himni er glitnir heitir enn allir er til hans
coma med sacaruanquedi þa fara allir sáttir j burt sa er
domstadr bezr med gudum ok monnum. Sua s. hier. Glit-
-nir heitir salr hann er gulli studdr ok silfri þaedr et sama
enn þat forseti byggir flestann dag ok suefir allir sakar.
20 Sa er enn taldr med ásum er sumir kalla rogbera asanna
ok frumquedil flerdanna ok ouin allra guda ok manna. Sa
er nefndr loki eda loptr, son farbauta jotuns modir hans
heytir laufey eda nál, bredr hans ero þer blyleistr ok hel-
-blindi. Loki er fridr ok fagr synom. jllr j scaplyndi miok
25 fiolbreytinn j hattom. hann hafdi þa speki vm framm adra
menn er sløgd heitir ok vielar til allra luta. hann com
asunum jafnan j fullt vandredi. ok opt leysti hann þa
med velredom. kona hans heitir sigin. Sonr þeira nari eda
narfi. Enn atti loki fleiri born. Angrboda heitir gygr j
30 jotunheimom, vit henni gat loki iij. born. Eitt var fenris
vlfr, ij. jormungandr, þad er midgardz ormr. iij. er hel. Enn
er gudin viſsu til at þessi iij. syscyn fødduz vpp j jotun-
-heimom. Og gudin rogdo til spadoma, at af þessum syscin-

-om myndi þeim micid ohapp standa. Og þotti ollom jllt (A. M. I 104. 20)
af veni. fyrst af moderni ok enn verra af faderni. Þa sendi
allfaudr til gudin ad taka bornin ok fera ser. Og er þau
comu til hans, þa casta- hann orminum j enn diupa sie er
5 liggr um lond oll. Og ox sa ormr sua ad hann liggr j midio
hafino of lond oll ok bitr j spord ser. Hel kastadi hann j
nyflheim. Og gaf henni vald yfir nio heimom at hon scilldi
scipta ollom vistum, med þeim er til hennar voru sendir. Enn
þad ero sottdaudir menn ok elli daudir. hun á þar micla
10 bolstadi. Og eru gardar hennar forkunna hauir Og grindr
storar Eluidnir h. salr hennar. hungr: discr hennar. Sultr:
knifr hennar. Ganglati: þrellinn Ganlaut ambot. fallanda
forad þresculdr hennar. er inn gengr. Kaur seing. bliciand-
-abaul arsali hennar. hon er blá hálf, enn half med horund-
15 -ar lit, þui er hon audkiend. Og helldr gnupleit ok grimleik.
Vlfinn føddu esir heima Og hafdi tyr enn diarfleik til at
gefa honom mat, enn er gudin sa huersu micit hann ox
huern dag, Og allar spar sogdo at han myndi vera lagdr
til scada þeim, þa geingo esirnir þat rad at þeir gordu fiotr
20 allsterckan er þeir colludo løding. Og baru hann til vlfs-
-ins, Og badu hann reuna afl sitt vit fiotrinn, Enn vlfinom
þotti ser þat eci ofrefli, Og let þa fara med sem þeir villdo.
Enn fyrsta sinn er vlfrinn spyrndi vid, brotnadi sa fiotr.
Sua leystiz hann or løðingi. Þui nest gordo esirnir annann
25 fiotr halfo stercari. er þer kollodu dróma. Og bádu enn
[9b] vlfinn reuna þann || fiotur, ok toldo hann verda mundu
agetann miog af afli ef slijk storsmidi metti ei halda honum.
Enn vlfrinn hugsadi at þeſsi fiotr var sterckr miok ok þad
honum hafdi afl vaxid sidan hann braut løding kom þat
30 j hug ad hann mundi verda at leggia sig j hetto ef hann

---

4 casta-] Eind van den regel. De schrijver vergat -di op den volgenden te zetten.

(A. M. I 108. 6) scylldi fregr verda *ok* liet leggia á sig fiotrinn *ok* er esir
tolduz bunir þa risti vlfrinn sic *ok* laust fiotrin á jordina
ok knudist fast at spyrndi vid braut fiotrin sua ad fiarri
flugu brotin, sua drap hann sig or droma. þad er sidan
5 haft firi ordtak, at leusi or lødingi eda drepi or droma
þa er einhuer lutr er akafliga sottr. Eptir þat ottuduz
esirnir ad þeir mundu ei fa bundit vlfinn. þa sendi allfaudr
þann er scirnir er nefndr sendi madr freus ofan j suartalfa
heim til duerga nocora *ok* let gor fiotr þann er gleipnir
10 heitir, hann var gor af u. lutum, Af dyn kattarins Og af
sinum biarnarins Og af sceggi kononnar *ok* af rotum biargs-
-ins *ok* af anda fiscsins *ok* af fugls raka. Og þott þu vit-
-ir ei adr þessi tidendi þa mattu nu finna sciott hier sønn
dæmi at eigi er logid at þer. Sied muntu hafa at konan
15 hefur eci sciegg *ok* eingi dynr verdr af laupi kattarins, Og
einguar røtr vndir biargino. *ok* þad veit trua min at jafn-
-satt er þat alt er eg hefi sagt þier þott þer se sumir lutir
er þu mátt ey reuna. Þ. M. G. þetta ma eg at vijsu scilia
at satt er þeßa luti má eg siá er þu hefur nu til døma
20 tekit Enn huernig vard fiotrin smijdadr. H. s. þad kann eg
þier vel seigia fiotrinn vard sliettr *ok* blautr sem silki rema.
Enn sua traustr *ok* sterckr sem nu skalltu heura. þa er
fiotrinn var førdr asonum þauckudu þer vel sendimanne
sitt orinde. þa foru esirnir vti vatn þat er amsuartnir
25 heitir j holm þann er lyngui er calladr *ok* colludu med
sier vlfinn, Syndo honum silki bandit *ok* bado hann slita,
ok quodo vera nocuro traustara enn þotti likinde á firi
digrleiks sakir, og seldi huer odrum *ok* creusti med hand-
-afli *ok* slitnadi eigi Enn þo kodo þeir vlfinn slijta myndo.

14. muntu] mu op het eind van den regel. In plaats van op den volgenden ntu te zetten, begon de schrijver opnieuw met mun, bemerkte zijn fout en schreef over un tu.

þa s. v. Sua liz mer a þennann dregil sem ongua fregd (A. M. I 110. 18)
mune eg af liota þott eg slita j sundr, sua miott band en
ef þat er gort med list *ok* vel þott þat synist lijtid, þa kømr
þad band eigi á mina føtr. þa Sogdu esirnir at hann mundi
5 sciott sundr slita miott silkiband er hann hafdi fyr brotid
stora jarnfiotra. Enn ef þu fer ei þetta band slitid þa mun-
-tu ei hreda mega gudin sculu ver mega þá leusa þig. Vlfr-
-inn suar. Ef er bindit mic sua at ek fek eigi leust mic þa
mun mer seint vera at taka af ydr hiolp. Ofus em ek at
10 lata þetta band á mic leggia enn helldur en þer fryid mier
hugar þa leggi einhuer jdar hond sina j munn mer at vedi
at þetta se falslaust gort. Enn huer asanna sa til annars *ok*
þotti nu vera tuo vandredi *ok* villdi eingin sina hond frams-
-selia, fyrr enn tyr let fram høgri hond sina *ok* leggr j
10[a] 15 munn vlfinum. Enn er vlfurinn ‖ spyrner þa hardnadi band-
-it *ok* þui hardara er hann brauz um þa var bandit þui
scarpara. þa logu allir nema tyr hann let hond sina. þa
er esirnir sa at vlfrinn var bundinn at fullo þa toko þer
festina er or var fiotrinom er gelgia heitir *ok* drogu hana
20 gognum hello micla su heitir gioll *ok* festo hellona langt j
jord nidr, þa toko þeir micinn stein *ok* scutu enn leingra
j jordina sá heitir þuiti, Og hofdo þann stein firi festar-
-helinn. Vlfrinn gapdi akafliga *ok* fiecz um miok *ok* villdi
bita þá þeir skutu j munninn honum suerdi nocuro *ok* ne-
25 -ma hiolltin vit nedra gomi, enn efra gomi blodrefillinn þad
er gomsparri hans. hann greniar jllilíga *ok* slefa renn or
munni hans þat er á su er von heitir þar liggr hann til
ragna rocurs. Þ. M. G. furdo jlla barna eign gat loki, enn
oll þessi syscyn ero micil firi ser, enn firi hui drapu ey

9. mun] Het hier volgende eg is door den schr. vernietigd. 12. se] De hier volgende woorden velalaust *ok* zijn door den schrijver vernietigd. 13—14. framsselia] verbeterd uit framrietta.

A. M. I 114. 3) esirn*ir* vlfin*n* ef þ*ei*m er jllz at h*onu*m von. H. s. Sua m*ic*-
-ils virdu gudin v*er*c sin *ok* g*r*ida stadi at e*ig*i villdu þau
saurga þa m*ed* blodi vlfsins þott sua seigi sparnar ad han*n*
muni v*er*da at bana Odni. þ. M. G. hu*eriar* e*r*o Asynio*r*-
5 -n*ar*. h. s. frygg er øzt hon á þan*n* bæ er fensalir heita *ok*
er h*ann* allueglegr. On*n*r er saga hon byr á søkuabek *ok*
er þad m*i*cill stadr. iij. er eir hon er læknir bezr. iiij. er
Gefion hon er mer *ok* he*n*ni þiona þer er meyi*ar* andast. u.
er fulla hon er en*n* mer *ok* fer laus har *ok* gullband at hofdi.
10 hon ber eski fryggi*ar* *ok* get*ir* skokleda he*n*nar *ok* veit
launrad m*ed* he*n*ni. Freyia er tignost m*ed* frygg, ho*n* gipt-
-izt þ*ei*m m*ann*e er ødr h. þ*ei*ra dottir er hnoß. hon er sua
faugr at af he*n*n*ar* nafni e*r*o hnoßir calladar þad er fagrt
er *ok* gorsamlig. Odr fer braut lang*ar* leidir en*n* freyia
15 gretr eptir en*n* tár he*n*n*ar* e*r*o gull raut. Freyia á mo*r*g
nofn en*n* su er sauk til þeß at hon gaf ser ymis heiti er
hon fór m*ed* okun*nom* þiodu*m* at leita ods, hon heitir mar-
-døll *ok* hørn, giefn *ok* syr freyia átti brisinga m*en* hon er
ok collut vanadis. uij. er siofn. hon getir miok ti*l* at snu
20 hugu*m* m*ann*a ti*l* ásta quen*n*a *ok* karla, Og af hen*n*ar nafni
er elscugin calladr siafni. uiij. lofn, hon er sua milld *ok* gód
til áheita at hon fer leufi af allfødr e*d*a f*r*igg. ti*l* m*ann*a-
-samgángs kuen*n*a *ok* carla þott adr se ban*n*ad, þ*at* er af
he*n*n*ar* nafni lof callad *ok* sua þad hon er lofud miog af
25 m*onnu*m. ix. var. hon lidir á eyda m*ann*a *ok* einca mál er
veita sin á mille konr *ok* karllar, þui heita þau mál vafar
hon hefnir *ok* þ*ei*m er brigda. x. vaur. hon er vitr *ok* spur-
-ol, sua at eingi lut ma h*an*a leuna, þad er ordtak ad kona
verdi þis vør er hon verdr vis. xi. syn. hon getir dyra j

4. muni] Er stond mundi; de d is door den schr. vernietigd. Aan den kant staat: Asynio*r*. 7. læknir] In het Hs. staat niet æ, maar a met een krul er onder.

hollin*n*e, Og lykr f*ir*i þ*ei*m er e*ig*i skulo in*n* ganga Og (A. M. I 116. 12)
hon er sett til varn*ar* a þingo*m* f*ir*i þau mál er hon vill
osan*n*a, þui er þ*at* ordtak, at Syn se f*ir*i sett þa er m*ad*r
[10b] neit*ar*. xij. hlyn. hon er sett ti*l* gettzlo þeim ‖ yf*ir* þ*ei*m
5 m*onnu*m er frygg vill forda vid hasca n*ocu*ro*m*. þadan af
er þad ordtak at sa er fordast hleinir. xiij. Snotra. hon er
vitr *ok* latprud. Af he*n*nar heiti e*r*o callad*ar* snótir karl-
-m*ad*r e*du*r kona. Sá er hoflátr er. xiiij. gná. hana send*ir*
frygg j y*m*sa heima at orundo*m* sino*m*. hon á þan*n* hest
10 er ren*n* loptr *ok* laug, *ok* h. hofu*ar*pn*ir* þad v*ar* eitt sin*n*
er hon reid, Ad vanir n*ocu*rir sa reid he*n*nar j loptino. Þ.
M. ein*n*. huad þ*ar* flygr, huad þar fer, eda ad lopti lidr.
hon suaradi. Ne ec flyg þo eg fer, *ok* at lopti lidc á hof-
-u*ar*pni þ*ei*m er hams kemp*ir* gat vit gard rofu. Af gnár
15 nafni er sua callad at þ*at* gnep*ar* er hátt fer. Sol ok bil
e*r*o taldar m*ed* asynio*m*. En*n* sagt er f*ir*i edli þ*ei*ra. En*n*
e*r*o þer adrar er þiona sculo j valholl, bera drycio *ok* geta
bordbunadar *ok* aulgagna. Sua e*r*o þer nefndar g*r*imnismál-
-u*m* hrist *ok* mist vil eg ad mer horn beri scegiold *ok*
20 scaugol, hildr *ok* þrudr, hlauck *ok* herfiotr gaull *ok* geira.
haud, rand grid *ok* radgrid *ok* reginleif. þer ber A einherio*m*
aul. Þeßar heita valkyrior, þer sendir Odin*n* ti*l* hu*er*r*ar* or-
-osto, þer kiosa feigd á m*en*n *ok* ráda sigri. gudr rota *ok*
no*r*n in yngsta er sculld heitir rida jafn*an* at kiosa val *ok*
25 ráda vigo*m*. Jord modir þors. Og rindr modr vala er otald-
-ar m*ed* asynio*m*. Gym*ir* het m*ad*r en*n* kona h*an*s aur-
-boda, ho*n* v*ar* b*er*grisa ett*ar*. dottir þ*ei*ra er gerdr er allra
quenna v*ar* fegrst. Þad v*ar* ein*n* dag at freur hafdi geing-
-*it* j lidscialp ad sa of heima alla en*n* er h*ann* leit j no*r*dr
30 ett, þa sa h*ann* á eino*m* bø mikit hus *ok* fag*ur*t *ok* til þeß
hus giec kona. Og er hon tok vp*p* hondono*m* *ok* lauk hurd

21. ber A] A uit ia verbeterd.

(A. M. I 120. 16) *firi* ser þa lysti af hondo*m* hen*n*ar, bedi vm lopt *ok* á laug
og allir heim*ar* birtust af hen*n*i. sua hefndi hono*m* þad
m*i*cileti er h*a*nn hafdi sezt j þ*at* it helga seti, at h*a*nn giec
j brot, fullr af h*a*rmi, Og er h*a*nn kom heim melti h*a*nn eci
5 eci suaf h*a*nn, eci drack h*a*nn. Eingi þordi ad krefia h*a*nn
malsins. Þa let nio*r*dur kalla til sin scirni scosuein freus
ok bad h*a*nn ganga ti*l* f*r*eus *ok* beida h*a*nn orda, Og spyr-
-ia hue*r*iom h*a*nn veri sua reidr, at h*a*nn melti eci v*i*t
m*e*nn. En*n* scirn*ir* letz ganga myndo *ok* eigi fus *ok* q*u*ad
10 jllra su*a*ra veri von af hono*m*. En*n* er h*a*nn kom ti*l* f*r*eus,
þa sp*u*rdi h*a*nn hui freyr v*a*r sua hnipin*n* *ok* melti eigi
vid m*e*nn. Þa su*a*rar f*r*eur *ok* sagdi, at h*a*nn hafdi sed
konu fagra *ok* f*i*ri he*n*n*a*r sak*ir* v*a*r h*a*nn sua h*a*rmfullr at
eigi mundi h*a*nn lei*n*gi lifa, ef h*a*nn scylldi eigi na hen*n*i.
15 Og nu scaltu f*a*ra at bidia he*n*n*a*r m*e*r ti*l* handa. Og hafa
h*a*na hing*a*d, huo*r*t er f*a*d*ir* he*n*n*a*r vill e*d*a eigi. Scal eg
þ*at* vel launa þer. þa Suarar scirnir sua at h*a*nn scal f*a*ra
þ*e*ss*a* sendif*e*rd, en*n* freur scal fá h*o*n*u*m sue*r*d sitt þat v*a*r
sua gott er sialft valk. En*n* freur let eigi þat scorta *ok*
20 gaf h*o*n*u*m sue*r*dit. þa for scirnir *ok* bad h*o*n*u*m konun*n*ar
Og fiec heit hen*n*a*r*, at nio nottu*m* sidar scilldi hon þar koma
er barr ey heitir Og ganga þa at brullaupinu m*e*d frey.
En*n* er scirn*ir* sagdi frey sitt erindi, þa quad h*a*nn þetta.
11[a] lau*n*g er nott ‖ laung er onnor, hue megak þreia þriar opt
25 mer manadr mini þotti en*n* þá hølf hynott. Þeßi sauc var
til þeß er freur v*a*r sua nafnlaus er h*a*nn bardizt vid belia
ok drap h*a*nn m*e*d hi*a*rtarhorni. Þ. M. G. Vndr m*i*cit er
þ*u*ilikr hofdingi s*e*m freur er villdi g*e*fa suerd sua at h*a*nn
átti eigi an*n*ad jafngott, geusi m*i*cit mein v*a*r h*o*n*u*m þad
30 þa er h*a*nn b*a*rdist v*i*t þan*n* er beli heitir, þat veit tru min,
ad þ*ei*rar giaf*a*r myndi h*a*nn þa jdrazt. Þa s. hár. Litid
m*a*rc v*a*r þa at er þ*ei*r beli hittuzt, drepa matti freur h*a*nn
m*e*d hendi sin*n*e. v*e*rda mun þat er freyr mun þykia ver

vidkoma er h*a*nn mißir suerdsins þa er muspelz syn*ir* f*a*ra (A. M. I 124. 10)
ad heria. þa mælti Gangleri.

Þad seig*ir* at all*ir* m*e*nn þ*ei*r er j orosto hafa fallid fra
vphafi heims ero nu komn*ir* til oþins j valhaull, huad heuir
5 h*a*nn ad fa þ*ei*m at uisto*m*. eg hugda at þat scylldi v*e*ra
allmikit fiolm*e*nn*i*. Þa s. har. Satt er þad er þu seig*ir* all
m*i*cit fiolm*e*nn*i* er þar en*n* m*i*clo fleura scal en*n* v*e*rda
ok mon þo oflitid þykia þa er vlfrin*n* kømr. En*n* alldri er
suá m*i*cill m*a*nfioldin*n* j valholl at ey ma þ*ei*m endazt
10 flesk galltar þeß er scrimnir heitir, h*a*nn er sodin*n* hu*e*rn
dag *ok* heill ad apni, en*n* þ*e*ss*i* sp*u*rning er nu spyrdu þyki
mi*er* likara at f*ai*r m*u*nu vera suá vijser at her kun*n*i satt af
at seig*i*a Andrimn*ir* heit*ir* steikarin*n*, en*n* elldrimn*ir* ketill-
-in*n*. Sua er h*er*. Andrunnir letr j elld runni serunni sod-
15 -in*n* flesca bazt en*n* þat fair vitu vid huat ei*n*heri*ar* alasc.
Þ. M. G. hu*e*rt hef*u*r oþin þad sama bordhalld s*e*m ei*n*-
-heri*ar*? Har s. Þa vist er á h*a*ns bordi stendr g*e*fr h*a*nn
tueim vlfu*m* er sua heita geri *ok* freki, En*n* eingi vist þarf
h*a*nn, vin er h*o*n*u*m bedi matr *ok* dryer. Sua s. h*er* Gera
20 *ok* freka sedr gun*n*ta midr hrodigr heriafaudr en*n* vid vin
ett vapngauigr odin*n* er lif*ir*. Hrafn*ar* ij. sitia á oxlu*m*
h*o*n*u*m *ok* seig*i*a j euru h*o*n*u*m oll tidendi þau er þer sia
edr heura. þer heita sua, hugin*n* ok mun*n*in*n*, þá sendir
h*a*nn j dagan at fliuga vm heim allan*n* *ok* koma þ*ei*r aptr
25 at daugrdarmali, þar af v*e*rdr h*a*nn m*a*rgra tidinda viß.
þui calla m*e*nn h*a*nn hrafna g*u*d Sua s*e*m sagt er. hugin*n*
ok mun*n*in*n* fliuga hu*e*ri*a*n dag jo*r*mungrund yf*ir* otunk ek
hugin*n* at h*a*nn aptr komi þo sia*m*c eg meir vm mun*n*in*n*.
þ. M. G. Huat hafa einheriar at dryc þ*at* er þ*ei*m endizt

---

19. bedi] Dit woord is door den schr. overgeslagen, daarna boven den regel gezet met haaltjes, aanduidende, dat het tusschen h*o*n*u*m en matr moet staan.

A. M. I 128. 6) jamgnogl*i*ga sem vistin e*d*a er þar vatn drucit. þ. S. har. Vndarl*i*ga spurdo nu at allfaudr mo*n* bioda til sin k*onung*-om e*d*a jorlu*m* eda odru*m* rikis m*onnu*m *ok* muni gefa þe*i*m vatn at dreca. Og þ*at* veit trua min at m*a*rgr køm*r* sa ti*l* valhallar er dyrt mundi þykiast kaupa vatzdrycin*n*, ef ei veri betra fagnad*ar* þangad ad vitia, sa er adr þolir
[11b] sár *ok* suida til banans. Annat ‖ kan*n* eg seigia þer þadan Geit su er heidrun heitir stendur vp*p* j valhaull *ok* bitur barr af limu*m* tries þeß er miok er nafnfregt er lefadr heitir, en*n* or spenom he*n*nar ren*n*r miodr sá er hun fyll*ir* scapker hu*er*n dag þat er sua m*i*cit at all*ir* einheri*ar* ve*r*da fulldrucn*ir* af. Þ. M. G. þat er þe*i*m geusi hagl*i*g geit, for-kun*n*ar vidr mon sa ve*r*a er hon bitr. Þ. S. h. Enn er meira m*ar*c at vm hiortin*n* eikþyrra er stendr j valhaull *ok* bitr af limu*m* þeß tries en*n* af horno*m* ve*r*dr sua m*i*cill dropi at nidr køm*r* j hu*er*gelmi *ok* þad an af falla þer ár er sua heita. Sid vid. Sekin. ekin. Suaul. gun*n*þro. fiorm. fim-bul. gipul. gaupul. gaumol. geirvimul. þeßar falla u*m* ása bygd*ir*. þeßar e*r*o en*n*. þyn. vin. þoll. holl. grad. gun*n*-þorm, nyt, naut, naun*n*, hraun*n*. vina. vog. suin*n*. þiod-numa. þ. M. G. þetta ero vndarl*i*g tidendi er nu sagd*ir* þu. geusi m*i*cil hus munu ve*r*a j valhaull, allþongt mon þar opt ve*r*a f*i*ri dyru*m*. þ. S. H. hui spyrdu eigi þeß hu*er*so m*ar*g*ar* dyr ero á haullin*n*e e*d*a hu*er*su stórar. Ef þu heur-*ir* þat sagt þa munto seigia at hitt er vndarligt ef eigi ma ganga vt *ok* in*n* hu*er* er vill. En*n* þot er m*ed* son*n*o at seig*i*a at eigi er þrongra at scipa hana en*n* ganga j hana. hi*er* mattu heura j g*r*imnis málo*m*. u. hund dura *ok* of fioru*m* tugu*m* sua hyg*g* eg valhaull ve*r*a. Atta hundrut einheria gánga sen*n* or eino*m* duro*m* þa er þe*i*r fara me*d* vitni at vega. þ. M. G. Allm*i*cill manfioldi er j vallholl so niota eg tru min*n*a*r* at allm*i*cill hofdingi er Oþin*n* er h*a*nn styr*ir* sua m*i*clo*m* her eda hu*a*d er scemtan einheria. h. s.

þa er þe*i*r drecka eigi þa f*ar*a þe*i*r vt j gardin*n* *ok* beriaz (A. M. I 130. 24) *ok* fellir hu*er* ann*a*n*n*. þat er leikr þe*i*ra Og er lidr at daugurdar máli þa rida þe*i*r heim til hallarin*n*ar *ok* setiaz til dryciu. Sua sem hi*er* s. All*ir* einheri*ar* Odins tuno*m* j høgaz hu*er*ian*n* dag val þe*i*r kiosa *ok* rida vigi frá sitia meir vm satt*ir* saman. En*n* satt er þat er þu sagder m*i*cill er Oþin f*ir*i ser mo*r*g demi fin*n*az til þeß. Sua er hi*er* sagt j ordo*m* sialf*ra* asan*n*a. Ascr ygdrasils h*a*nn er øztr vida en*n* scidbladnir scipa oþin*n* asa en*n* joa sleipnir, bifraust brua en*n* bragi scalda habrok hauka en*n* hunda gramur

þa melti Gangleri. hu*er* á þan*n* hest sleipni e*d*a huad er fra h*onu*m at seigia H. S. eigi kantu deili á sleipni *ok* eigi veitztu atburdi af hu*er*iu h*a*nn kom. En*n* þat mo*n* þer þicia frasagn*ar* vert. þat var snimma j ondu*er*da bygd gud-an*n*a, þa er gudin hofdu sett midgard *ok* gort valhaull. þa com þar smidr n*o*cor *ok* baud at gora þe*i*m borg á þrim miße*r*u*m* sua goda at tru *ok* orugg ve*r*i f*ir*i bergrisom *ok* rimþurßom, þott þe*i*r køm*i* in*n* um midgard. En*n* han*n* mel-ti ser þat til kaups at h*a*nn scyldi eignaz freuiu *ok* hafa villdi h*a*nn sol *ok* mána, þa geingo esirn*ir* á tal *ok* redo rádom sinom *ok* var þat kaup gio*r*t vid smidin*n* at h*a*nn scildi eignaz freyio *ok* haua villdi h*a*nn Sol *ok* mana þa geingo esirn*ir* á tal *ok* redo radom sinu*m* *ok* v*ar* þat kaup gort vid smidin*n* At han*n* scildi eignaz þat er h*a*nn melti
12[a] til, ef h*a*nn feingi gort borgina á ‖ einom vetri. En*n* in*n* f*y*rsta dag sumars ef n*o*cor lutr ve*r*i ogor at borgin*n*e þa scilldi h*a*nn af kaupinu, Og scyldi h*a*nn af ongu*m* m*a*nn*i* lid þiggia til ve*r*cksins, en*n* er þer sogdo h*onu*m þeßa costi þa beiddiz h*a*nn at þer scyldo lofa at h*a*nn hefdi lid af hesti sinom er suadilføri heitir. En*n* þui red loki er þat v*ar* tillagt uid h*a*nn Han*n* toc til hin*n* f*y*rsta vetrar dag at gora borgina, en*n* of netr dro h*a*nn ti*l* griot af hestio*m*.

A. M. I 134. 18) En*n* þat þotti asuno*m* mikit vndr hu*er*su stor biorg sa hestr
dró Og hølfo meira þrekuirki gordi hesturin*n* en*n* smidur-
-in*n*. En*n* at kaupi þ*ei*ra vo*r*u ste*r*ck vitni *ok* mo*r*g søri
f*i*ri þ*u*i at jotnu*m* þotti eci trygt at v*er*a m*ed* asom g*r*ida-
5 -laust ef þor køm*i* heim en*n* þa v*ar* h*an*n farin*n* j austr
veg at beria troll. En*n* er aleid veturin*n* þa sottiz miog
borg*ar* gio*r*din *ok* var hon sua ha *ok* sterck at eigi matti á
þat leita, En*n* þa er iij. dag*ar* voru til sum*ar*s þa v*ar*
komid miog at borg*ar* hlidi, þa settoz gudin á domstóla *ok*
10 leitodo ráda *ok* sp*u*rdi hu*er* an*n*an*n* hu*er* þui hefdi radit at
gipta freyio j jotunheima eda spilla loptino *ok* himnuno*m*
sua at taka þadan sol *ok* tungl *ok* ge*f*a jotnu*m*. En*n* þat com
ásamt m*ed* ollo*m*, at þeßo mundi radit hafa sa er flesto jllo
redur Loki laufeyiar s*on* *ok* q*u*odo h*an*n ve*r*þan jllz dauþa
15 ef eigi hitti h*ann* rad t*il* at smidrin*n* ve*r*i af kaupino Og
veita loka atgongo, En*n* er h*an*n v*ar*d hreddr, þá suardi h*an*n
eida at h*ann* scyldi sua til haga at smidrin*n* ve*r*i af kaup-
-ino, huat s*em* h*ann* costadi til. Og it sama quold er smidr-
-in*n* ok vt eptir griotino, m*ed* hestin*n* suadil føra þa liop
20 or scogi n*o*cu*r*o*m* mer *ok* at hestino*m* *ok* hrein vid, en*n*
er hestrin*n* kiendi huat hroßa þetta var þa øddiz h*an*n
ok sleit sundr reipin *ok* liop til merarin*nar* en*n* hon vnd-
-an til scogar *ok* smidrin*n* ept*ir* *ok* vill taca hestin*n* en*n*
þeßi roß laupa alla nott *ok* ept*ir* vm dagin*n* v*ar*d eci sua
25 smidat s*em* f*y*r hafdi, Og þa er smidrin*n* ser at eigi mon
lokit v*er*da v*er*ckino þa føriz smidrin*n* j jotunheimo*m*. En*n*
er esirn*ir* sa þat til vis at þar v*ar* bergrisi komin*n*, þa v*ar*d
eigi þyrmt eidono*m* *ok* collodu þer á þor *ok* jafn sn*ar*t com
h*an*n, Og þui nest for á lopt ham*ar*in*n* miolln*ir* gallt h*an*n
30 þa smidarkaupit Og eigi Sol eda tu*n*gl helldor syniad h*an*n
h*on*u*m* at hyggia j jotu*n*heimo*m*, Og laust þat it f*y*rsta

16. suardi] s uit þ verbeterd.

høgg er hausin*n* brotnadi j smá mola, En*n* sendi h*ann* nidr (A. M. I 136. 24)
vnd*ir* nyflheim, En*n* loki hafdi þa ferd haft til suadilføra,
At n*o*cu*r*o sid*ar* b*ar* h*ann* fyl. þat v*ar* gott *ok* hafdi uiij.
føtr, Og er sa hestr m*ed* gudu*m* *ok* m*on*n*u*m beztr. Sua
5 seig*ir* j vaulu spá. þa geingo regin oll a raukstola, gin*n*-
-heilog gud *ok* of þ*at* gettoz, hu*er* hefdi lopt alt leui bland-
-it eda ett jotuns sods mey gefna, agi*n*guz eidar ord *ok*
[12b] søri, mal oll meginl*i*g er á medal voru. Þor ein*n* ‖ þar va
þrungin*n* modi, han*n* sialda*n* sitr er h*an*n slikt of fregn.
10 Þ. M. G. Huat er at seig*i*a f*ra* scidbladni er h*an*n er beztr
scipa, huart er eci scip jafn m*i*cit s*em* han*n*. H. S. scidblad-
-nir er beztr scipan*n*a *ok* m*ed* mesto*m* hagleik gor, en*n*
naglf*ar* er mest scip. þat á muspell. du*er*gar n*o*corir søn*ir*
jualda gordu scidbladni *ok* gafo freyio scip*it* h*an*n er sua
15 m*i*cill at allir esir egmu scipa h*ann* m*ed* vopno*m* *ok* her-
-bunadi, Og heuir h*ann* byr þeg*ar* er segl er dregit, hu*er*t
er f*ar*a scal, En*n* þa er e*ig*i scal m*ed* h*an*n á se þa er
h*ann* gor af sua mo*r*go*m* lutu*m* *ok* m*ed* sua m*i*cilli list at
h*an*n ma vefia sam*an* sem duk *ok* hafa j pung sino*m*. þ.
20 M. G. Gott scip er scidbladnir, En*n* all m*i*cil fiolkyngi mon
vid v*er*a hofd adr sua fai g*er*t
13[a] ‖ Þa Mælti Gangleri. huart hefr þor hu*er*gi sua farid at
h*an*n hafi hitt f*i*ri ser sua rijkt e*d*a ramt at h*on*u*m* hafi
ofrefli v*er*it f*i*ri afls sak*ir* e*d*a fiolkyngi. Þa M. Hár fár
25 m*ad*r ventir mig at fra þ*u*i kun*n*i seigia en*n* m*ar*gt h*e*fr
h*on*u*m* hardført þott, en*n* þott sua hafi v*er*it, at n*o*cu*r* lutr
hafi so sterckr e*da* ramr v*er*it at þor haui ei sigr feingit
á vn*n*id þa er e*ig*i scyllt fra þui at seigia, f*i*ri þ*u*i at mo*r*g
dømi e*r*o til þeß, *ok* þui e*r*o allir scylldir at trúa, at þor
30 er matkastr. Þ. M. G. Sua litz m*er* s*em* þeß lut*ar* muni

7. sods] Er stond sons. De schrijver verbeterde n in d. 21. g*er*t] De rest van 12b is onbeschreven.

M. I 140. 19) eg ydr sprt hafa er einginn er tilfør at seigia. Þa M. jafn-
-hár, heurt houum ver sagt fra þeim atburdum er oß
þykia otruligir at sannir muni vera, Enn hier mun sa sitia
ner er vita mon sonn tidendi af at seigia ok muntu þui
5 trua at hann mon eigi liuga nu it fyrsta sinn er alldri laug
fyr. Þ. M. G. her man ek standa ok lyda ef nocor fer or-
-lausn til þessa máls. Enn at odrum kosti kalla ek ydr
vera yfir komna ef þer kunnid ei seigia mer þat ek spyr.
Þ. M. Þridi. Audsynt er nű at hann vill þesse tidendi vita
10 þott oss þici ofagurt at seigia.

Þa er þat vpphaf at akaþoR for med hafra sina ok reid
Og med honum sa aß er Loki heitir. komo þeir at quelldi
til eins buanda ok fa þar nátstad. enn vm quelldit tok
þoR hafra sina bada ok scar. Eptir þat voru þeir flegnir
15 ok bornir til ketils, enn er sodit var þa settiz þoR til natt-
-uerdar ok þeir lagsmenn. þor baud til matar med ser bu-
-andanum ok conu hans ok bornum þeira. Son buanda hiet
þialfi enn rauskua dottir þeira. Þa lagdi þoR hafrstokrnar
vtar frá elldinom ok mlir at buandinn ok heima menn
20 hans scylldo kasta á hafurstokrnar beinonom. þialfi son
buanda hellt j lerlegg hafrsins ok spretti á knifi sinom ok
braut til mergiar. þor dualdiz þar of nottina. Enn j otto
firi dag stod hann vpp. ok kleddi sik. tok hamarinn miol-
-ni, bra vp ok vigdi hafrstokrnar, stodo þa vp hafrarnir,
25 ok var þa annar halltr øfra føti. þa fann hann ok taldi
at buandinn eda hans hion, myndo eigi scinsamliga hafa
farid med beinom hafrsins. kennir hann at brotinn var ler-
-leggrinn, Eigi þarf langt fra þui at seigia, vito mego þat
allir huerso hreddr buandinn myndi vera, er hann sa at þor
30 let siga brunnar ofan firi augun, enn þat er hann sa aug-
-nanna, þa hugdiz hann falla myndo, firi sionum hans ein-
-om saman. han herdi hendrnar at hamar scaptino sua at
huitnudu knuadir. Enn buandinn gordi sem von var ok oll

hionin collodo ákafliga, badu sier fridar budo at yfirbotum (A. M. I 144. 4)
alt þat er þau attu. Enn er hann sa rezlo þeira þa gec af
honum modrinn ok sefadist hann ok tok af þeim j sett born
þeira þialfa ok rausko, ok gordust þau þa skylldir þionustu
5 menn hans, ok fylgia þau honum jafnan sidan. Liet hann
þar eptir hafra. enn byriar ferdina austr j iotunheima ok
[13b] alt til hafsins. Og þa for hann vt ‖ yfir hafit þann inn
diupa siá enn er hann kom til landz. þa giec hann vpp,
Og med honum loki ok þialfi ok rauskua, þa er þau haufdo
10 litla rid geingit vard firi þeim mork stór gengo þau þann
dag allann til myrckrs. þialfi var manna fothuatastr hann
bar kyl þoRs. Enn til vista var eigi gott. Þa er myrckr
var ordit, leitodo þeir ser nátstadar ok funno firi ser scala
nocorn miok mikinn, voru dyr á enda ok jafn breidar scálan-
15 -om, þar leitodo þeir ser natbols. Enn of midia nott vard
landscialpti micill, gek jordin vnder þeim syscinom ok scalf
hűsid. þa stod þoR vpp ok het á lagsmenn sina. Og leit-
-odoz firi ok funno afhus til høgri handar j midiom scal-
-anom, ok gengo þau þannug settiz þor j dyrnar Enn onnr
20 þau voru innar fra honum, Og voru þau redd. Enn þoR helt
hamarscaptino ok hugdi at veria sig þa heurdo þau ym
micinn ok gny. Enn er com at dagan þa giec þoR vt ok
sier man huar lá. scamt fra honum j scoginom, ok var sa
eigi litil. hann suaf ok hraut stercklega. þá þottiz þoR scil-
25 -ia huat letom verid hafdi. Hann spenti sig megin giord-
-om ok ox honum asmegin Og j þui bili vaknar sá madr
stod vpp sciott, enn þa er sagt at þoR yrdi bilt eitt sinni
at sla hann med hamrinom ok sprdi hann at namni, enn sa
nefndist scrymir. Enn eigi þarf eg spiria þik at namni
30 kienni eg at þu ert asaþoR, enn huert hefr þu dregit á braut

---

6. enn] Het hier volgende woord ferdast is door den schr. vernietigd.
14. mikinn] -kinn is uit -og verbeterd.

. M. I 146. 10) hansca min*n*. Seildiz þa scrymir til *ok* tok vp*p* hansca
sin*n*, ser þor þa, at þa*t* hafdi h*a*nn haft vm nottina f*i*ri
scala. En*n* afhusid þat v*a*r þumlung*u*rin*n* h*a*nscans. Scrym-
-ir sprdi ef þor villdi hafa foruneuti hans. þor játti þui.
5 Þa tok scrym*i*r nestbag*g*a sin*n* *ok* leusti Og bioz til at eta
daugord en*n* þor j odro*m* stad *ok* h*a*ns felagar. Scrym*i*r
baud þa at þ*ei*r legdi motoneuti sitt en*n* þor jatti þ*u*i. þa
batt scrym*i*r nest þ*ei*ra alt j ein*n* bag*g*a *ok* lagdi a bak
ser gec h*a*nn f*i*ri v*m* dagin*n* *ok* steik helldr storo*m*, En*n*
10 sid at quelldi lettadi scrym*i*r þ*ei*m natstadar vnder eyk n*o*c-
-or*r*i mikilli, þá mællti scrym*i*r til þors, at h*a*nn vill legg-
-iast nidr ad sofa. En*n* þer takid nestbaggan*n* *ok* buid
til nattuerdar ydr. þui nest sofn*a*r scrym*i*r *ok* raut fast
en*n* þor tok nestbag*g*an*n* *ok* scal leusa. En*n* sua er at seig-
15 -ia sem otrul*i*gt man þikia at eingi knut fek h*a*nn leust
ok engi alar endar endan*n* leuz so at þa v*e*ri lausari en*n*
adr. Og er h*a*nn ser at þetta v*e*rk ma eigi nytast þa v*a*rd
h*a*nn reudr greip ham*a*rin*n* tueim hondu*m*, *ok* steig fram*m*
odru*m* føti at þar er scrym*i*r la Og lystr j hofud h*o*nu*m*
20 En*n* scrym*i*r vaknar *ok* spyr huart laufblad fell j hofud h*o*n-
-*u*m. Eda huo*r*t þ*ei*r hafi þá matast Og so bun*i*r til recna.
þor s. at þ*ei*r muno þa sofa g*a*nga. ganga þau vnder adra
eik. er þat þer satt at seigia at eci v*a*r þa ottalaust at
sofa. en*n* at midri nott þa heur*i*r þor at scrym*i*r rytr *ok*
25 sefr fast, sua at dunar j scogino*m*. þa stendr h*a*nn vp*p* *ok*
geingr ti*l* h*a*ns. reud*i*r ham*a*rin*n* titt *ok* hart *ok* lystr of*a*n
j midian*n* huirfil h*o*nu*m*, h*a*nn ken*n*i*r* at ham*a*rs mun*n*rin*n*
sockr diupt j hofudit. En*n* j þui bili vacn*a*r scrym*i*r *ok*
ml*i*r. huat er nu fell akin*n* n*o*cut j haufut mi*e*r, eda huat
14[a] 30 er titt v*m* ‖ þig þor. En*n* þor giec aptr skyndilega *ok*
suaradi at h*a*nn v*a*r þa nyuaknadr, sagdi at þa v*a*r mid-

20. huart] De r staat boven den regel tusschen a en t.

-nott *ok* en*n* v*e*ri mál at sofa. þa huxadi þoR, þat ef h*a*nn (A. M. I 148. 17)
køm*i* sua j føri, at sla h*a*nn it þridia hog*g* at alldri scylldi
han*n* sia sig sydan. Lig*g*r nu *ok* getir ef scrym*i*r sofnadi
en*n* fast, en*n* litlo f*i*ri dagan*n* þa heyr*i*r h*a*nn at scrym*i*r
5 mon sofnad hafa, stendr þa vp *ok* hleypr at h*o*nu*m*. reid*i*r
þa ham*a*rin*n* af ollo afli *ok* lystr á þun*n*uang*a*n þan*n* er
vp*p* viſßi, sockr þa ham*a*rin*n* vp*p* at scaptino. En*n* scrym-
-*i*r settiz vp*p* *ok* strauc of vangan*n* *ok* ml*i*r. huart muno
fuglar n*o*cur*i*r sitia j trieno yf*i*r mi*e*r m*i*c grunada er eg
10 vaknada at tros n*o*cut af q*u*istonu*m* fielli j hofud mi*e*r.
hu*a*rt vakir þu þor mal mu*n* v*e*ra vp*p* at standa *ok* kledaz
en*n* eigud er nu eci langa leid fram ti*l* borgarin*n*a*r*, er call-
-adr er vtgardr. heurt hefi eg at þer haf*i*t q*u*isad ydar á
mille, at eg v*e*ra eci lijtill vexti. En*n* sia scolu þi*e*r þar
15 ster*r*i m*e*n*n*, ef þer kom*i*t j vtgard. Nu mun eg rada ydr
heilredi. Latid er eci storl*i*ga yf*i*r ydr. Ecki muno hird-
-m*e*n*n* vtg*a*rdaloka vel þola þuilikom kaugrsuein*o*m kaup-
-or yrdi en*n* at odru*m* kosti hu*e*rf*i*t aptr, *ok* þan*n* etlac
ydr v*e*ra betra af at taka. En*n* ef þi*e*r vilied fram f*a*ra
20 þá stefni er j austr. En*n* eg á nu n*o*rdr leid til fialla
þ*e*s*s*a er þer megut nu siá. Tekr scrym*i*r nestbaggan*n* *ok*
castar á bak ser, *ok* snyr þu*e*rs j scogin*n* f*r*a þ*ei*m. Og
eigi er þeſß getid at esirn*i*r bedi þá heila hittask.

Þor snyr fram*m* á leidina *ok* þ*ei*r felagar Og geingr fram-
25 -*a*n til midd*a*gs þa sa þ*ei*r borg standa a vaullu*m* n*o*cur*o*m,
ok settu hnackan*n* a bak sier aptr adr þ*ei*r feingo sed vp
yf*i*r. þer ganga til borgarin*n*a*r* *ok* v*a*r grind f*i*ri borghlidino
ok lokin aptr. þor giek á grindina *ok* fiec eigi vplokit. En*n*
er þ*ei*r þreutto at komast in*n* þa smugu þ*ei*r mille spalan*n*a.
30 Sa þa haull m*i*cla *ok* geingo þan*n*ig. v*a*r hurdin opin.
þa geingo þ*ei*r in*n* *ok* sa þar m*a*rga m*e*n*n* á tua beci *ok*

20 fialla] Het hier volgende woord n*o*cora is door den schr. vernietigd.

M. I 152. 2) flesta ørit stora þui nest koma þeir firi konginn vtgarda loka ok kuoddo hann. En hann leit seint til þeira ok glotti vit taunn ok mlir. Seint er of langann veg spyria tid-
-enda. Eda er annann veg enn ek hygg. Er þeßi suein-
5 -stauli ordinn akaþor. Enn meiri muntu vera en mer litz þu. Eda huat jþrotta er þad er þer felagar þikist vera uitbuner. Engi skal her vera med oß sa er eigi kunni nocurs konar list eda kunnandi vmfram flesta menn. þá s. sá er sidast gec. er loki heitir. kann eg þa jþrott er ek
10 er albuinn at reyna, at eingi er sa her inne er sciotara scal eta mat sinn enn ek. þa seigir vtgarda loki. jþrott er þat ef þu efnir ok freista skal þa þessar jþrottar, calladi vtar á beckinn at sa er logi heitir skal ganga á golf framm ok freistadu senn móti loka. þa var tekit trog eitt ok borit
15 inn a hallar golfit ok fyllt med slatr, Settiz loki at odrum enda enn logi at odrum. Og át huortueggi sem tijdaz ok
[14b] møttuz || j midio troginu, hafdi loki þa etid slatrid alt af beinom. Enn logi hafdi ok etid slatrid alt ok beinin med ok sua trogid, Og syndist nu aullum sem loki hefdi nu latid
20 leikinn. Þa spyr vtgardaloki huat sa enn hungi madr kunni at leica. Enn þialfi s. Ad han mon freista ok renna sceid nocor vit einhuern þann er vtgardaloki fer til. þa s. vtg. lok. at þetta er god jþrott ok callar þeß meiri von at hann er vel at ser buinn of sciotleikinn ef hann skal
25 þessa jþrott inna, Enn þo letr hann sciott sculo þeßa freista, stendr þa vpp vtg. loki ok geingr vt, ok var þar gott sceid at renna eptir slettom velli. þa callar vtg. l. til sin sueinstaula nocorn er nefndr er hugi ok bad hann renna j kapp vit þialfa. þa taca þeir it fyrsta sceid ok er hugi

11. sinn] Dit woord, door de schr. overgeslagen, is door hem boven den regel geplaatst met haaltjes, aanduidende, dat het tusschen mat en enn moet staan.

þui framar at hann snyzt aptr j móti honum at sceidz (A. M. I 154. 6)
enda. þa mlir vtg. l. þurfa muntu þialfi at leggia þig meir framm ef þu scallt vinna leikin enn þo er þad satt at eci hafa þeir menn her komit er mer þikia fothuatari
5 vera enn sua. þa taca þeir aptr annat sceid, Og þa er hugi kømr til sceidz enda ok hann snyr aptr, þa var langt colfscot til þialfa. þa Mlir. vtgardal. vel þiki mer þialfi renna sceid, Enn eigi trui eg honum nu at hann vinni leik-
-inn. Enn nu mun reuna leikinn er þeir renna it þridia
10 sceid. þa taca þeir enn sceidit, rennr hugi til sceids enda ok sneriz aptr. Og er þ. þa eigi kominn á mitt sceid þa seigia aller at reunt er vm þennann leik. þa spir vtgard-
-al. þor huat þeira jþrotta muni vera er hann muni vilia birta firi þeim. sua miclar sogr sem menn hafa giort vm
15 storuircki hans. þ. s. þor. at hellz vill hann þat tiltaca at þreuta vm drycio vid einhuern man. Vtgloki s. at þat má vel vera geingr inn j hollina ok callar scutulsuein sinn, bidr at hann taci vitis horn, þat er hirdmenn ero vanir at dreca af þui nest kømr fram scutulsueinninn med hornino, ok
20 fer þor j hond. þa Mlir. vtgardal. af horni þeßo þiker þa vel drucit er j einom dryc geingr af enn sumir dreca af j tueim dryciom. Enn eingi er sua litill drycio madr at eigi gangi af j primr. þor litr á hornit ok synist eci micit, ok er þo helldr langt, enn hann er miok þyrstr, tekr at dreca
25 ok suelgr allstorum ok hyggr at hann scal ei þurfa optar at luta j hornit. Enn er hann þraut orondit ok hann laut or horninu, ok ser huat leidir drycinom ok litz honum sem alllitill munr muni vera, at nu se legra j hornino enn adr. þa Melir vtgardal. vel er druckid ok eigi til micit, eigi
30 mynda eg trua ef mer veri sagt fra at asaþor myndi eigi meiri dryc dreca. Enn þo veit eg at þu munt vilia dreca af j odrum dryc. þor suar. ongo. Setr hornit a munn sier ok hyggr nu at han scal drecka meiri dryc, Og þreytir

. M. I 156. 19) á dryciona sem honum vanz orondi. Og enn ser hann at
15[a] st || ikill hornsins vill eci so miog vp sem honum likar,
Og er hann tok hornit af munni sier Og litz honum nu
sem minna haui þuerat enn eno fyra sinne, er nu gott
5 berandi bord á hornino. Þ. M. Vtgardal. huat er nu þer,
muntu nu eigi spara til eins dryciar meira enn þer, mon
hægt á vera. Sua litz mer ef þu scalt nu dreca enn þridia
dryc af hornino sem þeßi mon meztor etladr, enn eci mun-
-tu micill madr her heita mega med oß sem esir calla þik,
10 ef þu gorir ei meira, af þer um adrar jþrottir, enn mer
litz at vm þennann mon vera. Þa var þór reidr setr horn-
-id á munn ser ok drecr sem akaflegast má hann. Enn
er hann sa j hornit þa hafdi nu hellst nocor munr á feing-
-iz. Og þá bydr hann vpp hornid ok vill eigi dreca meira.
15 Þa mlti. vtgloki. Audsied er nu at máttr þinn er eci
sua micill sem vier hugdum. Enn villtu freysta vm fleyri
leika. Siá ma nu at eci nytr þu her af. þor s. freista
ma eg enn vm nocura leica, Enn vndarligt mundi mer
þikia þa eg var heima med asom ef þuilijker druckir veri
20 sua litler callader, enn huat leic vilie þer nu bioda mer.
þa Mlti. vtgardal. þat gora her margir sueinar er litid
marc mon þikia at hefia af jordu kautt minn, enn eigi
mundi eg kunna at mela þuilikt vid asaþór, ef eg hefda
eigi set at þu ert eci mic ..... firi þer enn ek hugda.
25 þui nest liop fram einn kauttur grar á hallargolfino ok
helldr micill. en þor gec til ok tok hendi sinne nidr vnd-
-er midiann kauttinn ok lypti vpp enn kauttrinn beygdi
keinginn sua sem þor retti vpp hondina. Og þa er þor
seildist sua langt vpp sem hann matti mest ok leingst

20. nu] Dit woord, eerst overgeslagen, is boven den regel gezet met haaltjes aanduidende, dat het tusschen þer en bioda hoort. Evenzoo nidr (26).
24. .....] Wat de schrijver hier bedoeld heeft, is niet duidelijk: waarschijnlijk -lu minni als verbetering uit -ilmenni.

þa letti kauttrinn einom føti. Og fec þor ei framit þenn- (A. M. I 158. 24)
-ann leik meir. þ. M. vtgardal. Sua for þeßi leikr sem
mic vardi kauttrinn er helldr micill enn þor er lagr ok
litill hiá stormenni þui sem her er med oss. Þa M. þor.
5 Sua litinn sem þer callit mic þa gangi nu einhuer ok faiz
vid mic nu em ek reudr. þa litaz vtgardal. vm becina ok
melti. Eigi se ek þann man her inne at eci muni þikia
litilredi at fara vit þik. Og enn Mlti. hann. sua fyrst
calli þer hingat kellingo fostrumina elli Og faiz þor uit
10 hana ef hann vill, fellt heuir hon þa menn er mer haua
eigi ostercligri litiz enn þor er. þui nest gec j hollina
kelling nocur gomul. þa Mel. vtgloki. at hun scal taca
fang vit asaþor. Eigi er langt vm at gora sua for fang
þat, at þui hardara er þor knudiz at fangino. þui fastara
15 stod hon, þa toc kerlingin at leita til bragda ok vard þor
þa laus á fótum ok voru þer suiptingar allhardar, Og eigi
leingi adr þor fell odrum føti á knie. þa gec til vtgardal.
ok bad þau hetta fangino Og sagdi sua at þor myndi eci
þurfa at bioda fleirom monnum fang j hans hird, var þa
[15b] 20 ok lidit at nott Visadi vtgardal. þór ok þeim || felogom til
setis ok dueliaz þar nattlangt j godom fagnadi. Enn at
morni þegar at dagadi stendr þor vpp ok allir þeir felagar
kleda sic ok ero bunir burt at ganga. þa kom þar vtgard-
-al. ok let setia þeim bord scorti þa eigi godann fagnad
25 mat ok dryc. Enn er þeir hafa mataz þa snuaz þeir til ferd-
-ar. Vtgardal. fylgir þeim vt ok gengr med þeim brot or
borginne enn at scilnadi. þa mel. vtgardal. til þors ok spyr
huernig honom þikir ferd sin ordin eda huert hann hefr
hitt rikara man nocurn enn sic. þor s. at eigi mon hann
30 þat seigia at eigi hafi hann micla osemd farid j þeira vid-
-sciptum, enn þo veit ek at þier munut kalla mic lytinn

23. ok ero bunir] 2 × in het Hs.

. M. I 162. 7) man *firi* mier, *ok* vni ek þ*ui* jlla. þa Ml*ti*. vtg*ardal*. nu
scal seigia þ*ier* it san*na* er þu ert vtkomin*n* of bor*gin*a at
ef ek lifi þu scalt alldrei opt*ar* j h*ana* coma. Og þ*at* veit
ek at alld*ri* hefd*ir* þu j h*ana* co*m*id ef ek hefda vitad adr
5 at þu hefd*ir* sua m*i*cin*n* krapt m*ed* þ*er* *ok* þu hefd*ir* sua
ner o*ss* mikilli ofero. En*n* sionhu*er*fing*ar* hef ec gort þ*er*
sua at f*y*rsta sin*n* á scoginom co*m* ec ti*l* fund*ar* vit ydr,
Og þa er þu scylld*ir* leusa nestbaggan*n*, þa hafda ek bu*n*dit
h*ann* m*ed* gresj*ar*ni, en*n* þu fant hu*ar* vp scylldi luca. En*n*
10 þui nest laustu m*i*c m*ed* ham*r*in*om* iij. hog*g*. *ok* v*ar* it
f*y*rsta minz Og var þo sua m*i*cit at mer mundi ørit ti*l* bana
ef a hefdi com*i*t. En*n* þar er þu satt hiá holl min*n*e set-
-berg *ok* þar sattu of*a*n j iij. dali fer skeytta *ok* ein*n* diup-
-astan*n*. þat voru ham*ar* spor þin. setbergino bra ek f*i*ri
15 hog*g*ino en eig*i* satu þ*at*. sua v*ar* *ok* vm leikana, er þer
þreuttud vit hirdm*en*n mina, þa v*ar* it f*y*rsta er loki gordi.
h*a*nn v*ar* miog solltin*n* *ok* at titt en*n* sa er logi heitir þ*at*
v*ar* villielldr *ok* brendi h*ann* e*i*g*i* seirna trogit en*n* slatrid.
En*n* er þialfi þreutti rasina v*i*t þan er hugi hiet. þat v*ar*
20 hugr min*n*. *ok* var þialfa e*i*g*i* lient at þreuta sciotferi vid
h*a*nn. En*n* er þu dract af hornino *ok* þotti þer seint lida,
en*n* þat veit trua min, at þa v*ar*d þ*at* vndr er eg mynda
ei trua at v*er*da metti. An*nar* endi hornsins v*ar* vti hafi.
en*n* þat sattu e*i*g*i*, en*n* nu er þu comr ti*l* seu*ar*ins þa mun-
25 -tu sia mega hu*er*n þurd þu hef*ur* druccit á seno*m*. þat
e*r*o nu calladar fiorur. Og en*n* melti h*ann*. Eigi þotti
mer hitt min*n*a v*er*a, er þu lypt*ir* vp kettinom, *ok* er þer
satt at seig*i*a. þa redduz all*ir* þ*ei*r er þ*at* sáu er þu lypt-
-*ir* vp*p* af jo*r*du eino*m* føtino*m* en*n* sa kauttr v*ar* mid-
30 -g*ar*ds ormr er lig*g*r vm oll lond *ok* vanz h*onu*m v*ar*liga
leingd ti*l*, at á jo*r*dina tøki spordr *ok* hofod *ok* sua langt
seildiz þu vp*p* at scamt v*ar* þa til him*in*s. En*n* hitt var
ok m*i*cit vndr vm fángit er þu stott sua leingi vit *ok* fell

e*ig*i meir en*n* á kne odru*m* føti er þu fiecz vit elli, f*i*ri þ*ui* (A. M. I 164. 14)
at eingi heuir sa ordit er e*ig*i co*m*i ellin ollu*m* til falls.
Og er nu þer þ*at* satt at seig*i*a at v*er* mono*m* sciliaz *ok*
mo*n* þa betr horo tueg*g*io handar at þer comit e*ig*i opt*ar*
5 m*i*c at hitta. Ek mo*n* en*n* an*n*ad sin*n*e ve*r*ia bo*r*g mina
m*ed* þuilico*m* velo*m* eda odro*m*, sua at eci vald mono þer
a m*er* fá. En*n* er þor heurdi þeßa taulo greip h*ann* til
ham*ar*sins *ok* bregdr á lopt en*n* er h*ann* scal framreida
þa ser h*ann* hu*er*gi vtgardaloca. Og þa snyr h*ann* aptr
10 til borgarin*n*ar *ok* etladiz þa fyr*ir* at briota borgina. þa
16[a] ser han*n* þar vollu vyda *ok* fagra en ongua bo*r*g. ‖ Snyr
h*ann* þa aptr *ok* fer leid sina, til þeß er h*ann* co*m* aptr
j þruduanga. en*n* þ*at* er satt at seigia, at þa hafdi h*ann*
radit f*i*ri ser at leita til ef samanmetti bera fundi þ*ei*ra
15 midgarz orms s*e*m sidar v*ar*d. Nu etlac at engi kun*n*i þer
san*n*ara at seigia, f*ra* þ*e*ssi f*er*d þors. þ. Ml*ti*. G. Allm*i*c-
-ill er f*i*ri ser vtg*ardal*. en*n* m*ed* velo*m* *ok* fiolky*n*gi f*er*
h*ann* miok En*n* þat má sia at h*ann* er m*i*cill f*i*ri ser, at
h*ann* atti hirdm*en*n þa er m*i*cin*n* matt haua. eda huart
20 hefr þor ecki þeßa hefnt.

Haar su*ar*. E*ig*i er þ*at* okun*n*igt, þot eigi se frødi vm at
þor leidretti þeßa f*er*dina er nu v*ar* f*ra*sagt. Og dualdist
eci leingi heima, adr h*ann* bioz sua scyndilega til f*er*darinn-
-*ar* at h*ann* hafdi e*ig*i reid *ok* eigi haf*ra*na Og ecirt for-
25 -oneuti. Geck h*ann* vt of midgard. sua s*e*m vngr dreingr.
Og com ein*n* aptan at q*u*elldi til jotu*n*s no*cu*rs sa er ym*ir*
nefndr. þor dualdiz þar at gistingo of nottina. En*n* j dagan
stod ym*ir* vp*p* *ok* kleddiz *ok* bioz at roa a se til fisciar.
en þor stod lika vp*p* *ok* v*ar* sciott buin*n*, *ok* bad at ym*ir*
30 scyldi lata sik roa m*ed* ser. En*n* ym*ir* sagdi at litil lid-
-s*e*md myndi at h*onu*m v*er*a er h*ann* var litill *ok* vngm*en*n*i*
eit. Og mun þig cala ef ec sit sua leingi *ok* vt*ar*l*i*ga,
s*e*m eg em vanr. En*n* þor sagdi at h*ann* myndi roa mega

(A. M. I 168. 3) *firi* þui langt *fra* landi, at eigi v*ar* vist huart h*ann* myndi
f*y*ri beidaz vtan at roa *ok* reiddist þór jotninom, sua at
þa v*ar* buit at h*ann* myndi þeg*ar* láta ham*ar*in*n* scella
h*onu*m. En*n* h*ann* let þ*at* vidberaz f*iri* þ*ui* at h*ann* hug-
5 -di þa at reuna afl sitt j odru*m* stad. Han*n* spurdi ymi
huat þ*ei*r scylldo h*af*a at beito, En*n* hym*ir* bad h*ann* sialf-
-an*n* fa ser beitor. þa sn*er*iz þor á braut þegar þangat
er han*n* sa oxna floc n*o*corn er ym*ir* atti, h*ann* tok en*n*
mesta oxan er him*in*riotr het *ok* sleit af hofudit, *ok* for
10 m*ed* þat til seu*ar*. hafdi þa ym*ir* vtscotid n*o*cuanu*m*. þor
giec á scip*it* *ok* settiz j austrum*it*, toc ij. arar *ok* røri, Og
þotti ymi scridr v*er*da af rodri h*an*s. ym*ir* røri j halsino*m*
fr*a*m *ok* sottiz sciott rodrin*n*. Sagdi þa ym*ir* at þ*ei*r vo*r*u
comn*ir* a þ*er* vaztir er h*ann* v*ar* vanr at sitia *ok* draga
15 flata fisca. En*n* þor q*u*ez vilia roa m*i*clo leing*ra* Og tocu
þ*ei*r en*n* sn*er*ti rodr. þa sagdi hym*ir* at þ*er* vo*r*u comn*ir*
sua l*a*ngt vt at hett veri at sitia vtar f*iri* midg*ar*ds ormi.
En*n* þor q*u*ez myndo roa en*n* um rid, Og sua gordi h*ann*.
en*n* ym*ir* var þa allokátr. En*n* þa er þor lagdi vp*p* ar-
20 -arnar, greiddi h*ann* til vad helldr sterca*n*n *ok* eigi v*ar*
aungullin*n* min*n*e e*da* oramlegri þar let þor coma á ongol-
-in*n* oxahofodit *ok* castadi f*iri* bo*r*d *ok* fo*r* ongollin*n* ti*l*
g*r*unz. Og er þ*er* þ*at* satt at seig*i*a at eig*i* ginti þor midr
midg*ar*z orm en*n* vtg*ardal*. hafdi spottad þor, þa er h*ann* hof
25 ormin*n* vp*p* m*ed* hendi ser. Midg*ar*z ormr gein um oxahof-
-odit. En aungollin*n* va j gom ormino*m*. En*n* er ormr-
-in*n* kendi þat bra h*ann* vid sua hart at bad*ir* nef*ar* þors
scullo vt á bordino. þa v*ar*d þor reidor, *ok* førdiz j as-
-megin spyrndi vid g*r*unn*i*, dro þa ormin*n* vp at bo*r*di.
[16b] 30 En*n* ‖ þat ma seigia at einginn hefir sa set allogorligar
sion*ir* er eigi matti þ*at* siá er þor huesti augun a ormin.

29. vid] Het hier volgende woord fast is door den schrijver vernietigd.

en*n* ormrin*n* stardi nedan j mot oc bles eitrino þa er sagt (A. M. I 170. 10)
at jotunin*n* ym*ir* gordiz litu*er*pr faulnadiz *ok* reddiz er h*ann*
sa O. *ok* þat er serin*n* fell vt *ok* in*n* vm n*o*cuan*n*. Og j
þui bili er þor greip ham*ar*in*n* *ok* førdi á lopt. þa falmadi
5 jotunin*n* ti*l* agnsaxino, *ok* hio vad þors á bordi. En*n* o.
søcdiz j sen*n*. En*n* þor castadi hamrino*m* eptir h*onu*m, *ok*
seigia m*enn* at h*ann* lysti af h*onom* hofudit vid raun*non*-
-o*m*. En*n* eg hyg*g* hit v*er*a þ*ier* satt at seigia at mid-
-gards ormr lif*ir* en*n*, *ok* lig*g*r j um siá. En*n* þor reuddi
10 til nefan *ok* setr vid eura ymi at h*ann* steupiz f*iri* bord
ok ser j iliar h*onu*m, en*n* þor Od til landz.

Gangleri Mel. hafa n*o*cut meiri tidendi ordit m*ed* ason-
-u*m*. Allm*i*cil þrecuircki van*n* þor j þeßi f*er*d. þa S. H.
v*er*a mon at seig*i*a f*ra* þ*ei*m tidendo*m* er meira þotti v*er*t
15 asonu*m*. En*n* þat er vphaf þ*ei*rar sogo. Ad balldr en*n*
goda dreumdi drau*m*a sto*ra* *ok* hettlega vm lif sitt. En*n*
er h*ann* sagdi asono*m* draum*a*na, þa baru þ*ei*r rad sin, Og
v*ar* þ*at* gort at beida grida balldri, f*iri* allzkon*ar* hasca.
Og fryg*g* tok su*ar*daga ti*l* þeß at eira scilldi balldri. eldr.
20 vatn. jarn. Og allzcon*ar* malmr. stein*ar*. jo*r*din. vidirn*ir*.
sottirn*ar*. dyrin. fuglarn*ir*. eitrid orm*ar*n*ir*. En*n* er þetta
v*ar* gort *ok* vitad. þa v*ar* þ*at* sce*m*to*n* balldrs *ok* Asan*n*a,
at h*ann* scylldi standa vp*p* á þingo*m*. en*n* allir adrir scyldo
sum*ir* sciota at h*onu*m sum*ir* haug*g*ua. sum*ir* beria g*r*ioti.
25 en*n* huat s*e*m at v*ar* gort sacadi h*ann* eci *ok* þotti ollo*m*
m*i*cill frami. En*n* er þetta sa loki laufeiuar s*on*. þa lic-
-adi h*onom* jlla er balldr gec ti*l* fensadar *ok* for til frig*g*-
-i*ar*. *ok* bra ser j konu lici. þa spir f*r*ig*g* ef su cona viß*i*
huat esir hofdoz at á þinginom. hon sagdi at aller scutu
30 at baldri *ok* þ*at* at h*ann* sacadi eci. þa m*e*l. f*r*ig. at eigi

30. at eigi] 2 × in het Hs., maar den tweeden keer door den schr. vernietigd.

(A. M. I 172. 21) m*un*u vopn e*da* vidir g*ra*nda baldri. eida hef eg feing-
-*i*t af ollo*m* þe*i*m. þa spir conan haua allir lutir þer eida
vnnid at eira baldri. þa su*ar*. f*rig*g. vex vidarteinongr
ein*n* f*ir*i vestan valholl sa er calladr mistilteinn. Sa þotti
5 mer vngr at krefia eidsins. þui nest hu*ar*f conan á b*rau*t.
en*n* loci toc mistiltein *ok* sleit vp*p* *ok* gec ti*l* þings. En*n*
haudr stod vtarl*i*ga j m*a*nringno*m* þ*ui*at h*ann* v*ar* blindr.
þa melti loci vit h*ann*. hui scytr þu eci at bald*r*i. ha*nn*
s. þ*ui*at ec se e*ig*i hu*ar* baldr er *ok* þ*at* an*n*ad ad eg
10 em vapnlaus. þ. M. loci gordu þo j liking an*n*ara m*a*nna
ok veit baldri sømd sem adr*ir* m*enn*, ek mun vijsa þer
ti*l* hu*ar* h*ann* stendr. Skiot at h*o*no*m* vendi þ*ess*um.
haudr toc mistiltein *ok* scaut at bald*r*i at tilvison loca. *ok*
flaug scotid j gegno*m* baldr. *ok* fell h*ann* daudr ti*l* j*ar*dar.
15 *ok* heuir þ*at* mest ohap*p* gort v*er*id m*ed* godo*m* ok m*onn*-
-*u*m. þa er baldr v*ar* fallin*n* þa felloz ollo*m* asuno*m* ord-
-tauk *ok* sua hendr at taca ti*l* h*a*ns *ok* sa hu*er* ti*l* an*n*ars
ok vo*r*u all*ir* m*ed* eino*m* hug til þeß er vn*n*id hafdi
v*er*ckit. En*n* eigi matti hefna, þ*ar* v*ar* sua m*i*cill grida-
17[a] 20 -stadr, en*n* þa er esirn*ir* freistodo at mela þa var hitt ‖ þo
fyr*r* at gratrin*n* kom vp*p* sua at odru*m* matti e*ig*i seigia
m*ed* ordunu*m* f*ra* sino*m* harmi. En*n* oþin*n* bar þui vest
þen*n*an*n* scada sem h*ann* cun*n*i mesta scyn hu*er*so m*i*cil
aftaca *ok* miß*a* asonu*m* v*ar* j f*ra*falli baldrs. En*n* er gud-
25 -in v*i*tcuduz. þa Mel. f*rig*g *ok* spurdi hu*er* sa veri m*ed*
asom er eignaz villdi allar ast*ir* min*ar* *ok* hylle, *ok* vilie h*ann*
rida á helueg *ok* freusta ef h*ann* fai fun*n*id baldr *ok* bioda
helio vtlausn ef vill lata f*ar*a baldr heim j asgard. En*n*
sa er nefndr hermodr en*n* huati sonr oþins er til þ*ei*rar
30 sendifar*ar* v*ar*d, þa v*ar*d tecin*n* sleipn*ir* hestr oþins *ok* v*ar*
leiddr f*ra*m *ok* steig hermodr á þan*n* hest *ok* leupdi braut.
En*n* esirn*ir* tocu lic baldrs *ok* flutto til seu*ar*. Hringhorni
h. scip baldrs. h*a*nn v*ar* allra scipa mestr h*a*nn villdo gud-

-in f*ra*msetia *ok* gora þar á balfaur baldrs, En*n* scip*it* giec (A. M. I 176. 3
hu*er*gi fram*m*. þa v*ar* sent j jotu*n*heima eptir gygi þ*ei*ri er
hyrrokin er nefnd, En*n* er hun com *ok* reid v*ar*gi *ok* hafdi
hog*g*orm at taumo*m*. þa liop hun af hesti*n*o*m* en*n* Oþin*n*
5 calladi til berserci fiora, at geta hestsins. *ok* fengo þ*ei*r e*ig*i
halld*it* nema þ*ei*r felldi h*a*nn. þa gec hyrrokin á f*ra*m no*c*u-
-*a*ns *ok* hratt f*ra*m j f*y*rsta u*it*bragdi sua at elldor fauc
or lun*n*unu*m* en*n* lond oll sculfu. þa v*ar*d þor reudr *ok*
greip ham*ar*in*n* *ok* myndi þa b*r*iota hofod hen*n*a*r*, adr oll
10 gudin bado h*e*nni f*r*id*ar*. Þa v*ar* borid vt á scip*it* lic baldrs
en*n* er þ*at* sa cona h*a*ns nan*n*a neps d. þa sp*ra*ck ho*n* af
h*ar*mi *ok* do. *ok* v*ar* hon borin á balid *ok* slegit j eldi. þa
stod þor at *ok* vigdi bálid m*ed* miollni en*n* f*ir*i fotu*m* h*o*no*m*
ran*n* du*er*gr no*c*u*r* sá er litr nefndr En*n* þor spyrndi føti
15 sino*m* á h*a*nn *ok* hratt h*o*no*m* j eldin*n* *ok* bran*n* h*a*nn þar.

Ad þeßari bren*n*o socti m*ar*gscon*ar* þiod f*y*rst at seig*ia*
f*ra* oþni at m*ed* h*o*no*m* for f*rig*g *ok* valkyrior *ok* hrafn*ar*
h*a*ns. En*n* freur *ok* ok j kerro m*ed* gellti þ*ei*m er gullin-
-bursti heitir. En*n* heimdallr reid hesti þ*ei*m er gulltoppr
20 h. en*n* f*r*euia ok kautt*u*m sino*m*. þar com *ok* m*i*cit folc
rimþursar *ok* bergrisar. Oþin*n* lagdi á balit gullring þan*n*
er draufn*ir* heitir. h*o*no*m* fylgdi su náttura at ena niondo
hu*er*ia not drupo af h*o*no*m* uij. gullring*ar* jaf*n* haufg*ir*.
hestr baldrs v*ar* leiddr a bálid m*ed* ollo reidi. En*n* þat
25 er at seig*ia* f*ra* hermodi at h*a*nn reid nio netr diupa dala
sua at h*a*nn sa eci f*y*r en*n* h*a*nn com ti*l* arin*n*a*r* giall*ar*
ár *ok* reid a giallar bruna. hon er þaukt lysigulli. Maud-
-gaudr en*n* er nefnd mer su er getir brúarni*n*ar. hon spurdi
h*a*nn at nafni e*da* at et *ok* sagdi at in*n* f*y*rsta dag rida
30 vm bruna fim fylcki daudra m*a*nna, en*n* eigi dynr bruin jafn
miok vnd*ir* eino*m* þer. Og eigi hefr þu lit daudra man*n*a
hui ridur þu h*er* á helueg. h. s. at ek skal rida ti*l* heli*ar*
at leita baldrs eda hu*ar*t hef*ur* þu no*c*ut sed baldr a hel-

[17b] -uegi en hon sagdi at baldr hefdi þar ridit vm ‖ giallar bru.
(A. M. I 178. 13) En*n* nidr *ok* nordr liggr heluegr. þa reid hermodr þar til er h*a*nn kom at helgrindu*m* þa steig han*n* af hestinu*m* Og gyrdi h*a*nn fast. steig sidan vp*p* *ok* keurdi h*a*nn spor-
5 -u*m*. en*n* hestrin*n* hliop sua hátt yfer gryndina at h*a*nn kom huergi ner. þa reid h*a*nn heim til hallarin*n*ar *ok* steig af gieck in*n* j hollina sa þar sitia j ondugi baldr brodr sin*n* *ok* dualdiz hermodr þar of nottina. En*n* at morni beiddiz h*a*nn af hel at b. scylldi rida heim m*ed* h*o*nu*m*
10 *ok* sagdi huersu m*i*cill gratr v*a*r m*ed* ásum en*n* hel sagdi at þ*a*t scylldi sua reina hu*a*rt baldr var sua astsell s*e*m sagt er *ok* ef allir lutir j heimino*m* kuickir *ok* daudir gráta h*a*nn þa scal h*a*nn fara ti*l* ása aptr en*n* haldaz m*ed* hel ef n*o*cur melir vid eda vill eigi gráta. þa stod hermodr
15 vp*p* en*n* baldr leiddi h*a*nn vt or hollin*n*e *ok* tok hringin*n* draupni *ok* sendi oþni til min*n*is. en*n* nan*n*a sendi f*r*ig*g* ripti *ok* en*n* fleiri giaf*i*r. fullo fingurgull. þa reid hermodr aptr leid sina *ok* com j asgard, *ok* sagdi oll tidendi er h*a*nn hafdi sed e*d*a heurt. Sendo þa esir orindreca vm allan*n*
20 heim at baldr veri gratin*n* or helio. En*n* allir gordu þ*a*t men*n*irn*i*r *ok* kyquendin, j*o*rdin *ok* stein*a*rn*i*r, trie *ok* allr málmr. sua s*e*m þu munt sed hafa at þeßir lutir gráta er þ*e*i*r* koma or frosti j hita. þa er sendi m*e*n*n* foru heim *ok* hofdu velrekid sin orinde. fin*n*a þ*e*i*r* j n*o*cur*u*m helli,
25 hu*a*r gygr sat su nefndiz þauk. þ*e*i*r* bidia h*a*na gráta. hon su*a*r. þauk mun gráta þurru*m* fotum baldrs balfar*a*r. kycs ne dauds. neutka ec karlson*a*r haldi hel þui er heuir. En*n* þeß geta m*e*n*n* at þar hafi verid loki laufey*i*ar s*o*n er flest hefr jlt gort m*ed* asum. þa Ml*ti* G. all m*i*clo kom loki
30 á leid er h*a*nn olli fyrst þui er baldr v*a*r vegin*n* *ok* sua þui er h*a*nn v*a*rd eigi leustr fra helio. eda huart v*a*rd h*o*n-
-*u*m þe*s*sa hefnt. har s. golldit v*a*r h*o*nu*m* þetta sua at h*a*nn mun leingi kien*n*ast.

Þa er gudin voru ordin h*o*nu*m* sua reid s*e*m von var (A. M. I 180. 27)
liop h*a*nn braut *ok* fal s*i*c a fialle n*o*cu*r*o, gerdi þar hus *ok* fior*a*r dyr, at h*a*nn matti sia or husino j allar áttir. en*n* opt vm daga bra h*a*nn si*e*r j lax liki *ok* fal sic þ*a*r s*e*m
5 h. f*a*rangrs fors. þa huxadi h*a*nn f*i*ri sier hu*e*riu vel at esir myndo ti*l* fin*n*a at taca h*a*nn or forßinu*m*. En*n* er h*a*nn sat j husino toc h*a*nn litid garn *ok* reid a rexna so s*e*m net er sijd*a*n gort. En*n* eldr bran*n* f*i*ri h*o*nu*m*, þa sa h*a*nn at esir atto scamt til h*a*ns, *ok* hafdi oþin*n* set or lid-
10 -scialfin hu*a*r h*a*nn v*a*r. h*a*nn liop þeg*a*r vp*p* j øna en*n* castadi netino fram á elldin*n*. En*n* er esir koma til huß-
-ins þa gec sá f*y*rstr in*n* er vitrastr v*a*r er quasir er nefndr. Og er h*a*nn sa á eldino*m* folskan*n* er netid hafdi brun*n*id. þa scildi h*a*nn at þat myndi vel vera at taka fiska *ok* sagdi
15 asu*m*. þui nest tocu þ*e*i*r* *ok* gordu ser net ept*i*r þ*u*i s*e*m þ*e*i*r* sa a folscano*m* at loki hafdi gert. *ok* er buid var net-
-id þa f*a*ra esir til árin*n*ar *ok* casta neti j foßin*n*. helt þor odru*m* netzhalse en*n* odru*m* allir esir *ok* drogu netid
18[a] en*n* loki for f*i*ri *ok* legz nidr mille steina tue ‖ g*g*ia, drogo
20 þ*e*i*r* netid yf*i*r h*a*nn *ok* kendo at kykt v*a*r f*i*ri *ok* f*a*ra j an*n*ad sin*n* til forsins *ok* casta vt netino *ok* binda vid sua þungt at eigi scyldi vnder mega f*a*ra, fer þa loki f*i*ri net-
-ino En*n* er h*a*nn ser at scamt v*a*r til seuar þa leupr h*a*nn vp*p* yf*i*r þinulin*n* *ok* ren*n*r vp*p* j for*ß*in*n*. Nu sa esir hu*a*r
25 h*a*nn for. þa f*a*ra þ*e*i*r* en*n* vp*p* til for*ß*ins *ok* scipta lidino j tua stadi. en*n* þor vedr ept*i*r midri an*n*e. *ok* f*a*ra sua vt ti*l* seu*a*r. En*n* er loki ser tua kosti v*a*r þat lifs hasci at laupa á sein*n* en*n* hin*n* v*a*r an*n*ar at leita vp*p* yf*i*r netid. Og þ*a*t gordi h*a*nn. h*a*nn liop y*fi*r s*e*m sn*a*raz
30 yf*i*r netþunilin*n*. þa g*r*eip þor ept*i*r h*o*nom *ok* toc v*m* h*a*nn *ok* ran*n* h*a*nn j hendi h*o*nom sua at stadar nam haundin vid spordin *ok* er f*i*ri þa sauk sid*a*n laxin*n* aptr-
-mior. Nu var loki tekin*n* gridala*us* *ok* farid m*ed* h*a*nn j

(A. M. I 184. 8) helli nocurn. þa toku þeir þriar hellr *ok* settu á egg *ok* lustu á rauf á hellunne huerri. þa voru teknir sonir loca vali *ok* nari eda narui. brugdu esir vala j vargs liki *ok* reif hann j sundr narua brodr sinn. þa tocu esir þarma
5 hans *ok* bundo loka med yfir þa iij. hello steina. Egg stendr ein vndir herdum, onnr vndir lendom iij. vnder knes botum *ok* vrdu þau baund ad jarni. þa toc skadi eitrorm *ok* festi vpp yfir hann sua at eitrid scyldi driupa or orminom j andlit honum. Enn sigin cona hans sitr þar hia honom
10 *ok* helldor munlaugu vndir eitrdropa, enn þa er full er munnlaugin, þa geingr hon *ok* sler vt eitrino, enn á medan dripr eitrid j andlit honum, þa kippist hann sua hart vid at jord oll scelfr þat calli þer landscialpta þar liggr hann j bondum allt til ragna rauckurs. VM RAGNA RAUCKUR.
15 Þa melti G. huer tidendi ero at seigia fra um ragnarauckr þess hefi ek eigi heyrt getid. H. s. Micil tydendi ero þadan at seigia *ok* morg. Ero þau in fyrstu at vetr sa kemr er calladr er fimbul vetr. þa drifr sner or ollum áttum frost ero þa micil *ok* vindar hardir, Ecci nytr Sólar. þeir vetr
20 ero þrir saman *ok* eci sumar j mille. Enn adr ganga sua adrir þrir vetr. at þa er um alla verolld orostor miclar þá drepaz brødr firi agirni sakir *ok* einginn þyrmir faudr eda søni j mandrapum eda sifiasliti. Sua s. j vaulu spá. brødr munu beriaz *ok* at baunum verda, munu stystrungar sifium
25 spilla, hardt er med haldom hordomr micill scegiald *ok* scalm-auld scildir klofnir, vindauld vargauld adr verolld steup-iz. þa verdr þat er micil tidendi þijckia, at vlfrinn gleup-ir solina *ok* þikir monnum þat micid mein. þa tecr annar vlfrinn tunglid *ok* giorir sa *ok* micid ógagn. Stiornr-
30 -nar huerfa af himne, þa er þat *ok* til tidenda at sua scelfr jord oll *ok* biorg *ok* vidir losna enn biorgin rinia enn fiotr..

31. fiotr..] Het afkortingsteeken voor *ar*, dat er gestaan moet hebben, is door een vlek onleesbaar geworden.

allir *ok* bond brotna *ok* slitna þa verdr fenrisvlfr laus. þa (A. M. I 188. 3)
geusiz hafid a laundin þui at þa snyz midgardz ormr j jotunmod *ok* søkir vpp a landit. Þa verdr *ok* þat at nagl-
[18b] -far losnar, scip þat er sua h. er gort er || af nauglum
5 daudra manna. *ok* þat firi þui varnadar vert ef madr deyr med oscornom nauglum *ok* eukr sa madr micit efni til naglfars er gudin *ok* menn villdu seint at gort veri. Enn j þessum seuargáng flytr naglfar. Rymr heitir jótun er sturir naglfara enn fenrisvlfr fer med gapanda munn *ok*
10 er inn nedri keptr vid jord enn inn efri vid himin gap-a myndi hann meira ef rum veri til. Eldar brenna or augum hans *ok* nausum, midgardz ormr bles sua eitrino, at hann dreifir lopt oll *ok* laug *ok* er hann allogrlegr at siá er hann á adra haund vlfinom. j þessum gny klofnar himininn
15 *ok* scrida þadan muspelz sønir. Surtr ridr fyrst *ok* fyrir honom *ok* eptir eldr brennandi, suerd hans er gott miok, af þui scin biartara enn af solu. Enn er þeir rida bifraust, þa brotnar hun sem firi var sagt. Muzpelz sønir søkia fram á þann vaull er vigriþ heitir. þar kemr *ok* þa fen-
20 -ris vlfr *ok* midgardz ormur. þar er *ok* þá loki kominn *ok* hrymr *ok* med honom allir rimþußar. Enn loka filgia aller heliar synir. Enn muspelz sonir hafa sier einir filking *ok* er su biort miok. Vaullrinn vigridr er C. rasta vidr á huern veg. Enn er þessi tidendi verda, þa stendr vp
25 heimdallr *ok* bles akafliga j giallarhorn *ok* vekr vpp aull guþin *ok* eiga þa þing saman. þa ridr oþin til mimis brunz *ok* tecr rad af mymi firi ser *ok* sino lidi. þa scelfr ascrinn igdrasils *ok* eingi lutr er þa ottalaus á himne eda jordu. Esirnir herkleda sic *ok* allir einheriar *ok* søkia fram
30 á vaulluna ridr fyrst oþinn med gullhialminn *ok* fagra bryn-iu *ok* geir sem er gugner heitir stefnir hann mot fenris vlfi. Enn þor fram á adra lid honom. þuiat hann hefr fullt fang ad beriaz vid midgarz orm. freur berst vit surt

(A. M. I 190. 17) *ok* verdr h*a*rdr samg*a*ngr adr freur fellr. þ*at* verdr h*a*ns bani er h*a*nn miſser þeſs enz goda suerdz er h*a*nn gaf scirni. þa er *ok* laus ordin*n* hundrin*n* g*a*rmr er bundin*n* er f*i*ri gnipahelli, h*a*nn er it mesta forat h*a*nn á vig moti
5 ty. *ok* verdr huar audru*m* at scada. þor ber banord af mid-gardz ormi *ok* stigr þadan brot ix. fet. þa fellr h*a*nn daudr nidr ti*l* j*a*rdar f*i*ri eitri þui er ormrin bles á h*a*nn. vlfrin*n* gleup*i*r oþin*n* verdr þat h*a*ns bani. En*n* þegar ept*i*r snyz fr*a*m vidar *ok* stigr odru*m* føti j nedra kept vlfsins á þ*ei*m
10 føti heuir h*a*nn þan*n* sco, er allan*n* alldr h*e*f*u*r ver*i*d til safn*a*d, þat er*o* bio*r*ar þ*ei*r er m*e*nn snijda or scom smo*m* f*i*ri tam eda heli, þ*u*i skal þ*ei*m bio*r*u*m* nidr kasta sa m*a*d*r* er at þui vill hyggia at coma asunu*m* til at lidi. an*n*ari hendi tekr h*a*nn in*n* ef*r*a kept vlfsins *ok* rifr j sundr gin
15 h*a*ns, ver*d*r þ*at* vlfsins bani. Loki á orosto vid heimdall *ok* verdr huar an*n*ars bani, þui nest slyng*i*r surtr eldi yf*i*r jordina *ok* bren*n*ir allan*n* heim. Sua s. j v*oluspo*. hatt bles heimdallr horn er a lopti, nie oþin vid mimis hofut scelfr
19[a] ygdrasil || s ascr standandi ymr it alldna tre en jotu*n* losn*a*r.
20 huat er m*e*d aso*m*, huat er m*e*d alfo*m* ymr allr jotunhei*m*r, esir ro á þingi stynia. du*e*r*g*a*r* f*i*ri steindur*um* vegbergs vis-ir Vitud er en*n* e*d*a huat. hrymr ekr austan hefiz lind f*i*ri snyz jor*m*u*n*gandr j jotunmodi. Ormr knyr un*n*ir aurn mo*n* hlacka slitr nai nidfaulr naglfar losn*a*r. kioll fer aust-
25 -an koma muno muzpelz u*m* løg lyder en loki styr*i*r þar ro fifsmegir m*e*d freca allir þ*ei*m er brodir byleiz j før. Srtr f*e*r sun*n*an m*e*d suiga leifi, scin af su*e*rdi Sol valtifa, g*r*iotbio*r*g gnata en*n* gifr hrata, t*r*oda halir helueg en himin*n* klofn*a*r. Þa kømr hliuar harmr an*n*ar fr*a*m er oþin*n* f*e*r
30 vid vlf vega en*n* biani belia biartr at surti þar m*u*n*u* f*r*ig—

5. ty] uit freu verbeterd. 13. lidi] De tweede i is uit z verbeterd. 30. f*r*ig—] Achter f*r*ig staat een teeken (een krul), waarvan de bedoeling niet duidelijk is en dat elders in dit Hs. niet voorkomt.

falla an*n*an*n* Geingr oþins sonr vid vlf vega vidar of (A. M. I 196. 8)
veg at valdin letr h*a*nn megi huedru*n*gs mu*n*d of standa hior til hi*a*rta þa er hefnt faudur. Geingr in*n* meiri maugr hlodymar neprar nadri nids okuidio*m* mono halir allir
5 heimstod ridia er af modi drepr midgarz veor Sol mo*n* sortna sockr fold j m*a*r, hu*e*rfa af himni heidar stio*r*nr. geisar eimi *ok* aldrnari leikr har hiti vid himin siálfan*n* her s. en*n* sua. Vigridr heitir vaullr er fin*n*az vigi at surtr *ok* en suaso gud hundrat rasta h*a*nn er á hu*e*rn veg sa er
10 þ*ei*m vaullr of uitadr. Þa M. G. huat ver*d*r þa ept*i*r er b*r*endr er heimr allr daud gudin *ok* allir einheri*a*r *ok* allt m*a*nfolk *ok* haf*i*t er adr sagt ad hu*e*r m*a*d*r* scal lifa j no*c*u*r*u*m* heimi vm allar aldir. þa s. þridi. Margar eru þa vist*i*r godar *ok* illar bazt er þa at v*e*ra á gimle á himne
15 *ok* allgott er ti*l* goz dryci*a*r þ*ei*m er þ*at* þik*i*r gam*a*n j þ*ei*m sal er brimir heitir h*a*nn stendr á fiollo*m* no*c*u*r*u*m* gor af raudu gulle sa heitir sindri. j þ*essu*m solu*m* sk*u*l*u* byg*g*ia goder m*e*nn *ok* sidlat*i*r. A nast*r*ondu*m* er m*i*cill salr *ok* illr *ok* horua no*r*dr dyr haner ofin*n* allr orma ryg-
20 -io*m*, en*n* orma haufud oll vito in*n* j husid *ok* blasa eitri sua at ept*i*r salno*m* ren*n*a eitr ár *ok* vada þer ar eidrof*a*r *ok* mordu*a*rgar. Sua sem hi*e*r s. Sal veit ek standa Solo fiar*r*e nast*r*ondu*m* á no*r*dr ho*r*fa dyr falla eitr drop*a*r in*n* of liora sa er vndi*n* salr orma rygio*m*. Sculo þar vada
25 þunga strauma m*e*nn meinsu*a*ra *ok* mordu*a*rgar. En*n* j huergelmi er verst þar kuelr nidhaugr nai f*r*amganga. þ. M. G. huart lifa no*c*or gudin þa eda er no*c*u*r* jo*r*d eda him*in*. h. S. vp*p* scytr jo*r*dun*n*i þa or seno*m*. *ok* er þa grøn *ok* faugr. vaxa þa akrar osanir. Vidar *ok* vali lifa þa sua
30 at eig*i* hef*i*r serin*n* *ok* sortalogi g*r*andat þ*ei*m *ok* byg*g*ua þ*ei*r á idauelli þ*a*r sem f*y*r v*a*r asgardr. Og þar coma þa

4. hlodymar] De y is uit j verbeterd. 27. gudin] g uit d verbeterd.

(A. M. I 202. 4) sonir þors modi *ok* magni *ok* h*a*fa þ*a*r miollni. þ*u*i nest
ko*m*a þ*a*r baldr *ok* haudr f*r*a heli*a*r, setiaz þa all*i*r sam*a*n
[19b] *ok* talaz vid ‖ ok min*n*az á runer sinar *ok* røda vm aull
tidendi er adr haufdo v*e*rid of midgardz orm *ok* vm fenris
5 vlf. þa fin*n*a þ*e*ir. j grasino gulltoplr þer er esirn*i*r hofdu
att. Sua er sagt at vidar *ok* vali bigia ue guda þa þa er
sortn*a*r surta logi, modi *ok* magni sculu miollni haua vi*n*g-
-nes at vigþroti. En*n* þar sem heitir hoddmimis holt leun-
-az m*e*n*n* ij. j surtaloga er sua heita lif *ok* leifþras*i*r *ok*
10 hafa morgin daugar f*i*ri mat. en*n* af þ*e*ss*u*m m*o*n*n*um
kømr sua m*i*cil kynslod at byg*g*iz heimr allr. Sua s*e*m her
s. lif *ok* leidþrasir en*n* þau leunaz m*un*u j holti hoddmim-
-is morgin dauguar þau leunaz at mat hafa en*n* þadan af
alldir allar. Og hitt mun þer vndarlegt þikia. er solin
15 hefr getid dottr eina eigi ofegri en hon er *ok* fer su þa
stigu modr sin*n*ar. Sua s*e*m h*e*r s. Eina dottr ber alfraud-
-oll, adr h*a*n*a* fenrir fai su scal rida er regin deuia modr
braut*i*r mer. En*n* nu ef þu kant leing*ra* at spyria þa veit
ek e*ig*i huadan þer kømr þ*ui*a*t* eingi heurda ek leingra
20 seigia fram alldar farit Ok niottu nu s*e*m þu namt þ*u*i nest
heurdi G. dyni m*i*cla hu*e*rn veg f*r*a s*e*r *ok* leit h*a*n*n* vt á
hlidar s*e*r *ok* þa er h*a*n*n* sez meir vm. þa stendr h*a*n*n* vti
á slett*o*m velli. S*e*r h*a*n*n* þa ongua holl *ok* ongua b*o*rg
geingr h*a*n*n* þa braut leid sina *ok* kømr heim j R*i*k*i* sitt
25 *ok* s. þau tidendi er h*a*n*n* hefr sed *ok* heurt. En*n* esirn*i*r
settoz þa á tal ad rada rad*o*m sin*o*m *ok* minaz á þ*e*ss*a*r
allar f*r*asagn*i*r er nu v*a*r sagt. *ok* gefa nofn þeßi in somo
er adr e*r*o nefnd m*o*n*n*um *ok* stod*u*m þ*e*im er þar voru til
þeß at þa er langar stundir lidi at m*e*n*n* scylldi eci ifaz
30 j at allir v*e*ri einir þ*e*ir esir er nu v*a*r f*r*a sagt *ok* þ*e*ss*i*r
er þa voru somo nøfnd g*e*fin. þar v*a*r þa þor calladr *ok* er

5. þa fin*n*a þ*e*ir] 2 × in het Hs.

sa asaþor en*n* gamli þor sa er akaþor·*ok* h*o*n*u*m e*r*u ke*n*d (A. M. I 206. 8)
þau storuircki er ecctor gi*o*rdi j troio. en*n* þ*at* hyggia m*e*n*n*
at tyrkir hafi sagt f*r*a vlixes *ok* hafa þ*e*ir h*a*n*n* calladan*n*
loka þ*ui*a*t* tyrckir vo*r*u h*a*n*s* en*i*r mesto oviner.

5 Ein*n* m*a*d*r* er nefndr egir e*da* hler. h*a*n*n* bio j eyio þ*e*i*r*i
er nu er collud hlesey h*a*n*n* v*a*r audigr *ok* miog fiolkun*n*-
-igr. h*a*n*n* gerdi f*e*rd sina til asgarz en*n* esir viß*u* f*i*ri
f*e*rd h*a*n*s* *ok* v*a*r h*o*n*u*m fagnad vel *ok* þo m*a*rgir lutir
goruir m*e*d sionhu*e*rfingo*m*. *ok* u*m* quelldit er dreca v*a*r
10 tek*i*t þa let oþin*n* bera in*n* j hollina su*e*rd *ok* vo*r*u sua
bio*r*t at þar af lysti *ok* v*a*r eci haft lios an*n*at m*e*d*a*n u*i*t
drycio v*a*r setid. þa geingo esir at gilldi sino *ok* settuz j
haseti xij. esir þ*e*ir er dom*e*ndr scylldu v*e*ra er sua eru nefnd-
-ir. þor. nio*r*dr. freur. tyr. heimdallr. bragi. vidar. vali.
15 vllr. høn*i*r. forseti. loki. Slyct sama asynio*r*, frygg. f*r*euia.
gefio*n* jþun. gerdr. sigyn. fulla. nan*n*a. Eigi þotti gofug-
-lig þ*a*r vm at siást. vegþili oll voru þar tiolldod m*e*d fogru*m*
sciolldu*m*. þar v*a*r *ok* afeingi*n* miodr *ok* miod drucit. Nesti
m*a*d*r* egi sat bragi *ok* attuz þ*e*ir u*i*t drycio *ok* ordascipti.
20 Sagdi bragi e*ig*i f*r*a mo*r*gu*m* tidendo*m* þ*e*im er esir hofdu
athafz. h*a*n*n* hof þa f*r*asogn sua. At iij. esir foru heim*a*n.
Oþin*n* loki. høner. *ok* foru u*m* fioll *ok* eydimark*i*r *ok* v*a*r
jllt ti*l* vista. En*n* er þ*e*ir co*m*a of*a*n j dal no*c*urn *ok* sia
20[a] þ*a*r oxnafloc ‖ m*i*ci*n*. taca ein*n* oxan *ok* snua ti*l* sneud*is*
25 en*n* er þ*e*ir hyg*g*ia at sodit mo*n* v*e*ra þa. raufa þ*e*ir seudin
ok v*a*r eci sodit. *ok* an*n*ad sin*n* er þ*e*ir raufa seudin þa er
stu*n*d v*a*r lidi*n* *ok* v*a*r eci sodit. mola þ*e*ir þa sin j mille,
hu*e*rio þetta mo*n* gegna þa heura þ*e*ir mál j eykin*n*i vp*p*
y*fir* si*c* *ok* sa er þar sat quaz þ*u*i valda er eigi sodnadi á
30 seudino*m* þ*e*ir litu ti*l* *ok* sa þar aurn *ok* eigi litin*n* þa mel.

19. sat] uit het verbeterd.

(A. M. I 208. 24) aurninn. vilit er gefa mer fylle mina af oxanum. þa mon sodna á seudinom. þeir jata honom þui fylli sinne af oxan-om. þa letr aurnin sigaz or treno ok sez a seudin ok leggr vpp þegar j fyrstu ler oxans ij. ok bada bogana. þa
5 vard loki reidr miok ok greip vpp stong eina micla ok reidir af ollo afli ok rekr á kropp erninom. Aurnin bregz uit miok uit hoggit ok flygr vpp. þa var faust stongin uit bac arnarins enn hendr loka uit annann enda stangar-innar. Aurnin flygr hátt sua at føtr loka taca nidr griot
10 ok vrdir ok vido. enn hendr loca hyggr at slitna mono or oxlom. hann callar ok bidr allþarfliga aurnin fridar. Enn hann s. at loki skal alldrei laus verda nema hann veiti honum scal suardaga at koma jþunni vt um asgard med epli sin. enn loki vill þat verdr hann þa laus ok fer til
15 lagsmanna sinna ok er eigi at sinne sogd fleuri tidendi vm þeira ferd adr þeir koma heim. enn at aquedinne stefno teugir loki jþunni vt vm asgard j scog nocurn ok s. at hann heuir funnid epli þau er henni mono gripir j þikia ok bad at hon scal hafa med ser sin epli ok bera saman ok
20 hin þa cemr þar þiazi jotun j arnarham ok tecr jþunni ok flygr braut med j þrymheim til bus sins. Enn esir vrdo jlla vit huarf jþunnar ok gordiz þeir bratt harir ok gam-lir. þa áttu þeir esir þing ok spyr huer þeira annann. huad sidaz viſſo til jþunnar enn þat var sed sidaz at hon
25 gec or asgardi med loka þa var loki tekinn ok førdr á þing. ok var honom heitid bana eda pislum. Enn er hann vard reddr þa quaz hann myndi sækia eptir jþunne j iot-unheima ef freyia vill fa honom vals ham er hon á, ok er hann fer vals ham flygr hann nordr j iotunheima ok
30 kømr einn dag til þiaza jotuns. var hann roinn a se enn jþun var ein heima, bra loki henni j hnotar liki ok hafdi hana j klom ser ok flygr sem mez, enn er þiazi kom heim ok saknar iþunar tecr hann arnar hamin ok flygr eptir

loka ok dro hann sig j flugnom. Enn er esirnir sa er (A. M. I 212. 12)
valrinn flaug med hnotina ok huar aurnin flaug þa ganga þeir vt vndir asgard ok baru þannig byrdar af loka span-om ok þa er valrinn flaug inn of borgina let hann fall-
5 -az nidr vid borgar vegginn. þa slogu esirnir eldi j lok-arspanom, enn aurnin gat eigi stoduat sic er hann misti valsins. laust þa eldinom j fidri arnarins, ok toc þa af flug-inn. þa voru esir ner ok dropo þiaza jotun firi innan asgard ok er þat uig alfregt. Enn scadi d. þiaza jotuns
10 toc hialm ok brynio ok oll vopn ok fer til asgardz at hefna fodr sins. Enn esir budo henne sett ok yfirbøtr ok it fyr-sta at hon scal kiosa sier man af asum ok kiosa at fotum
[20b] ok siá eci fleura af. þa sa hon einn || manz fot forkunn-ar fagrann ok mel. þenann kys ec. fátt mon liott á baldri.
15 Enn þat var niordr or noatunom. þat hafdi hon ok j sattargord sinne at esir scyldo þat gora er hon hugdi at þeir scyldo eigi mega at hløia hana. þa gerdi loki þat at hann batt vm scegg geitar nocurar ok odrum enda um hrediar ser ok leto þau ymsi eptir ok screkti huar tueggia
20 hátt. þa let loki fallaz j kne skada ok þa hlo hon. var þa gor sett af asanna hendi vit hana. Sua er sagt at Oþin gerdi þat til yfirbota uit scada, at hann tok augu þiaza ok castadi vpp á himin ok gerdi af stiornr ij. þa Mlti egir Mikill þiki mier þiazi firi ser haua verid. Eda huers kyns
25 var hann. bragi s. Aulualdi h. fadir hans ok merci munu þer þikia ef ek seigi þer fra honum. hann var miok gull-audigr. enn er hann dó ok sønir hans scyldo scipta arfi, þa hofdo þeir meling á gullino er þeir scipto at huer scyldi taca munnfylli sina ok allir jafnmargar einn þeira var þiazi
30 ok ij. idi. iij. gangr. Enn þat hofum ver nu ordtac med

---

1. flugnom] Er stond flaugnom; de a is door den schr. vernietigd.
10. til] uit j verbeterd. 22. augu] De tweede u is uit a verbeterd.

(A. M. I 214. 21) oß at calla gullid muntal þessa jotna. enn ver felom j runum eda j scaldscap sua at ver collom þat mal eda or-
-tac þessa jotna. þá melti egir, þat þiki mier vera vel folg-
-it j runum. þa Mlti eigir. FRA QUASI.
5 Huadan af heuir su jþrott er þier callid scalldscap. bragi
s. þat voru vpphof til þess at gudin hofdo vsett vit þat
folc er vanir heita. enn þer logdo med ser fridstefno ok
settu grid á þa lund at þer geingo huarer tueggio til eins
kers ok spytto j raca sinom. Enn at scilnadi þa toco gud-
10 -in ok villdo eigi láta tynaz þat grida marc ok scopudo
þar or man. Sa h. kuasir hann er sua vitr at eingi spir
hann þeira luta at eigi kunni hann orleysa ok hann for
vida um heim at kenna monnum frødi ok þa er hann com
at heimbodi til duerga nocura fialars ok galars. þa colludo
15 þeir hann med ser á einmeli ok dropo hann leto renna
blod hans j tuau ker ok einn ketil ok heitir sa odrerir enn
kerin h. son ok bodn, þeir blondodo hunangi uit blodit
ok vard þar af miodr sá huer er afdrecr verdr scald ok
frodamadr. duergarnir sogdo asum at kuasir hefdi kafnad
20 j manuiti firi þui at eingi var þar sua frodr at spyria
kynni hann frolleics. þa budo þessir duergar til sin jotni
þeim er gyllingr h. at roa á se med ser. Enn er þeir foru
firi land fram roru duergarnir j boda nocurn ok huelfdo
scipinu. gillingr var osyndr ok tyndiz hann enn duergar-
25 -nir retto scip sitt ok roru til lanz. þeir sogdo conu hans
þenna atbrd. enn hon kuni jlla ok gret hatt. þa sprdi
fialar hana ef henni myndi huglettara ef hon sei vt á
seinn, þar er hann hafdi tynz. enn er hon villdi þat þa
mellti hann vit galar brodr sinn at hann scal fara vpp
30 yfir dyrnar er hon geingr vt ok lata quernstein falla j
21[a] hofut ‖ henni ok taldi ser leidaz op hennar ok sua gerdi
hann. VM SUTTUNGA MIOD.
Suttungr jotun brodrsonr gillings heurdi þeßi tidendi ok

fer hann til ok toc duergana ok flytr duergana á se vt ok (A. M. I 218. 10
setr þa j flodar scer þeir bidia suttung ser lifs grida ok
bioda honum til settar j faudr giolld miodinn dyra, ok þat
verdr at sett med þeim flytr suttungr miodinn heim ok
5 hirdir þar sem heita hnitbiorg. Setr þar til gezlo dottr
sina gunnlaudo af þessu collum ver scalldscap kuasis dreyra
eda duerga drecco eda filli eda nocurs konar laug od-
røris bodnar eda sonar. eda farcost duerga þuiat sa miodr
flutti þeim fiorlausn or scerino. Eda suttunga miod eda
10 hnitbiarga laugr. Þa mel. egir myrct þici mer þat melt at
calla scaldscap med þessum heitom. Enn huernin komuz
þeir esir at Suttunga midi. Bragi s. Sia saga er til þess.
At Oþin for heuman ok com þar er þrelar nocurir voru ok
slogo heu ok spir ef þeir vili at hann bryni lia þeira. þeir
15 játa þui. þa tekr hann hein af belti ser ok bryndi liána.
Enn þeim þotti bita liarnir miclo betr ok faulodu heinina.
enn hann mat sua at sa er caupa vildi scyldi gefa uit hofut
sitt. enn allir kuadoz vilia, ok bado hann ser selia. Enn
hann castadi heininne vpp j lopt. Enn er allir vildo henda
20 þa scyptuz þeir sua uit at huer bra leanom á hals odrum.
Oþinn sotti til nattstadar at jotuns þess er baugi er nefndr.
brodir suttungs. baugi calladi illt fiarhalld sitt ok sagdi
at þrelar hans nio voru drepnir. Enn taldiz eigi vita ser
von vercmanna. Enn Oþinn nefndiz bauluercr firi honom.
25 hann baud at taca vpp nio manna verc firi bauga. Enn
melti ser til kaups einn dryc af suttunga midi. baugi kuadz
enkis rad eiga af drycnom sagdi at suttungr vildi einn
hafa. Enn fara quaz hann myndi med bauluerci ok freista
ef þeir fengi miodin. bauluercr van um sumarit ix manna
30 verc. Enn at vetri beiddi hann bauga leigo sinnar. þa fara
þeir bader til suttungs s. baugi brodr sinom kaup þeira

26. baugi] De b is uit o verbeterd.

(A. M. I 220. 19) bauluercz. Enn Suttungr syniar þuerliga huers dropa af midinom. þa beidir bauluercr bauga at þeir hafi velar nocurar ef þeir megi ná midinom. Enn baugi letr þat vel vera. þa dregr bauluercr fram er rati heitir ok melir
5 at baugi scal bora biargit ef nafarinn bitr. hann gorir sua. þa s. baugi. at gøgnom er borat biargit enn bauluercr bles j nafars raufina ok hriot spenirnir vpp j moti honom. þa fann hann at baugi villdi suika hann ok bad bora j gøgn-om biargit. baugi boradi enn. enn er bauluercr bles ann-
10 -at sinne. þa flugu inn spønirnir. þa braz bauluercr j ormz liki ok screid j nafars raufina. Enn baugi stac nafrin-um eptir honom ok misti hans. for bauluercr þar til sem
[21b] gunnlaud ‖ var ok lá hia henni iij. netr ok lofadi hon hon-om at dreca iij dryci af midinom. j enom fyrsta dryc
15 drac hann alt or odrørir enn j odrum or bodn enn j inom þridia or son ok hafdi hann þa allann miodinn. þa braz hann j arnar ham ok flaug sem akafligaz. enn er suttungr sa flug arnarins. Toc hann ser arnar ham ok flaug eptir honom. Enn er esir sa huar oþinn flaug þa settu þeir
20 vti gardinn ker sin. Enn er oþinn com inn um asgard, þa spytti hann vpp midinom j kerin enn honom var þa sua ner comit at Suttungr mon na honum at hann sendi aptr suman miodinn ok var þeß eci gett hafdi þa huer þat er vilde ok collom ver þat scaldfifla lut enn Sutunga
25 miod gaf oþinn asonum ok þeim monnum er yrcia kunno. þui collom ver scaldscapin feing oþins ok fund ok dryc hans ok giof hans ok dryc asanna þa mel. egir. huerso á marga lund breutid er ordtocum scaldscaparins. eda huer-so morg ero kyn scaldscaparins.
30 Bragi s. Tuenn ero kyn þau er greina scalldscap allann. Egir s. huer tuenn. Bragi s. mal ok hettir. Huert maltac

21. þa (2)] De þ is uit s verbeterd. 31. maltac] verbeterd uit ordtac.

er haft til scaldscapar. þrenn er grein scalldscaparmals. (A. M. I 230. 5)
huer? Sua at nefna huern lut sem heitir. Aunnr grein er su er heitir fornaufn. in þridia máls grein er su er collud er kenning. Og er su grein sua sett. At ver collom oþin
5 eda þor eda tyr. eda einhuern asanna, eda af alfom ok huern þeira er ek nefni til þa tec ec med heiti at eign annars aßins eda get ek hans verca nocora þa eignaz hann nafnit enn engi hinn er nefndr var. Sua sem ver collom sig ty. eda hanga ty. farmaty. þat er þa oþins nafn ok
10 collum ver þat kent heiti. Sua ok at calla reidarty. Enn þetta er nu at s. vngom scaldom, þeim er girnaz at nema mal scaldscaparins ok hefia ser ordfiolda med fornom heit-om, eda girnaz þeir at kunna scilia þat er hulid er quedit þa scili hann þessa boc til frolleiks ok scemtonar. Enn
15 eci er at gleuma eda osanna sua þessar frasagnir at taca or scaldscapinom fornar kenningar. þer er hofut scalldin haua ser lika látid. Enn eigi sculo cristnir menn trua á heidin god ok eigi á sannindi þessa sagna annann veg enn sua sem her finz j vpphafi bocar er sagt er fra atbrdum
20 þeim er manfolcit villtiz fra rettri tru ok þa nest fra tyrc-iom huernig asia menn þeir er esir voru callad ir fauls-odo frasagnir fra þeim tidondom er gorduz j troio til þess at landz folcit trydi þa gud vera. Priamus konungr j troio var hofdingi yfir ollom her tyrcia ok hans sønir
25 voru tignazir af ollum her hans. Sa salr inn ágeti er esir colludu brimis sal eda biorsal, þat var holl priami konungs enn þat er þeir langa frasogn um ragnanaukr. þat er troio manna orosta þar er sagt sua at akaþor egndi oxahofdi, ok dro at bordi midgardz orm. en ormrinn hialp sua lifi sino
30 at hann socþiz j sein eptir þeim dømum er þetta sagt er

6. heiti] De eerste i is uit t verbeterd. 19. vpphafi] Het hier volgende woord þessarar is door den schr. vernietigd.

(A. M. I 226. 13) hector drap volocrontem ágetann kappa at asiáanda enom
micla acille *ok* teugdi h*ann* sua at ser m*ed* hofdi ens drep-
22[a] -na ‖ þeſs er þer jofnudu ti*l* oxans þ*ess* er akaþor braut
haufudit af. en*n* er akilles v*ar* dregin*n* j þetta oføri m*ed*
5 sino cappi þa v*ar* h*onu*m su ein lifhiálpin at flyg*i*a vnd*a*n
b*a*nuenligo hog*g*i ector*is* *ok* þo sár. Sua er *ok* sagt at ector
sotti sua akafliga orostuna *ok* sua m*i*clir vo*r*u ofrhug*a*rir
h*a*ns er h*ann* sa achilles. at eingi lutr v*ar* sua st*e*rcr at
st*a*nda mætti f*i*ri h*o*nom. En*n* er h*ann* misti achilles *ok*
10 h*ann* v*ar* flydr þa seuadi h*ann* sua reidi sina at h*ann* drap
þan*n* cappa er rodir*us* het. Sua sogdu esir at þa er h*ann*
akaþor misti ormzins þa drap h*ann* ymi jotu*n*. En*n* u*i*t
ragna røk co*m* midg*a*rdz ormr vaueifliga at þor. *ok* bles á
h*ann* eitri ti*l* bana. En*n* eigi nento esir at seig*i*a sua at þor
15 hefdi sua latiz at ein*n* stigi yf*ir* h*ann* daudan*n* þott sua
hefdi ve*r*id. En*n* meir raupudo þ*ei*r fra søgnin*n*e en*n* satt
v*ar* er þ*ei*r saugdo. at midg*a*rz ormr feingi þar bana en*n*
þ*at* fordo þ*ei*r ti*l*. þott achilles bar banord af ecto*r*e þa la
h*ann* daudr á sama velli af þ*ei*m soku*m*. þat ge*r*du þ*ei*r
20 elen*us* *ok* alexandr þan elenu*m* calla esir ala. þat s. þ*ei*r
at h*ann* hefndi bro*d*r sins. *ok* h*ann* lifdi þa oll voru gudi*n*
daud *ok* slocnadr v*ar* elldrin*n* sa er brendr v*ar* asg*a*rdr *ok*
allar eign*ir* gudan*n*a. En*n* pirr*us* h*onu*m jofnudu þ*ei*r ti*l*
fenrisvlfs. h*a*nn drap oþin*n*. En*n* pirr*us* matti v*a*rgr heita
25 at þ*ei*ra tru þ*ui*at e*i*gi þyrmdi h*ann* gridonu*m* er h*ann*
drap k*onun*gin*n* j hofino f*i*ri stalla þors. þat calla þ*ei*r
surtaloga er troia br*a*n*n*. En*n* modi *ok* magni søn*ir* þors
q*u*omu at krefia landa ala e*da* vidar. han*n* er Eneas h*ann*
co*m* brot af troio *ok* van*n* sidan*n* storuirce. Sua er *ok* sagt
30 at sønir ectoris q*u*omu til f*r*igia l*ands* *ok* settuz sialf*ir* j þ*at*
R*ik*i en*n* raku j burt elen*o*m. VP*P*HAF KIEN*N*INGA.

9. mætti] In het Hs. staat niet æ, maar a met een krul er onder.

Nu sk*al* lata heu*ra* dømi hu*er*nig hof*ut* scaldi*n* hafa lat- (A. M. I 230. 16)
-id ser lica at yrcia ept*ir* þeßu*m* hetto*m* *ok* ke*n*ningo*m*.
Sua s. arno*r* jarla scald. Ad oþin heti allfaudr. Nu hyc
slidr hugaz seigia sid lettir mer st*r*ida. þytr allfaudr ytu*m*
5 jarls costo b*r*im hrosta. h*er* er scalldscaprin*n* calladr hros-
-ta brim allfaudurs. Hau*ar*dr halti q*u*ad sua. Nu er jodraug-
-o*m* egis arn*ar* flaug *ok* bauga, hyg*g* ec at heimbod þyg*g*i
hanga godz af v*a*ngi. Sua q*u*ad vigaglu*m*r. jattiz her m*ed*
haurco hanga tys at g*a*nga þottid þ*ei*m at hetta þekiligt fyr
10 b*r*ecko. Sua q. refr. Opt køm*r* j*ar*dar leipt*ra* er baldr hnig-
-in*n* scaldi hollr at helgo fulli hrafna sar mer stafna. S*u*a
q. eyui*n*dr scalda spill*ir*. Og sigurd hin er suono*m* veitti
hroca bior hadd*in*gia vals f*ar*matys fiortu nemdo j*ar*drad-
-endr á ogloe. S*u*a q. glu*m*r gei*ra*so*n*. þ*ar* v*ar* þ*ra*fna
15 byri*ar* þ*ei*m styrdo kyn beima sialfr j søkti alfor sigtys
atals dy*ra*. S*u*a q. eyui*n*dr. Gaundol *ok* scogol sendi gauta
tyr at kiosa of konu*n*ga hu*er* yng*u*a ettar scyldi m*ed*
oþni fara *ok* j valhaull v*er*a. S*u*a q. vlf*ur* vg*g*a so*n*. Rid-
22b] -ur ‖ at vilgi blido vidfregr en*n* mer lida hropta tyr of
20 huapta hrodr mal sónar bali. S*u*a q. þiodolfr in*n* hun-
-u*er*sci. San*n*yrdo*m* spen*nir* sue*r*da, sn*ar* þig*g*iandi vig*g*iar
bar*r* har haddada byri*ar* bifquan vnd sic þridia. H*er* e*r*o
þ*ess* dømi at jo*r*d er collut cona Oþin j scaldscap. S*u*a q.
eyui*n*dr. hermodr *ok* bragi quad hroptatyr g*a*ngit j gøgn
25 grami þul at k*onun*gr ferr sa er kap*p*i þickir til hallar
hinig. S*u*a q. kormac*u*r Eukr m*ed* en*n*i duki j*ar*dlutr
dia fi*ar*dar breuti huns sa er beinan bindr sceid ygr ti*l*
rindar. S*u*a. sagdi steinþor. Forngøruan a ek firno*m* farins
gun*n*ladar arma, horna fors at hrosa hlit stigs *ok* þo litin*n*.

2. þeßu*m*] Het teeken ß is uit þ verbeterd. 5. b*r*im] Er schijnt b*r*iln te staan. 6. sua] uit sia verbeterd. 7. hyg*g*] De h is uit den eersten haal van þ verbeterd.

(A. M. I 238. 6) Sua q. vlfr vggasonr. þar hyk sigrunni suinnom sylgs valkyrior fylgia heilags tafns ok hrafna hlaut innan sua minnom. Sua q. Eigill. þo heuir mims vinr mer of feng-it baulua bøtr er it betra tek gafomc jþrote vlfs ok bagi vigi vanr vammi firda. her er hann calladr vlfs bagi ok mims vinr. Sua q. Refr þer eigu ver veigar val gautr sal-ar brautar fals hrann vala fann nar framr valdr ramar gialda. Sua sem q. einar scala glam. hliota mon ec ne hlit-ir hertys of þat freyio firi aur þeusi at ausa austr uin-gnodar flausta. Sua q. vlfr vggason. Costigr ridr at kesti kynfrods þeim er gud hlódo hrafn freustadar hesti heim-dallr at maug fallin. Sua er sagt j eiricsmalom. huat er þat drauma er ec Oþin hugd omc firi dag risa valholl rydia firi vegno folci vek þa ec einheria beda ec vpprisa becki at stra biorker leudra valkyrior vinbera sem uisi quemi Þa q. kormacr. Algildann bid ek aldar alluald of mer hallda ys biuangi yngua vngr for hroptr med gungni. Þorolfr q. Suagdi hit er hug hlidscialfar gramr sialfom hlifar stygr þar er haugnir harecs lidar voru. Sua q. eiuindr. hann er surz or saukdolum farmognodr fliugandi bar. Sua q. bragi. þat er omc sent at snemma sonr alda faudrs vildi afls vid vri hefdann jardar reist of freista. Sua q. einar þui at fiol-costigr flesto flestr redr vid son bestlo tekit hefi ec morz til merdar meringr enn þu fera. Sua q. þorualdi blaundo-scald. Nu hefi ec mart j midi greipat bruar bors bura arfa.

Her scal heura huo scaldin hafa kent skaldscapinn eptir þessum heitom er adr eru ritud sua sem er at calla kuasis dreura ok duerga scip. duerga miod. jotna miod. Suttunga miod. oþins miod asa miod. faudr giold jotna. laugr odrøris

2. valkyrior] De o is uit a verbeterd. 8. glam] uit sca verbeterd. 20. saukdolum] De k is uit g verbeterd.

ok bodnar ok sonar. ok fyllr. laugr. hnitbiarga. fengr ok (A. M. I 244. 17) fundr ok farms ok giof oþins. Sua sem her er q. Hug-storann bid ec heura heur jarl quasis dreyra foldar vord á firda fiardleiggiar brim dregiar. Og sem q. einar s. g. Vllar gengr of alla asc sogn þeß er huot magnar. birkis bauduar serkiar bergs grymila duerga. Sua q. ormr stein-þor son. At veri borit biors brikar ok mit lik reccar nemi dauds dryc dualins j einn sal. Og sem refr q. Griot aldar ter gildi gedreinar þorsteini bergmora glymrbára bid ec lyda kyn hlyda Sua sem q. egill. Budomc hilmir laud þar er hrodr vm quod bar ec oþins miod. a eingla biod. Sua q. glumr geira son. Hlyddi hapta beidir hefc mildinga gildi
23[a] || þui bidio ver þaugnar þegna tion at fregnom. ok sem eyuindr q. vildac hliods at hars lidi medan gillings gioldom ypp jc medan hans ett j huerlegi galga farms til goda tel-iom. Sua sem q. einar scala glam. Eisar vagr fyr visa veri raugnis mer haugna þytr odrøris alda, aldr hafs vid flest galdrá. ok enn q. hann. Nu er þaz bodnar bara berg saxa ter vaxa, gorui j holl ok hlydi hliod fleu iøfurs þiodir. Og sem q. eilifr gudrunar son. Verdit er at orda oß gror of kon morar asefreino sonar sads vingiofum ráda. Sua sem q. Volosteinn. Heur mims uinar mina mer er fundr gefinn þundar vid goma scer glymia glaum bergs egils strauma. Sua q. Ormr steinþor son. Seggir þurfa at ala vgg engo snyr ec j vidrs feng hadi kan ec hrodrs smid haga of minn brag. Sem q. vlfr vggason. Hoddmildom ter hildar hugreif-om oleifi hann vil ec at giof grimnis gedfiardar la quedia. Enn er scaldscaprinn calladr far eda lid duerganna. lid heitir aul. Enn lid heitir scip. sua er tecit til døma at scald-scapr er nu calladr firi þui duerga scip. Sua sem her er.

19. þiodir] De tweede i is uit a verbeterd. 25. hrodrs] 2 × in het Hs. 26—27. hugreifom] Hier zijn twee letters: of door den schr. vernietigd.

(A. M. I 252. 12) Bedia ec ti*l* brudar bergirls *ok* scip du*er*ga sollin*n* vind at senda seinfyrnd gautu eina. KEN*N*YN*G*A*R* ÞORS.

Hu*er*n veg scal ke*n*na þor. Sua at calla h*ann* son oþins *ok* j*ar*dar f*a*dir magna *ok* moda. *ok* þrudar. ver. sifiar. stiup-
5 -fader vllar. styr*ir* *ok* eiganda miollni *ok* megingi*ar*da bil-
-scirnis, v*er*ianda asgarz. midgarz dolgr *ok* bani jotna *ok* trollkuen*n*a vegandi hrungnis. geirrodar þriualda drottin*n* þialfa *ok* rauskuo. dolgr midg*ar*z orms. fostr vingnis *ok* hloro. Sua q. b*ra*gi scald. Vadr la vidris arfa vilgi slacr.
10 er racdiz á eunefis andri, jormu*n*gandr at sandi. S*u*a q. auluir hnufa. Qstiz allra l*a*nda u*m*gerd *ok* sonr j*ar*dar Sua q. eilifr. Reidr stod rausko brodir va gagn fadir magna, scelfra þors ne þialfa þrott*ar* stein*n* uid otta. Sua q. eu-
-stein*n*. Sin*n* bio sifi*ar* runi sn*ar*la fram m*ed* karli horn-
15 -straum getom hrimnis hrøra veidar føri. *ok* en*n* q. h*ann*. Sua brá vidr at syior seidr rendi fram breidar j*ar*dar vt at bordi vllz mags hnef*ar* scullo. Sua q. b*ra*gi. ham*r*i forsc j høgri hond þa er allra l*a*nda øgir auflog barda endi seids of kendi. Sua q. ga*m*li. Medan g*ra*mr hin*n* er suic sa*m*di
20 sn*ar*t bilscirnis hi*ar*ta grundar fisc m*ed* grandi gliufr scel-
-iu*n*gs na*m* riufa. Sua q. þo*r*bio*r*n disar scald. Þor heuir ygs m*ed* aso*m*, asgard af þrec vardan*n*. Sua q. bragi. *ok* bordroi*n*s barda braut*ar* hringr in*n* lioti á haus spreingi hrungnis hardgedr nedan stardi. En*n* q. bragi. Vel haf*it*
25 yd*r*om eukiu*m* aptr þriualda haldit sunblisumbs of mero*m* sundr nic hofda. Sua q. eilifr. þrau*n*gir gein uid þung-
-u*m* þa*n*gs raudbita tang*ar* queldruni*n*na quen*n*a kun*n* legs a linmun*n*i. Sua q. vlfr. Full aufligr let fellir fiallgauz hnefa scialla ra*m*t mei*n* v*ar* þ*at* reuni reurar logs v*it* eyra. Sua
30 q. vlfr. vid gymrir laust vimr*ar* uads af f*ra*no*m* nadri

16. breidar] De eerste r staat boven den regel met een haaltje van den schr., aanduidende, dat hij tusschen b en e moet staan.

[23b] hlusta grun*n* vid hron*n*u*m* hlaut in*n*an sua mi*n*no*m*. || her (A. M. I 258. 1
er h*ann* calladr jotu*n* uimrads vads. A heitir vimor er þor od þa er h*ann* sotti ti*l* geirrodar garda. *ok* Suá q. vetrlidi scald. Leggi brauzto leicnar lamdir þriualda steupdir starc-
5 -adi stetto of gialp dauda. Sua q. þorbio*r*n disar scald. Ball j keilo kosti kiallandi brauztu alla adr draptu lut *ok* leida lezto dreura buseuro. hep *ok* þu heingiankioptu kyr-
-roki*n* do fyr*r*i þo v*ar* sne*m*r in sama suiuaur numi*n* lifi. KIEN*N*INGAR BALLDRS.

10 Hu*er*nig scal ken*n*a baldr sua at calla h*ann* son oþins *ok* fryg*g*iar ver naun*n*u faudr forseta. Eiganda hring-
-horna *ok* draupnis dolgr hadar heli*ar* sin*n*i g*ra*ta gud vlfr vgga so*n*r he*fu*r q*ue*d*it* ept*ir* saugo balldrs langt sceid j husdrapo *ok* ritad ero adr dømi til þeß er baldr er sua
15 calladr. VM NIORD.

Hu*er*nig scal ken*n*a nio*r*d. Sua at calla h*ann* v*a*nga gud e*da* vanagud e*da* nid e*da* van. *ok* faudr freus *ok* f*r*eyio fegiafa gud. Sua s. þordr siarecs so*n*. V*ar*d sialfs so*n*a nama snotr vna kialar of tamdi quodit hamdi gudrun bani god-
20 -brudr vani heldr vel maca hiorleic suara. h*er* getr þ*ess* er scadi gec f*ra* nirdi sem fyr*r* er ritad. VM FREU.

Huernig skal ken*n*a freu sua at calla h*ann* son niardar, brodr freuio *ok* en*n* vana gud *ok* van nid *ok* van *ok* argud *ok* fegiafa. freur er calladr belia dolgr. Sua s*em* q. eu-
25 -uindr scalda spill*ir*. þa er atrøstr j*ar*la bagi belia dolgs byg*g*ia vildi. h*ann* er eigandi scidbladnis *ok* galt*ar* þeß er gulli*n*b*ur*sti heitir. Sua s*em* h*er* er sagt. Iualda søn*ir* ge*n*go i ardaga scidbladni at scipa scipa bezt scir*o*m freu nytu*m* ni*ar*dar bur. Sua s. vlfr vg*g*a so*n*. Ridr á baurg ti*l* borgar
30 baudfrodr sonar oþins freur *ok* folcu*m* styr*ir* fyrst *ok* gulli byrsto*m*. h*ann* heitir *ok* gullinbursti. VM HEIMDALL.

9. KIEN*N*INGAR] Het hier volgende woord OÞINS is door den schr. vernietigd.

(A. M. I 264. 13) Huernig scal heimdall kenna sua at calla hann son nio modra eda vaurd gudanna sem fyr er ritad eda huita ás loka dolg mensekir freuio heimdalar hofod heitir suerd. Sua er sagt at hann var lostinn manshofdi j gegnom Vm þat er quedit j heimdalar galdri ok er sidan callad hofod miotudr heimdalar suerd heitir manz miotudr. heim-dallr er eigandi gulltops. hann er ok tilsøkir vaga scers ok singa steins. þa deilldi hann uit loka um brisingamen hann heitir ok vindler. vlfr vgga son quad j husdrapo langa stund eptir þeiri frasogn ok er þeß getid at þeir voru j sela lik-iom. ok son oþins. VM TY.

Huernig skal k. ty. Sua at calla hann ein enda ás ok vlfs fostra viga gud son oþins. VM BRAGA

Huernig skal kenna braga. Sua at calla hann jþunn-ar ver fram smid bragar ok inn sidsceggia ás. Af hans
24[a] nafni er calladr sceggbragi er micit scegg heuir ok ‖ son oþins. VM VIDAR

Huernig skal k. vidar. hann ma calla inn þaugla as eiganda jarnscos dolg ok bana fenris vlfs. hefni as gud-an na byggiu as gu faudor topta ok son oþins ok brodor ásanna. VM VALA.

Huernig skal k. vala. sua at kalla hann son oþins ok rindar stiup son fryggiar brodr asanna henfni as baldrs dolg hadar ok bana hans byggianda faudr jotna. VM HAUD.

Huernig scal kenna haud calla hann blinda ás bana baldrs sciotanda mistilteins son oþins heliar sinna vala dolg. VM VLL

Huerso scal k. vll. Sua at kenna hann son sifiar stiup þors aundor as boga as, veidi as, scialdar as. VM HØNER

Huernig scal k. høni sua at calla hann seßa eda sinna

7. vaga] Het hier volgende woord scips is door den schrijver vernietigd.

eda mala oþins ok inn sciota as. ok inn langa fot ok aur (A. M. I 268. 1)
konung UM LOKA

Huerso scal k. loka. Sua at kalla hann sonn farbauta ok laufeyiar nalar brodor byleiz ok helblinda faudr fenris-ulfs ok jormunganz þad er midgarz orm ok heliar ok nara ok ala frenda ok faudor brodor var sinna ok seßa oþins ok asa heimsøki ok kistoscrud geirrodar þiofr jotna hafrs ok brisinga mens ok iþunnar epla sleipnis frenda ver sigyniar guda dolgr. harscadi sifiar. baulua smidr inn slagi as røg-iandi ok velandi, gudanna radbani baldrs enn bundni as þreto dolgr heimdallar ok scada. Sua sem her s. vlfr uggason. Radgegnin bregdr raugna rein at singa steini fregr uid firna sløgian farbauta maugr vari. Modauflogr redr modra maugr hafnyrra faugru kunni ek adr ok einn ar atta merdar þattom. Her er þeß getid at heimdallr er sonnr nio modra.

Nu scal enn seigia dømi af huerio þer kenningar eru er nu voru ritadar er adr voru eingin dømi sogd til. Sua sem bragi sagdi eigi at þor var farinn j austr veg at ber-ia traull. Enn oþinn reid sleipni j jotunheima ok kom til þess manz er rungnir heitir. þa spyr hrungnir huat ma sa er med gullhialminn er ridr lopt ok løg ok sagdi at hann á furdo godann hest. Oþin s. at þar firi vill hann vedia hofdi sino at eingin hestr skal vera jafngodr j jotun-heimom. Rungnir s. at sa er godr hestr enn haua lez hann myndo miclo storfetara hest er gullfaxi heitir. Rung-ner vard reidr ok leupr vpp á hest sinn ok leupir eptir honom ok hyggr at launa honum ofrmeli. Oþin leupir sua
[24b] ‖ mikit at hann var á audro leuti firi. Enn rungnir hafdi sua micinn jotunmod at hann fann eigi fyrr enn hann kom inn vm ásgrindr ok at hallar durum esir budo honom til dryckio. hann gec j hollina ok bad fa ser at dreca voru þa tecnar þer scalir er þor var vanr at dreca af ok snerti rungnir or hueri. Enn er hann gordiz drucinn þa scorti

(A. M. I 270. 20) eigi stor ord h*ann* lez scyldo taca vp*p* valholl ok føra j jotu*n*heima en socua asgardi. En*n* drepa gud aull nema freyio *ok* sif vill h*ann* heim hafa m*ed* ser. *ok* freyia ein þorir þa at sceincia h*onom*. Og dreca lez h*ann* muno alt
5 ol asan*n*a. En*n* er aso*m* leidiz afryrdi h*ans* þa nefna þ*ei*r þor, þui nest co*m* þor j haullina *ok* hafdi vp*p*i á lopti hamarin*n* v*ar* allreidr *ok* spyr hu*er* hrungni seldi grid at v*er*a j valhaull. Eda hui freuia scal sceinck*ia* h*onu*m sem at gildi ása. þa s. hrungn*ir* *ok* ser eigi vinar augu*m* ti*l* þors.
10 sagdi at h*onom* hefdi oþin bodit til dryciu *ok* h*ann* v*ar* á h*ans* gido*m*. þa mel þor, at þ*ess* bodz scal hrungn*ir* leingz idraz adr h*ann* cemr vt hrungn*ir* s. at asaþor er þ*at* litill frami at drepa h*ann* vapnlausan*n*, hitt er meiri hug-raun ef h*ann* þor*ir* at beriaz u*it* h*ann* at landa meri á
15 g*r*iotuna gordu*m* Og heuir þ*at* v*er*it m*i*cid folscu v*er*c sagdi h*ann* er ek let eptir heima sciold min*n* *ok* hein, en*n* ef ek hefda h*er* vapni*n* þa scylldo u*it* nu reuna holmgaung-ona, En*n* at odru*m* costi leg*g* ek u*it* nidingscap ef þu villt drepa mic vapnlausan*n*. þor vill f*i*ri onguan*n* mun bila
20 at coma ti*l* einuigis, er h*onu*m v*ar* holmr scoradr, þ*ui*at eingi hafdi þ*at* f*y*r h*onu*m veitt. For þa rungn*ir* b*r*aut leid sina *ok* hleupdi akafliga þar til er h*ann* co*m* j jotu*n*-heima *ok* v*ar*d h*ans* allfreg f*er*d m*ed* jotnu*m*. Og þat at stefnolag v*ar* com*it* a m*ed* þ*ei*m þor. þottuz jotn*ar* haua
25 m*i*cid j abyrd hu*ar* sigr f*e*ngi. þ*ei*m var jllz vøn af þor ef hrungn*ir* leti, f*i*ri þ*ui* at h*ann* v*ar* st*er*cazr. þa gio*r*du jotn*ar* m*a*n á g*r*iotun*ar* gaurdo*m* af leuri *ok* v*ar* h*ann* ix. rasta hár en*n* þriggia breidr vnd*ir* hond. En*n* eci f*e*ngo þ*ei*r hi*ar*ta sua m*i*cit at h*onom* somdi f*y*r en þ*ei*r toco or
30 meri n*o*cori *ok* v*ar*d h*onom* þ*at* eci stodugt þa er þor com. hrungn*ir* atti hi*ar*ta þ*at* er fregt er af hordu*m* steini *ok* tindot m*ed* þri*m*r hornu*m* sua sem sidan er gort risto bragd þ*at* er ru*n*gnis hi*ar*ta heitir af steini u*ar* *ok* hofod

h*ans* sciolldr v*ar* *ok* steinuidr *ok* þycr *ok* hafdi h*ann* (A. M. I 274. 6)
sciolldin*n* f*i*ri ser. h*ann* stod á g*r*iotuna gaurdu*m* *ok* beid
þors. En*n* hei*n* hafdi h*ann* f*i*ri vapn *ok* reiddi u*m* auxl
25[a] *ok* var eci deligr á adra hond ‖ h*onom* stod leir jotunin*n*
5 er nefndr er maukorkalfi *ok* v*ar* h*ann* allreddr. Sua er sagt at h*ann* meig er h*ann* sa þor. þor for ti*l* holmstefn-o *ok* m*ed* h*onom* þialfi þa ran*n* þialfi f*r*am at þar er hrungn*ir* stod *ok* mel. ti*l* h*ans*. þu stendr ou*ar*liga jot-u*n* heuir sciolldin*n* f*i*ri þer. En*n* þor heuir set þik *ok* f*er*
10 h*ann* it nedra j j*or*dun*n*e *ok* mu*n* h*ann* co*m*a nedan at þer, þa scaut rungn*ir* scilldino*m* vnd*ir* føtr ser *ok* stód á. En*n* tuihendi heinina. þui nest sa h*ann* ellding*ar*n*ar* *ok* heurdi þrumor stor*ar*. þa sa h*ann* þor j asmodi for h*ann* acafliga *ok* reiddi ham*ar*in*n* *ok* castadi umlanga leid at
15 hrungni Hrungn*ir* før*ir* vp*p* heinina bado*m* hondo*m* *ok* cast*ar* j mot møtir hun hamrino*m* á flugi *ok* brotn*ar* sundr heinin fellr an*n*a*r* lutr á j*or*d *ok* er*o* þar af ordin oll bein bergrisa. An*n*a*r* lutr b*r*a*z* j hofdi þors sua at h*ann* fell f*r*am á j*or*d. En*n* ham*ar*in*n* miollnir co*m* j mit hof*ut* rungni *ok*
20 lamdi hausin*n* j smamola *ok* fell h*ann* f*r*am yf*ir* þor sua at føtr h*ans* la u*m* hals þor. En*n* þialfi va at maukorkalfa *ok* fell h*ann* u*it* litin*n* orstyr. þa gec þialfi ti*l* þors *ok* uildi taca fot rungnis af h*onom* *ok* fec hu*er*gi valdit. þa ge*n*go ti*l* esir allir er þ*ei*r spurdo at þor v*ar* fallin *ok* vildo
25 taca fotin*n* af halsi h*onom* *ok* fe*n*go hu*er*gi kom*it*. þa ko*m* ti*l* magni sonr þors *ok* j*ar*nsauxlo h*ann* v*ar* þa þriuetr h*ann* castadi føti rungnis af þor ok mel. Se þar liotan harm fader er ek com sua sid. ek hyg*g* at jotu*n* þenan*n* mynda ek hafa lostid j hel m*ed* hnefa mino*m* ef ec hefda
30 fundit h*ann*. þa stod þor vp*p* *ok* fagnadi vel syni sino*m* *ok* sagdi at h*ann* myndi v*er*da m*i*cill f*i*ri s*er* Og vil ek sagdi h*ann* g*e*fa þer hestin*n* gullfaxa er rungn*ir* hafdi átt. þa mel. Oþin*n* *ok* sagdi at þor g*er*di r*a*ngt ef h*ann* gaf

(A. M. I 276. 15) honom inn goda hest gygiar søni enn eigi faudr sinom. Þor for heim til þruduanga ok stod heininn j hofdi honom. þa kom til vaulua su er groa het. kona auruandils ens frøcna hon gol galdra sina yfir þor til þess er heininn los-
5 -nadi. Enn er þor fann þat ok þotti þa von at brot myndi ná heininne þa vildi hann launa gro lecningina ok gera hana fegna ok sagdi henni þau tidendi at hann hafdi vad-
-it nordan yfir eliuaga ok hafdi borid j meis á baki ser auruandil nordan or jotunheimom ok þat til jartegna at
10 ein ta hans hafdi stadit or meisinom ok var su frosin sua at þor braut af ok kastadi vpp á himinin ok gerdi af stiornu þa er nu heitir auruandilstá. þor sagdi at eigi myndi langt til at auruandill myndi heim coma. Enn groa vard
[25b] sua fegin at hon mundi ‖ ongua galdra ok vard heininn
15 eigi lausari ok stendr hann j hofdi þor. ok er þat bodit til varnadar at kasta hein of golf þuert. Þuiat þa hrøriz hein-
-inn j hofdi þor. Eptir þeßari saugu hefr ort þiodolfr hunnuerski j haust laung. Edr of ser er jotna otti let of sottan hellis maur á hyriar haug griotuna baugi. ok at js-
20 -arnleiki jardar sonr enn dundi miodr suall meila brodor mana vegr und hanom. knattu aull enn ullar endilag firi magi grund var grapi hrundin ginnunga ue brinra. þa er hof regin hafdi hog reidir fram drogu seidi gek suolnis ekia sundr at rungnis fundi. þyrmdit baldrs of barmi bergsolg-
25 -nom þar dolgi, hristuz biorg ok brustu brann vpp himinn manna. Miok fra ec møti hrauckua meinþorns haca reinar þa er uigligan vaugna vatt sinn bana þatti. Bratt flo biarga geti baund ollo þui randa imunfaulr und iliar iß uildo sua disir vardat høgs fra hordo hraun dreingr þadan

22. ginnunga] Dit meen ik, dat de schr. bedoeld heeft. De tweede n is uit u verbeterd, en boven nu (niet boven de n alleen) staat een horizontale streep.

leingi triono traullz of runa tidr fiol lama at bidia. Fiør spill- (A. M. I 280. 18
-ir let falla fialbrs olagra gialbra bauluerdungar belia bol-
-marandar holmi þar hne grundar gilia gnir firi scaurpom hamri enn bergdana bagþi briotr uid jormun. Og hard
5 brotin herio heim þuingadar uingnis huein j hinka møni hein at grundar sueini. Þar sua at edr iodms olaus burar hausi stala vikr of stockinn stod einrida blodi. Adr or hnegi hlidom hars aulgefion sara reidi tyß it rauda ryds heuli baul gøli gorla lit ek ageitis gardi þeyr of fardir baugs þa
10 er bifom fada bifkleif at þorleifi.

Þa mel. egir. micill þotti mer rungnir firi ser. Vann þor meira þrecuirci nocut þa er hann atti uit troll. þa s. bragi. micillar frasagnar er vert þat er þor for til geirrod-
-argarda þa hafdi hann eigi hamarinn miollni eda meg-
15 -ingiardar þa hafdi hann eigi jarngreipr Og olli þui loki. hann for med honom þuiat loka hafdi þat hent þa er hann flaug firi uintni sacar j geirrodargarda ok sa þar holl micla, settiz ok sa inn of glugg. Enn geirrodr leit j moti honom ok mel. at taca scylldi fuglinn ok føra honom. Enn send-
20 -imadr komz naudoliga á hallar veggin sua var hann hár. þat þotti loka gott er hann sotti eruidliga til hans ok et-
-ladi ser stund at fliuga eigi fyr vpp. Enn hann hefdi farit alt torleidit. Enn er madrinn sotti at honom þa beinir hann fluginn ok spirnir uit fast ok ero þa føtrnir
25 fastir var loki þa tecinn þar hondom ok førdr geirrodi jot-
-un. Enn er hann sa augu hans þa grunadi hann at madr myndi vera ok bad hann suara. Enn loki þagdi. þa lesti geirrodr loka j kisto ok suelti hann þar þria manadi. Enn þa er hann tok hann vpp ok beiddi hann orda ok sagdi
26[a] 30 huer hann var ‖ ok til fiorlausnar vann hann geirrodi eida

7. hnegi] n uit r verbeterd. 24. fluginn] Er stond flauginn; de a is door den schr. vernietigd. 25—26. jotun] u uit n verbeterd.

(A. M. I 286. 4) at h*a*nn scylldi coma þor j geirrod*ar* garda sua at h*ann* scylldi hu*ar*cki haua ham*ar* nie megingiardar. þor kom ti*l* gisting*ar* ti*l* gygi*ar* þ*ei*rar er gridr er collut ho*n* v*ar* mod*ir* vidars ens þaugla ho*n* sagdi þor satt f*ra* geirrodar
5 at h*ann* v*ar* jotun hunduis *ok* illr uidreign*ar* ho*n* ledi ho*n*-o*m* megingiarda *ok* j*ar*ng*r*eipur er ho*n* átti *ok* staf sin*n* er heitir g*r*idaruaulr. þa fo*r* þor ti*l* ar þ*ei*rar er uimr heitir allra á mest. þa spenti h*ann* s*i*c megi*n*gio*r*do*m* *ok* studdi fo*r*streumis g*r*idaruaul en*n* loki helt vndir megin
10 gi*ar*dar *ok* þa er þor kom á midia á þa ox sua miok áin at vp*p* braut á auxl h*onu*m. þa q. h*ann* þetta. Vaxa attu nu vimr alz mic þic vada tid jotna g*ar*da j. ueizto ef þu uill at þa vex mer asmegi*n* jafn hatt vp*p* s*e*m him*in*. þa ser þor vp*p* j gliufru*m* n*ocu*ro*m* at gialp d. geirrodar stod
15 þar tueim megin arin*n*ar, Og g*er*di ho*n* aruoxtin*n*. þa tok þor vp*p* or an*n*i stein m*i*cin*n* *ok* castadi at he*n*ni *ok* mel sua at osi scal á stem*m*a. eigi misti h*ann* þa er h*ann* cast-adi ti*l*. *ok* j þ*u*i bili bar h*ann* at l*a*ndi ok fec tecid run*n* no*cu*rn *ok* steig sua or an*n*i þ*u*i er þ*at* ordtak haft. at reun-
20 -*ir* er bio*r*g þors. En*n* er þor kom ti*l* geirrodar þa v*ar* þ*ei*m felogu*m* visad f*y*rst j geita hus ti*l* herbergis. *ok* v*ar* þ*ar* ein*n* stoll ti*l* set*is* *ok* sat þor þar á. þa v*ar*d h*ann* þ*ess* v*ar* at stollin*n* for vndir h*onom* vp*p* at refri. h*a*nn stac u*it* g*r*idaruol vp*p* j raptana *ok* let sigaz fast á stol-
25 -in*n* vard þa brestr m*i*cill *ok* fylgdi skecr. þar hofdo ve*r*id vnder stolino*m* døtr geirrodar gialp *ok* greip *ok* hafdi h*ann* brotid ryg*g*in*n* j bado*m*. þa letr geirrodr kalla þor j holl-ina ti*l* leika. þar vo*r*u elldar storir eptir endilang*r*i haull. En*n* er þor kom gegnt gerrodi. þa toc geirrodr m*ed* tau*n*g
30 j*ar*n sio gloandi *ok* kast*ar* at þor en*n* þor toc j moti med j*ar*ngreipo*m* *ok* førir á lopt siona, en*n* geirrodr liop vnd*ir*

12. vada] De eerste a is uit u verbeterd.

jarnsulu at fo*r*da ser. þor castadi sion*n*i *ok* laust j gøgnu*m* (A. M. I 288. 24)
suluna *ok* gøgnu*m* geirrod *ok* gøgnu*m* vegg*i*n*n* *ok* sua raut of*a*n j jo*r*dina. Eptir þ*ess*ari sogu h*e*fr ort eilifr gudrun-*ar* so*n*. j þors drápu. Flugstalla red fellir fiørmotz goda
5 at huetia driugr v*ar* loptr at liuga logsems f*a*d*ir* hei*m*an gedreunir quad grøn*ar* gauz h*er*þrumi braut*ir* uilgi t*r*ygr ti*l* vegiar vigs geirodar ligia. Gedstrangr let gongo gamleid þor scomm*o*m fystuz þ*ei*r at þrysta þoms nidio*m* sic bidia þa er gi*ar*duendi gordiz ganduik*ur* scotum rikri endr ti*l*
10 ymsa kyndar idra scers f*ra* þridia. Gor vard j faur fyr*ri*
[26b] ‖ farmr meinsuarans arma socnar hapz m*e*d suipti sagna galdrs en*n* raugnir þyl ek gramstrauma g*r*imnis gallman*n*-telir halla opins ilia gaupnu*m* endilsamo spendo. *Ok* ga*n*gs vanir ge*n*go gun*n*uargs himi*n* torgo f*r*idar vers til flioda
15 frum seuris kom dreura þa er baul kneutir briota bragdmildr loka vildi bredi vendr á brudi bag sefgrisnis maga. *Ok* veg þueкir uaurro van*n* fetrun*ar* naun*n*o hiallz af hagli ollt-n*ar* hlaup aro*m* ver gaupo mioc leid or stad stokun stig-leidar veg breidan urdar þrioz þar er eitri østr þiodar
20 fnausto. þar j maur*c* f*ir*i m*ar*car mal hueican bur setto ne huel uaulor halar hafscotnadra suafo knatt hreggi haugg-in*n* hlym þel uid mol glymia en felli hrynfialla fedio þaut m*ed* stediæ. Harduaxn*ar* let herdir hall*a*nz of sic falla gatat madr niotr en*n* neut*r*i niard rad f*ir*i ser gi*ar*dar þue*r*iur
25 let nema þyrri þo*n*s barna ser maurn*ar* sneri blod ti*l* suira salþacs megin vaxa. Oþo fast en*n* fridar flaut eidsu*ar*a gauta setrs uiki*n*g*ar* snotrir suerd run*n*id fengun*n*ar þurdi hraun at herdi haudrs run*n*quykua naudar jardar scafls af afli aß hretuidri blasin*n*. Vnz m*ed* yta sin*n*i afl rau*n* v*ar*

23. stędiæ] In het Hs. staat niet æ, maar a met een krul er onder.
25. þo*n*s] Er staat een o met een horizontale streep er boven; de schrijver kan ook þo*m*s bedoeld hebben.

(A. M. I 296. 8) þ*at* scaun*ar* aseil himi*n* siola sialflopta kom þialfi. Od ostali stridan*n* st*r*aum bec mimi ekior. stop hniso for steupir strid-
-lyndr m*ed* vaul g*r*idar. Ne diupakarn d*r*apo dolguans fir-
-o*m* glamma strid kuidiondu*m* stodu*ar* stall u*i*t rast*ar* palli.
5 ogn di*ar*fan*n* hlaut arfi eidsfi*ar*dar hug meira. scalfa þors ne þialfa þrott*ar* stein*n* u*i*t otta. *Ok* sifuna sida*n* su*er*z lid hatt*ar* gerdo hliu*ar* borz u*i*t haurda hard gleipnis sun bardi adr hylridar heidi hriodendr fiøru þiodar uid scyld bretia skytiu scal eik hedins reikar. Dreif m*ed* drottar kneufi dolg
10 suidiodar kolgo sotti ferd á flotta fles drot i ue nesia. þa er funristis falla flod rifs danir stodo knatto iølnis ett*ir* ut vos f*i*ri luta. Þeirs j þrottar hersa þorn ranz hugo*m* bornir hlymr v*ar*d hellir ku*m*ra hrim balcar fram gi*n*go listi fedr j fasta f*r*id sem var þar hreini gnipo hlødr a greupan gran-
15 -høtt resquanar. *Ok* ham loga hi*m*ni hallfylui*n*go*m* vallar trodoz þer uid trodi tu*n*gls brasolir þrungo hofstiori braut huoro hregs vareuda tuegia hlatr ellida hellis horn fo*r*na*n* kiol sprundi. Fatida na*m* frødi fi*ar*d eplis kon j*ar*dar mor-
-ar legs ne mugdo men*n* aulteiti ken*n*a almtog*ar* laust øgir
20 angr þiofsega tungo odnis afli sodnu*m* adrudr igin sudra. Sua at hradscynd*ir* handa hrap mun*nom* sualg gun*nar* lypti sylg á lopti languinr sio þraungu*ar*. þa er aur þrasir eiso os hrimnis flo drosar til þramodnis þrudar þiost af greip*ar* briosti. Bifdiz holl þa er hofdi heidrecs of kom breido
25 vndir flet bi*ar*nar fornan fotleg*g* þrasis vegiar itr gulli laust ullar jotrs veg taugar þrioti meina nidr j midian*n* mez bigy
27[a] ‖ rdil nezo. Glaums nidio*m* for gorua gramr m*ed* dreurgo*m* ham*r*i of sal uanid syniat sigr laut arinbauti kom at tui uidar tiui tollor karms sa er harmi brautar lids of beiti bec fall
30 jotu*n*s recca. Hil blotin*n* va hneit*ir* hog brotni*n*gi scogar vndir fialfrs af afli alfheims blico kalfa ne lid faust*o*m lista

4. glamma] De l staat boven den regel tusschen g en a met een haaltje.

latr val rygir matto aldrs min*n*kanda elda ello steins of bella. (A. M. I 302. 22)

Hu*er*nig sk*al* ken*n*a f*r*igg. Sua at kalla h*an*a dottr fior-
-gyns cono oþins modr baldrs, elio j*ar*dar. *ok* rindar *ok* gun*n*ladar *ok* g*er*dar suero naun*n*o drottning asa *ok* asynia
5 fullo *ok* valshams *ok* fensala.

Hu*er*nig scal ken*n*a f*r*eyio. Sua at calla h*an*a d. ni*ar*dar systor freus konu ods. modr hnoßar eigandi valfalz *ok* sesrumnis *ok* freßa brisinga mens. vanga gud. vanadis. it gratfag*ra* gud. asta gud.

10 Sua ma ken*n*a allar asynio*r* at nefna an*n*arar nafni *ok* ke*n*na uid eig*n* e*da* ve*r*ck sin eda ettir.

Hu*er*nig skal ken*n*a. Sijf Sua at calla h*an*a conu þors. modor vllar. it harfag*ra* god. elia j*ar*nsøxo modor þ*r*udar.

Hu*er*nig scal ken*n*a iþun*n*i. Sua at calla h*an*a cono braga
15 ok getanda eplan*n*a. En*n* eplin elli lif asan*n*a. hon er *ok* ranfe*n*gr þiaza jotu*n*s sua sem f*y*ri er sagt at h*ann* toc h*an*a braut f*ra* ásu*m*. Eptir þ*ei*ri sogo orti þiodolfr in*n* humu*er*sci j haust laung. Hue skal ec got at gioldo gun*n*-
-ueigar bru leg*g*ia naddkleif at þorleifi tyfra*m*ma se ec tifa
20 tryglaust *ok* frar þ*r*iggia a hleingøro hlyri hild*ar* vez *ok* þiaza. Segiondo*m* flo sagna snotar vlfr at moti j gemlis ham gømlu*m* gla*m*ma ofyr scommo settiz aurn þar er esir ar gefnar mar baro naca byrgi tyr bi*ar*ga bleudi vendr a seudi. Tormidladr var tifo*m* tal hrei*n*n m*ed*al beina huat quedo
25 spac*ra* snytr*ir* hialms faldin*n* þui valda margspacr of nam mola mar valkastar bara var at hønis . inr hano*m* hollr af forno*m* þolli. Fliott bad folldar drottin*n* farbauta maug . . ra

10. ma] Hier is een letterteeken door den schr. vernietigd. De k van ke*n*na is verbeterd uit een onherkenbaar teeken. 12. Sijf] in een door den schrijver opengelaten ruimte met een latere hand bijgeschreven. 23. seudi] u uit n verbeterd. 26. . inr] Hier is een scheur in het blad. Een stuk van een v(?) is nog zichtbaar. 27. . . ra] Hier is een scheur in het blad. Een stuk van een a is nog zichtbaar.

(A. M. I 308. 17) þekil*i*gr m*ed* þegno*m* þrym seilar hual deila. En*n* af breido biode brag.uiss at þ*at* lagdi osuifrandi asa vp þior*ir* luti fiora. *Ok* slidrliga sidan suangr v*ar* þ*at* f*ir*i longo at af eikirotu*m* ok bio*r*n fadir niorna adr driuphugadr drepi dolg ballastan*n* vallar hirdi tyr m*ed*al h*er*da h*er*fa*n*gs of*a*n støngo. Þa v*ar*d fastr u*it* fostra f*ar*mr sigyniar arma sa er aull regin eugia aundr guds j bondo*m* loddi ra u*it* ramman reim-od jotu*n*heima en*n* holz vin*ar* hønis hendr u*it* stangar enda. Flo m*ed* frodgo*m* tifi f*a*ngsell of veg langan*n* sueita nagr sua at slitna sundr vlfs fadir myndi. þa v*ar*d þor
[27b] ofruni þungs v*ar* loptr of spru*n*gin*n* malonautz huaz ‖ matti midiungs f*r*idar bidia. Ser bad sagna hrøri sorg eura meu føra þa er elli lyf asa att run*n*r hymis kun*n*i brun akrs of co*m* beciar brisings goda disi girdi þiofr j garda g*r*iot uidadar sid-an. Vrdott bi*ar*tra borda byggendr at þ*at* hryggir þa var id m*ed* jotnu*m* udr nykomin*n* sun*n*an gerdoz allar attir i*n*g-ifreus at þingi. uoro heldr *ok* harar hamliot regi*n* gamlar. Vnz hrynseua hreua hund aulg*e*fnar fundo leidi þir *ok* leua lund aulg*e*fnar bundo. þu scalt veltr nema velom reidr myil sua leidar munstøra*n*di møra meu aptr loki. Heurda ec sua þ*at* sidan sueik ept asa leiko hugrønandi hønis haucs flug bialfa aukin*n* *ok* lomhugadr lagdi leik blads regin fiadr-an ern at auglis barni arnsug fadir mornar. Hofo sciot en*n* scofo scopt gin*n*regin brin*n*a en*n* son bidils suidn*ar* sueip*ur* vard j faur greipar. þaz of fat*t* á fialla finzilia bru min*n*i baugs þa er bifo*m* fada bifkleif at þorleifi.

Aso er sua rett at ken*n*a at calla einhuern anars nafni *ok* ken*n*a vid verck sin eda eign eda ett.

Hu*er*nig skal ken*n*a himinin*n*. Sua at calla han*n* ymis haus *ok* þar af jotuns haus *ok* erfuidi e*da* byrdi du*er*gan*n*a eda hialm vestra *ok* austra sudra *ok* nordra. land solar *ok*

2. brag.uiss] Hier is een scheur. Een stuk van een d is nog zichtbaar.

tungls *ok* him*in*tungla vagna *ok* vedra hialmr eda hus lopz (A. M. I 316. 1)
ok j*ar*dar *ok* solar. Sua q. arnor jarla scald Øgr scioldu*n*gr stig ald*r*i jafnmildr á vid scildar þes var g*ra*ms und gomlo*m* gnog rausn ymis hausi. *Ok* en*n* sem h*a*nn q. Brest v*er*d sol at su*ar*tri søkr folld j m*ar* daucuan brestr erfidi austra allr glymr siar á fiollo*m*. *Ok* en*n* sem h*a*nn q. Alz eingi v*er*dr inga undir solar grundo bauduar huatr ne betri brødr land-reki ødri. *ok* sem q. þiod . lfr. *ok* at jsarnleiki ardar so*n*r en*n* dunþi modr suall meila . . oda mana vegr und hano*m*. Sua s*em* q. ormr bareuiar scald. Hneigi er draupnis drogar dis rama*n* spyr ec visa, sa redr valdr f*ir*i veldi vagnbraut-ar mer fagnat. S*u*a s*em* b*ra*gi q. Hin*n* er varp auida uinda aundr disar yfer m*a*nna siot m*ar*g*ra* mun*n*laug faudr augum. Og s*em* m*ar*c*us* q. Fiarri heuir at fødiz dyri flot-na vaurdr a elkers botni hafa leuf*ir* hu*er* m*ad*r efi hing-uarpadar gialf*r*i k*r*ingdo*m*. S*e*m q. stein*n* h*er*disar s*on*. Has qued ek helgan resi heimtiallz at brag þ*ei*ma merd rekz fram en*n* fyrda fyr þ*ui* at h*a*nn er dyr*r*i. Og s*e*m q. arno*r* i s. Hialpdu dyr konu*n*gr dyru*m* dags grundar her-
8[a] -mu*n*di ‖ Og en*n* s*e*m arno*r* q. San*n*r stiller hialp. sniol-o*m* sol tiallda raugnu aldi. *Ok* s*em* q. hallu*ar*dr. Knutr ver jo*r*d s*e*m itran alz drottin*n* sal fialla. s*em* q. arno*r* i. s. Mikiall vegr þ*at* er mis gørt þickir manuiz frodr *ok* alt it goda tiggi scipt*ir* sida*n* seggio*m* solar hialms a dømistoli. Hu*er*nig scal k*e*nna jo*r*d. Sua at calla h*a*na ymis hold *ok* modr þors dottor anars brudi Oþins elio f*r*ig*g*i*ar* *ok* rindar *ok* gunladar suero sifi*ar* golf *ok* botn vedrahallar

8. þiod . lfr] Hier is een scheur in het blad. 8. jsarnleiki] Het hier volgende j*ar*dar is door den schr. vernietigd. 9. . . oda] Hier is een scheur in het blad. Een stuk van een b en een l is nog zichtbaar 12. b*ra*gi] Tusschen b en g is een r door den schr. vernietigd. 15—16. hinguarpadar] De laatste a is uit r verbeterd 17. resi] Tusschen e en s is een i door den schr. vernietigd.

(A. M. I 320. 15) siar dyran*n*a dottir nattar syst*ir* auds *ok* dags. Sua s*em* q. eiuundr scalda spill*ir* Nu er alfrødoll elf*ar* jotna dolgs of folgin*n* rad eno ra*m*rar þiodar rik j modor liki. S*em* q. hallfrodr u s. Rad lukuz at sa sidan sniallradr k*onun*gs spialli atti einga dottor anars uidi g*r*ona. *ok* en*n* sua. Breidleita gat brudi baleugs at ser teugda stefn*ir* staudu*ar* hrafna stala rikis malo*m*. Sua s*em* q. þiodolfr. Vtan bindr uid enda elguers glaududr h*er*sa hreins uid hufi þunum hafs botni far gotna. Sua q. hallfrodr. Þui hyk fleiuanda fregian fer jord und men þu*er*ri itran*n* ein*n* at láta auds miok traudan*n*. Sua q. þiodolfr. Dolg lios heuir dasi darlatr stad-it fi*ar*ri endr þa er elio rindar ymynda tok scyndir.

Hu*er*nig scal se k*en*na. Sua at calla h*ann* ymis blod. heimsekir gudan*n*a ver ran*ar* fadir egis døtra. þ*ei*ra er sua heita himingleua. dufa. blodughadda. hefting. udr. hraun*n*. bylgia. bara. kolga land ranar *ok* egis døtra *ok* scipa *ok* se scip heita kialar stada suda. syio. fisca. isa. se konu*n*ga. leid *ok* braut*ir* eigi sidr. hringr euian*n*a. hus sanda *ok* k*onun*gs *ok* sceria. dorg*ar* land *ok* sefugla. byriar. Sua sem q. ormr bareuiar scald. Vtan gnyr a euri ymis blod fara godra. Sua s*em* q. ref*u*r Vagþeusta ber vestan vetti ek landz f*ir*i brandi hual møni scelfr huna hugdyr of log bogo. Sua s*em* q*uad* Suein*n*. Þa er elreif*ar* ofo egisdøttr *ok* teutto fals uid frost of aln— fiallgarz rokor hard*ar* *ok* s*em* Refr q. Før*ir* bio*r*n þar er bara brestr vndina*n* festa opt j egis kiapta ut suol gymis uaulua. Her er sagt at alt er eit egir *ok* hler *ok* gym*ir*. *ok* en*n* q. h*ann*. En*n* sia gnipo sneipn*ir* slitr uind-ridin*n* huit*r*ar ranar raþu*m* steini run*n*it briost or mun*n*i.
[28b] Se*m* q. ein*ar* scula son. || Hard heu*ir* aurt f*ra* jo*r*du jel-uindr suanastrindar bla er letr j sog sokua snegrund scipi

21. landz] De z is later door den schr. boven den regel achter de d toegevoegd. 24. aln—] aln, dàn iets, dat op een a gelijkt, maar géén afkortingsteeken voor *ar*, dat men verwachten zou.

hrundit. *ok* en*n* s*em* h*ann* q. Margr ris en*n* drifr dorgar (A. M. I 326. 18) dyn strond j suig londo*m* spend u*er*da staug stundo*m* stirdr keipr fira greipu*m*. *ok* en*n* s*em* h*ann* q. grans bera gullna spano gøfog f*er*d er su jofri scytr hiolmfioturr heita hrafni snekio stafna. *Ok* en*n* s*em* h*ann* q. Haust kauld scotar heldo*m* holmraund varar andri. *Ok* en*n* sua. Sundr springr sualra landa suerri giørd fyr baurdo*m*. Sem snebio*r*n q. Huatt queda hrøra grotta h*er* g*r*immastan*n* sceria vt f*ir*i j*ar*dar scauti eu ludrs nio brudir þer er lungs f*ir*i longo lid-meldr scipa hlidar baugscerdir rist*ur* bardi bol amloda molo. Her er callad haf*it* amloda ku*er*n. En*n* s*em* ein*ar* scula s. q. Vicn*ar* ramr j racna reksaumr fluga straumi dugs hrindr baul þar er bleikir bifgrund á stagrifio*m*.

Hu*er*nig scal ken*n*a sol. Sua at calla h*an*a dottr mundil-føra. systr mana konu glens. elldr himins of lopz. Sua q. skuli þ. s. Glens bedia uedr gydio gud blid j ue sidan lios kømr got m*ed* geislom gransetrs ofan mana. Sua q. ein*ar* s. s. Huargi er beita borgar bal g*r*immastan*n* scala har of hnoßo*m* varu*m* heims vafrs logi sueimar.

Hu*er*nig scal ken*n*a vind. Sua at calla han*n* son fiørnioz. brodor egis. *ok* elldz briotr vidar scadi *ok* bani eda hundr eda vargr vidar eda segls eda segl reipa. Sua q. suein*n* j no*r*dr seto drapo. Toko fyrst ti*l* fiuka fiornioz sønir liotir.

Hu*er*nig scal ken*n*a elld. Sua at calla h*ann* brodor vindz ok egis bana. *ok* grand vidar *ok* husa halfs bani sol husan*n*a.

Hu*er*nig scal ken*n*a vetr. Sua at calla h*ann* son vind-suals *ok* bana orma. hridmal. Sua q. Ormr steinþor s*on*. Red ek þen*n*an*n* maug mana vindsuals vnad blindo*m*. Sua q. asgrimr. Sigr godir var sidan seimaur j þrandheimi þiod veit þinar idir þan orms trega san*n*ar.

5. stafna] st verbeterd uit hra. 30. godir] g uit d verbeterd.

(A. M. I 332. 14) Huernig scal kenna sumar. Sua at calla þat son suadad-
-ar ok licn manna grodr Sua q. egill s. g. s. vpp sculum
vorum suerdom ulfs tanlitudi glitra eigom dad at drygia j
dalmiscun fisca.

5 Huernig scal kenna maninn. Sua at kenna hann uit
verck sin þat er hann veitir eda þiggr. ok kenna ma hann
til eignar sinnar þeirar er hann á. sua ok vit ettir þer er
hann com af. sua þer er fra honum comu. Huernig scal
hann kenna vid þeßa luti. Sua at kalla hann vinnanda
10 eda fremianda fara sinna eda athafnar viga eda sefara.
meidr scipa eda vapna. ok firi þui at hann er reunir vapn-
-anna. ok vidr viganna alt eit ok vinnandi vidr heitir ok
tre reunir heitir ok tre. Af þessum heitom scaldin callat
manin asc eda hlyn, lund eda odrum vidarheitom karl-
29[a] 15 -kendom. ok kent til viga eda sci || þa eda vidar heitom.
Mann er ok rett at kienna til allra Asa heita kent ok uit
jotnaheiti. ok er þat flest hád eda lastmeli. Vel þikir ok
kent til alfa.

Conu scal kenna til alls quenbunadar gullz ok gimsteina
20 auls eda vins eda anars dryciar þeß er hon selur eda gefr
Sua ok til aulgagna ok til allra þeira luta er henni samir at
vinna eda veita. Ret er at kenna hana sua Ad calla hana
selio eda log þess er hon midlar. Enn selia eda log þat
ero tre firi þui at cona er ret collut til kenningar ollom
25 quenkendom vidarheitom. Enn firi þui er cona kend til
gimsteina eda glersteina. Þat var j forneskio quennabun-
-adr er calladr var steina sørui er þer hofdo á halsi ser.
Nu er sua ført til kenningar at konan er nu kend vit stein
ok vit oll steins heiti. Kona er ok kend uit allar asynior
30 eda valkyrior eda nornir eda disir. Cono er ok rett at
kenna uit alla athofn sina eda vid eign eda ett.

Huernig scal kenna gull. Sua at kalla þat eld egis ok
bar. glasis. haddr sifiar. hofodband fullo. gratr freyio.

munntal ok ord ok raud jotna. dropa draupnis ok regn eda (A. M. I 336 6)
scur draupnis eda augna freyio. otrgiold. naudgiald as-
-anna. ok fyrisvalla. haugþak haulga. Eldr allra vatna ok
handar griotr ok scer eda blic handar.

5 Fyrir hui gull er callat elldr egis. Su saga er til þeß
er fyr er getid at egir sotti heimbod til asgarz enn er hann
var buinn til heimferdar þa baud hann til sin odni ok oll-
-om asom á þriggia manada fresti. Til þeirar ferdar vard
fyrst oþinn ok niordr. freur. tyr. bragi. vidar. loki. Sua
10 ok asynior. frig. freiua. gefion. scadi. jþun. sif. þor var
eigi þar hann var farinn j austrveg at drepa troll. Enn
er godin hofdo sez j seti. þa let egir bera inn á hallar
golf lysi gull þat er birti ok lysti hollina sem eldr. Ok þat
var haft firi lios at hans veizlo. Sua j valholl hofdo suerd-
15 -in verid hofd firi eld. þa senti loki þar vid oll god ok
drap þrel egis. þann er funafengr het anar þrell hans er
nefndr eldir. RÁN heitir cona egis. Enn nio døtr þeira
sua sem fyr er ritat. At þeiri veizlo vanz alt sialft bedi
vist ok aul ok oll reida er til veizlunnar þrfti. þa vrdo
20 esir þes varir. At RAN atti net þat er hon veiddi menn
alla þa er a se komu. Nu er þessi saga til þess huadan
af gull er callad, eldr. lios eda birti egis RÁNAR eda egis
døtra. Og af þeim kenningom er nu sua set at gull er
callat elldr seuar ok allra heita. Sua sem egir eda RÁN.
25 eigo heito uid seinn ok þadan af er gull callat elldr vatna
eda á ok allra ar heita. Enn þeßi heiti ok kenningar hafa
sua farit sem onnr at in yngri scald haua ort eptir dømum
29b] ena gomlo scalda sua sem stod j þeira quedom. || Enn set
sidan vt j halfor þer er þeim þotto likar vid þat er fyr
30 var ort. Sua sem vatn er senom enn ain vatino. Enn
beckr anni. þui er þat callat nygiorningar alt er vt settr
heiti lengra en finz ok þikir þat vel alt ef med likind-
-om fer ok edli. Sua q. bragi s. Elld of þak at jofri

(A. M. I 338. 22) aulna becks u*i*t drycio þ*at* gaf fiolnis fialli m*e*d fulli mer stillir. Hui er gull callat bar e*da* lauf glasis j asg*a*rdi f*i*ri durum valhallar stendr lundr sa er glasir er calladr en*n* lauf h*a*ns alt er rautt gull. Sua s*e*m h*e*r er q. At glasir stendr m*e*d gullno laufi f*i*ri sigtys saulo*m* sa er vidr fegrstr m*e*d gudo*m*. Hui er gull callat haddr sifi*a*r. Loki laufeuiar s*o*n hafdi þ*at* gort ti*l* leuisi at klipt har allt af sif. En*n* er þor vard þeß v*a*r tok h*a*nn loka *ok* myndi lemia huart bein j h*o*nu*m* adr h*a*nn su*a*radi þeß at h*a*nn scal fa af su*a*rtalfo*m* at scolo gora af gulli sifio hadd þan*n* er sua scal vaxa s*e*m ann*a*t hár. Ept*i*r þ*at* fo*r* loki ti*l* þ*ei*ra due*r*ga er heita malda søn*i*r *ok* gordo þ*ei*r haddin*n* *ok* scid-bladni *ok* geirin*n* er oþin*n* atti er gugn*i*r heitir. Þa ved-iadi loki hofdi sino v*i*t þ*a*nn due*r*gin*n* er . . . . heit*i*r huart brodir h*a*ns myndi ge*r*a jafngoda gripi þriá s*e*m þeßir voro. En*n* er þ*ei*r comu ti*l* smidio þa lagdi h*a*nn suin-scin*n* j aflin*n* *ok* bad blasa *ok* letta e*i*g*i* f*y*r en*n* h*a*nn toki þ*at* or . . . . aflino*m* er h*a*nn hafdi j lagt en*n* þegar er h*a*nn v*a*r ge*n*gin*n* or smidion*n*i en*n* hin*n* bles, þa settiz fluga ein á hond h*o*nu*m* *ok* kroppadi en*n* h*a*nn bles s*e*m adr þar til er smidurin*n* tok or aflino*m* gollt *ok* v*a*r burstin*n* or gulli. þui nest lagdi h*a*nn j aflit gull *ok* bad h*a*nn þa blasa *ok* lata eigi falla blastrin*n* f*y*r en*n* h*a*nn komi aptr, h*a*nn geck á braut. En*n* þa com flugan *ok* settiz á hals h*o*n-o*m* *ok* kroppadi nu halfo fastara en*n* ádr. En*n* h*a*nn bles þar ti*l* er smidrin*n* tok or aflino*m* gullring þan*n* er draupn*i*r er calladr. þa lagdi h*a*nn j*a*rn j aflin*n* *ok* bad h*a*nn blása *ok* sagdi at onytt myndi v*e*rda ef blastri*n* felli. þa settiz flug*a*n mille augna h*o*nu*m* *ok* kroppadi hu*a*rmana en*n* er

14. . . . .] open ruimte voor ongeveer 4 letters. 18. . . . .] Na or volgt een open ruimte met uitgevlakte letters. Er heeft waarschijnlijk aflo*m* gestaan.

blodit fell j augo*n* sua at h*a*nn sa eci þa g*r*eip h*a*nn ti*l* (A. M. I 342. 11 hendin*n*e s*e*m sciotaz medan belgrin*n* lagdiz nidr *ok* sueip-di af ser flugun*n*e Og þa kom þar smidrin*n* *ok* sagdi at nu lagdi ner at nu myndi alt onytaz. þa toc h*a*nn or aflino*m* ham*a*r. fek h*a*nn þa alla g*r*ifina j hendor brodor sino*m* *ok* bad h*a*nn f*a*ra m*e*d ti*l* asg*a*rz *ok* leusa vedu*n*ina. En*n* er þer loki baro fram g*r*ipina. þa settuz esirn*i*r á domstola *ok* scyldi þad atquedi standaz s*e*m oþin þor *ok* freur orscrdodo þa gaf loki geirin*n* gugn*i*r oþni en*n* þor haddin*n* er sif scyldi hafa. En*n* freu scidbladni *ok* sagdi scyn á ollo*m* g*r*ipo*m* at geirin*n* nam alldrei stadar j lagi. En*n* haddrin*n* var holldgroin*n* þegar er han kom á hofod sif En*n* scidbladni hafdi byr þeg*a*r er segl kom á lopt
30[a] hu*e*rt er fara sc ‖ illdi. en*n* matti vefia sam*a*n s*e*m duk *ok* hafa j pung ser ef þ*at* vildi. Þa bar hin*n* f*r*a*m* sina g*r*ipi. gaf h*a*nn oþni hringin*n* *ok* sagdi at ena niondo hu*e*rio nott myndo drupa af h*o*no*m* uiij. hring*a*r jafnhofg*i*r s*e*m han*n*. En*n* freu gaf h*a*nn gaulltin*n* *ok* sagdi at h*a*nn mátti ren*n*a lopt *ok* log nott *ok* dag meira en hu*e*r hestr *ok* aldrei v*a*rd sua nyrct af nott e*da* j myrcheimo*m* at e*i*g*i* v*e*ri ørit lios þ*a*r er h*a*nn for sua lysti af burstin*n*e. þa gaf h*a*nn þor ham*a*rin*n* *ok* sagdi at h*a*nn mundi mega liosta sua stort s*e*m h*a*nn villdi huat s*e*m f*i*ri v*e*ri at e*i*g*i* myndi ham*a*rin*n* bila *ok* ef h*a*nn yrpi h*o*nu*m* til. þá myndi h*a*nn alldregi miß*a* *ok* alld*r*i sua lengi fliuga at eg*i* myndi h*a*nn søkia heim hond *ok* ef þat vildi þa v*a*r h*a*nn sua litill at haua matti j serc ser. En*n* þat v*a*r lyti á at fo*r*scæptit v*a*r scamt. þat var domr þ*ei*ra at hamarin*n* v*a*r bezr af ollo*m* g*r*ipon-o*m* *ok* mez vaurn j f*i*ri b*e*rgriso*m* *ok* rimþrsom. *ok* dø*m*-do þ*ei*r at du*e*rgrin*n* etti vedfed. þa baud loki at leusa

27. fo*r*scæptit] In het Hs. staat niet æ, maar a met een krul er onder.

(A. M. I 344. 17) hofod sitt. En*n* du*er*grin*n* sagdi at þeß v*ar* engi von. tak þu m*i*c þa quad loki. En*n* er h*ann* vildi taka h*ann* þa v*ar* h*ann* viz fiarri. Loki atti scua þa er h*ann* mátti ren*n*a lopt *ok* laug. þa bad du*er*grin*n* þor at h*ann* scyldi
5 taca h*ann* en*n* þor gordi sua. þa vildi du*er*grin*n* hog*g*ua af hofud h*a*ns en*n* loki sagdi at h*ann* atti hofudit en eigi halsin*n*. þa tok du*er*grin*n* þuei*n*g *ok* knif *ok* vill stinga rauf*ar* á vor*r*um loka *ok* vill rifa sam*a*n mun*n*in*n* en*n* knifrin*n* beit eigi. þa me*l*. h*ann* at betri v*er*i al broddr.
10 En*n* jafnsciot s*e*m h*ann* nefndi þa v*ar* þar allin*n* *ok* beit h*a*nn vararn*ar*. Rifadi h*ann* þa sam*a*n v*ar*arn*ar* *ok* reif or esono*m* þueingor sa er mudrin*n* loka var samanrifadur heitir vartari.

Hi*er* heurir þu at gull er callat hofod band fullo er orti
15 euuindr s. s. fullo scein á fiollom fall sol bra vallar vllar kiols of allan aldr haconar scaldom. Gull er callat gratr freuio s*e*m f*i*ri v*ar* sagt Sua q. sculi þosteins*on*. Margr of hlaut of morgin mord ellz þar er v*er* felldo*m*c freuio tar at fleiri farbiodr at þar varo*m*. *Ok* s*e*m q. ein*ar* scula s*on*.
20 Þar er mardallar mille megi*n* hurdar ligr scurda gauz bero*m* galla þrutin*n* gratr dalreudar latra. Og en*n* heu*ir* ein*ar* kent sua f*r*euio *ok* callat h*a*na modor hnoßar e*da* cono oþs. Sua s*e*m h*er* er. Eigi þuerr f*i*ri augna oþs bediuno rodna refrs eignisc sa rogni ra*m*suelz k*onung*r ellz. Og en*n*
25 sua. Hrodr b*ar*ni kna ec hornar hlut*o*m dyran g*r*ip styra brandr þrumir gialfrs á grandi gull uifodo hlif*ar* sads bor sin*n*ar modor suanz vn*n*i m*er* gun*n*ar fostr godandi frøda freus nipt bradipter. Her getr *ok* þeß at freuio ma sua
[30b] ken*n*a at calla h*a*na systr ‖ freus *ok* en*n* sua. Nyt budom*c*
30 niardar dottr nelegt v*ar* þat scala vel of hrosac þui visa varn siauar aul barni. Her er hon collot dottir niardar. *ok*

24. ra*m*suelz] De u is door den schrijver uit n verbeterd.

en*n* sua. Gaf sa er eR*in*g of*r*a*r* ognprudr vanabrudar þing- (A. M. I 350. 1)
-uafadar þronguir þrot auflga mer dottor ricr leiddi meu mekis motualdr á bed scaldi gefn*ar* glodo*m* drifna gautreks suana brautar. Her er hon collod gefn *ok* vanabrudr til allra
5 heita. freuio er rett at ken*n*a g*r*atin*n* *ok* calla sua gullit. Og á marga lund er þeßom ken*n*ingo*m* breut. callat hagl e*da* regn e*da* jel e*da* drop*ar* e*da* scurir e*da* forsar augna hen*n*ar e*da* kin*n*a e*da* hlyra e*da* bra e*da* hu*ar*ma. Her ma þat heura at callat er ord e*da* raud jotna gullit. Sua q. bragi
10 scald. þan*n* atta ek vin v*er*stan*n* vaz raud en*n* mer bazt-an*n* ala vndir kulo onidradan*n* þridia. Han*n* calladi stein vazta vndir kulo steinin en*n* jotu*n* ala steinsins. en*n* gull raud jotuns. Hu*er* sauc er ti*l* þess at gull er callat otr-giold.

15 Sua er sagt at þa er esir foro at kan*n*a heim. Oþin. loki. *ok* høn*i*r þ*ei*r komo at ø no*cu*re *ok* geingo til forß no*cu*rs *ok* u*it* for*s*in*n* v*ar* otr ein*n* *ok* hafdi tekid lax or forßino*m* *ok* at blundandi. þa toc loki vp*p* stein *ok* castadi at otr-ino*m* *ok* laust j hofod h*o*no*m*. þa rosadi loki veidi sin*n*e
20 at h*ann* hefdi veitt j eino hog*g*ui otr *ok* lax toko þ*ei*r þa otri*n* *ok* laxin*n* *ok* baro ept*ir* ser komo þa at bø no*cu*ro*m* *ok* ge*n*go in*n* en*n* sá buandi er nefndr hreidm*ar* er þar bio. Han*n* v*ar* m*i*cill f*i*ri s*er* *ok* miog fiolkun*n*igr beidduz esir at haua þ*ar* nattstad *ok* koduz haua s*er* vist ørna *ok*
25 syndo buandano*m* veidi sina. En*n* er hreidm*ar* sa ot*r*in þa calladi h*ann* sono sina fafni *ok* regin. *ok* s. at otr brod-ir þ*ei*ra v*er*i drepin*n* *ok* sua hu*er*ir þ*at* haua gort. Nu g*a*nga þ*ei*r fedg*ar* at asonu*m* *ok* taka þa hondom *ok* binda seigia þa vm otrin*n* at h*ann* v*ar* sonr reidm*ar*s esirn*ir*
30 bioda f*i*ri s*i*c fio*r*lausn sua m*i*cit fe sem reidm*ar* sialfr vill á queda *ok* vard þ*at* at sett m*ed* þ*ei*m *ok* bundit suardog-

15. foro] De woorden vm lond zijn hier door den schrijver vernietigd.

(A. M. I 352. 20) -om. Þa var otrin fleginn. tok reidmar otrbelginn ok
mel. vit þá. at þeir sculo fylla belginn af raudo gulli ok
sua hylia hann allann ok scal þad vera at sett þeira. þa
sendi oþenn loka j suartalfa heim ok kom hann til duergs
5 þess er heitir anduari. Hann var fiscr j vatni ok tok hann
hondom ok lagdi á hann fiorlausn alt þad gull er hann
atti j steine sinom. Enn er þeir koma j steininn. þa bar
duergrinn fram alt þat gull er hann atti. ok var þat all-
-micit fe. þa suipti duergrinn vnder hond ser einom litlom
10 gullbaug. þat sa loki ok bad hann ..... haug-
-inn fram láta duergrinn bad hann taka eci bauginn af ser
ok lez mega øxla ser fe af bauginom. Loki quad hann eigi
scyldo einn pening haua epter ok tok bauginn af honum
ok gec vt. Enn duergrinn mel. at sa baugr scyldi vera
31[a] 15 hu ‖ eriom hofods bani er etti Loki s. at honom þotti
þat vel ok sagdi at þat scyldi haldast mega firi þui sa for-
-máli at hann scylldi flytia þeim til eurna er þa tøki uit.
for hann brot ok kom til reidmars ok syndi oþni gullit
Enn er hann sa bauginn. þa sendiz honom fagr ok tok
20 hann af feno. Enn greiddi reidmari gullid. þa fyldi hann
otrbelginn sem mest matti j leggia ok setti vpp er fullr
var gec þa oþinn til ok scyldi hylia belginn sem mest
matti j liggia med gullino. ok þa mel. hann uit hreidmar
at hann scal siá huart belgrinn er þa allr huldr. Enn
25 hreidmar leit á vandliga ok sa eitt granahár ok bad þat
hylia enn at odrum kosti veri lokit sett þeira. þa dro
oþinn fram bauginn ok huldi hárit ok sagdi at þa voru
þeir lausir fra oturgiolldom Enn er oþinn hafdi tekit geir

10—11. bad-hauginn] bad is uit quad verbeterd. Na hann volgt een open ruimte met uitgevlakte letters. Vermoedelijk heeft de schrijver willen zetten: quad hann eigi scyldo einn penning eptir (vgl. 12—13). Er zijn nog enkele letters te zien: p, g, ept. Er is plaats voor ongeveer 18 letters.
24. huart] 2 × in het Hs.

sinn en loki scua sina ok þurfto þa eci at ottaz. þa mel. (A. M. I 354. 24)
loki. at þat scyldi halldaz er anduari hafdi melt at sa baugr
ok þat gull scyldi vera þess mans hofods bani er etti. Og
þat helz sidan. Nu er sag af huerio gull er callat otur-
5 -giolld eda naudgialld asanna eda Rogmalmr. Huat er fleira
at s. fra gullinu.

Reidmar tok þa gullit at sonargioldom, Enn fafnir ok
regin beidaz af nocurs j brodor giold. Reidmar vnni þeim
eincis pennings af gullino. þat vard rad þeira brødra at
10 þeir drapo fodr sinn til gullsinz. þa beiddiz Regin at faf-
-nir scylldi scipta gullino j helminga med þeim. fafnir suar-
-adi sua at lytil van var at hann myndi midla gullit uit
brodor sinn ef hann drap fødor sinn á gullino. ok bad
Regin fara braut enn at odrom kosti myndi hann fara sem
15 Reidmar. FaFnir hafdi þa tekit hialminn er Reidmar hafdi
att ok setti á hofod ser, er calladr var egis hialmur er oll
kyquendi hredaz er sia. Og suerd þat er hrotti h. Regin
hafdi þat suerd er Refill er calladr. flydi hann þa braut.
Enn fafnir for vpp á gnitaheidi ok gordi ser þar bol ok
20 braz j ormsliki ok lagdiz á gullit. Enn Regin for þa til
hialprecs konungs a þiodi ok gordiz þar smidr hans. þa
tok hann þar til fostrs sigrd son sigmundar sonar vauls-
-ungs ok son hiordisar. d. eulima. Sigrdr er agetazr allra
herkonunga af ett afli ok hug. Regin sagdi honom til huar
25 fafnir la a gullino ok eggiadi hann at søkia gullit þá
gordi Regin suerd þat er gramr h. er su var huast at
sigrdr brá nidr i rennannda vatn ok tok sundr vllarlag er
[31b] rak firi straumi at suerdz ‖ egginne Þui nest klauf sigrdr
ok Regin a gnitaheidi. Þa grof sigrdr grøf á veg fafnis
30 ok settiz þar j. Enn er fafnir screid til vaz ok hann kom
yfir grøfina þa lagdi sigrdr suerdino j gøgnom hann ok
var þat hans bani. þa kom Regin at ok sagdi at hann
hefdi drepit brodor hans ok baud honum þat at sett at

(A. M. I 358. 7) h*a*nn scyldi taka hi*a*rta fafnis *ok* steikia u*i*t eld. En*n* Reg-
-in lagdiz nidr *ok* dracc blód fafnis *ok* lagdiz nidr at sofa.
En*n* er Sigrdr steikþi hi*a*rtad *ok* h*a*nn hugdi at fullsteict
mundi *ok* toc á fingrino*m* hue hart v*e*ri En*n* er fraud or
5 hi*a*rtano á fingrin*n*. þa bran*n* h*a*nn. *ok* drap fingrino*m* j
mun*n* ser. En*n* er hi*a*rtablodit kom á tunguna. þa kun*n*i
h*a*nn fugl roddo *ok* scildi h*a*nn huat igdurn*a*r sogdo er sato
j vidino*m* þa m*e*l. ein. þar sitr sigrdr sueitastocin*n* fafnis
hi*a*rta v*i*t funa steikir spakr þotti mer spillir bauga ef
10 fiorsega franan etti. Þar liggr Regi*n* quad øn*n*r redr v*m*
u*i*t s*i*c uill tela maug þan*n* er tru*i*r h*o*n*o*m ber af reidi
raung ord sam*a*n vill baulua smidr brodor hefna. Þa gec
Sigrdr ti*l* þar er Regin*n* lá *ok* drap h*a*nn. þa gec sigrdr
ti*l* hestz sins er grani h. *ok* reid ti*l* þ*e*ss er h*a*nn ko*m* ti*l*
15 bols fafnis. toc þa vp*p* gullit *ok* batt j klyfi*a*r *ok* lagdi
vp*p* a bak grana *ok* steig vp*p* sialfr *ok* reid þa leid sina.
Nu er þ*a*t sagt hu*e*r saga ti*l* þ*e*ss er at gullit er callad bol
eda bygd FaFnis e*da* malmr gnita heidar e*da* byrdr grana.
Þa reid sigrdr ti*l* þeß er h*a*nn fan*n* á fiallino hus þar suaf
20 in*n*e ein cona *ok* hafdi su hialm *ok* brynio *ok* reist bryn-
-io*n*a áf h*e*nni þa vaknadi h*a*nn *ok* nefndiz hilldr ho*n* er
collod brynhildr *ok* var valkyria. Sigrdr reid þadan *ok*
kom ti*l* þ*e*ss konungs er giuki h. Cona h*a*ns er nefnd grim-
-ildr. bo*r*n þ*e*i*r*a vo*r*u þau gun*n*a*r* haugni. gudrun. gudny.
25 guthormr v*a*r stiupsonr giuka d. En*n* gun*n*a*r* *ok* haugni
soroz j brødra lag u*i*t sigrd. Þui nest fo*r*u þer sigrdr *ok*
þer giuka sønir at bidia gun*n*ari cono ti*l* atla budla s*o*n
brynhild*a*r systor h*a*ns. hon sat á hinda fialli *ok* v*a*r um
sal hen*n*ar vafrlogi en*n* ho*n* hafdi þ*e*ss heitstreingt at eiga
30 þan*n* ein*n* m*a*n er þordi at rida vafrlogan*n*. Þá rido þ*e*i*r*

21. áf] De schrijver zette eerst á, bemerkte zijn fout en schoof een f in tusschen á en h*e*nni.

sigrdr *ok* giucung*a*r. þ*e*i*r* e*r*o *ok* callad*i*r niflung*a*r vp*p* (A. M. I 360. 24)
á fiallit og scyldi þa gun*n*ar rida vafrlogan*n* h*a*nn hafdi
þan*n* hest er goti er calladr en*n* sa hestr þordi eigi at
laupa j eldin*n* þa scipto þ*e*i*r* lito*m* sigrdr *ok* gun*n*ar *ok*
5 sua nofno*m* þ*u*i*a*t gr*a*ni vildi vndir eingi m*a*ni g*a*nga
nema sigrdi þa liop sigrdr á grana *ok* reid vafrlogan*n*. þat
32[a] quelld gec h*a*nn at bru || llupino m*e*d brynhildi en*n* er
þau komo j seing þa dro h*a*nn gr*a*m or slidro*m* *ok* lagdi
mille þ*e*i*r*a. En*n* at morgni þa er h*a*nn stod vp*p* *ok* kleddi
10 s*i*c þa gaf h*a*nn brynhildi at linfe gullbaugin*n* þan*n* er
loki hafdi tecid af anduara en*n* tok af hendi hen*n*i ti*l*
minea an*n*an*n* ring. Sigrdr liop þa á hest sin*n* *ok* reid ti*l*
felaga sin*n*a scipta þ*e*i*r* þa aptr lito*m* *ok* foru heim ti*l* giuca
m*e*d brynildi. Sigrdr atti ij. bo*r*n m*e*d gudruno. sigmu*n*d
15 *ok* su*a*nhildi.

Þat var eitt sin*n* at brynhildr *ok* gudru*n* ge*n*go ti*l* vatz
at bleikia hadda sina. þa er þer komo ti*l* ären*n*ar þa od
brynhildr á ana f*r*a l*a*ndi *ok* m*e*l at ho*n* vildi eigi b*e*ra
j hofod ser þat vatn er ryn*n*i or hari gudruno þ*u*i*a*t ho*n*
20 atti buanda hugadan*n* betr þa gec gudru*n* á ána ept*i*r
h*e*nni *ok* sagdi at ho*n* matti f*i*ri þ*u*i þua of*a*r sin*n* hadd j
an*n*i at ho*n* atti þan*n* m*a*n er eigi gun*n*ar *ok* e*n*gi anar
j v*e*rolldo var jafnfrøcn þ*u*i*a*t h*a*nn va fafni *ok* Regin *ok*
tok arf eptir bada þa. þa su*a*radi gunhildr mei*r*a v*a*r þ*a*t
25 v*e*rt er gun*n*ar reid vafrlogan*n* en*n* Sigrdr þordi eigi. þa
hlo gudru*n* *ok* m*e*l. Etlar þu at gun*n*ar ridi vafrlogan*n*
sa etlac at j gengi rekio hiá þer er mer gaf gullbaug þen*n*-
-an en*n* sa gullbaugr er þer er á hendi *ok* þu þatt at
linfe. h*a*nn er calladr andu*a*ranautr *ok* etlac at e*ig*i sotti
30 gun*n*a*r* h*a*nn a gnitaheidi. Þa þagnadi brynhildr *ok* gec

1. giucung*a*r] De eerste g is uit h verbeterd 27. sa] De schrijver zette eerst su, verbeterde u in a, vernietigde die letter en schreef er een a achter.

(A. M. I 364. 2) heim. Eptir þat eggiadi hon gunnar ok haugna at drepa Sigrd. Enn firi þui at þeir voru eidsuarar Sigrdar þa eggiodo þeir til guthorm brodor sinn at drepa Sigrd. Hann lagdi Sigrd suerdi sofanda enn er hann fec sár þa castadi hann suerdino gram eptir honom sua at j sundr sneid j midio maninn. Þar fell Sigrdr ok sigmund son hans þreuetrann drapo þeir. Eptir þat lagdi brynhildr sic suerdi ok var hon brend med Sigrdi. enn gunnar ok haugni tocu þa fafnis arf ok anduaranaut ok redo þa londom. Atli konungr budla son brodir brynhilldar fec þar gudrunar er Sigrdr hafdi átta ok atto þau born. Atli konungr baud til sin gunnari ok haugna. Enn þer foru at heimbodino. Enn adr þeir foru heiman. þa falo þeir gullit fafnis arf j rin ok hefur þat gull alldri sidan fundiz. Enn atli konungr hafdi þar lid firi ok bardiz uit gunnar ok haugna ok vrdo þeir handtecnir. Let atli konungr scera hiarta or haugna kykom var þat hans bani. Gunnari let hann casta j orm enn honom var feingin leuniliga harpa ok slo hann med tanom þuiat hendr hans varo bundnar sua at allir ormar [32b] sofnodo nema su nadra er rendi at honum || ok hió sua firi flagbrioscit at hon steupdi hofdino inn j holit ok hanggdi á lifrinni þar til er hann do. Gunnar ok haugni ero calladir niflungar ok giucungar firi þui er gull callat niflunga scattr eda arfr. Litlu sidar drap gudrun tua sono sina ok let gora med gulli ok silfri bordker af hausom þeira þa var gert erfi niflunga at þeiri veizlo let gudrun skeincia atla konungi med þeim bordkerom miod ok var blandat uit blodi sueinanna. enn hiorto þeira steikia ok fa konungi at eta enn er þat var gort sagdi hon honom sialfom med morgum ofogrom ordom. Eigi scorti þar

26 erfi] d. w. z. efi met een r boven den regel en een haaltje van den schrijver, aanduidende, dat die r tusschen e en f moet staan.

afengan dryc sua at flest folc sofnadi. A þeiri nott gec hon (A. M. I 366. 9) at konungi er hann suaf ok med henni sonr haugna ok vago at honom þat var hans bani. þa scutu þau elldi j hollina ok brann þat folc er þar inni var. Eptir þat gec hon til seuar ok liop á sein ok vildi tyna ser enn hana rak yfir fiord kom þa á þat land er atti jonakr konungr ok er hann sa hana tok hann hana til sin ok fec hennar atto þau iij. sono er sua h. saurli hamdir erpr. þeir voru allir suartir sem rafn á hars lit sua sem gunnar ok haugni ok adrir niflungar. þar foddiz vpp suanhildr d. sigrdar sueins ok var allra quenna fegrst. Þat sprdi jormunrecr konungr inn Riki hann sendi son sinn randue at bidia suanhildar ser til handa. enn er hann kom til jonacrs. þa var suanildr seld j hond honom at hann scyldi føra hana jormunrec konungi þa sagdi bicki at þat var betr fallit at randuer etti suanildi er hann var vngr ok bedi þau. Enn jormunrecr var gamall madr. þeta rad licadi þeim vel enom vngo monnum. þui nest sagdi bicki þetta konungi þa let jormunrecr taca son sinn ok leida til galga þa tok randuer haukinn ok plockadi af fiadrarnar ok bad senda fedr sinom þa var hann heingdr. Enn er jormungr konungr sa haukin. þa kom honom j hug sua sem haukrinn var ofleugr ok feþrlaus suo var Riki hans oført er hann var gamall ok sonlaus. þa leit jormunrecr konungr suanhildi er hann reid or scogi fra veidom huar hon sat á hadbliki. þa rido þeir á hana ok trado hana vndir hesta fótum til bana. Enn er þetta sprdi gudrun þa eggiadi hon sono sina til hefndar eptir suanhildi. Enn er þeir biugguz til ferdar þa fiec hon þeim brynior ok hialma sua sterca at eigi myndi jarn áfesta hon lagdi þat rad firi þa

21. jormungr] met een haal naar boven van uit de g, als wilde de schrijver jormundr zetten; een gelijke g vindt men in scogi (25).

(A. M. I 368. 16) at þa er þeir køm*i* ti*l* jo*r*munrecs ko*nung*s at þei*r* scyldo ganga of nott at h*onom* sof*a*nda scyldi saurli *ok* hamdir hogg*u*a af h*onom* hendr *ok* føtr En*n* erpr hog*g*ua hofudit. En*n* er þei*r* vo*r*u comn*ir* á leid þa sprdo þei*r* erp hu*er* lidsemd þei*m* myndi at h*onom* ef þei*r* hitti jo*r*munrec. h*ann* s. at h*ann* myndi veita þei*m* þ*u*ilikt sem hond føti. þer sogdo at þat v*ar* alz eci at fotr studdiz u*i*t hond þei*r* voro *ok* sua reidir modr sin*n*e er hon hafdi leitt þa vt m*ed* heypt yrdo*m* at þei*r* vildo gora þat er hen*n*i þotti u*er*z *ok* drapu erp þ*uia*t ho*n* vn*n*i h*onom* mez. Litlo sidar er
33[a] saurli giec scridnadi h*onom* ‖ h*ann* odro*m* føti *ok* studdi sic m*ed* hendin*n*e. þa mel. h*ann* veitti nu hondin føtin-o*m* betr v*er*i nu at erpr lifdi. En*n* er þei*r* como ti*l* jo*r*-munrecs ko*nung*s. Of nott þar er h*ann* suaf *ok* hiugo af h*onom* hendr *ok* føtr. þa vacn*a*di ko*nung*r *ok* calladi á m*enn* sina bad þá vaca. þa mel. hamdir af myndi nu hof-odit ef erpr lifdi. þa stodo up*p* hi*r*dm*ennirn*i*r* *ok* sotto þa *ok* fe*n*go e*ig*i sot þa vapno*m* þa calladi jo*r*mu*n*recr. at þa scal b*er*a þa griote *ok* v*ar* sua gort. þa fello þei*r* saurli *ok* hamdir. þa var *ok* aull daud ett *ok* afkuemi giuca.

Ept*ir* Sigrd suein lifdi d. er aslaug het er fødd var at heimis j lymdolo*m* *ok* e*r*o þadan kom*ar* ettir storar. Sua er sagt at sigmundr vaulsungs s*on* var sua mattigr at h*ann* drac eitr *ok* sacadi eci. En*n* simfiotli sons h*ans* *ok* sigrdr vo*r*o sua hardir á hudina at þa sakadi eci eitr at vtan kuemi á þa b*er*a. Sua q. b*ra*gi scald. þa er fons litar flotna afangboda aungli hrockui all of hrockin*n* heck vaulsunga dreco. Ept*ir* þei*m* sogo*m* haua flest scald ort *ok* tecit y*m*sa þatto. Bragi in*n* gamli orti vm fall saurla *ok* hamdis j drapo þei*r*i er h*ann* orti vm ragn*ar* lodbroc. Enátti edr v*i*t illan jo*r*munrecr ad vacna m*ed* dreurf*ar*

31. jo*r*munrecr] De schrijver vervolgde met u*i*t illan*n*, bemerkte zijn fout, vernietigde u*i*t ill en verbeterde n*n* in d.

drottir draum j su*er*da flaumi. rosta v*ar*d j ran*n*i randues (A. M. I 372. 2)
hofod nidia ba er hrafnblair hefndo harma erps of barm*ar*. flaut of set m*ed* sueita socna alfs á golfi hreua daug*g* of haugn*ar* hendr sem føtr of kendo. fell j blodi brun*n*in brun*n* vaulspaci run*n*a þat er á leifa landa laufi fat at hofdi. þar sua at giordo girdan*n* golf haulkuis sa fylkir segls naglfara siglor saums a*n*duanar standa vrdo snemst *ok* saurli samrada þei*r* hamdir haurdo*m* he*r*dimylo*m* he*r*gauz vino bardir. Miok let stala stocuir stydia giuca nidia glau*m*s þa er fiolui nama foglhilldar mon uillda *ok* blasercia birk-is baullfagr gauto allir en*n*i hog*g* *ok* eggi*ar* jonacrs sono*m* launa. þat se eg fall á faugro*m* flotna randar botni res gafo*m*k reidar mana, ragnar*r* *ok* fiold sagna.

Hui gull er callat miolfróda ti*l* þe*ss* er saga. at sciolldr sonr oþins er scioldung*ar* e*r*o f*ra* komn*ir* hafdi atseto *ok* red londu*m* þ*at* s*em* nu er collod danmo*r*c en*n* þa v*ar* callat gotland. Scioldr atti þan*n* s*on* er frilleifr het er lond-o*m* red ept*ir* h*ann*. Sonr f*r*illeifs v*ar* frodi h*ann* toc kongdo*m* ept*ir* fodr sin*n*. j þan*n* tid er aug*ustus* keisari lagdi frid u*m* allan*n* heim*in* þa v*ar* c*r*istr borin*n*. En*n* f*ir*i þ*u*i at frodi v*ar* allra ko*nun*ga ricastr á no*r*drlaundo*m* þa v*ar* h*onom* kendr f*r*idrin*n* vm alla dansca tungo. *ok* calla m*enn* þ*at* froda frid engi m*adr* g*ra*ndati odro*m* þott h*ann* hitti f*ir*i s*er* fodorbana e*da* brodrbana lausan*n* e*da* bund-in*n*, þa u*ar* *ok* engi þiofr e*da* ránsm*adr* sua at gullhringr ein*n* la á jalangrs heidi leingi. frodi ko*nung*r sotti heim-bod j suidiod ti*l* þeß ko*nun*gs er fiolnir er nefndr. þa keupti h*ann* ambattir tuer er heto fenia *ok* menia. Þer ‖
[33b] voru m*i*clar *ok* stercar, j þan*n* tima fanz j danmo*r*co kuern-stein*ar* ij. sua m*i*cler at engi v*ar* sua stercr at dreg*i*t geti. en*n* su nat*ur*a fylgdi kuernono*m* at þ*at* molz á kuern-ono*m* sem sa melti f*ir*i er mol. Su kuern heitir grotti, hengikeptr er sa nefndr er froda ko*nun*gi gaf kuernrn*ar*

(A. M. I 376. 10) Frodi konungr let leida ambattirnar til kuernarinnar ok bad mala gull ok sua gordu þer molo fyrst gull ok frid ok selo froda. þa gaf hann þeim eij leingri huild eda suefn enn gaukrinn þagdi eda eit hliod matti queda. þat er sagt at þer quodo liod þat er callat er grotta søngr ok adr enn letti quedino molo þer her at froda sua at á þeiri not kom her þar ok sa se konungr er mysingr het ok drap froda ok toc þar herfang micid þa lagdiz froda fridr mys-ingr hafdi med ser ambattirnar ok grotta ok bad þer mala salt. ok at midri nott sprdo þer ef eigi leiddiz mysingi salt hann bad þer mala lengr. þer molo litla hrid adr nidr sauc scipit ok var þar epter suelgr j hafino enn serinn felr j kuernar augat þa vard ser saltr. GROTTA SONGR.

Nu erom komnar til konungs husa framuisar tuer fenia ok menia þer ro at froda frilleifs sonar matkar meyiar at mani hafdar, þer at ludri leiddar voru ok grioz gria gangs of beiddo het hann huarigri huild ne yndi adr hann heur-di hliom ambatta. Leggiom ludra lettom steuium bad hann enn meuiar at þer mala scyldi. Sungo ok slungo snudga steina sua at froda man flest sofnadi. þa quad þat menia var til meldrs comin aul maulom froda molom alselann molom fiold fiár á fegins ludri. Siti hann a audi sofi hann á duni vaki hann at vilia þa er vel malit. Her scyli engi audrom granda til bauls bua ne til bana orka ne hauguagi huoßo suerdi. þo at bana brodor bundinn finne. En hann eki quad ord it fyrza sofit eigi it ne of sal gaucar eda lengr enn sua liod eit quedac. Vartattu frodi fullspacr um þic maluinr manna ef þu mah keuptir kaustu at afli ok at alitom enn at etterni eci sprdir Hardr var hrungnir ok hans fadir þo var þiazi þeim auflgari idi ok aurnir

16. gria] d. w. z. gra; de i staat boven den regel tusschen r en a.
27. quedac] c uit t verbeterd.

occrir nidiar brodr bergrisa þeim erom bornar. Komi á (A. M. I 382. 12)
grotti or griafalli ne sa inn hardi hallr or jordo. Ne meli sua mer bergrisa ef viſši uit uetr til hennar. Ver vetr nio vorum leikom auflgar alnar firi jord nedan stodo meuiar a megin verckom. Haufom sialfr sialfar setberg or stad. Veltom grioti of gard risa sua at fold firi for scialfandi. Sua slaungdu uit snudug steini. hofga halli at halir toco Enn uit sidan a suidiodo framuisar tuer j folc stigom beitt-om biorno enn brutom scioldo gengom j gegnom graserc-iat lid steupdom stilli studdom annan veittom vitrom gud-ormi lid vara kyrseta adr knui felli. Fram helldom þui þau
34[a] miſseri at uit at kauppom kendar || vorom. þar scerdo vit scaurpom geirom blod or beniom ok brand rudom. Nu ero komnar til konungs husa miscunlausar ok mani hafdar. Aur etr iliar enn ofan kuldi drogom dogls siøtul darptr er at froda. hendor sculo huilaz hallr standa mon malit heui ek firi mic mitt of leiti munuma hondom heldr huild vel gefa. adr full malit froda þiki. hendor sculo holda hardar trion-or vaki þu frodi vaki þu frodi ef þu vill lyda søngom occrum ok saugom fornom. Eld se ek brenna firi austan borg vigspioll vaka þat mon viti calladr, Mon her coma hung abragdi ok brenna bø firi budlungi. Munn adr halda hleidrar stoli raudom ringom ne regin griote. Taukom á mundli mer scarpara. eruma valnar j valdreura. Mol mins fodr mer rangliga þui at hon feigd fira fiold of viſšo stuco storar stødr fra ludri jarni vardar maulom enn framarr. Molum enn framar mon yrso sonr uit halfdana hefna froda. Sá mon hennar heitinn verda bur ok brodir uitum badar þat. Molo meuiar megins costodo oro vngar j jot-unmodi. Skulfo scaf tre scauz ludr ofan hraut inn haufgi

8. j] De woorden floc stigom zijn hier door den schrijver vernietigd.
29. badar] ar uit ir verbeterd.

(A. M. I 390. 16) hallr sundr j tau. En*n* b*er*grisa brudr ord vm quad malit heui ec f*ir*i m*i*c s*e*m monu*m* hetta haua fullstadit fliod at meld*r*i. Ein*ar* scula s*on* q. sua. Fra ek at froda meuiar fullgoligar molo letr still*ir* grid gulli grafuitnis bed slitna
5 miucs bera min*n*ar auxar meldr þan*n* v*i*t lyn felldr*ar* k*on*-*un*gs dyrcar fe fenio faugr hlyr bragar styri. Sua q. egill. Gladar flotna fiold v*i*t froda miol. Hui er gull callat sad craca. VM CRACA SÁD.

Konungr ein*n* j danmo*r*co er nefndr hrolfr craci h*ann*
10 v*ar* agetazr fornk*onung*a. f*y*rst af mildi *ok* frøcnleic *ok* litilleti. þ*at* er eitt m*ar*c u*m* litileti h*an*s at ein*n* litill suein*n* *ok* fatøcr er nefndr vauggr h*ann* kom j holl h*r*olfs k*onun*gs þa v*ar* k*onun*grin*n* vngr at aldri *ok* gr*a*ndligr á vauxt. þa gec vaug*gr* f*ir*i h*ann* *ok* sa vp*p* a h*ann*. þa
15 mel. k*onun*gr. Huat villtu mela suein*n* er þu ser sua á m*i*c. Vaug*gr* s. þa er ek v*ar* hei*m*a heurda ek sagt at hrolf-*ur* k*onung*r j hleidro v*ar* mestr m*a*d*r* á n*or*drlond*om*. En*n* nu sitr h*er* j háseti kraki ein*n* litill *ok* callit er þan*n* k*onun*g. þa su*er*. k*onung*r *ok* mel. þu suein*n* hefir mer
20 nafn geuid at ek scal heita hrolfr kraki en*n* þ*at* er titt at giof scal fylgia nafnfesti. Nu se ek þik enga giof haua til at g*e*fa m*er* at nafnfesti þa er mer se þegileg. Nu sa geue odro*m* er til heuir. toc gullhring af hendi ser *ok*
[34b] gaf h*onom*. þa melti ‖ vauggr. g*e*f þu allra konga heilastr
25 *ok* þeß streingi eg heit at v*er*da þeß m*a*nz bani er þin*n* bani v*er*dr. þa mel. k*onung*r *ok* hlo at litlo v*er*dr vaug*gr* fegin*n*. An*n*at m*ar*c er þat sagt fra hrolfi k*ra*ca vm frøcn-leic h*an*s. Ad sa k*onung*r red f*ir*i vpsaulo*m* er adils er nefndr h*ann* atti yrso modor hrolfs kraca. h*ann* haf-

4. still*ir*] Het woord gulli is hier door den schrijver vernietigd. 5. lyn] Op den eersten haal van de y staat een punt. Waarschijnlijk wilde de schrijver eerst lin zetten.

-di osett v*i*t þan*n* k*onun*g er red f*ir*i no*r*egi er nefndr (A. M. I 394. 6)
er ali. þeir stefndo orostu mille sin á isi vaz þes er veni h. Adils k*onung*r sendi bod hrolfi k*ra*ca magi sino*m* at h*ann* quemi ti*l* lidueizlo u*i*t h*ann* *ok* het mala ollo*m* h*er*
5 h*an*s me*d*an þ*ei*r v*er*i i f*er*din*n*e. En*n* k*onung*r sialfr scyl-di eignaz iij. kostg*r*ipi þa er h*ann* kaus af suiþiod. Hrolfr k*onung*r matti ey f*ar*a f*ir*i of*r*idi þ*ei*m er h*ann* atti vit saxa. En*n* þo sendi h*ann* adilsi b*er*serci sina xij. þar v*ar* ein*n* baudu*ar* bi*ar*ci *ok* hialti. huitsercr huati namr veseti.
10 þ*ei*r brødr suipdagr *ok* beidagadr. j þ*ei*ri orosto fell ali k*onung*r *ok* m*i*cill luti lids h*an*s. þa toc adils k*onung*r af h*onom* daudo*m* hialmin hildisuin *ok* hest h*an*s hrafn. þa beiddoz þ*ei*r b*er* serc*ir* hrolfs k*ra*ca at taca mala sin*n* ij. pund gullz hu*er* þ*ei*ra *ok* u*m* fr*a*m beiddoz þ*ei*r at flytia
15 hrolfi k*ra*ca kostg*r*ipi þa er þeir kusu ti*l* h*a*nda h*onom* þ*at* v*ar* hialmrin*n* hildisuin *ok* brynian finzleif er á huargo fezi j*ar*n *ok* gullhringr sa er calladr v*ar* suiag*r*is er att hofdo langfedgar adils en*n* k*onung*r v*ar*nadi allra g*r*ipan*n*a *ok* eij helldr gallt h*ann* málan*n*. foro b*er*serc*ir*n*ir* b*r*aut *ok*
20 vndo jlla sino*m* lut. Saugdo sua buid hrolfi k*onung*i *ok* jaf*n* sciott byriadi h*ann* f*er*d sina ti*l* vp*p*sala *ok* er h*ann* com scipo*m* sino*m* j ána f*y*ri. þa reid h*ann* ti*l* vpsala *ok* m*e*d h*onom* xij. b*er*serc*ir* h*an*s allir g*r*idala*usir*. yrsa mod*ir* h*an*s fagn*a*di h*onom* *ok* fylgdi h*onom* ti*l* h*er*berg*is*
25 *ok* e*i*gi ti*l* k*onung*s hallar vo*r*u þa goruir eldar f*ir*i þ*ei*m *ok* gef*i*t þ*ei*m aul at dreca. þa komo m*e*nn adils k*onung*s in*n* *ok* baro scidi*n* á eldin*n* *ok* gordo sua m*i*cin*n* at kledi brun*n*o af þ*ei*m hrolfi *ok* mel*t*o. Er þ*at* satt at hrolfr k*ra*ci *ok* b*er*serc*ir* h*an*s fly*i*a huo*r*ci eld ne j*ar*n. þa liop
30 hrolfr k*ra*ci vp*p* *ok* all*ir* b*er*serc*ir* h*an*s. þa mel. h*ann*. aucu*m* elda at adils h*u*so*m*. *ok* toc sciold sin*n* *ok* kastadi

10. beidagadr] De tweede a is uit r verbeterd.

(A. M. I 396. 15) á eldin*n* *ok* liop yf*ir* eldin*n* me*d*an scioldrin*n* bran*n* *ok* me*l*. flyr sa eld er yf*ir* leupr. Sua for hu*er* at odro*m* h*an*s m*an*na. Toco þa *ok* er eldi*n* hofdo aucit *ok* costodo a eldin*n*. Þa ko*m* yrsa *ok* fec hrolfi kraca dyrs horn forn
5 af gulli *ok* þar me*d* hringin*n* suiagris *ok* bad þa rida braut til lidsins. þe*i*r liopo á hesta sina *ok* rido ofan á fyris vollo. þa sa þer at adils reid epter þe*i*m me*d* her sin*n* aluapnadan *ok* vill drepa þá. þa toc hrolfr k*ra*ci høgri hendi gullit of*a*n j horn*i*t *ok* søri alt u*m* gautu*n*a. En*n*
10 er suiar sia þ*at* laupa þer or sodlino*m* *ok* toc hu*er* slikt
35[a] er ‖ fec. En*n* adils k*onung*r bad þa rida *ok* reid sialfr akafliga slungn*ir* het hestr h*an*s. allra hesta sciotazr. þa sa hrolfr kraci at adils k*onung*r reid ner h*onom* toc þa hringin*n* suiag*r*is *ok* castadi ti*l* h*an*s bad h*ann* þigg*i*a at
15 giof adils k*onung*r reid at ringino*m* *ok* toc ti*l* me*d* spioz oddino*m* *ok* toc. þa veik hrolfr kraci aptr *ok* sa er h*ann* laut nidr. þa me*l*. h*ann*. Suinbeygt heui ec nu þan*n* er rikastr v*ar* me*d* suiu*m*. Sua scilduz þe*i*r. Af þe*s*si sauc er gull kallat sád kraca e*da* fyr*is* valla. Sua q. euuindr
20 scaldaspill*ir*. Baro*m* ullr of alla jmunlaucs á hauka fiol-
-o*m* fyris valla fie hacon*ar* efi. Sua s*em* þiodolfr q. Aurd ser vrdo burdar in*n* drott iofor sin*n*i bi*ar*t plogadan*n* bauga brattakr vala spacra. Sua er sagt at k*onung*r sa er haulgi er nefndr er halogaland er vidkent. Han*n* v*ar* fad*ir* þor-
25 -ge*r*d*ar* haulgabrudar þau vo*r*u bedi blotod. *ok* v*ar* haugr haulga castadr aun*n*r flo af gulli e*da* silf*r*i þ*at* v*ar* blot-
-feid. en*n* aun*n*r flo af molldo *ok* grioti. Sua q. skuli þo*r*-
-stei*n*s s*on*. Þa er refr vica reifnis raud ec f*ir*i suauld ti*l* audar herfylgins bar ek haulga haug þauk sama baugo*m*. j
30 bi*ar*ca málu*m* eno*m* fo*r*no e*r*o told mo*r*g gullz heiti. Sua s. þar. Gramr en*n* gioflasti goddi hird sina fenio fo*r*u*er*ki

21. hacon*ar*] *ar* uit a verbeterd.

Fafnis midg*ar*di. glasis globarri. grana fagr byrdi. draupnis (A. M. I 400. 20
dyr sueita. duni g*ra*f uitn*is*. ytti uir hialmir alldir vit toco su uar suarfesto*m* suelli dalnaudar trego*m* otrs gioldo*m*. tar-
-o*m* m*ar*dall*ar* eldi odrun*ar* idia glysmalo*m*. Gladdi gun*n*
5 veiti gengo*m* fagrbun*ir*. þiaza þingscilo*m* þiod her m*ar*g-
-rin*ar*. raudmalmi. rogi niflunga. uisi in*n* uigdiarfi vacþi h*ann* baldr þeugi. Gull er callat j ken*n*ingo*m* eldr handar e*da* lids e*da* legg*i*ar. þ*ui*at þ*at* er raut. en*n* silfr sner e*da* suell e*da* hela þ*ui*at þ*at* er huit. M*ed* sama hetti scal
10 *ok* ke*n*na gull e*da* silfr. til siods e*da* diguls e*da* laudar. En*n* hu*ar*tueggia silfr *ok* gull ma v*er*a g*r*iot h*an*da e*da* hals giord n*ocu*rs þ*ess* m*a*ns er titt v*ar* at haua me*n*. Men *ok* h*r*ing*ar* e*r*o bedi silfr *ok* gull ef eig*i* er an*n*an*n* veg g*r*eint. Sem þo*r*leifr fagri. Castar g*ra*mr á glestar
15 gegn valstodu*ar* þegno*m*. ungr uisi g*e*fr eiso armlegs dig-
-ulfarmi. Og s*em* q. ein*ar* scala glam. Lid braundo*m* kna lund frøcn jofr g*ra*nda hycka ec resis reca. rin*ar* g*r*iot of þ*r*iota. Sua q. ein*ar* scula s*on*. Blod eiso lig*gr* bedi bi*ar*gs-
-tuemmegin geuna siods á ek søkua stridi sner *ok* eldr at
20 mera. Og en*n* s*em* h*ann* q. døgr þrum*ir* hu*er*t en*n* hi*ar*ta hlyr scilldir redo mildo heita blacs of huito*m* hafleugr dig-
[35b] ul scafli aldri ma f*ir*i eldi als hrynbrautar scala oll ‖ uidr folka follir framredi sne breida. Her er callat gullit sner scalan*n*a. S*u*a q. þordr maura scald. Ser á seima ryri sig-
25 -dis latrs at átti hrauns glad send*ir* handa her modr faudr godan*n*.

Madr er calladr briotr gullsins. S*u*a s*em* q. ott*ar* su*ar*ti. Godme*nn*is þ*ar*f ec gun*n*ar gull b*r*iotanda nióta. h*er* er al-
-ne*n*n ni*n*n in*n*i in*n*drot m*ed* gram suin*n*o*m*. Eda gull send-
30 -*ir*. S*em* q. ein*ar* scala glam. Gullsendir letr g*r*undar glad-

17. g*ra*nda] Vóór de g is een l door den schr. vernietigd. 19. tuem-
-megin] t uit r verbeterd.

(A. M. I 406. 17) -ar þengill her drengi hans meti kna ec hliota hliot ygs miadar nióta. Gullvaurpudr sem q. þorleifr. Hird uirdr grams med gerdom gulluaurpudr ser holla. Gullstrider uerpr glodom gefr aud konungr raudann oþiodar bregdr eudir armlegs grana farmi. Gullscati sem her er. Gat ec gulls-scata geur er leugs of baur gauto gunnuita gra.þs taug drapo.

Kona er kend til gulls. caullut selia gullz sem q. hall-ar steinn. Salteigar mon selio salz vid blinda galtar raf-castandi rastar reur þuengs muna lengi. Her er callat hualir uidblinda gelltir. hann var jotun ok dro huali j hafi vt sem fisca. teigr huala er ser. rauf seuar er gull. Cona er selia gulls þess er hon gefr ok samheiti uit selio. Selia er tre sem fyr var ritat. at kona er kend uit alzkonar triaheiti quenkend. Hon er log collut þess er hon gefr. Log h. ok tre. Sua q. gunlaugr ormstunga. Alin var rygr at rogi runnr olli þui gunnar var ec auds at eiga odgiarn fira born-om. Cona er collod morc. Sua q. hallar steinn. Ek heui odar lokri austafna þer scafna ven morc scala verki vandr stefknarrar branda. Troda sem steinn q. þu mont furs sem fleiri flods hirdi sif troda graunn vit gefo þinne griotz hiad-ninga briotaz. Scorda sem ormr q. Scorda var j faut ford fiardbeins afar rein nyri saung nad freur nisting of miadar hrist. Stod. sem steinn q. Mens haua mildrar syn-iar miuc stallz logit allir siahaufomc vellti stod stilltan straum tungls at mer draumar. Biaurc sem ormr q. Þui at hols hrynbals hramma þaz ec berc fram billings a burar full biarcar heui ec lagit marc. Eik. sem her. Aura stendr fyr orom eik fagrbuin leiki. Lind sem her er. Ogn racer

6. gra.þs] d.w.z. graþs met een liggende streep boven de a, als wilde de schrijver gramþs of granþs zetten. 16. tre] t uit r verbeterd. 19. verki] uit merki verbeterd.

scal at okor almr dynscurar malmi sua baud lind j landi (A. M. I 412. 15) lins hugrecki duina.

Madr er kendr til vida sem fyr er ritad. calladr reunir vapna eda vaga ferda ok athafnar. scipa. ok alls þeß er hann redr ok reunir. Sua q. vlfr vggason. Enn strid þin-ull stardi storþar legs firi bordi frons á folca reuni fran-leitr ok bles eitri. Vidr ok Meidr. sem q. cormacr. Meidr er morgum ødri mord reins j dyn fleina hior hefr hildibaur-om hiarl sigrdi jarli. Lundr sem q. hallfrodr vandreda scalld. Asc þollum stendr vllar austr at miclo trausti reuki lundr inn Riki randfars bru madr hari. her er ok þollr
36[a] nefndr || Buß. Sua q. arnor. Raukr aundurt bad randir reg-bus saman legia, Rog scyia helt rygia regni haust nott gegn-om. Ascr sem refr q. Gec j gulli stockna giof ricr hars drifo ascr uidr ørinn þrosca es freur seing meuiar.

Hlynr. sem her er. Heill komdu handar suella hlynr quad-di sua brynio. baurr sem refr q. Alz baud godi bioda baur redr til þess hiorua. Ogn stauduar heui ec eigi einradom þorsteini. Stafr. sem Ottar q. Helltu þar er hrafn ne sualta huatradr ertu ládi firi jofrom ygr tueimr vid kynbeima. þorn. sem arnor q. Hlod enn hala tedo hirdmenn ara grenni, audar þorn firi aurno vngr valkausto þungo.

Huernig scal kena orosto. Sua at calla hana vedr vapna eda hlifa eda oþins eda valkyrio. eda herkonunga. gny eda glym. Sua q. hornklofi. Hadi gramr þar er gunnar geira hregg vid seggi raud fnysto ben blodi. bengaugl at dyn scauglar. Sua q. euuindr. Og sa halr at hars vedri haus van serc hris grisnis bar. Sua q. bersi. þotta æc þa er øri. arsagt er þat varum hefr at hlackar drifo hyrrunnom vel

8—9. hildibaurom] au uit a verbeterd. 10. miclo] Uit welk letterteeken de c hier verbeterd is, is niet duidelijk. 28. hris] h uit g verbeterd.

(A. M. I 418. 14) gun*n*ar. Sua q. ein*ar*. Glymui*n*di letr gaundlar gnestr hior taca mesto*m* hildar segl þar er hagli hraustr þeingill drifr streingi*ar*. Se*m* q. ein*ar* s. G. Ne sig bi*ar*ca sercir som midiungo*m* romo hars v*i*t haugna scurir hledut fast of sedir. Su*a* se*m* he*r* er. Odda gnýs u*i*t osi oddnes þinul setta. Og en*n* þetta. Hnigo fiandr at glym gaundlar grams vnd arn-*ar* harma.

Vopn *ok* he*r*cledi scal ken*n*a ti*l* orosto. ti*l* oþins, ti*l* val-meuia *ok* herko*nun*ga calla hialma e*da* hialmhautt e*da* fald. En*n* brynio. serc e*da* scyrto. En*n* sciold: tiald. En*n* scialldborgi*n* haull *ok* refr vegr. golf scildir ok kendir uit herscip sol e*da* tungl. e*da* lauf e*da* blic e*da* gardr scipsins. Scioldr er *ok* calladr scip vllar e*da* kent ti*l* fota rungnis er h*ann* stod á scildi. A fo*r*nu*m* scioldu*m* v*ar* titt at scrifa rau*n*d þa er baugr v*ar* calladr *ok* e*r*o u*i*t þan*n* baug scild-ir kendir. Haug*g* vapn auxar e*da* sue*r*d er callat eldar. blodz e*da* benia. Sue*r*d heita oþins eldar en*n* øxar calla me*nn* trollkuen*n*a heito*m* *ok* ken*n*a u*i*t blod e*da* beniar e*da* scog e*da* u*i*t. Laguapn e*r*o vel kend ti*l* orma *ok* fisca. Scot vapn e*r*o miok kend ti*l* hagls e*da* drijfo. roto. Ollu*m* þess*u*m ken*n*ingo*m* er m*a*rga u*e*ga breut. þ*ui*at þ*at* er flest ort j lofquedo*m* er þe*s*sar ken*n*ing*ar* þarf u*i*t. Lattiz her me*d* hautto hanga tys at g*a*nga. þott it þ*ei*m at hetta. þeckiligt f*i*ri dreco. Sua q. ein*ar* s..g. hialm baud hildi hialdr aurr *ok* sigualdi hin*n* er for ygni gun*n*ar gundi*ar*fr bui sun*n*an. roda sercr. Sem Tindr q. þa er hring fam hanga
[36b] hring serc uidom brynio hruduz ridmarar roda rastar ‖ vard at kasta. hamdis scirda. se*m* hallfrodr q. Olitid brestr vti undyrs suin*nom* runo*m* h..t a hamdis scyrto*m* hryngraps

29. h..t] Tusschen h en t staat een a (?), waarschijnlijk uit r verbeterd en een vertikaal streepje met een punt er onder, waarvan de bedoeling niet duidelijk is.

egils vapna. Saurla faut se*m* h*ann* q. þadan ve*r*da faut (A. M. I 422. 21)
firda fregn ek gorla þat saurla riodaz bio*r*t j blodi benfur meil scuro*m*. En*n* se*m* Grett*ir* q. helldo hlaccar tialdar hefiendor sam*a*n nefio*m* hildar uegs *ok* hiugguz hregnirdir til sceggio*m*. Roda refr se*m* Einar q. Eigi þue*r* f*i*ri augna ods beduino roda refrs eignis sa regni ramsuell k*onung*r elli. hild*ar* vegr. se*m* q. Grettir *ok* adr er ritad. scipsol se*m* Ein*ar* q. Leug rydr eit a egi Olafr scipa solar. Hlyr tu*n*gl se*m* refr q. dagr v*ar* fridr sa er faugro fleugendr alin leugi*ar* j hangferil hringa hlyr tungli mer þrungo. Ascr ullar se*m* he*r* er Ganga el of yngua ullar scips me*d* fullu þar er sam nagla siglor slidr ducadar rida. jlia blad rungnis Se*m* bragi q. Vilit hrafn ketill heura hue hrein grot steini þrudar scal ec *ok* þengil þiofs ilia blad leufa. Br*a*gi scald q. þetta u*m* baugin*n* á scilldino*m*. Nema sua at god ens gialla giøld baug navads uildi meiuar holls in*n* meiri maugr sigrdar haugna. Han*n* calladi scioldin*n* hildar hiol en*n* baugin*n* nauf hiolsins. Baug jo*r*d sem hallu*ar*dr q. Raud liosa ser resir rit brestr sundr in huita baug jo*r*d b*r*odda fe*r*dar biug rend j tau fliuga. *ok* en q. h*ann*. Baugr er á b*e*ro sømstr en*n* a boga auru*ar*. Sue*r*d er oþins eldr call-adr se*m* kormacr q. Suall þa er gec me*d* giallan gauz eld hin*n* er styr beldi glad fødandi gridar gudr co*m*z udr or brun*n*i. hialms eldr se*m* q. ulfr uggaso*n*. Full auflug let fialla fra*m* hafsleifni þ*ra*ma hildr hrofz of gildar hialm eldo*m* mar feldo. brynio eldr se*m* glumr q. hein þyntan let huina hryn eld at þat b*r*ynio fylda vaurdr sa er fyrdo*m* fiorn hard-an*n* sic vardi. Randar is *ok* gr*a*nd hlif*ar* se*m* ein*ar* q. Raduaundo*m* þa ec randa raudra is at visa gr*a*nd b*e*ro*m* hialms j hendi hu*ar*m þeu d*r*ifin freuio. Øx heitir t*r*ollkono

6. refrs] De tweede r is uit s verbeterd. 19. resir] Tusschen e en s is een i door den schr. vernietigd.

(A. M. I 430. 6) hlifa. *sem* ein*ar* q. Sia mego rett hue rifils ridendr uit bra gridar fiørnis fagrt of scorn*ir* folduigs drecar lig*g*ia. Spiot er ormr callat *sem* refr q. kna myrc dreki m*ar*ca min*n* þar er yt*ar* fin*n*az efr á aldar lofu*m* eiki*n* bez at leica. Auru-
5 -*ar* er*o* calladar. haglboga e*da* stre*n*gi*ar* e*da* hliua e*da* orosto. *sem* ein*ar* q. brac raugn*ir* scoc bogna bard oþyrmir varda hagl or hlacc*ar* seglom hiors racliga fiørui. *ok* hall-frodr q. Og geir roto gautu*ar* gagls uid streingi*ar* hagli hungr eudondo*m* hanga hlodut j*ar*ni sedar. euuindr scalda
10 spiller. Lit quodo þic lata landuaurdr er brast haurda brynio hagl j benio*m* buguz almar ged falma. Orosta er collod hiadni*n*ga vedr e*da* el *ok* vapn hiadninga eldr e*da* vend*ir* En*n* saga er til þeß

Konungr sa er haugni er nefndr atti d. er hildr het. h*an*a
37[a] 15 toc ‖ at herfangi sa k*onung*r er hedin het hiar*r*anda s*on*. þa v*ar* haugni k*onung*r *far*in*n* j k*onun*ga stefno. En*n* er h*ann* spurdi at heriat v*ar* j R*i*ki h*an*s *ok* d. h*an*s burt tec*in*. þa fo*r* h*ann* m*ed* sino lidi at leita hedins *ok* sp*ur*-di ti*l* h*an*s at h*ann* for no*r*dr m*ed* landi. þa er haugni
20 k*onung*r com j no*r*eg sp*ur*di h*ann* at hedin hafdi siglt vestr u*m* haf. þa sigl*ir* haugni ept*ir* h*onu*m alt til orcn-eia *ok* er h*ann* co*m* þar sem heitir haey. þar var f*ir*i hedin m*ed* lid sitt. þa for hildr á fund faudor sins *ok* baud h*onom* sett af hendi hedins. En*n* j odro ordi sagdi hon at
25 hedin v*er*i buin*n* at be*r*iaz *ok* etti haugni af h*onom* aung-r*ar* vegdar von, haugni su*er* stirt dottr sin*n*e. En*n* er ho*n* hitti hedin sagdi ho*n* h*onom* at haugni uilldi aungua sett *ok* bad h*ann* buaz ti*l* orosto. Og sua gora huar*ir* tueg*g*io ganga vp*p* a euna *ok* fylcia lidi*n*o þa callar hedin á haugna
30 mag sin*n* *ok* baud h*onom* sett *ok* m*i*c*it* gull at boto*m*. þa s. haugni of sid bauttu þ*e*tta ef þu vill settaz. þ*uia*t nu heui ec dreg*it* dainsleif er du*er*g*ar*n*ir* gordo er m*a*ns bani scal v*er*da. hu*er*t sin*n* er b*er*t er *ok* alldri bilar j høgui *ok*

eki sar grør ef þar sceiniz af. þa s. hedin. Su*er*di helir (A. M. I 434. 10)
þu þar en*n* eci sig*r*i þ*at* callac gott hu*er*t er drottin holt er. þa hofo þer orosto þa er hiadninga vig er kallat. *ok* baurduz þan*n* dag allan*n* *ok* at quelldi foro konu*n*ga ti*l*
5 scipa. En*n* hildr gec of nottina ti*l* valsins *ok* vaedi up m*ed* fiolkyngi alla þa er daudir vo*r*u. Og an*n*an*n* dag geingo k*onungar*n*ir* á viguollin*n* *ok* baurduz. Sua *ok* all-ir þ*ei*r er fello in*n* f*y*ra dagin*n* for sua su orusta hu*er*n-dag eptir an*n*an*n* at allir m*enn* þer er fello *ok* aull vopn
10 þau er lago á viguelli *ok* sua hliuar vrdo at g*r*ioti. En*n* er dagadi stodu vp*p* allir daudir m*enn* *ok* borduz *ok* oll vapn voru þa nyt. Sua er sagt j quedo*m* at hiadning*ar* sculo sua bida ragnarokrs. Ept*ir* þ*es*si saugo orti bragi scald j ragnars drapo lodbrocar. Oc vm þeris adan oscran
15 at þat sino*m* ti*l* far huga føri fedr boda hugdi þa er hristi sif hringa hals en bauls of fylda b*ar* ti*l* byri*ar* drausla baug aur lygis draugi. bauda su ti*l* brodi, bøti þrudr at moti malma mero*m* hilmi men dreuro*g*a*r* benia. sua let ey þot etti sem orosto letti io*f*rom vlfs of sin*n*a medal gifris lifro.
20 Letrad lyda stillir landa vanr á sandi, þa suall heipt j haugna haud gla*m*ma ma*n* staudua er þry*m* reg*in* þremia þrottig hedins sotto heldr en*n* hildar hringa þer of fingo. þa ma socn a suølnis salpenni*n*gi ken*n*a res ga fo*m*c reid-arm. *ok* f*ir*i hønd i hølmi huedro brynio uidris feng eudandi
25 flioda fo*r*deþa na*m* rado allr gec he*r* u*n*d hurdir hi*ar*randa
37b] f*ra*m kyʀar ‖ reidr at reifnis sceidi radalfr af mar brado*m*.

Orosta er kend vedr oþens sem f*y*r v*ar* ritat. Sua q. vlfr. Rudda ec sem jarlar, ord lec á þui fordom m*ed* vedr stofo*m* vidris vandar mer til handa. Vidris vedr er kollut
30 orosta. En*n* vondr vigs su*er*dit. En*n* m*enn* stafir su*er*dz-ins. Her er bedi orosta *ok* vapn haft ti*l* ken*n*ing*ar* m*a*nz þat er recit callat er sua er ort. Scioldr er land vapnan*n*a. en*n* vapn er hagl e*da* regn ef nygio*r*ningo*m* er ort.

(A. M. I 440. 3) Hu*er*nig scal ken*n*a scip. Sua at calla hest eda dyr eda scid se konu*n*ga eda seuar e*da* scipreida eda vedrs. baro fac se*m* hornclofi q. Hriod let hestrar tidar hardradr scipa baurdo*m* baro facs ens bleica barnungr á laug þrungid. Gettis mar hestr. Se*m* q. erring*ar* stein*n*. En*n* þot ofridr sun*n*an oll þiod segir scaldi hlodo*m* Gett*is* m*ar* gr*i*oti glad-ir nen*n*o ver þen*n*a. Sueida h*r*einar. Sudlaungo*m* komt sueida sunz lido dyr f*ra* g*r*undo sigracr saulsa beciar suei*n*s maugr atraud hreinu*m*. Sua q. hallfrodr. Her er collut sunz dyr en serin*n* saulsabecr. Sua q. þordr siar recs s*on*. Suegia let ec siglo solborz goti no*r*dra gustr scaut gylua rastar glaumi sudr f*i*ri aum*ar*. En*n* slodgoti sida*n* sedings f*i*ri scut bedi hestr od laucs f*i*ri lista lagdi kaurmt oc agdir. Her er scip callat solborz hestr *ok* ser gylua land. Sedings slod serin*n* *ok* hestr scip*it* *ok* en*n* laucs hestr. Laucr heit*ir* siglotre. *ok* en*n* se*m* m*ar*c*us* q. fiardlin*n*a od fan*n*ir fast vedr lidi rastar hliop of huit*ar* gnipur hualuigtan*n*i. Bio*r*n gec fram*m* afornar flods hafscipa slodir scur aurdugr braut scordo scers glymfiotr berßi. her er callat scip. biorn rasta. Bio*r*n heit*ir* vetrlidi. vigtan*n*i. bersi. *ok* bio*r*n scordo er her callat. Scip er *ok* callat hiortr. Sua q. Haralldr k*onung*r sigrd*ar* s*on*. Sneid f*i*ri sikil eu uida sud voro*m* þa prudir brynt screid vel ti*l* vanar veng*is* hio*r*tr vnd d*r*eingio*m*. *ok* elgr se*m* ein*ar* q. baugs getr m*ed* þer þeugi þrudr dre*n*gr ue*r*a k*onung*i elg buu*m* flods nema fylgi frid stocuir þui noccua. se*m* mani q. huat mo*n*tu hafs a ot*r*i he*n*gil*i*gr m*ed* dre*n*gio*m* karl þ*uia*t kraptr þin*n* faurlaz kin*n*grar mega vin*n*a. Vargr se*m* refr q. En*n* hodduaunudr hlyddi hlun*n*

3. Hriod] d. w. z. Hrod met een i boven den regel en een haaltje van den schrijver, aanduidende, dat de i tusschen r en o moet staan. 13. oc] verbeterd uit at. 19. er] Het hier volgende woord bio*r*n is door den schr. vernietigd.

uitnis e*m* ec run*n*i hollr ti*l* hermdar spialla hein vandil þ*or*-steini. Scip er *ok* callat scid. Vagn eda reid. Sua q. euiolfr dadas*on*. Meita for at moti mioc sid of dag scidi u*n*gr m*ed* jofno gengi ut uers f*ra*umo*m* hersi. Sua q. styrcar odda s*on*. *ok* ept itro*m* strocqui *ok* haugna lid vognum hlunz a heida fan*n*ir hyriar flods af modi. *ok* se*m* þorbio*r*n q. hafreidar var hlodir hlunz j scirnar brun*n*i huita c*r*istr sa er hesta hodd-suiptir fecc gipto. HOFDYNGLEGAR KEN*N*IJNGAR. (A. M. I 444 17)

Hu*er*nig scal ken*n*a c*r*ist. Sia at calla h*ann* scapara himens *ok* j*ar*d*ar*. engla *ok* solar. Styranda heims *ok* himentungla *ok* himnaRijkis *ok* engla. ‖ Konung himna. Solar. jordan*ar*. griclands. Radanda p*ost*ola *ok* heilag*ra* m*ann*a. Forn scald haua kent h*ann* u*it* vrdar brun*n* *ok* rum. Sua q. eilifr gudrun*ar* son Set bergs queda sitia sudr at vrdar brun*n*i sua heu*ir* ra*m*r k*onung*r remdan roms banda sic londo*m*. Sua q. scapti þorods s*on*. Matt*ur* er mu*n*ca drott*in*s mestr aflar gud flestu c*r*istr scop rikr *ok* reisti rums holl ve*r*olld alla. himna k*onun*gr se*m* Marc*us* q. Gramr scop grund *ok* himna glygranz se*m* her dyg*g*uan*n*, ein*n* stillir ma ollo aldar c*r*istr of valda. Sua q. eilifr culna suein*n*. hrotz lytr helgo*m* cruci heims ferd *ok* lid beima son*n* er en*n* ǿll dyrd aun*n*r ein*n* m*ar*io sueine. Mario sonr. En*n* se*m* eilifr q. hird lytr himna dyrdar hrein mario sueini matt uidr millding drottar m*ad*r er h*ann* *ok* gud san*n*an*n*. Engla k*onung*r se*m* Eilifr q. Mattr er en*n* me*n*n of hyggi metr gudz vin*ar* betri þo er engla gramr ollo aur helgari *ok* dyr*r*i. jo*r*dan*ar* k*onung*r. se*m* siguatr q. Endr red engla senda jordanar g*ra*mr fiora fors þa h*ann* á h*er*si heil-agt scopt *ok* lopti. Girkia k*onun*gr. Se*m* arno*r* q. Bønir heui ec f*i*ri beini bragna fallz u*it* sniallan*n* girkia vaurd

38[a]

19. grund] u uit a verbeterd. 21. hrotz] verbeterd uit hrptz. 28. engla] Het hier volgende at is door den schr. vernietigd.

(A. M. I 450. 9) *ok* gar*d*a giof launat sua jøfri. *ok* en*n* sem eilif*u*r q. him-
-*in*s dyrd lofar haulda h*a*n*n* er allz k*onun*gr stilli. h*a*n*n*
calladi c*r*ist f*y*rst k*onun*g m*a*nan*n*a *ok* an*n*at sin*n* allz
konung. *ok* en*n* q. ein*a*r scula s*o*n*r*. Let sa er landfolcs
5 getir licbi*a*rtr himinR*ik*i vm geupna*n*da opna allz hei*m*s f*i*ri
g*r*am sniollo*m*. Þar coma sam*a*n ken*n*ing*a*r *ok* ver*d*r sa
at scilia afstød er redr scaldscapin*n* vm hu*er*n quedit er
konu*n*gin*n* þ*ui*at rett er at calla m*i*cla g*a*r*z* keisara girk-
-ia k*onun*g *ok* sua þan*n* k*onun*g er redr jo*r*sala landi, at
10 kalla jo*r*sala lanz k*onun*g. Sua *ok* at calla ru*m*s k*onun*g.
ru*m*a borg*a*r keisara e*da* engla k*onun*g. þan*n* er engl*a*ndi
redr. En*n* su ken*n*ing er adr v*a*r ţitod at calla c*r*ist kon-
-u*n*g m*a*nn*a*. þa ken*n*ing ma eiga hu*er* k*onun*gr. kon-
-u*n*gr allra er rett at ken*n*a sua at calla þa l*a*ndradendr
15 e*da* landuordo e*da* landsøki e*da* vord landfolcs. Sua q.
euuindr scald s. farma tys fiorui ne*m*do j*a*rdradendr á ogloe.
ok sem Glumr q. hilmir raud und hialmi heina laut a gaut-
-u*m* þar vard jgny geira grundar vaurdr of fundin*n*. Sem
þiodolfr q. harr scyli hirdar stio*r*e hugreifr sono*m* leifa arf
20 *ok* odal torfo osc min er þat sina. Sem ein*a*r q. Snacs
berr fald of froc*n*o*m* folc vaurdr konu*n*gs haurda frama telr
grepr f*i*ri gumnom gedsniallar scarar fialli. Rett er *ok* u*m*
þan*n* k*onun*g er vnd*i*r h*onu*m e*r*o scatt konu*n*g*a*r at calla
h*a*n*n* k*onun*g k*onun*ga.
25 Keisari er øztr k*onun*ga en*n* þar nest er k*onun*gr sa er
redr f*i*ri þiodlandi jafn j ken*n*ingo*m* ollo*m* hu*er* u*i*t ann*a*n*n*
j scaldscap. þar nest e*r*o þ*ei*r m*enn* er jarlar heita eda
scattkonungar *ok* ero þ*ei*r jafn*ir* j þiodcen*n*ingu*m* u*i*t k*on-*
[38b] -*un*g ‖ nema eigi ma þa calla þiodk*onun*ga er scattk*on-*
30 -*un*gar eru *ok* Sua q. ormr j*a*rla scald vm þorfin*n* j*a*rl.
Ne*m*i drott hue sia sotti snarlyndr k*onun*gr j*a*rla eigi þraut
u*i*t egi ofuegian g*r*am beia. þar nest e*r*o j ken*n*ingu*m* j
scaldscap. þ*ei*r m*enn* er hersar heita. ken*n*a ma þa sem k*on-*

-*un*g eda j*a*rl, Sua *ok* at calla þa gullbrota *ok* audmilld- (A. M. I 454. 21)
-inga *ok* m*er*cism*enn* *ok* folc stio*r*a eda calla han*n* odduita
lidsins e*da* orostu. f*i*ri þ*ui*at þiodk*onun*gr hu*er* sa er redr
mo*r*gu*m* londo*m* þa setr h*a*n*n* ti*l* landstio*r*n*a*r m*ed* ser scatt
5 k*onun*ga *ok* j*a*rla at døma landz log *ok* ve*r*ia land f*i*ri
ofride, j þ*ei*m londo*m* er k*onun*gi lig*g*ia fiarri. Og sculo
þ*ei*ra dø*m*a*r* *ok* refsing*a*r ve*r*a þar jafn rettar sem sialfs k*on-*
-*un*gs. En*n* j eino l*a*ndi e*r*o mo*r*g herod *ok* er þat hattr
k*onun*ga at setia þar rettara yf*ir*. Sua mo*r*g herod sem h*a*n*n*
10 ge*f*r ti*l* vallz *ok* heita þ*ei*r hersar e*da* lendir m*enn* j dansc*r*i
tungo. En*n* greif*a*r j saxl*a*ndi, en*n* barun*a*r j einglandi.
þ*ei*r sculo *ok* ve*r*a rettir dom*a*rar *ok* rettir landu*a*rn*a*r
m*enn* yf*ir* þ*ui* R*ik*i er þ*ei*m er feing*i*t ti*l* stio*r*n*a*r ef engi
er k*onun*gr ner. þa scal f*i*ri þ*ei*m m*er*ci be*r*a j orosto*m* *ok*
15 e*r*o þ*ei*r þa jafn rettir he*r*stio*r*n*a*r sem k*onun*g*a*r e*da* i*a*rlar.
þar nestir ero þ*ei*r m*enn* er hauldar heita, þ*at* e*r*o buendr
þ*ei*r er gillder e*r*o at ettu*m*, *ok* retto*m* fullo*m*. þa ma sua
ken*n*a at calla þa veitanda fiár *ok* getanda *ok* setti m*a*nn*a*.
þ*es*sar ken*n*ing*a*r mego *ok* eiga hofdingiar konung*a*r *ok*
20 j*a*rlar haua m*ed* ser ti*l* fylgdar þa m*enn* er hirdm*enn* heita
ok huscarlar. En*n* lendir m*enn* haua *ok* ser handgeingna
m*enn* þa er j danmo*r*cu *ok* suidiod e*r*o hirdm*enn* callader.
en*n* no*r*egi huscarlar *ok* sue*r*ia þ*ei*r þo eida sua s*em* hird-
-m*enn* k*onun*gi. huscarlar konunga voru miok hirdm*enn* call-
25 -ader j fo*r*nescio. Sua q. þo*r*ualdr blaundo scald. konungr
heill *ok* sua sniallir socnaur uid lof gøruan*n* od haua m*enn*
j mun*n*i min*n* huscarlar þin*ir*. þetta orti haralldr k*onun*gr
sigrdar s*o*n. Full afli beid fyllar fin*n* ec opt at drifr min*n*a
hilmis stols á hela huscarla lid jarli. hirdm*enn* *ok* huscarla
30 hofdi*n*gia ma sua ken*n*a, at calla þa in*n*drott. verdung e*da*
heidm*enn*. Sua q. Siguatr. þ*at* f*ra* ec vig á vatni ve*r*dung

1. j*a*rl] De l is uit d verbeterd.

(A. M. I 458. 10) jofrs gerdo nadda el enn nyla nest tel ec eigin smesto. ok enn þetta þeugi var þessum þengill á io streingiar, miod firi malma quedio mer heidþegom beri. heidfe heitir mali ok giof sem hofdingiar gefa. Sua q. ottar s. Godmennis
5 þarf ec gunnar glodbriotandi at niota her er alnennin inne inndrott med gram suinnom jarlar hersar ok hirdmenn eru sua kendir. calladir kongs runar eda málar eda seßar. Sua
39[a] q. hallfrodr. Grams rum letr glymia || gunn ricr hinn er huaut licar, haugna hamri slegnar heiptbradr of sic vader.
10 Sem Snebiorn q. Stioruidiar let stydia stals budlunga mali hlemmi suerd uit hardri huflangan sce dufo. Sua q. ragnar. bera sin enn mic minir mord kendz taca enda þeß of þeng-ils seßa þung mein sønir vngir. Conungs spialli sem hallfrodr q. Rad lucuz at sa sidan sniallmeltr konungs
15 spialli atti enga dottur anars uidi grøna.

Sua scal menn kenna vid ettir sem q. cormacr. heuri sonr á syrar sanreunir fentanna aurgreppa letr vppi iastrin harallz mina. hann calladi jarlinn sannreuni konungsins. En hacon jarl son sigrdar jarls. Enn þiodolfr q. sua vm
20 haralld. Vex olafs fedr jarn saxa vedr hardredit huert sua at hrodis er vert. ok enn sua. jarizleifr of sa. huert jøfri bra hofsc hlyri frams ens helga grams. ok enn sua. Andadr er sa er of alla bra haucstalla konr harallz brodor sonr. Enn q. sua arnor j rauguallz drapo. Red heita konr hløti her-
25 -þarfr uid mic gørua styrk let oß of orkat jarls megd af þui fregdar. ok enn q. hann of þorfinn jarl. bitu suerd enn þar þurdo þunn gør fyr maun sunnan raugnualz kind und randir ramlig folc ens gamla. ok enn q. hann. At bøti fidr itrann allrics en ec bid licna trvra tigia dyrom torf einars
30 gud meinom ok enn q. einar scala glam. Ne et studill ettar ogn herdir mun verda scyldr em ek hrodri at halda hildi-tanz inn mildri.

Huernig er okend setning scaldscapar sua at nefna huern

lut sem heitir. Huer ero okend nofn scaldscapar. hann heit- (A. M. I 464. 12)
-ir bragr ok hrodr. odr. merd. Lof. þetta q. bragi enn gamli þa er hann ok vm scog nocurn sid um queld þa stefiadi trollcona á hann ok sprdi huer þar for. hann suar-
5 -adi sua. Scald calla mic scapsmid vidrs gauz giafrautud grepp ohneppann hagsmid bragar huat er scald nema þat. ok sem cormacr q. hrodr gori ec of maug meran meir sig rødar fleira hapt sønis gialt ec hanum heid sitr þor j reido. ok sem q. þordr kolbein son. Miok let margar snecior
10 merdar aur sem knorru. Odr vex scals ok sceida sciold hlynr a brim dynia. Merd sem vlfr vgga son q. þar kømr á enn øri endr bar ek merd at hendi ofra ec sua til seuar suerd regns lofi þegna. her er ok lof callat scaldscapr.

Huernig eru nofn gudanna. þau heita baund. sem q.
15 euiolfr. dregr land at mun banda eirikr vnd sic geira vedr
39b] mildr ok semr hildi. || Hauft sem q. þiodolfr inn humuersci. Tormidladr var tauu tal hreinn medal beina huat quedu hapta snytrir hialmfaldinn þui vallda. Raugn sem einar q. Ram-aukinn qued ec riki raugn haconar magna. jolnar sem
20 euuindr q. jolna sumbl enn ver gatum stillis lof sem steina bru. Diar. sem cormacr q. Eucr med enni duci jard lutr dia fiardar breitti huns sá er beinan bindr seid ygr til rindar

þeßi naufn himins ero ritud en eigi hofum ver fundit j quedom oll þessi heiti. Enn þessi scaldscapar heiti sem ønnr
25 þiki mer oscylt at hafa j scaldscap nema adr finniz j verc-um haufudscalda þuilik heiti. Himin hlyrnir. heidþornir. mdfedmir. andlangr. liosfari. drifandi. scatyrnir. hreggmimir. vetmimir. leiptr. hriodr. vidblainn.

Sol. Sunna. raudoll. eugloa. alscir. syni. fagrahuel. licn-
30 -scin. dualins leica. alfraudoll. ifr. raudoll. mylen.

---

17. hapta] Het hier volgende woord snyrtir is door den schr. tot de t vernietigd, nadat te voren de eerste r was doorgeschrapt.

(A. M. I 472. 4) Tungl. mani. ny. nid. artali. mulen*n*. fengari. glamr. scynd-
-ir. scialgr. scramr.

jord sem þiodolfr q. j letr odda scurar, opt herdir gor
verda h*r*ings adr h*ann* of þryngui haurd el vnd sic jordo.
5 fold sem ottar q. fold v*er* folcbaldr far ma konungr sua ørn
reifir oleifr er framr suia gramr. Grund s*em* halluardr q.
Grund liggr und baur bundin*n* breid holmfiøtrs leidar lein
landz hoddo*m* grandar haudr eitr sualo*m* nadri. haudr. s*em*
ein*ar* q. Veria haudr m*ed* hiorui hart daugling*ar* biart*ir*
10 hialmr springr opt f*ir*i olmri eghrid fram*ir* seggir. Land
sem þordr k. s. q. En*n* ept vig fram ueigo vant er ord
at styr nordan land eda leingra stundo lagdiz sudr til agda.
Lád sem arnor q. Helztu þar er hrafn ne sualtar huat radr
ertu ladi ogn*ar* stafr f*ir*i iofrøm ygr tueir uid kyn beima.
15 Hlodyn sem Q. vaulo stein*n*. Man ec þ*at* er jord uid orda
endr myrcdan*ar* senda grønn*ar* grofno*m* mun*n*i gem hlod-
-yni*ar* beina. fron sem ulur u. s. q. En*n* strid þinull stardi
stordar legs f*ir*i bordi forns á folca reuni franleitr *ok* bles
eitri. fiorgi*n*. Aurgild*is* var ec eldi als forgyni*ar* mála dygr
20 se heidr *ok* hregi hrynbeds ar stedia.

Vargr heitir dyr. þ*at* er rett at ken*n*a uid blod eda hre
sua at calla v*er*d h*an*s e*da* dryc. Eigi er rett at ken*n*a
sua u*it* fleiri dyr. vargr heit*ir* *ok* vlfr sem þiodolfr q.
Gera v*ar* gisting gnog en*n* vlfr or scogi so*n*r asar *ok* spenia
25 sigurdar com nordan. her er h*ann* *ok* geri calladr. freki.
Sem egill q. þa er odbreki sleit vnd freci gnudi hrafni á
haufut stafni. Vitn*ir* sem ein*ar* q. Elfr vard unda gialfri
ettr kolld rodin heito. Vitnis fell med vatni varmt auldr
i men carmt. ylgr sem arnor q. Sualg at bogi ylgiar ogodr
30 en*n* var blodi grødir grøn*n* at raudo*m* grandaucnu*m* na
40[a] blandi*n*. ‖ Vargr sem illugi q. Vargs var mun*n*r þ*at* er
m*ar*gan*n* men scerdir stack sue*r*di myrc aurrida marcar min*n*
drottin*n* rac flotta.

Biorn heit*ir* fetuidn*ir*. hun*n*. vetrlidi. Bersi. freß. vig- (A. M. I 478. 13)
-ran*n*i. ifiu*n*gr. glumr jolfodr. uilscarpr. bera. riti. frekr.
blo*m*r. jorecr islungr. Hiortr motraudnir. dalar. dalr. da-
-in*n*. dualin*n*. duneur. dyra þror. Þetta e*r*o en*n* v*ar*gs heiti
5 sem hallr q. heidingia sleit hungri hargyldir naut sara gnar-
-ar raud gramr á fenri gec ulfr j fen drecca. *ok* en*n* sem
þordr q. Od en*n* ørnu nadi ims sueit freca hueiti g*er*a
aldra naut gyldir gialp*ar* stod j blodi.

Þeßi e*r*o hesta heiti talid. þeßir e*r*o hestar taldir j
10 þorgrims þulu. h*r*afn sleifn*ir* hestar agetir. valr *ok* letfeti.
vardar. tialdari. gulltop*pr* *ok* goti. getid heurda ec sota.
Mor *ok* lungr m*ed* mari. vig *ok* stufr. var m*ed* scefadi.
þegn. knatti. blacr b*er*a. Silfr top*pr* *ok* sinir sua heurda ec
facs *ok* getid. gullfaxi *ok* jór m*ed* godo*m*. blodþug hofi het.
15 hestr er bera quodo auflga*n* atrida. gisl *ok* falhofnir. gler
ok sceidb*r*im*ir*. þar var *ok* gyllis of getid þ*ess*ir e*r*o en*n*
talder j alsuins málo*m*. Dagi reid drausli en*n* dualin*n* mod-
-ni ha hialmþer en*n* haki faki. red bani belia blodughofa
en*n* sceradi scati haddingia. Vestein*n* vali en*n* uiuull stufi.
20 meinþiofr moi en mo*r*gi*n* vac*r*i ali hrafni til iß rido. En*n*
an*n*ar austr und adilsi grar huarfadi geiri vndadr. bio*r*n
reid blacci en*n* biar k*er*ti. atli glaumi en*n* adils slungni.
haugni haulkui en*n* haralldr faulkui. gun*n*ar gota. en*n*
grana sigrdr. Aruacr *ok* alsuidr draga solina sem f*y*r er
25 ritad. hrimfaxi eda fiorsuartn*ir* draga nottina. Skinfaxi eda
gladr. Þeßi e*r*o oxna heiti j þorgrims þulu. Gamalla oxna
naufn heui ec gorla fregit. Þ*ei*ra rauds *ok* hefis. rekin *ok*
hyr himins riotr *ok* apli. arfr *ok* arfuni.

Þeßi e*r*o heiti orma. dreci fafnir. jormungandr nadr. nid-
30 -haugr. lin*n*r nadra. goin*n*. moin*n*. grafuitnir. grabacr. ofn-
-ir. suafnir. g*r*imr.

---

29. e*r*o] Het hier volgende woord oxna is door den schr. vernietigd.

A. M. I 486. 1) Naut kyr. calfr. yxin. kuiga. vetrungr gridungr boli. Saudr. hrutr. becri. er. lamb. vedr. Suin. syr. gylda. runi. gaultr. griß.

Huer ero heiti lopz ok vedrannа. Lopt heitir ginnunga gapp ok medalheimr foglheimr. vedrheimr. Vedr heitir hregg. byr. glygg. hret. giosta vindr. Sua s. j alsuinz malom. Vindr heitir med monnum enn vaunsudr med godom. calla gneggiod ginregin. øpi. kalla jotnar. enn alfar gnyfara heit-ir j helio hlumudr. Vedr heitir gustr.

Tueir ero fuglar þer er eigi þarf at kenna annann veg enn calla blod eda hredryc þeira eda verd þat er hrafn ok
[40b] aurn. Alla adra fugla kallkenda || ma kenna vid blod eda hre ok er þat þa nafn Arn eda hrafn sem þiodolfr q. Blodorra letr barri bragningr ara fagna gauz ber sigd a sueita suans aurd konungr haurda. Geirs oddum letr gredd-ir grunn huert stica sunnar, hird þa er hann scal varda hregams ara seuar.

Þeßi eru naufn hrafns. cracr. huginn. munninn. borgin-modi. arflognir. Sua q. einar scala glam. Fialluaundom gaf fylli fullr uardr enn spior gullu hrestefnandi hraufnom hrafn aplgiar tanni. Sua q. einar scula son. dolg scara kna dyrum dyr magnandi styra hugins fermo bregdr harmi harmr blic solar garmi. ok enn sem hann q. Enn uid hialdr þar er hauldar hugþrutid suellir luta. muninn drecr blod or ben-iom blasuartr konungs hiarta. Sem q. glumr. þa er dyn-fusar disir dreura mens á euri brad fec borginmodi blods scialldat stodom. sem skuli þorsteins son q. Myndit øfst þar er vndir arflogni gaf ec sarar hlaucj hundradz floci huit-inga mic lita.

Aurn heitir sua. Ari. gemlir. hregscornir. egdir ginnarr. vndscornir gallopnir. Sem einar q. Samleitum raud sueita sleit orn gera beito fecs arnar matr iarnom jarnsøxo grøn-faxa. Sem ottar q. Aurn drecr vnd arn ylgr for af hreiom

sylg opt rydr vlfr kept ari getr verd þar. Sem þiodolfr q. (A. M. I 490 19
Segiondom flo sagna snotar vlfr at móti j gemlis ham gauml-om glamma ofra scommo. ok sem her er. hreggscornis vil ec handa haleitann miod vanda. ok enn sem sculi q. Vaki ec þar er vell eiz ekka uidis adr ok sidann. grepr hlydir þa godo gallopnis vel spialli.

Huer ero seuar heiti. hann heitir mar. egir. gymir. hler. haf. leid. ver sallt. grodir. Sem arnor q. ok fyr var rit-ad. Nemi drott hue se sotti snarlyndr konungr jarla. egi þraut vid egi oueginn gram beia. her er nefndr ser ok sua egir. Mar sem hornclofi q. þa er ut ámar meita mann scødr lagar hadir resi nadr rausnar racue brautar nauckua. Laugr sem einar q. Laugr þuer flauz enn fagrir flods vascar brim-glodom þar er ser á hlid huara hlymr vedr vitar glymia. her er flod callat Sua q. refr sem fyr var ritad. Føriz biorn þar er bara brestr vndinna festa opt j egis kiapta vr suol gymis vaulua. haf. sem halluardr q. vestr leztu j haf hristir harduigs sikulgiardar umbandz allra landa is framstafni uisat. Leid sem her er. Erom á leid fra ládi lidnir finnom scridno austr se ec fiaull af flausta ferli geis-
41[a] -la merlod. VER. sem egill q. Ve || str fer ek of ver enn ec uidris ber munstrandar mar sua er mitt of far. Mar. sem einar q. kaldr þuer mar vnd mildom mart døgr vido suarta grefr el snuinn jofri almsorg manar þialma. Salt sem arnor q. Salt scar hufi helltum hraustr þiódkonungr aust-an baro brimlogs ryri brun vedr at sigtunom. Grødir sem bauluercr q. Leidangr biottu af ladi laugr gec of scip faugro, gialfr stodom reuto grodi flestom arit nesta. her er ok gialfr callat serinn. Vidir. sem q. refr. bardristinn nemr briosti bordheimr drasill scordo naud þolir vidr enn vidi verpr enn of þraum stinnan. humr sem brenno niall q.

1. rydr] y uit i verbeterd. 17. haf] f uit p verbeterd.

(A. M. I 498. 17) Sen*n* josu ver suan*n*i sextan en*n* brimfexti dreif á hafs scips hufa. hum j fiorum rumum.

Þeßi ero en*n* seuar heiti sua at rett er at ken*n*a til scips e*da* gullz. Rán er sagt at v*ar* kona egis. Sua s*em* hi*er* er. Hraud j himin vp glodo*m* hafs gec ser af afli baurd hygg ec at scy scordo scaut ranar vegr mána. Døtr þ*eir*a eg*is* *ok* Rán*ar* e*r*o nio s*em* adr er ritad. EINAR SCULA SON taldi j viso uij naufn þ*eir*a. him*in*glefa. un*n*r. dufa. blodug--hadda. colga. hefring. hraun*n*. s*em* valgardr q. Laudr var lagt j bedi lec sollid haf gulli. en*n* her scipo*m* hran*n*ir hofod ogrlig þogo. bylgia s*em* ottar su*ar*ti q. Scarod scauf--no styri scaut sylg har bylgir lec uid hun á hreini hlunz þar er drosir spun*n*o draufn s*em* ormr q. hrosta dryg*ir* hu*er*n kost hauc ludrs gei þrudr, en*n* drafn*ar* loga lofn lausto rekir vinfaust. Bara s*em* þ*or*leicr fag*r*i q. Siar þytr en*n* ber bara biart laudr of vid raudan*n* grans þar er gulli bun--o*m* gin*n* hlun*n*iu sundr mun*n*i. La. s*em* ein*ar* q. Ne f*ra*mlynd fundo fyr hyck acla kyrdo þar er siar á uid foro ymi vra fell storo*m*. Fylli s*em* refr q. hrynia fiaull á fyllar f*ra*m øsisc nu gla*m*ma sceid vetrlidi scida scaut bio*r*n gusi*r* nauta. bodi. s*em* h*er* er. Bodi fell of m*i*c bralla baud heim m*ed* ser geima þa ek eig*i* laud løgis. breki. s*em* ottar q. braut ek breki þaut haurd ox vidar mord medor fengo mio f*ir*i ofan sio. Vagr s*em* bragi q. Vildid raungo*m* of*ra* vags byr sendir egi hin*n* er miotygil ma þá morar sca f*ir*i þori. Su*n*d s*em* ein*ar* q. Skar ec sud um sund f*ir*i sun*n*an hrund min*n* pryddiz mu*n*d vid mildings fund. Fiordr s*em* ein*ar* q. Nest se ec orm a jastar itr serki vel m*er*cþan*n* nemi biodr hue ec fer flodar fiard bals of hlyn mali. Søgr sem m*arcus* q. Søgs mon ec sidr en*n* eig*i* sa er illr er brag spillir selar suerri malan slidr als regin nida.

22. eig*i*] De eerste i is boven den regel geplaatst met een haaltje van den schr., aanduidende, dat hij tusschen e en g moet staan.

Hu*er* e*r*o ellz heiti. Sua sem her er eldr bren*n* at sa (A. M. I 506. 6)
[41b] sialdan suidr digr ‖ jofr bygdir blasa raun*n* f*ir*i resi reuk er magnus kueukir. Logi s*em* valgardr q. snarla scaut or scoti su eic of hus en*n* røkir stodo steupd sidan stemodr logi glodo*m*. Bal s*em* h*er* er. haki var brendr á bali þar er brunslodir odo. Glødr s*em* grani q. Glødr hygg eg gaml--ar flødu gra*m*r elldi sua felldo. Eisa s*em* atli q. Øx rydsc eisor vaxa allmorg loga hallir hus bren*n*a gimgeisar god--men*n*it fellr blodi. her er *ok* gim callad. elldr hygg ec at sal felldi eimr scaut á her hrimi halfgor uid nid sialfa. hyr. s*em* arnor q. Ømdit rad uid rauma reidr eydana meid*ir* heit dyniodo hueina hyr gerdi þa kyr*r*a. Viti. Funi. s*em* ein*ar* q. kyndiz fliott en*n* flydi sciott hisingar her sa er hafdi ver. bruni. s*em* valgardr q. bi*ar*t sueimadi bruni bruto vik*ingar* fikio*m* uisa styrcs af uirci varp sorg á meu borg--ar. Leugr s*em* halldor scula s*on* q. Er knattud þar þeira þu vart alldrei scialdar laugr þaut of siaut sigri suiptr gør--simom scipta.

Þeßi e*r*o naufn stundan*n*a. Auld. fordu*m*. aldr. f*ir*i laungo. ar. mißeri. vetr. sum*ar*. var. haust. m*a*nodr. vica. dagr. nott. Morgin. aptan. kueld. arla sne*m*ma. sidla. jsin*n*. f*y*ra dag. j nez j ger. á morgon. stund. mel.

Þeßi e*r*o en*n* heiti netrin*nar* j alsuinsmalo*m*. Nott heit--*ir* m*ed* m*onnu*m en*n* mola j helio. collod er grima m*ed* godom. osorg calla jotn*ar*. alf*ar* suefngaman. duergar draum niøro*n*.

Fra jafndøgri er haust til þeß er sol sez j eugt*ar* stad. þa er vetr til jafndøgris. þa er var til fardaga. þa er sum*ar* til jafndøgris. haustm*a*nadr heitir in*n* nesti f*ir*i vetr. f*y*rst j vetri heitir gormanudr. þa er frørmanudr. þa er hrutmanudr. þa er þor*r*i. M. þa goi m. þa ein M. þa gauk-

2. resi] Tusschen e en s is een i door den schr. vernietigd.

(A. M. I 510. 22) -manodr *ok* sadtijd. Þa eg*g* tid *ok* stectid. þa er solm *ok* selm. þa e*r*o heuan*n*ir. þa er kornskurdar manodr.

Huer ero m*ann*a heiti. m*ad*r er hu*er* f*ir*i ser. it f*y*rsta *ok* øzta heiti m*a*ns er callm*ad*r keisari. þ*u*i nest k*onun*gr. þa jarl. þeßir iij. m*enn* eigo sam*a*n nofn þ*ess*i oll allualdr. Sua s*em* h*er* er. Allualda kan*n* ec alla austr *ok* sudr á flausta sueins er sonr at reuna se • tr hu*er*i*om* gram betri. her er *ok* gramr calladr. þ*u*i heitir h*ann* allualdr at h*ann* er einualdi alz sins rijkis. Fylkir. s*em* gitzor q. Fylkir gledr j folci flac *ok* suanhlaccar olafr of uidr elu*m* ygs gaugl fegin skauglar. þ*u*i er h*ann* fylcir calladr at h*ann* scip*ar* j fylcingar her lidi sino. Visi. s*em* ottar q. visi tecr uigfreus vist austr mun*n*laust aldar heu*ir* alualdr osc uif gott lif. her*r*a e*da* hari s*em* arno*r* q. harri fiec j huer*r*i hialt landz

42[a] þrumu branda. grepr vill grams dyrd yppa gagn || sa er nestr er bragna. hertogi heitir j*ar*l *ok* k*onun*gr er sua call-adr. f*ir*i þ*u*i er h*ann* leidir her til orostu. Sua q. þiod-olfr. *ok* h*er*toga hneukir herfe*n*gno*m* let stinga leufd ber ec h*an*s or hofdi haugs scundadi augu. Sin*n*ior e*da* senior. s*em* siguatr q. Lat aum*a*n nu niota noregs *ok* g*e*f storu*m* mal halt ec sua sem selan sin*n*ior laga þin*n*a. Mildingr s*em* m*arcus* q. Mildingr for of oþiod eldi audit vard þa flot-nu*m* dauda hestan*n* kyndot hlen*n*a þrystir hyriar lioma sudr at jomi. Meringr s*em* halluardr q. Esat und jardar hauslo, ordbriotr døno*m* fordar moldrecs munca valdi mer-ingr en*n* þu nerri. Landreki s*em* þiodolfr q. Lys land-reki lioso lastu*ar*r craca bar*r*i s*em* f*yr* v*ar* ritad. þ*u*i heitir h*ann* sua at h*ann* recr her u*m* lo*n*d an*n*ara k*onun*ga. e*da* rekr her j sino landi.

Kongr er nefndr haldan gamli er allra k*onun*ga v*ar* aget-

7. se • tr] d. w. z. setr met een liggende streep boven de e, als wilde de schrijver se*m*tr of se*n*tr zetten.

-azr. h*ann* gørdi blot m*i*cid at midio*m* vetri *ok* blotadi (A. M. I 516. 12) til þeß at h*ann* scylldi lifa j k*onun*gdo*m*i sino*m* ccc. vetra. En*n* h*ann* fiec þau andsuaur, at h*ann* myndi lifa eci meir en*n* ein*n* m*i*cin*n* m*a*nz aldr. En*n* þ*at* mundi þo v*er*a c.c.c. vet*ra*. er e*n*gi mundi v*er*a j ett h*an*s cona e*da* otigin*n* m*ad*r. h*ann* var herm*ad*r m*i*cill *ok* for uida vm austr vego. þar drap h*ann* j einuigi þan k*onun*g er sigtryggr het. þa fiec h*ann* þ*ei*rar cono er collod er aluig in spaca d. euuindar k*onun*gs or holmgardi. þau attu xuiij. sono *ok* voru nio sen*n* born*ir*. þ*ei*r heto sua ein*n* v*ar* þeingill er calladr var m*ann*aþeingill. An*n*ar resir. iij. gramr. iiij. gylfu. u. hilmir. uj. jofr. uij. tiggi. uiij. hari e*da* her*r*a. ix. sculi. þeßir nio bredr vrdo sua agetir j hernadi at j øllo*m* frødo*m* sidan e*r*o naufn þ*ei*r*a* halldi*n* f*ir*i tign*ar* naufn. sua s*em* nafn k*onun*gs e*da* j*ar*ls. þ*ei*r atto engi b*o*rn *ok* fello allir j or-ostom. Sua q. ott*ar* s. þengill v*ar* þegar ungr þrecs gørr uigauR haldaz bid ec h*an*s aldr. h*ann* tel ec yferm*a*n. Sua q. m*arcus*. Resir let af rodno*m* hausi rina sol á mar-fiol scina Sua q. egill. Gra*m*r heu*ir* g*er*di høm*ro*m grund-ar vp of hrundit. Sua q. euuindr. Lek uid liodmaugu scyldi land v*er*ia gylfi in*n* glad veri stod und gull hialmi. Sua q. glu*m*r g. s. hilmir raud hialmi, heina laut á gautu*m*. Sua q. ott*ar* jofr heuri vphaf of*r*az mun k*onun*gs lof hatto nemi h*ann* rett hrodr mi*n*s brag*ar* sins. Sua q. stufr. Tir-eggiadr hio tiggi tueim hondo*m* lid beima reifr gec her vnd hlifar hizig sudr fyr*ir* nizi. Sua q. hallfrodr. Skilidr

[42b] em ec vit scylia scalmauld heuir þ*u*i valldit uetta || ec virda drottins vil er mest *ok* dul flestu*m*. Sua q. m*arcus*. hara qued ec at hrodrgiørd dyr*r*i hauclundadan dana grund-ar. En*n* atto þau halfdan adra nio sonu er sua heita i. hildir er hilding*ar* e*r*o f*ra* komn*ir*. ij. nefir er niflungar e*r*o f*ra* komn*ir*. iij. audi er audling*ar* e*r*o f*ra* komn*ir*. iiij. yng-ui er ynglyng*ar* e*r*o f*ra* komn*ir*. u. dagr er daugling*ar*

(A. M. I 522. 2) *er*o *fra* komn*ir*. uj. bragi er bragning*ar* *er*o *fra* komn*ir*. þat er ett halfdan*ar* ens millda. uij. budli er budlu*ngar* *er*o *fra* komn*ir*. uiij. lofdi. h*onu*m fylgdi þad lid er lofdar voru callad*ir*. h*an*n v*ar* h*er* kongr m*i*cill. h*an*s ett m*enn* *er*o
5 kallad*ir* lofdung*ar*. þadan er komin*n* eulimi modr fad*ir* sigrd-
-ar fafnis bana. ix. sigar. þadan *er*o sigling*ar* þ*at* er ett siggeirs er var magr vaulsunga *ok* ett sigars er hengdi hag-
-bard. Af hildinga ett v*ar* komin haraldr in*n* granraudi modr fad*ir* halfdan*ar* ins su*ar*ta. Af nyflunga ett v*ar* giuki.
10 Af audlinga ett v*ar* eirikr in*n* malspaci. þeßar *er*o *ok* aget-
-ar konunga ettir. fra yngu*ar* *er*o ynglingar callad*ir*, fra scilldi j danmaurcu eru sciallding*ar* calladir. Fra vaulsu*n*gi á fraclandi eru vaulsung*ar* kallad*ir*. Scelfir het en*n* her konung*ur* *ok* er h*an*s ett kaullud scelfinga ett su kynslod
15 er j austr vego*m*. þeßar ettir er nu *er*o nefndar haua m*enn* sett sua j scalldscap at hallda aull þ*es*si f*ir*i tign*ar* naufn. Sua *sem* ein*ar* q. fra ek uit holm at heyia hildi*ng*ar fram gengo lind vard grøn m*ar*gna geirding jtuau springa. Sem grani q. dauglingr fec at dreca dansc blod ara jode. Sem
20 gamli q. Audlingr drap ser vngo*m* u*n*gr naglfara a tu*n*glo in*n*an borz *ok* orda afl giord me*d*al kafla. Sem jo*r*undr q. bragningr red j blodi beid h*er* k*onun*gs reidi hus lutu opt f*ir*i eiso*m* oþiodar slaug rioda. Sua q. ein*ar*. beit budlungs hior blod fell a daur raufsc hildar sky uid huita by. Sua q.
25 arnor. Siclinga venr sneckior sia lut*ar* konr uti han*n* litar herscip in*n*an hrafns god er þat blodi. Se*m* þiodolfr q. Sua lauc siclings efi sniallz at v*er* ero*m* allir lofdungr beid in*n* leifdi lifs g*r*and j stad vaundo*m*. lofda k*onun*gi fylgdi þ*at* lid er lofdar heita. Sem arno*r* q. Sciolldungr mun

6. siglingar] De eerste g is verbeterd uit een deel van een k.
12. scialldingar] De a is boven den regel geplaatst met een haaltje van den schr., aanduidende, dat hij tusschen i en l moet staan.

þer an*n*ar alldri ødri gramr und solo fødaz vaulsu*n*gr *sem* (A. M. I 526. 13)
q. þ*or*kell ham*ar* skalld. Mer red senda of sualan*n* egi vaulsunga nidr vapn gullbuid. ynglyngr *sem* ott*ar* suarti q. Engi v*ar*d j jo*r*do ognbradr adr þer nádi austr sa er euio*m*
5 vestan ynglyng*ur* und sic þryngui. yngui er *ok* k*onun*gs heiti *sem* m*ar*c*us* q. Eurics lof u*er*dr auld at hey*ra* engi
43[a] m*ad*r veit f*r*emda þengil yngui hellt uid erzt ‖ yr langan jofra seß j v*er*old þeßi. Scylfingr *sem* valgardr q. skiluingr hellstu þar er skulfu sceidr f*ir*i laundin breido aud vard
10 sudr um sider sikileu lidi m*i*clo. Sin*n*ior *sem* sighuatr q. Lat auman*n* nu niota noregs *ok* g*e*f stor*um* mal helt sem selan*n* sin*n*ior laga þin*n*a.

Scald heita greppar *ok* rett er j scaldscap at ken*n*a sua hu*er*n man er vill. Rec*car* voru callader þ*ei*r hermen*n*
15 er fylgdu halfi k*onun*gi *ok* af þ*ei*ra nafni *er*o recar callad-
-*ir* h*er*m*enn* *ok* er rett ad ken*n*a sua alla m*enn*. Lofdar heita *ok* men*n* j scaldscap *sem* f*y*r er ritad. Scatn*ar* voru þ*ei*r m*enn* callad*ir* er fylgdo scata k*onun*gi enu*m* milda. Af h*an*s nafni er scati calladr sa *sem* milldr er. bragn*ar*
20 hieto þ*ei*r er fylgdo braga k*onun*gi enu*m* gamla. Virdar heita þ*ei*r m*enn* er meta mal m*ann*a. Firdar. firrar. *ok* verar heita landuarn*ar* m*enn*. Viking*ar* *ok* flotn*ar* þ*ei*r er scipa her Beimar hieto þ*ei*r m*enn* er fylgdo beimuna k*on*-
-*un*gi. Gumn*ar* e*da* gumar heita folc stior*ar* sua *sem*
25 gumi er calladr j brudfaur. Gotn*ar* *er*o callad*ir* af heiti k*onun*gs þeß er goti er nefndr er gotland er u*it* kent h*ann* v*ar* calladr af nafni oþins Og dreg*it* af gauz nafni. þui ad gautland *ok* gotland v*ar* callad af nafni oþins j þan*n* tijma v*ar* callad allt meginland þ*at* er h*ann* atti reidgota-
30 -land. en*n* euiar all*ar* eugotaland þat er nu callat dana velldi. drengir heita ungir m*enn* bulausir m*ed* þ*ei*r afla

17—18. voru þ*ei*r m*enn*] 2 × in het Hs.

(A. M. I 530. 11) sier fiar eda ordztyrs. þeir far drengir er mille landa fara. þeir konungs drengir er hofdingiom þiona. þeir ero dreng-
-ir er þiona ricum monnum eda buondom. drenger heita vaskir menn ok batnandi.

5 Seggir eru calladir, kniar ok lidar þat ero fylgdar menn. þegnar ok hauldar sua ero buendr callader. lionar heita þeir menn er ganga of settir manna.

þeir menn ero er sua ero callader. cappar. kempor. garp-
-ar. snillingar. hreustimenn hardmenni. Apar menni. het-
10 -ior. þessi heiti standa her j moti. At calla mann blaud-
-ann. veukann. þirfing. blota man. scaud. screfo. scriad. vak. vam. lora. sleuma. teuda. dugga. dasi. dirøkr. dusil-
-menni. aulmuda. auuird. uilmaugr.

Aur madr heitir mildingr. meringr. scati. þiodscati. gull-
15 -scati. manbaldr. selingr. selkeri. Audkyfingr. Ricmenni. haufdingi. Her j mot er sua callat hnogguingr melingr. vesalingr. fenidingr. gioflati. Heitir ok spekingr. Raduandr Heitir ok ouitr madr. fifl. afglapi. gaßi. ginnungr. gaurr. glopr. snafr. foli. odr. galinn. Snyrti madr ofláti. drengr.
20 glesimadr. snirtimadr. prydi madr. heitir ok hraumi, scapr. scokr. sceidclofi. flangi. slinni. fiosnir. slapr. drauttr. Lydr heitir landfolk. ed liodr. heitir ok þrell. kefsir. þion. aunn-
-ungr þir.

Madr heitir einhuer. tá ef tueir ero. þorp ef þrir ero.
25 fiorir ero fauruneuti. Flockr ero fimm menn. Sueit ef sex
[43b] ero. Sio fylla saugn. Atta bera amelis ‖ scaur. Nautar ero ix. Dunn ef x. ero. erir ero xi. Toglaud ef xij. fara. þyß ero xiij. ferd ero xiiij. fundr er þa xu. hittaz. Seta ero xuj. socn ero xuij. ørnir þikia ouinir þeim er xuiij. møtir.

9. Apar menni] Tusschen de a's staat een teeken (een vertikale streep met een schuine dwarsstreep), dat m. i. een p aanduidt. f zou men verwachten, maar verwisseling van p en f komt in dit handschrift veel voor. 27. Toglaud] In het Hs. staan a en u aan elkaar geschreven.

Neuti hefir sa er xix. menn hefur. drott ero xx. menn. þiod (A. M. I 534. 1)
ero xxx. Folck er xl. fylki ero L. samnadr ero LX. Saur-
-ar ero LXX. Auld ero LXXX. Her er C.

Enn eru þau heiti er menn lata ganga firi naufn manna.
5 þat collom ver vitkenningar eda fornaufn. þat ero uit-
-kenningar at nefna annann lut rettu nafni ok calla þann er hann uill nefna eiganda eda sua at calla hann þess er hann nefndi faudor eda afa ai er hinn þridi. heitir ok sonr ok arfi. arfuni. barn. jod. maugr erfingi.

10 heitir ok brodir blodi. barmi hlyri. lifri. nidr. nefi. attungr. konr. kundr. frendi. kynstafr nidiungr. etstudill. etbadmr. kynquisl. etbogi. afkuemi. afspringr. hofodbarmr. ofscaupt. Heita ok mágar. sifiungar hløtamenn. heita ok vinir rado-
-nautar. radgiafi. mali. runi. spialli. aldaþopti. einkili. seßi.
15 seßunautr. þopti er halfmymis felagi.

heitir ok ouinr dolgr andskoti. fiandi. sockui. scadamadr. banamadr. þraunguir sauckuir osuifrudr. þessi heiti collom ver vidkenningar ok sua þo madr se kendr uit bø sinn eda scip sitt þat er nafn á eda eign sina þa er eincar nafn
20 er gefid. Þetta kaullum ver sannkenningar. at calla man speki man etlønar man. ordspecing. radsnilling. audmild-
-ing. oslekinn. geiman glesiman.

Þeßi eru quenna heiti okend j scaldscap. Vif brudr. fliod heita þer konr er manni eru gefnar. Sprund ok Suanni heita
25 þer konr er miok fara med dramb ok scart. Snoter heita þer er ordnøfrar ero. drosir heita þer er kyrlatar ero. Suarri ok Suarcr þer er micilatar ero. Ristill er caullod su

5 fornaufn] De r is boven den regel geplaatst, met een haaltje van den schr., aanduidende, dat hij tusschen o en n moet staan. 13—14. rad-
-onautar] De n is uit h verbeterd. 22. geiman] d. w. z. geima met een liggend streepje en een, loodrecht daarop, welk teeken op een andere plaats in dit Hs. niet voorkomt. Ik heb gemeend dit door *n* te mogen weergeven.

(A. M. I 536 17) cona er scauruglynd er. Rigr heitir su er ricust er. Feima er su caullud sem ofraum er. Sua sem vngar meuiar eda þer conr er odiarfar èro. Seta su er buandi hennar er af landi farinn. Hell er su kona er buandi hennar er veginn. eckia heitir su er buandi hennar vard sottdaudr. Mer heit-ir fyrst huer enn kerlingar er gamlar ero. Eru Enn þau quenna heiti er til lastmelis ero. ok má þau finna j quedom þo þat se ei ritad. Þer conr heita elir er einn man eigo. Snør heitir sonar quen. Suera heitir vers modir heitir ok modir amma þridia edda. eida heitir moder. heitir ok dott-ir. barn jód. heitir ok systir dis cona er ok collut bedia. Run buanda sins ok er þat vidurkenningar.

Hofod heitir a manni. þat skal sua kenna ad calla erf-idi hals eda byrdi. land hialms ok hattar ok heila ok hárs ok bruna suardar eurna. augna munz heimdalar suerd ok er riett at nefna huert suerz heiti er uill ok kenna vid ett
44[a] huert nafn heimdalar. Hofud heitir okient. h ‖ aus hiarni kiannr. collr Augu heita sion ok lit eda vidrlit. aurmiot. þau ma sua kenna at calla sol eda tungl. scioldo ok gler eda gimsteina eda stein. bra eda bruna. huarma eda ennis. Euru heita hlustir ok heurn þau skal sua kenna at calla lands eda jardar heitom nocurum eda munn eda ras eda sion. eda augo heurnarinnar ef nygiorningar eru.

Munn skal sua kenna at kalla land eda hus tungo eda hus tanna orda eda goma. vara eda þuilict. Oc ef ny-giorningar eru þa calla menn munninn scip. enn varernar bordin. tungo rødit eda styri. Tennr ero stundum calladar griot eda skier orda. munz eda tungo. tunga er opt collut, suerd máls eda muns.

---

18. collr] Dit woord, eerst overgeslagen, is door den schr. boven den regel gezet met haaltjes, aanduidende, dat het tusschen kiannr en Augu moet staan.

Scegg heitir bard grøn eda kampr er stendr á vaurum. (A. M. I 540. 4) Har heitir lá, haddr þat er conr hafa. scopt heitir hár. hár er sua kient at calla scog eda vidarheiti nocuru. kenna til haus eda hiarna eda hofods enn sciegg kenna uit haucu eda kinnr eda quercr. Hiarta heitir neg. þat skal sua kenna at calla corn eda stein eda epli eda hnot eda myl. eda likt ok kenna uit briost eda hug. calla ma ok hus. jord eda borg hugarins. Briost skal sua kenna at calla hus eda gard eda scip hiarta. anda eda lifrar eliunar land hugar ok minnis.

Hugr heitir seui ok siafni. ast elskugi. uili. munnr. huginn skal sua kenna at calla vind trollquenna ok rett at nefna til hueria er uill ok sua at nefna jotnana eda kenna þa til cono eda dottr þeß. Hugr heitir ok gedþoci eliun. þrecr. Nenning. minni. vit. scap. lund. trygd. Heitir ok hugr reidi. fiandscapr fár. grimd. baul. harmr tregi. Oscap grellskap. lausung otrygd. gedleusi. þungedi. gesni. hradgedi. odner. Hond ma calla mund arm. lam. hramm. A hendi heitir almbggi. armlogi. vlflidr. lidr. fingr. greip. hreifi. nagl. gomr. jadar. kyquauaudui. afluaudui. edar. sinar kauglar knúi. Haund ma calla jord vapna eda hlifa. kenna uid axler ok ermar. lofa ok hreifa. gullhringa jord. ok vals ok haucs ok allra hans ok j nygiorningom. fot axlar. bognaud. Fot má calla tre ilia rista leista. eda þuilict fenni fleinar brautar eda gaungo fez ma calla fotinn tre eda stod þessa. Vid scid ok scua. ok brøkr ero føtr kendir á. A føti heitir ler. kne kalfi. bein leggr. rist. jarci. jl. tá vid allt þetta ma fotinn kenna calla hann tre ok callat sigla ok rá fotinn ok kent uit þeßa luti.

Mal heitir ok ordtac. snilli. tala. saga. senna. þreta. saungr. galdr. quedandi. scial. biua. hialdr hial. scual. glaumr. þiarka. gyf þrapt scialp. hol. scraf dølsca. liodørsca.
[44b] hiegomi. afgelia. Heitir ok raudd ‖ hliomr. romr. omun.

A. M. I 544. 5) þitr. gaull. gnyr. glymr. þrymr. rymr. brac. suipr. suipon. gangr. Sua skal orostu ken*n*a vid suerd e*da* onnr vapn e*da* hlifar.

Vit heit*ir* speci. rad. scilning. Min*n*i. etlan. hyg*g*iandi tauluisi. langsei. bragduisi. ord speci. scaurungscapr. Heitir *ok* und*ir*hyggia. velrodi. flaredi brigd. reidi. leti. heitir *ok* ødi. ødi er *ok* olund. Reidi er *ok* tuikent. Reidi er þ*at* er m*ad*r er j illu*m* hug Reidi heitir *ok* fargørui scips e*da* hroß. Far er *ok* tuikent. Far er reidi. far er scip. þui-lic ordtauc hafa m*enn* miok ti*l* þeß at yrcia folgid. *ok* er þat callad miok ofliost. Lid calla m*enn* þ*at* á m*ann*i er legg*ir* møtaz. Lid heitir scip. Lid heitir m*a*nfolc. Lid er *ok* þ*at* callad er m*ad*r veitir audru*m* lidsin*n*e. Lid heit-ir aul. Hlid heitir á g*ar*di. *ok* hlid calla m*enn* øxa. En*n* hlid er brecca. þeßar grein*ir* ma sua setia j scaldscap at gøra ofliost at vant er at scilia ef adra scal hafa g*r*eini*n*a en*n* adr þikir tilhorfa in fyr*r*i viso ord. Slict it sama e*r*o *ok* morg aun*n*r naufn þau er saman eigo heiti m*ar*gir lutir.

Atli. frodi. ali. gla*m*mi. beti ati *ok* beimuni. audmundr. gudmundr. atall. *ok* gestill. geitir. gauti. gylfi. sueidi. Goir. eunefir. *ok* endill sceckill. eckill. scefall. sølui. hølfr *ok* heimlir. harecr *ok* gor. hagbardr. haki. hraudnir. meiti. hiør-olfr *ok* hraudungi. høgni. mysingr. hundingr. huitingr. heiti Mepill. hialm*ar* moerr. homir. møui. rodi rakni. rer *ok* leifi. Randu*er*. rauckui. reifnir. leifnir. nepill. repill. Nori. lyng-ui. byruill. kilmundr. beimi jorecr. øsmundr. þumill. yngui. teiti. uiruill. uin*n*ill. vandill. saulsi. gaurecr *ok* hun*n*. giuci. budli. hom*ar*. hnefi. hyrui. syrui. seckad ek fleiri sekon-unga. JOTNA HEITI.

---

8. hug] Het hier volgende f*er*di is door den schr. vernietigd. 24. Mepill] p uit u verbeterd. 25. nepill. repill] Dit meen ik, dat de schr. bedoeld heeft, ofschoon de vorm van de p's afwijkt van de gebruikelijke; evenzoo in Mepill (24).

Eg mun in*n*a jotna heiti. ymir. gangr. *ok* mimir. jþi. (A. M. I 549. 1) þiazi. hrungnir. hrimn*ir*. hraudnir. grimn*ir*. huedrungr. hafli. hripstudr. gymir. hardu*er*cr. hrockuir. høstigi. hresuelgr. her-kir. hringmimir. hymir. hrimþurs. hualr. þrigeitir. þrymr. þrud gelmir. þistilbardi. Geirrodr fyrn*ir*. galar. þriualdi. fiolu*er*cr. geitir. flegr. blapþuari. forniotr. sprettingr. fialar. stigandi somr *ok* suasodr. suarangr scratti. surtr storu*er*cr. sekarls muli. scorir. scrym*ir*. scerf*ir*. salfangi. auscrudr. suartr. aundudr stumi alsuartr aurnir. amr. *ok* scalli. Kauttr. ausg*r*ui. *ok* alfarin*n*. vindsualr. vidarr *ok* vaf. þrudnir. eldr. aurgelmir. egir. ra*n*gbein*n*. vindr vidblindi. uingnir. leifi. bein uidr. biorgolfr *ok* brandingi. dumbr. bergelmir dofri
45[a] midningr nati. sauckmimir. ‖ Nu eru vp talid amatlegra jotna heiti. TRAULLQUEN*N*A HEITI.

Scal ek traullquen*n*a in*n*a heiti *ok* f*ra*mtelia. Grydr. gnißa. gryla. bryia. glumra. geitla. grima. bacrauf. gin*n*a. gestilia. grottintan*n*a. Giolp. hyrrockin. hengikepta. gneip. gnepia. geusa. hala. horn *ok* hruga. hardgreip. forad. hryd-ga. huedra. haulgabrudr. hrungerdr. her*r*a hercia. fala. imd. jarnsaxa. ima. fioluaur. niorn. imdia. amgerdr simul. siuaur. scrikia. sueipinfallda. Auflugbarda. jarnglumra. imgerdr. ama. jarnuidia. margerdr. atla. eisurfala. leicn. mun*n*harpa mun*n*-rida. Leiduaur. liota. lodinfingra. kraca. vardrun. kiallandi. vigglaud. þur baurd. vilio*m* nefna rygi sidarz *ok* rifin-geflo. ÞORS H.

Thor heitir atli. *ok* asabragr. sa er en*n*ilangr *ok* einridi. biorn loʀidi *ok* hardueor. vingþor. saunnungr. ueodr *ok* rymr asahetia. SON*IR* OÞIN*S*.

Burir ro odins baldr *ok* meili. vidar *ok* nepr. voli. oli. þor. hilldolfr. h*er*modr. sigi. sciauldr. yngui. freur. itrecs jod. heimdallr semingr. En*n* er ept*ir* jotnaheiti. Eingeitir. ver. imr. hrinuaulnir uiddi. umgripr. vandill. gyllir. grimnir. glaumuarr. gla*m*r. samendill. vaurn*ir*. hardgreipr. *ok* vagn-

(A. M. I 554. 18) -hofdi. kyrm*ir*. karllgrani. jotun*n*. ogladn*ir*. aurgrimn*ir*. grill-
-ir. gusir. ofoti. hloe. ga*n*glati, helregin*n*. hroß þiófr. durnir.
hundallr. baugi. hraudungr. fenr*ir*. hroar. midi.

En*n* scal telia asa heiti. þar er ygr *ok* þor. yngui. fror.
5 vidar *ok* baldr vali *ok* hei*m*dallr. þa er tyr *ok* nio*r*dr. tel
ek nest braga. haudr. forseti. her er øfstr loki.

Nu skal asynior allar nefna. Fryg*g*. freuia. fulla. snotra.
gerdr. gefion. gna. lofn. scadi. jord. iþun. ilmr. bil. niorun.
hlin *ok* nan*n*a. hnoß. rindr. siofn. sol. saga. sygi*n*. vaur.
10 þa er var. *ok* syn u*er*dr at nefna en*n* þrudr *ok* rán þ*ei*m
nest talid. Get ek at odi gulli freuia heiti e*r*o he*nn*ar
hiørn. þrungra. syr. scialf. gefn *ok* it sama mardaull døtr
e*r*o he*nn*ar hnoß *ok* gorsimi. En*n* eru adrar oþins meui*ar*.
hildr *ok* gaundul. hlauck mist scaugul þa er hrund *ok* mist.
15 hrist. sculd talid. Norn*ir* heita þer er naud scapa nipt *ok*
nisi nu mun ek telia. Snotr brudr. suan*n*i. suarri. spracci.
fliód. sprund. cona. feima. eckia. rygr vif *ok* dros. ristill
[45b] seta. mansu*ar*cur *ok* ‖ hell. mer *ok* kerling. Mal er at seiga
m*ann*a heiti. Greppar. gumnar. Gu*m*mar. drengir. got-
20 -nar. reccar. garp*ar*. segg*ir*. Sueit. Snilling*ar*. Selkerar.
bragnar. þegnar. beim*ar*. hauldar. fir*r*ar. flotnar. fyrdar.
fauruneuti. drott. flocer. hardm*enn*i. kniar. kappar. kempr.
nautar. auld. af*ar*m*enn*i. lidar. lofdar. lydr. Søgn*ir*. liodr. oflat-
-ar. lion*ar*. ferdir. mildingr. meringr. Man*n*baldr. spekin*g*r
25 þa er glesi m*ad*r. gullscati. þa e*r*o snyrti m*enn* *ok* selker*ar*.
Audkifing*ar*. oflatar. her. helmi*n*gr. hofdingi*ar*. folc *ok* fylci.
fundr. alm*enn*ing. Nu er þraung *ok* þyß þorp. Audscatar.
drott *ok* syruar. dun*n*. prydi m*enn*. saugn *ok* samnadr. seta.
st*er*ti m*enn*. fior *ok* b*r*ionar. En*n* eru ept*ir* aldar heiti.
30 Hird *ok* gestir. huscarlar. in*n*drott. radgiafi hion ef ec alt

7. allar] Het hier volgende telia is door den schr. vernietigd
12. scialf] f uit p verbeterd.

segi run*n*i *ok* þopti. Seßi *ok* mali. in*n*hysingar. aldaþopti. (A. M. I 560.
serlar *ok* fylgdir. þa e*r*o felagar *ok* frendr. saman. uinr.
einkili. v*er*dung. halir. Ai attungr. Aui sonr. fadir. brod-
-ir. barmi. blodi *ok* lifri. jod *ok* bur. nefi. arfuni. þa
5 e*r*o hlyrar *ok* hofodbadmar nidr. hløta m*ad*r. nidiungr *ok*
barn conr. kynquisl *ok* kundr. ettbogi. maugr. malo nautr
magr *ok* spialli. ettbadmar ettslod. of scaupt *ok* suein*n*. Seßo
nautar *ok* sifiungar. afspringr er þa *ok* ettstudill þa er rad-
-unautr. þion*ar*. þrelar. þiR. aun*n*ung*ar*. v*er*kmen*n* keßar.
10 Þau e*r*o hetti. hialdr *ok* rim*m*a. gaull. geira. haud *ok*
geirþrim*u*l. rog *ok* roma. ran*n*grid *ok* stord. Suipull *ok*
snerra sig folciara. soti. mord. *ok* vig. socn *ok* dolg ogn tara
drifa *ok* imun þa er orosta *ok* ørlygi hrid *ok* etia. herþaugn.
þrima. Eg mun seigia suerda heiti. hior. hrotti haugudr.
15 draguandill. groa. gramr. gell*ir*. giallr *ok* nedan scardr.
sigdr. snyrtir. sciomi. somi. scolcr *ok* scerckir. stufr. scrym*ir*.
laufi aultir langbardr *ok* ormþuari legbiti *ok* kyrr *ok* leif-
-nis grand. h*er*b*er*i. hneitir *ok* hafracan. Lotti. hraundridr
laugdir. mekir. Maududr. mundridi. *ok* mistilten*n*. malmr.
20 þror *ok* mar, midfari. fetbreidr. grindlogi. fiorsodnir. vegir.
veigarr. vallangr. brandr. ver. vlfr. valnir. vin*n*biartr *ok*
quol. ascr angrvadill eggio*m* scarpi suipudr *ok* suipaliotr.
salgardr hnefi. huati. hofod hueßingr. hausamøluir. hreua-
-gautr. herbrai *ok* holdmim*ir*. bensøgr. brigdir. brimir. hud-
25 -lognir. scygdir. screuuir. scardr. grindlogi. mimu*n*gr *ok* fellir.
Maluitnir. taurar. hreuardr. t*ra*ni. vindþuari. lidnir. kuern-
-biti. liomi. herdir. vitnir. yfrir. vegia lestir. scelkuingr. fyl-
-uingr. flemi*n*gr. scerdingr. scotni*n*gr scilfi*n*gr. scaufnungr.
rifiungr. brotni*n*gr. huiti*n*gr. besingr. tyrui*n*gr. høkingr *ok*
30 hringr. hittaz mo*n* nectingr. logi *ok* mu*n*dgjallr. langh*u*aß
46[a] *ok* elldr. aurn. eugir *ok* naglfari. brigdir. maurn*ir*. blør. ‖ ok

17. laufi] Hier zijn drie letters: alu door den schr. vernietigd.

(A. M. I 567. 2) scerdir. hyr *ok* helsingr. hridir. atti. fellir. faulnir. fafnir. raufnir. imn*ir*. eimn*ir*. afspringr. þinurr. sigdir. snyrtir. suelgr. scar *ok* nar. goin*n* gest moin*n* *ok* garr. þrimarr. nid haugr. Oddr bloduarta *ok* benknuar. blodvarp. *ok* blodvaca. liugfengr ok blodhnefi. id þuarr *ok* brandr egtein*ar*. folc. emiar. þremi*ar*. aulrødarnautr. m*er*ki vett*r*im. mißifengr onn. scafningr. vndirdregningr vargr. calldham*ar*s nautr. val-baust. *ok* herdr. su*er*d *ok* gelmingr *ok* samnagli. hugro. sigr hnod. hialt *ok* ta*n*gi. mundridr. haugfadr *ok* medal kafli. Ox. j*ar*nsp*ar*da. hyrna. sciafa. sceggia. scrama. genia. Reginspon*n*. gnepia. gygr. fala. Snaga bulda. barda. vig-glød. þueita. þenia. Arghirna er ofst tali*n* ox*ar* heita.

Darr spiot. naut. doflen *ok* vigr. snata. flein*n*. suar. suida. hremeki. gerr. spiot. nata. gefia. kesia. gaflac. fracka gung-n*ir*. peita. Aur er acka. oddr. huitmylingr. fenia *ok* drifa. flugdynfara. bausl. baul. billda. broddr. hremsa. gagnflaug. *ok* þreus gaugn *ok* scafst. snaur. flugglaud *ok* flugsuin*n*. fifa *ok* sceuti. geta. scal fen*n*a *ok* gusis smidis iols smidi er en øfst þura. Almr. dalr. bogi. yr *ok* tuipidr. sueigr. gler. *ok* þyrnir. somr. scalgelmir. En*n* qued ek heita oll vapn sam-*a*n. jørn aur *ok* slaug. isarn *ok* spiør. Skioldr. þrungi*n*-salr. scaun*n*. salbendi*n*gr. bugn*ir*. hlebardr *ok* buclari. vet-limi. targa. vedrgladr *ok* hlif. vid bleicnir. rit viggladr *ok* lind. giallr daugscafi *ok* gymscylir. badlios gryta *ok* baud-scrylir. sualin*n* *ok* randi. saurnir. bordi. scuttingr. bardi. scirr tuibyrdingr. yrligr *ok* suarmr. eilifnir. heidr. baugr. fagrblain*n*. bera midførnir. Hroptz hattar scal ec heiti seigia. hialmr. gollfain*n*. hraun*n* valhrimn*ir*. hallh*r*imnir. scolcr *ok* hlifandi. fiørnir þoki *ok* fikmoin*n*. hildigaultr. kellir. h*er*-kumbl *ok* velgr g*r*ima øgir glouir. stefnir. Brynia kund.

6. onn] In het Hs. staat on*n*n. 16. gagnflaug] De tweede g is uit n verbeterd.

hialmgaull. hraud *ok* nati. kølld. finzleif. borofa. þyd. syn. (A. M. I 573. 8) *ok* blodleika.

Ser siløgia salt øgir. haf. laugr. so*m*r. løgir. laugr. stop. *ok* vagr giallr. gnap. geimi. gnar. suifr. mar. sugr. sogsami. suelgr. raust. fiaurdr. sund. øgr. velførr. simi. vidir. hrid. ver. breki. hum. flod brim. grodir. gliodr. gymir *ok* vegir. gnidr. oror. gialfr. fen. snapi gnat vaur. vika. vauzt. hóp. mid. vatn. diup. kaf. vijk. tio*r*n. sic stormr. diki. hylr. straumr. løkr. beckr. all. brudr. kellda ida. fors kill. hef*r*ingr. alda
[46b] huitingr *ok* lá. hraun*n*. rán. kellda. himenglefa d*r*aufn ‖ udr *ok* solnir dufa bylgia bodi bára blodoghadda.

Giøll. glit. g*er*a glod *ok* valscialf von uid uimr ving *ok* ysa sid sudr f*r*eka sekin einstica elfr ro*n* ecla ekin renan*n*-di. þyn. rin. nid. þaull rimr ysia dyn ogn dyna dyn høll fara orun*n* *ok* bro audscialg lodda mun m*er*crida mein *ok* saxelfr. tifr durn. vina tems vond *ok* strønd maurn moda þrym. morn. gautelfr alin vdr alcoga. eufrates ogn eidrenn-ir apardion. Raugn hlaun*n* *ok* raun*n* raum elfr hnipod hnaupol hialmrá. uma uil uin yella valin salin nepr draupn strauma nes mynt gnapa Gilling *ok* nil ganges tuedda luma ver pada leira gun*n*þro pid suøl. vegsuin*n* yn þiodnuma. fiorn. strond *ok* spe. fimbul þul. nit hraun*n* *ok* naud naut slidr *ok* hrid kaurm leiptr aurmt kerlaugar tuer. gømul sylg-ir *ok* yn *ok* geiruimol. ylgr pad flod jo*r*dan er a lesti.

Lax langa lysa brosma birtingr høingr byst hrygna. hum-arr hrognkelsi. huednir. floci. aulun*n*. aurridi. anduari. Sild seidr scatasil reudr ogr screidungr *ok* sicr scalgi. flydra. fyldingr. styria *ok* fudriskill. hamerr. steinbitr. hascerdingr.

4. vagr] verbeterd uit v*ar*gr. 7. snapi] n verbeterd uit p. 12 val-scialf] f verbeterd uit p. 18. hlaun*n*]. Waarschijnlijk wilde de schr. eerst hk— zetten. Met de onafgemaakte k zal hij wel een l bedoelen. 21. pada. þid] Vgl. de derde noot op blz. 130.

(A. M. I 579. 7) fiørsungr þraummu*n*gr. fengrani. hamar*r*. Sandhu*er*fa. *ok* horngela. marknutr glau*m*mungr marþuara silu*n*gr sceliungr. su*er*dfiscr *ok* lyr. þyrsclingr. vfsi. þorscr. v*ar*tari. grun*n*ungr. gedda giølnir. keila. all. karfi krabbi. geirsilhar. godlax hornsil igull.

Hafr hualr. geirhualr. haf gufa. hnysa hafstrambr. *ok* hnyd-ing*ar* reudr reudar kalfr. raudkembingr. burungr. rost-ungr. bleiohualr. nordhualr. kur hualr. nahualr. leiftr. scel-iungr fiscreki. scutohualr, slettibaca. scialldhualr sandlegia. hroßhualr. an*n*dhualr. hrafnreudr *ok* vaugn.

Nu mun ek scira of scipaheiti. aurk. araklo. ascr. sesrum-n*ir* sceid scuta scip. scidbladnir. nor. naglfari. n*o*cui. snec-ia. byrdi*n*gr buza bard kaldr *ok* hrein*n*. haki haumlungr. helogbardi raust batr *ok* reg raud. hringhorn*ir*. lung kioll. langscip. leifn*ir*. karpi. hringr gnod freki. hraud. modroe. hemlir. bardi. hylbauti. ugla ledia. asc uitull køna. køtla. kati. reid. scalpr. knaur. kuggr. knui. keipull. eikia. dreki. ellidi. dromu*n*dr. framr. fura vig. galeid. feria. scalda fleu. flaust. þeckr far tidr lid.

Segl scaur sigla. suiduis styri. syior. saumfaur. sud scaut reipstag. stafn. stio*r*nuid. studill. sikulgiord. snotra. solbord.
47[a] ses scutr. strengr || Saux stoding*ar* suipti*n*gr scaut. spikr. siglo tre saumr lec stopar. laucr topr. lina euro flaug flaug-arsceg*g*. farnagli. hun. hunbora. hialmunuaulr. hufr hlyr. hrefni. halste*m*mni. hefill. hals hanci hofodbendr. hair. hell. hamar*r*. hialp. reik *ok* lik. Ro. Racki. rif rengr. haumlor. uindaß vengi vaundr. langnefior. vault beiti as varta. brand-ar bitar boglina. bulca stoca. bard kne bygdi. belti. kin*n*-ungr. kiaulr. bord. keili. kiolsygia, kraft*ar* kerling. kløp þoptor. kalreip. þrimir. klou*ar* þilior dreng*ir* dragreip dela

1. hamar*r*] Hier zijn twee letters: h en i (?) door den schr. vernietigd. 29. kraft*ar*] f uit p verbeterd.

árar. aktaumar. rør arin*n*. nálar. Aurbord. kial*ar* hell ack-eri hnackmidi aus ker hunspenir. (A. M. I 585. 7)

jord fiorn. rufa. escia. hlodun. gyma sif. fiorgin. grund haudr. raund. folld. vangr. frón. hiarl. barmr land biaud. þruma. merski.

Holt. hals. fiaull. hlid. leiti. holl. heidr. huilpt. huall. breca. hrodalr. vaullr. huam*m*r. tunga. moldflag. rimi mor. laut sandr.

En*n* scal seigia oxnaheiti. Aruacr. drioni. jo*r*munrecr. simi. freur. regin*n*. smidr. euþuari. raudr. rekningr. raukui hlidr uig*g*i. baurudr vingnis stiori. him*in*h*r*iotr. simir. hard-fari. begir. digni. hiaullr. simul. hlidr stufr. litr hrid. forsimi. arnr. jaurmuni. eiki smidr. Gneisti apli Golunhorni. audr. kuigr. auldu*n*gr. arfuni. gridu*n*gr. olgr. gellir. glymr. hredi. tidungr. boli. tarfr. aurgeuin*n*. Kyr heit*ir* skiria. kuiga. frenia. audumbla. hon er ellz kua.

Hrutr ofrhirningr. hornu*m*scali. gum*m*ar. horngloin*n*. gialdhroin*n*. hallinscidi. ber*r*. hornhrom. huedr. horngloin*n*. heimdali. bercri. midiu*n*gr blør. maurdr *ok* vedr. Hafr heitir. Grimnir *ok* geiraulnir. tan*n*gniostr. kiappi. tangrisnir. scim-udr brusi. bocr. g*r*imr. talidr heitir *ok* heidrun. hadna. kidlingr. er. kolmula. kid saman.

Biorn. bersi. blomr. bera. elguidnir. bla jaxl. isolfr breid-uegi. bestingr. baßi. ballti. hlebardr. vfr. frekr. uilnir. jorekr. møsni. fetuidnir. hun*n*. freß. vetrlidi. vigtan*n*i. jolf-udr. ifiungr. uilscarpr. jortr. dyra þror. hlidr. eikþyrn*ir*. duneur. dain*n*. dualar. metrodn*ir*.

Gaultr. valglitnir. griß *ok* hrimn*ir*. suintan*n*i. runi. scrim-nir. baurgr rar. valbaßi. rødr. dritrodi þror vigrir. scunpr. þrøndr. va*n*ni*n*gi.

18. hornhrom] d. w. z. hornrom; de (tweede) h staat boven den regel met een haaltje. 19. bercri] c uit r verbeterd. 27. dualar] De tweede a is uit r verbeterd.

(A. M. I 591. 6) Vargr vlfr. Geri vitn*ir*. gradyri. hati. hroduitnir. heidi*n*gi. vidnir. fenr*ir*. hlebardr. goti. gilldr. glami. gyldir. imar*r* imr. egder. skaull. kini En*n* heitir sua ylgr v*ar*gynia borkn. ima. suimul.

HIMENS HEITI.

[47b] ‖ Niou eru himn*ar* á hed talid veit ek in*n* nezta Sa er vindblain*n*. Sa er heidþyrn*ir* *ok* hreggmim*ir*. Ann*ar* heit*ir* andlangr himen þat matu scilia. þridi vidblain*n*, vidfedmi qued ek v*er*a in*n* fiorda. hriodr *ok* hlyrni. hyg*g* in*n* setta. gim*ir* vetmim*ir* get ek nu v*er* en*n* atta himna vp*p* um talda. Scatyrn*ir* stendr scyiom øfri han er uitan alla heim-a. Sol *ok* sun*n*a syn fagra huel. leiptr hriodr. leica lic-scin. raudull. ifraudull. liosfari. drifandi alfraudoll. dualins leica.

VP*P* HAF HÁTTATALS.

Huat e*r*o hettir scaldscapar? þrent. Huer*ir*? Setning *ok* leifi *ok* f*ir*ibodning. Huad er setning hattan*n*a? Tuen*n*. Hu*er*? Rett *ok* breutt. Hu*er*nig er Rett setning hattan*n*a? Tuen*n*. Hu*er*? tala *ok* g*r*ein. Huat er tala setni*n*g*ar* hatt-an*n*a? þrent. Hu*er*? Su er ein tala hu*er*so marg*ir* hettir h*af*a fundiz j quedscap høfodscallda. Aunnr tala er þat hu*er*so mo*r*g viso ord standa j eino erinde j hueriom hetti. jn þridia tala er su hu*er*so m*ar*gar samstofr e*r*o sett*ar* j hu*er*t viso ord j hu*er*iu*m* hetti. Huat er grein setningar hattan*n*a? Tuen*n*. Huer? mals grein *ok* hliodsgrein. Huat er malsg*r*ein? stafasetni*n*g g*r*ein*ir* mal alt. En*n* hliods grein er þat at h*af*a samstofr langar eda scam*m*ar. hardar e*da* linar *ok* þat er setning hliods greina. er ver kaullu*m* hend-ing*ar*. Sua sem her er quedit.

IT FYRSTA KUEDI.

Letr sa er hacon heiter han*n* reckir lid ban*n*at. jord kan*n* frelsa firdo*m* fridrofs k*onun*gr ofsa. Sialfr redr alt *ok* elfar ungr stillir sa mille. gramr á gipt at fremri. ganduikr jøfr landi. Her er stafasetning su er heiti redr *ok* kuedandi giø*r*i*r*. þat eru tolf staf*ir* j erinde *ok* e*r*o þrir settir j hu*er*n fio*r*dung. j hu*er*iu*m* fiordungi e*r*o tuau viso ord. hu*er*io

viso ordi fylgia sex samstofr. j ødro viso ordi er settr sa stafr (A. M. I 596. 10) f*y*rstr j viso ordino er ver kaullu*m* haufudstafr. Sa stafr redr quedandi. En*n* j f*y*rsta viso ordi mun sa stafr fin*n*az tysu*ar* standa f*ir*i samstofr. þa stafi kollo*m* v*er* studla. Ef hofodstafr er samhliodandi þa sculo studlar v*er*a in*n* sami stafr. Sua sem h*er* er. Letr sa er hako*n* heit*ir*. han*n* reck-ir lid ban*n*at. En*n* rangt er ef þeßir stafir standa f*ir*i samstøfr optar eda sialldn*ar* en*n* sua j fiordungi viso. En*n* ef hliods stafr er hofudstafrin*n* þa sculo studlar vera *ok* høf-od stafer *ok* er þa fegra at sin*n* hliodstafr se hu*er* þ*ei*ra. þa ma *ok* hlyda at hliodstafr standi f*ir*i opt*ar* j fio*r*dungi j fornofno*m* e*da* j málafylling þ*ei*ri er sua quedr at. ec eda er. eda. sua. er. at. i. o. of. af. um. *ok* er þ*at* leifi en*n* eci rett setning. Aun*n*ur stafa setning er su er fylg*ir* setning hliods þeß er hatt giø*r*i*r* quedandi. Scal su grein j drottquedo*m* hetti sua v*er*a at fiordungr viso scal þar saman fara, at ‖
48[a] allri stafa setning *ok* hlioda. Scal j f*y*ra viso ordi þan*n* veg greina. þa setning. jord kan*n* frelsa fi*r*do*m*. her er sua jørd fird þat er ein samstafa j huoru*m* stad *ok* sin*n* hliodstafr fylg*ir* huar*ri* *ok* sua vphafs stafr. en ein*ir* staf*ir* e*r*o ept*ir* hliodstaf j badu*m* ordum. þeßa setning hliodfallz kollo*m* v*er* skothending. En*n* j odro viso ordi er sua. f*r*idrofs k*on*-*un*gr ofsa. Sua er her Rofs Ofs. þar er ein*n* hliodstafr *ok* sua allir þ*ei*r er ept*ir* fara j bado*m* ordo*m*. En*n* vphafs stafir greina ordin. Þetta heita adalhending*ar*. Sua scal hen*n*dingar setia j drottquedo*m* hetti at in sidari hending j hu*er*io viso ordi. su er heitir uidrhending hon scal standa j þ*ei*ri samstøfu er ein er sidar. En*n* su hending er frum-hending heitir stendr stundo*m* j vphafi ordz collo*m* ver þa oddhending. stundo*m* j midio ordi. collo*m* ver þa luthending.

---

4. kollo*m*] -oll- verbeterd uit -en*n*-. 9. stafr] -in*n* is door den schr. vernietigd.

(A. M. I 598. 22) þetta er drottquedr hattr. Med þeim hetti er flez ort þat sem vandat er. Þeßi er vphaf allra hatta. Sua sem mal-runar ero firi odrom Runom.

Huernig er breutt setning hattanna? Tua vega. Huernig? Med Mali og hliodom. Huernig scal breuta háttunom ok halda sama hetti? Sua at kenna eda stydia eda reka eda sannkenna eda yrcia at nygiorningom. Huat ero kendir hettir. Sua sem þetta. ij. kenningar.

fellr of fura stilli flein bracs limo axla hamdis faung þar er hringom hylr ettstudill scilia holt felr hilldigellti heila bys ok deilir gullz j gemlis stalli gunseid scaurungr reidir. Her ero oll heiti kend j þessi viso enn hendingar ok orda-lengd ok stafa scipti fara sem fyr var ritad. Kenningar ero med þrennom háttum greindar. fyrst heita kenningar. Anat tuikent. þridia recid. þat er kenning at calla fleina-brac orrostu. Enn þat er tuicent at calla fleinbracs fur suerdit. Enn þa er rekid ef leingra er. IIJ. RECIT.

Vlfs baga ver egis. itr bals hati malu. sett ero baurd firi bratta, brunn mims vinar Runnu. Orms vada kann eido allualdr gaufugr halda, men stridir mót modr melle dolgs til elli. huad ero sannkenningar sua sem þetta.

iiij. SANNKENNINGAR.

Stinn sár þroaz storum sterc egg fraumom seggiom. huast sceer hlifar traustar. hargramr lifir framla. hrein suerd litar harda huer drengr gaufugr þengill itr raund furaz vndr-om unir biartr snauru hiarta. þat er sannkenning at stydia sua ordit med sønnu efni. Sua at calla stinn sárin þuiat hofog ero sár stor, Enn rett er melt at þroaz. Aunnr sannkenning er su at sarin þroaz storum. Nu er eitt viso ord ok tuer sannkenningar j odro viso ordi er collod sterc egg enn framir seggir. j eno þridia er sua at huast sceR

7. ero] Na dit woord is een h door den schr. vernietigd.

[48b] || hlifin er traust. ok j fiorda o. at calla conunginn micinn enn lif hans framligt þar nest er suerdit callat hreint ok hardliga rodit. ok einhuer lidsmanna ok veri ret mal þot madr veri nefndr. gaufogr er konungr calladr Raundin var kostig ok furadiz vndarliga sciott konunginn vndi gladr frøcno hiarta. Nu ero her syndar sextan sannkenningar j atta viso o. Enn þo fegra þer miok j quedandi at eigi se sua vandliga eptir þeim farit. Sannkenningar hafa þrenna grein heitir ein sannkenning onnr studning. þridia tuiridit. þetta er tuiridit callat. STUDNINGAR U. Odharda spyr ec heura eg full huotom seggiom. dadrauckum velldr dauda dreng ofrhugadr þengill. hamdauckum fer hlackar hauc munnroda aukinn veg hrøsinn spyr ec visa valdr ogn-þorinn scialdar. her fylgir studning huerri sannkenning. Sua sem caullut er odhaurd enn fullhuatir mennirnir. þat er sankenning hørd eg enn huatir menn þat er studning er annad sannanar ord fylgir sankenning. Huat ero ny-giorningar. Sua sem þetta. NYGIØRNINGAR UJ.

(A. M. I 602 22)

Suidr letr socnar nadra slidr braut jofr scrida ott ferr rogs or rettom ramsnacr. fe til hamsi. linnr kna suerda senno sueita becs at leita becs ormr þyr vals at varmri uiggioll sefa stigo. Þat ero nygiorningar at calla suerdit orm ok kenna rett enn slidrirnar gautr hans. Enn fetlana ok um giord hams hans. þat heldr til ormsins natturo at hann scridr Or hamsi sua at hann scridr miok til vatz. her er sua sett nygiorning at hann fer leita blodz beciar at þa er hann scridr hugar stigo. þat ero briost manna. Þa þikia nygior-ningar velquednar ef þat mal er vpp er tekit haldi um alla viso lengd. sua sem suerd se ormr calladr. fiscr eda vaundr. eda annann veg breutt. þat calla menn nykrad ok

20. ramsnacr] -cr uit -rc verbeterd 28. velquednar] -ar uit -ir verbeterd.

(A. M. I 606. 19) þikir þat spilla. Nu er drottquedin*n* hattr med fim g*r*ein-
-u*m* *ok* er þo in*n* sami háttr rettr *ok* obrugdin*n* *ok* er
optl*i*ga þe*s*sar grein*ir* sum*ar* eda allar i ein*n*i viso *ok* er
þ*at* rett þ*uia*t ken*n*ing*ar* auca ordfiolda. San*n*ken*n*ingar
5 fegra *ok* fylla mál. Nygior*n*ing*ar* syna kun*n*osto *ok* ord-
-fimi. Þat er leufi hattan*n*a at hafa samstof*u*r sein*ar* eda
sciotar sua at dragiz fram*m* eda aptr or rettri tolu setning-
-*ar* *ok* mego fin*n*az sua sein*ar* at fim*m* samstøfr se j odru
ok eno fiorda visu ordi Sua sem her er. uij. Hialms fulli
10 spekr hilmir huatr uindles scatna. h*a*n*n* kan*n* hiørui þun*n*-
-u*m* hres þiod ar resa ygr hilmir hetr eiga auld dreurfa
scioldo styrs rydr stillir h*er*so*m* sterer jarng*ra* serci. j þeßo
uiso ero allar oddhending*ar*. *ok* þeßi hattr er þo drottquedr
49[a] at heiti. Nu scal syna sua sciotar samstøfr *ok* sua ‖ settar
15 ner hue*r*ia an*n*ar*r*i at af þ*u*i eukr le*n*gd ordzins. uiij.

Klofin*n* spyr ek hialm f*ir*i hilmis hiara reg duga seggir þui
e*r*o heldr þar er scekr scioldo scafin sue*r*d litud ferdar bila
muna gramr þo at gumna gular ritr nai lita draga þorir
h*a*n*n* yf*ir* hrein*n*a huatan*n* brand þrumo randa. her er j
20 f*y*rsta *ok* þridia viso ordi nio samstofr. En*n* j odru *ok* eno
fiorda sio. her er þ*at* synt hu*er*so flestar samstofr mego ve*r*a
j viso ordi. med drottquedo*m* hetti. *ok* af þeßo ma þat vita
at atta eda siau mego vel lyda j f*y*rsta *ok* þridia viso ordi.
j þe*s*so viso ordi e*r*o all*ar* f*r*umhendi*n*g*ar* hluthendor *ok*
25 dregr þ*at* ti*l* at lengia ma ordit at sem flest*ar* samstofr
stand f*ir*i hending*ar*. Þa er an*n*at leufi hattan*n*a at hafa
j drottquedo*m* hetti eitt ord e*da* tuau j viso med alaugo*m*
eda detthent e*da* dunhent eda scialfhent e*da* med n*o*c*u*ro*m*
þe*i*m hetti er e*ig*i spilli quedandi. Þ*r*idia leufi er þ*at* at
30 hafa adalhending*ar* j f*y*rsta e*da* þ*r*idia viso ordi. Fiorda
leufi er þ*at* at scema sua samstofr *ok* gora eina or tueimr
ok taka or an*n*ar*r*i hliodstaf. þat kollo*m* brag*ar* mál Sua
sem q. þo*r*arin*n* mahlidi*n*gr. Vardac mic þars myrdir mord-

-fars vega þordi. En*n* pr su grein ut set m*i*clo lengra. (A. M. I 610. 22)
Þat er it fimta leufi at scipta tido*m* j viso . . du*n*gi. Setta
leufi er þat at h*a*f*a* j drottquedo*m* hetti, samhending*ar*
eda lidhending*ar*. Siounda leufi at hafa eitt mals ord j
5 bado*m* visohelmi*n*go*m* *ok* þik*ir* þat spilla j einstaka visom.
Atta leufi er þ*at* at nyta þo samkuett ve*r*di uid þ*at* er
adr er ort viso ord eþa scemra saman. Niunda leufi er þ*at*
at reka til en*n*ar fimto ken*n*ingar. En*n* or hattu*m* er ef
le*n*g*ra* er rekit. En*n* þot þ*at* fin*n*iz j fornscalda ve*r*cku*m*
10 þa latu*m* ve*r* þ*at* nu onytt. Tiunda er þ*at* ef viso fylg*ir*
drag eda studill *ok* sua þo at þ*at* se j sidara helmingi ef
m*a*d*r* er nefndr eda kent nafn h*a*n*s* j f*y*ra helmi*n*gi þot
þa se eig*i* an*n*an*n* ueg nafn en*n* h*a*n*n* eda hin*n* eda sia
eda sa. Ellifta e*r* þ*at* at er eda en*n* eda at ma hafa optar
15 en*n* eit sin*n* j visohelmi*n*gi. Sua s*em* Refr q. Sell er
hin*n* er hran*n*a hady*ra* vel styr*ir* tid ero*m*c uitnis vada
tungerd un*ir* sino. tolfta er atrifs klauf. Huat er tida scipti?
þrent. hu*er*nig? þat er var þ*at* er er þ*at* er ve*r*dr. Hu*er*
setning er þ*at* at breuta hattu*m* med mali eino? þ*at* ma
20 sua gøra at ge*f*a nafn hatto*m* *ok* greina sua taulo hattan*n*a
ena f*y*rsto. En*n* halda an*n*ari *ok* eni þridio taulo setning-
49b] -*ar*. þ*at* er sem f*y*r v*ar* ritad at h*a*f*a* uiij. viso o. ‖ orindi.
ok in þridia tala at hafa sex samstøfr j viso o. ok somo set-
-ni*n*g hendingana. Hattu*m* er scipt med ymsu*m* ordtauku*m*
25 *ok* er þ*e*s*s*i ein*n* hattr er calladr sextanmelt. ij. HÁTTUR.

Vex idn vellir Rodna. ve*r*pr lind þrimu snerpir fesc gagn
fylkir eignaz falr hitnar sedsc vitn*ir*. sceer raund scild*ir*
bendaz scelfr ascr grido*m* rascar brandr gellr brynior sundr-
-az braca spior litaz auruar. her e*r*o tuau mal fullkomi*n*

---

2. . . du*n*gi] Hier staat or-, veranderd in hl- met een liggende streep er boven, hetgeen beduidt h*e*l-. De bedoeling van den schrijver zal wel zijn helmingi.

(A. M. I 614. 12) j hu*er*io viso o. En*n* ordaleingd *ok* samstofr *ok* hendi*n*gar *ok* stafa scipti sem drott kuett. Nu er breut an*n*an*n* veg drott kuedo*m* hetti *ok* en*n* med mali eino. þen*n*an*n* hatt calla me*nn* attmelt. iij. HA"TTR

5 jord ver siclingr su*er*du*m* sundr riufa spior vndir lind sceer j styr steinda stok*ar* hauß af bol lausu*m* falla folc a velli fremr milldr jofr hilldi eg*g* bitr á lym lyti ligr scaur snidin hiorui. her er mal fullt j hu*er*io viso O. þeßi er in*n* þridi hattr. FIORDUNGA LOK. IIIJ. HÁTTUR.

10 Yscelfir kan*n* ulfu*m* audmilldr bua gilldi letr gyldis kyn gati gun*n*sn*ar* una harri fer gotna uinr uitni ualbior afar stioran uargr ter or bei*n* bergia blod dryc oc grøn rioda. her lycr mali j tueimr uiso ordo*m* Sia háttr er nu scal rita er in*n* fiordi þei*r*a er breutir e*r*o en*n* in*n* fimti at hatta

15 tali. þetta er stellt callat. STELLT. U. HAATTUR.

Hakon veldr *ok* haulldo*m* hardrado*m* gud jardar tiggia ler med tiri teitr þiodk*onun*gs heiti uauld á uidrar foldar uinrefrs jofor gefo edlingr scop vngo*m* aurlyndr scati gaurla. hako*n* veldr *ok* hauldo*m* hardrado*m* gud jardar. En*n* an*n*at

20 *ok* it þridia viso ord er ser um mál *ok* er þ*at* stal callat

Man*n*dyrdir fa merdar met auld fira geti lytr audgiafa itro*m* aull stod ser of fiollom rioduendils gat randa røki niord at søkia hef ferd var su harda heim scaut jord or geima. þetta collu*m* ve*r* hiastellt her er it f*y*rsta an*n*at *ok*

25 it þridia ser um mál *ok* hefir þo þat mál eina samstofo*n* med fullo ordi. En*n* þer fim samstofr en*n* þer e*r*o ept*ir* viso ord luca heila: *ok* scal ord tac ve*r*a fo*r*n min*n*i

Hacon redr med heidan hefr drengia vinr fengid. laund ver budlungr brandi breidfelld m*i*cid velldi rogleiks nair

30 rijki re*m*mi tyr at styra aulld fagn*ar* þ*u*i eigno ordrom kon-

21. Man*n*dyrdir]. Aan den kant staat: uj. h. 30. eigno] d. w. z. egno; de i staat boven den regel met een haaltje.

-ongdomi. her he*f*u*r* vp*p* mál j eno f*y*rsta viso ordi *ok* lycr (A. M. I 620. 2) eno sidarsta *ok* e*r*o þau ser um mal. þe*s*si er atti hattr.

þeim er grundar grimu gialdseids *ok* var faldin*n* drot man en*n* þaz atti adr h*an*s fad*ir* ráda jgun*n*hettir kna grytto

5 gramr byr of þrec styra stort redr h*ann* en*n* hi*ar*ta huetr budlunga setri. her er in*n* f*y*ri visohelmi*n*gr leidr af þei*r*i viso er adr var quedin *ok* fylgir þat mals ord er afleiding er caullut, er sidarst var j en*n*i f*y*ri viso helmingi *ok* er

50[a] sa viso helmi*n*gr ‖ eigi elligar rettr at máli. þeßi er en*n*

10 niundi háttr.

Setr of visa vitran uigdrott en*n* þar hniga yr dregsc uid scot scuro scialdborg j gras alldir vapnriodr sticar vida vellbriotr a laug spiótu*m* þryngr at su*er*da saungui socn hardr þraumo jardar. þ*at* mals ord er f*y*rst er j þe*s*si

15 uiso er sidarst er j in*n*i f*y*ri. *ok* er en sidara sua dregin af en*n*i f*y*ri þui heita þ*at* draugr. þeßi er in*n* tiundi hattur. REFHUAURF. X. HATTUR.

Þeßi er in*n* x. hattr er ver collo*m* refhuorf j þei*m* hetti scal velia sam*a*n ordtauc er olikost se at greina *ok* h*af*i þo

20 ein*n*ar tidar fall bedi ord ef uel scal. En*n* til þe*s*sa hatt-ar er vant at fin*n*a aull ord gagn stadlig *ok* er her f*ir*i þ*u*i sum ord dregi*n* til høginda. En*n* synt er j þe*s*si viso þ*at* at ordi*n* m*un*u fin*n*az ef vandl*i*ga er leutad. *ok* mun her þ*at* synast at flest frum smid stendr til bóta. Sua se*m*

25 her er quedit. Siks glodar ver søkir slet scard hafi j*ar*dar hlifgranda recr hendir heit kauld loga auldo fliot valkat scilr fylkir fridle raudol seuar ransid resir stodu*ar* reidr gladr frømo*m* meido*m*. her er j f*y*rsta viso ordi sua quedit, siks *ok* glodar. Sik er vatn. glod er eldr. En*n* elldr *ok*

30 vatn hatar huart odro. Ver søkir þ*at* er olikt at veria *ok* søkia. An*n*ad viso ord er slett scard hafi jardar. Ser er

22. dregi*n*] d uit g verbeterd.

(A. M. I 624. 2) haf land er jord. En*n* þa er j eitt fall mellt at sa fer af hafi til j*ar*dar. þridia viso ord er sua. hlif g*ra*nda þ*at* er liost. *ok* sua loga auldo. logi er eldr. Alda er siar. fimta ord er sua fliot ualkat. fliot. er sciot Valkat. er seint. *ok* sua scilr fylkir. sa er scilr dreifir. En*n* sa er fylkir samnar. setta ord er sua. fridle. fridr er sett. le. þat er vel. Rodull. seuar. rodull er sol. *ok* gengr hun f*i*ri eld j ollo*m* ken*n*ing-o*m*. ser er en*n* se*m* f*y*r moti eldi. Siauunda ord er sua ránsid, Rán er osidr. *ok* sua resir stoduar. sa flyt*ir* er res-ir. En*n* sa heldr aptr er stodu*ar*. Atta ord er sua. Reidr gladr þat er liost melt *ok* sua fromo*m* meido*m* þ*at* er ojafnt at uin*n*a m*an*ni frama eda meidzlor. her e*r*o synd j þ*es*si viso sextan ordtauk sundrgreinil*i*g *ok* e*r*o flest oflios til rez mals at føra *ok* scal þa sua vp*p* taca. Sics glod þ*at* er gull. søkir gullz. þ*at* er m*a*dr. h*ann* ver scard jardar hafi slett þat e*r*o firdir sua heitir fylki j no*r*egi. hlif grandi þ*at* e*r*o vapn hendir loga auldo er m*a*d*r* er recr kauld heit su*er*dino. þ*at* er at hegna osido. fliotualcat ma þ*at* calla er sciotradit er. þ*at* scilr h*ann* af of*r*idino*m*. k*onun*gr heitir filkir. ransid resir stauduar seuar raudols fraumo*m* meid-o*m*.

XI. HATTUR

Þeſsi e*r*o aun*n*r refhuaurf *ok* e*r*o her halfo feri viso ord þau er refhuorfu*m* e*r*o ort. *ok* ero þau tuenn j odro*m* viso o. *ok* e*r*o f*i*ri þ*u*i collot in mestu || Blod fre*m*r hlauck at [50b] hadiz heldr slitnar dul uitni scioldr en*n* scatnar foldir scelfr harda taca varda, fal latid her huitan*n* hollr gramr rekin*n* framdan en*n* tiggia sonr seggio*m* sualr brandr duger grand-ar. her e*r*o þau refhuo*r*f j odro hu*er*iu ordi helldr *ok* slitn*ar*, dul *ok* uitni. Dul er laun, en*n* vitni saman. En*n* j

5. fylkir (1)] k verbeterd uit a of u. 9. ránsid] Dit woord staat boven den regel; een haaltje van den schr. duidt aan, dat het tusschen sua en Rán moet staan.

fio*r*da viso ordi e*r*o þeſsi. Scelfr hardr taca varda. j setta (A. M. I 626. 21 viso ordi er sua. hollr gramr recin*n* framdan. j atta viso ordi er sua. sualr brandr. brandr er eltz heiti. dugir grandar. þetta er ofliost ort. her e*r*o *ok* aun*n*r maltauc. þau er til mals scal taca. Sua at calla blod fremr vitni þ*at* er vargr. En*n* dul eda laun slitn*ar* ed rofn*ar* at hlauck hadiz. þ*at* er orosta. *ok* j odro*m* fio*r*dungi er sua at hardr scioldr en*n* scatnar taca varda riki. *ok* þridia fio*r*dungi er sua at hollr gra*m*r of her letr framdan*n* fal huitan*n* rekin*n*. Sa er framr er f*ra*midr er. j fio*r*da fio*r*du*n*gi er sua at sualr brandr grandar seggio*m*. En*n* tig*g*ia sonr dugir Þeſsi er in*n* þridie refhuarfa hattr.

XIJ. HATTUR

Segl scekr of hlyn huglar huast drifa scip rasta en*n* faull of gram gylli grun*n* diup hata un*n*a ne ran uid haf hano*m* haraust scapar flaustu*m* hraun*n* f*i*ri hufi þunnu*m* heil klof-nar frid deilo. her er eitt viso ord j huaro*m* helmi*n*gi. þat er refhuo*r*fo*m* er ort *ok* tyen*n* j huaro. Sua sem her. grun*n* diup hata un*n*a. Eno*m* efra helmingi er sua. heil klofnar frid deilo. Þeſsi e*r*o at calli in mestu refhuo*r*f *ok* minz af þ*es*su*m*. Nu hefiaz in min*n*e refhuo*r*f. her e*r*o ein huorf j viso ordi.

XIIJ. HAATTUR

Helir hlyr at stoli hafid fellr en*n* suifr þelli ferd duol firriz harda f*ra*m mot lagar glammi uindr rettr uadir bend-ir uefr rekr a haf snecir vedr þuR uisa idior uarar fys-ir scip lysa. her er eitt refhuarf j huerio viso ordi *ok* flest oflios.

XIIIJ. HATTUR

Lu*n*g fra eg lyda þengils lá reis of scut geisa en*n* suord of her herda hliop stod und gram roda. þiod fer þungra sceida þraung rum scipat løngo*m*. stal letr styriar deilir stin*n* klauck j mar sauckua. her e*r*o refhuorf j ordro-huerio ordi.

XU. HÁTTR.

himi*n*glefa strykr hafar hraun*n* scilia sog þilior, laugstiga uill leugir liótr fagr drusil briota lys heims nair lioma lidr

(A. M. I 632. 7) ar of gram blido*m* udr reckir kiol klauckuan*n* kald eisa far geisar. her e*r*o ein refhuorf j huaro*m* helmingi þeſsi e*r*o in minsto kollod. En*n* er sa hattr er ver collo*m* refhuorfa brodr. xuj. hattur

5 Firriz hond med hara hlumr lidr vetr af sum*r*i en flaust uid laug lista laung taca huild at go*n*go aul modir lid lyda let scipaz haull at retto, En*n* scal at giof gola gulz suifr

51[a] tom in fulla. her er ‖ j odro *ok* fiorda þau ord er gagnstad-l*ig* e*r*o sem refhuorf. Enda standa eigi saman *ok* er ein

10 samstafa j mille þe*i*ra. *ok* lukar bedi eigi j eina tid Þeſsir hettir er nu e*r*o ritadir e*r*o drottquedir at hendingo*m* *ok* orda leingd her e*r*o sex samstofr j huerio viso ordi, *ok* adal-hending*ar* j odru *ok* eno fio*r*da en*n* scothendr j f*y*rsta *ok* þridia. DUNHENT XUIJ. HÁTTR

15 Hu*e*rnig scal scipta drottquedo*m* hetti. med hendingo*m*, eda ordalengd sua sem her er. Hreintiorno*m* gledr horna horn nair litt at þorna miodr hegnir baul bragna bragni*n*gr scipa sagnir folc haumlo gefr framla, framlyndr uido*m* gamlar hin*n* er heldr f*i*ri scot scioldo*m* scioldu*n*gr hunangs auldor. her er

20 þat mals ord. f*y*rst j odro *ok* eno fio*r*da viso ordi er sidarst er j eno f*y*rsta *ok* þridia. XUIIJ. HATTR.

Raust gefr audlingr iastar aul uirdi ek þ*at* firdo*m* þaugn fellir brim bragna biorr forn er þ*at* horna mals kan*n* milld-ingr heilso miodr heitir sua veita strugs komr j ual veiga

25 um kallac þat galli. XIX.

Fuß brytr fylkir eiso fens bregdr hond a venio. rán heg-nir gefr rinar rauf spyrr ætt at jøfro*m* miok truir resir recka raun er giof ti*l* launa, rad á lofdungr lyda. lengi vex hu*er* af gengi. XX.

30 j scalda scar eg auldo eik var sud in bleika reund til resis fu*n*dar rics eink kudr af slico briotr sa hersis heiti hatt

16. horn] De r is verbeterd uit den eersten haal van een m. Er stond hom.

dugir sømd at uatta auds a jarla prydi itrs vara sigl til (A. M. I 636.
litils. þetta er alagshattr her he*f*u*r* an*n*at *ok* it fiorda viso ord med fullo ordi *ok* ein*n*i samstofu *ok* leidir þ*at* ord af ino f*y*ra viso ordi. en*n* þer fim samstofr er þa ero ept*ir* ser

5 um mal. þeſsi er en*n* f*y*rsti háttr her ritadr þ*ei*ra er breutt-*ir* se af drottquedo*m* hetti med fullu hattascipti *ok* hedan f*ra* scal nu rita þer g*r*einir er scipt er drottquedo*m* hetti *ok* breutt m*ed* hliodo*m* eda hendinga scipti eda ordaleingd stu*n*du*m* u*i*tlagt stu*n*du*m* aftekit. TUISCELFT. XXJ.

10 Van*n* baugs veitti sendir uig rackr en*n* giof þackac scial bracs scilia mildo*m* scip reido mer heida fan*n* nest fylkir uin*n*a faul dyr at giof styri stal hreins styriar deilis storleti sa ec mota. her er j f*y*rsta *ok* þridia V. O. þat er hattu*m* scipt*ir*. her standaz studlar hliodfyllendr sua ner at ein sam-

15 -stafa er j mille þ*ei*ra þer g*er*a scialfhendr. xxij.

Tueir man ec hilmi hyro*m* heims uistir otuistar hlaut ek

[51b] asa*m*t at sitia ‖ se im gildi fe mildo*m* fuß gaf fylkir hnoßir fleinstori margdyrar hollr var hersa stilli hodd spennir fiol-mennoⁿ. her sciptaz hettir j odro *ok* fiorda V. O. *ok* redr

20 in fio*r*da samstofon ordunom. 23

Holl bid ek hilmis hylli hallda grønna sciallda. ascr beid af þ*u*i þrosca þilio hrungnis ilia uigfoldar nio valdi vandar marg*ra* landa nytr vartu oß til it*ra*r elli dolga fellir. her er j eno fiorda *ok* odro V. O. þ*at* er hatto*m* scipt*ir* *ok* redr

25 her en þridia samstafan. Nu he*f*r up an*n*a*d* q*ue*di. 24

Stals dyn blacka stauckui stin*n*geds sam*ir* min*n*az alms bifsøki auko*m* ygs feng a lof þengils odz blaferla jarli aur-briot ne scal þ*r*iota hars sal tun*n*o hran*n*ir hrøro*m* od at støra. þetta heitir bragar bot. he*r* sciptir hatto*m* j f*y*rsta *ok* þridia

30 V. O. her standaz studlar sem f*y*rst má. En*n* hending*ar* sua at ein samstafa er á mille þ*at* grein*ir* hattuna. 25

31. á] staat boven den regel met een haaltje van den schr., aanduidende, dat het tusschen er en mille moet staan.

(A. M. I 642. 15) El þreifsc scarpt of scula snaruinda lindar eg*g* vard huoß j hog*gom* hres dunbrun*nom* run*n*in seimþreutir hio sueita sniallr ilstafna hrafni pall vard und fit falla fram þra barni arn-ar. her scipt*ir* hatto*m* j odro V. O. *ok* eno fio*r*da standa hend-
5 -ingar badar samt ner enda, *ok* lucaz á eino*m* hliodstaf badar *ok* er betr at sa*m*hliod*a*nda se ept*ir* ad*ra*. VEGGIAD 26

Lifs vard ran at rauþo*m* reid suerd scapad miok ferdo*m* stong od þratt á þingi þiod sterc lido fram merci hraud of hilmis brodor huoß eg*g* fridar von seggio*m* spiot nado blá
10 bita buodm*e*nn hlutu þar ren*n*a. her er hatta scipti j odro *ok* fio*r*da V. O. *ok* er þar ein samstofon sett j sua at tuer e*r*o sidar *ok* aukit þ*u*i le*n*gd orzi*n*s. 27

Flaust bio folca treustir fagr sciolduþosto*m* auldo*m* leid scar bragnings brodir bi*ar*t veggioþusto reggi. hest rac hilm-
15 -*ir* rasta harsueipaþastan*n* reipo*m* siar hlaut uid þraum þriota þingi hufoþosto lu*n*gi. her scipt*ir* hattum j odro *ok* eno fiorda V. O. er her aukit bedi samstøfo *ok* fullnad ord tac sem framaz *ok* ept*ir* þa samstofon e*r*o þriar samstøfr *ok* er rett drottquedit ef hun er or tekin. 28

20 Reist at vags bru vestan vaRsima bar fiarri heit fastr hau-ar rast*ir* hialm tyr suøro styri stockr ox er bar blacca brims f*ir*i iordit g*r*imma h*er* fiold huf*ar* suoldo. hran*n* lad buand m*a*nn*a*. h*er* er scialfhent m*ed* adalhendi*n*g j þridia v. o. j huaro*m* tueggia helmi*n*gi. en*n* at odro s*e*m drottquet.
25 þen*n*an*n* hatt fan*n* f*y*rst veili þa h*ann* la vti sceri n*ocu*ro. komin*n* af scipbroti *ok* hofdo þ*ei*r jllt til kleda *ok* vedr calt
52[a] þa orti h*ann* quedi er callad er kuidan scialfhenda || e*da* drapan steflausa *ok* quedit ept*ir* sigrdar sogo. 29

hristi huatt þa er reistiz herfaung mioc laung uestøng
30 samdi folc en*n* fraumdoz fullst*er*c h*r*ings*er*c g*ra*ms v*er*c hond lek herio*m* reundiz hior kaldr allualdr m*a*nballdr

22. suoldo] u uit n verbeterd.

eg*g* fra ek breida biuggo bragni*n*g fylki*n*g stod þi*n*g. her (A. M. I 648. 8
e*r*o þren*nar* adal ken*n*ingar j odro *ok* eno fiorda V. O. *ok* lucaz allar ein*n*ig *ok* fylgir samstøfon f*ir*i hue*r*ia. 30

Van*n* kan*n* virdo*m* ban*n*a uald giald høfundr aldar. ferd
5 verd folca h*er*di fest mest sa er bil lestir hatt þrátt haulda attar hraud aud jøfor raudo*m*, þat gat þengill scatna þiod stod af gram bioda. her er j f*y*rsta *ok* þridia V. O. tyer adalhending*ar* samt j vp*ph*a*f*i en*n* in þ*r*idia at hetti u*it* enda. 31

10 *Ok* hialdreifan*n* hofo hodd sticlanda miclir mord flytir kna móta malmscurar dyn halmar hialdrs þa er hilmir foldar hugføro*m* gaf støri ogn suellir fer allan*n* jarldo*m* gaufogr soma. her scipt*ir* hattu*m* it fimta V. O. *ok* leidir j þ*u*i ordi maltac af f*y*ra viso helmingi *ok* dregz þ*at* v. o. m*ed* hliod-
15 -fyllingo*m* mioc ept*ir* scialf hendo en*n*i nio. 32

hueR fremr hildi baRa hueR er melingo*m* feRi. huer gør-ir haup at støRi. hueR kan*n* aud at þueRa. Veldr hertogi hialdri h*ann* er f*y*rst Blicor m*ann*i h*ann* á haup at syn*n*i h*ann* velir blic spannar. þ*essu*m hetti er breutt ti*l* drott-
20 -queds hatt*ar* m*ed* ordo*m* en*n* flestir yrkia h*ann* m*ed* lett-o*m* hattu*m*. 33

Velr itr hugadr yto*m* otrgiold jofr snotro*m* op hefir þings f*ir*i þrøngui þungfarmr grana sprungit hiors uill riodr at ridi reidmalmr gnita heidar vigs er hrott at hettis huatt nifl-
25 -unga scatti. þ*at* e*r*o lidhendr er in*n* sami stafr stendr f*ir*i hendingar *ok* þa e*r*o rett ort*ar* lidhendor. uid þ*er* hend-ingar er ieno V. O. e*r*o *ok* verdr þa ein*n* vphafs stafr allra þ*ei*ra þriggia hendingan*n*a. Nu er sa hattr er ver collo*m* retthent. 34

30 Alfraudo*m* drifr audar ognrackr firo*m* hlaccar veit ek huar vals a reito v*er*pr h*r*ingdropa sn*er*pir. sniallr letr á

4. virdo*m*] v uit f verbeterd 18. Blicor] l uit j verbeterd.

(A. M. I 654. 6) fit falla fagr regn jøfr þegno*m* ogn flytir ver ytom arm mar-
-dallar huarma. her e*r*o adalhending*ar* j f*y*rsta *ok* þridia
viso ordi en*n* gett at taca or scothendor. En*n* er sa hattr
er ver collu*m* ena min*n*e adalhendo. þat e*r*o scothendor
5 j eno f*y*rsta V. O. j bado*m* helmi*n*go*m*. Sua sem her
seigir. MIN*N*E ADALHENDA. 35

Samþikiar fremr sauckom snar baldr hiarar aldir gun*n*-
-hettir kan*n* grotta glad dript hrada scipta fe stridir kna
froda frid byg*g* lidi tryggua fioluiniat hylr fenio falr meldr
[52b] 10 alin velldi. jn min*n*e alhenda || er þa rett ort at haldit se
viso lengd saman en*n* ef hen*n*i er skotid j fulla alhendo
sua at scothendr se þar sumar e*da* allar j V. O. þa er þ*at*
e*ig*i rett. 36

frama scotnar gram gotno*m* giof san*n*az rauf span*n*ar.
15 mensticlir uensc micla m*a*ndyrdir van*n*scyrdar h*er*fiold bera
hauldar hagbals lagar stála fridaz sialdan uid valdi val
lands suala branda. her e*r*o tuen*n*ar adalhending*ar* j hu*er*io
V. O. þ*es*si þik*ir* v*er*a fegrstr *ok* vandazr ef vel er ortr.
þ*ei*ra hatta er quedi se ort eptir *ok* er þa full alhending
20 ef eigi finst j at. ec. en. e*da* þau sma ord er þ*ei*m fylgia
nema þau standi j hendingo*m*. En*n* eigi h*af*a allir m*enn*
þ*at* v*ar*az *ok* er þ*at* f*ir*i þ*ui* egi rangt sem q. kløi*n*gr b.
bad ek sueit a glad geitis gaur er id at faur tido*m*. draug-
-o*m* hest a løg lesta lid flytr en*n* scrid nyto*m*. þetta er
25 samhendr hattr. 37

Letr vndin brot brotna bragni*n*gr f*ir*i ser hringa sa tecr
f*ir*i men menia met ord of sic fetir. arm kna uid blic
blicna brimlandz uidom ra*nn*da þar er hond at lid lid-
-n*ar* lyslodar ber glodir. her er j f*y*rsta *ok* þridia V. O.
30 tuiquedit at ein*n*i samstøfo *ok* haft þ*at* ti*l* hending*ar*
ok f*ir*i þ*ui* collo*m* v*er* þetta samhent at tuiklypt er ti*l*

26. vndin]. Er stond vmdin.

hendingarin*nar* *ok* standa sua hendingar j ordino sem rid- (A. M. I 658. 12)
-hendor. 38.

Virdandi g*e*fr virdom ver bal ladar sceria gledr vellbroti
vello*m* verdung auar þungo*m* ytandi fremr yta auds sefuna
5 raudo*m* þar er meto*m*grar meti marblacs scipendr þacka.
her e*r*o þ*er* hending*ar* er ver collo*m* samhendor þ*uia*t þeß-
-ar e*r*o allar m*ed* eino*m* stofo*m* *ok* e*r*o j odro *ok* uj. V. O.
sua settar s*e*m scothendr j drottquedo*m* hetti. 39.

Seim þuer*ir* g*e*fr seima. seim aur lidi beima hringmilda*n*
10 spyr ec h*r*ingo*m* hring sce*m*mi brot þinga baugstauckuir
fremr baugo*m* baug g*r*imr hiarar draugar uidr gullbroti gulli
gull hettr scada fullan*n*. her er þrimsin*nom* haft samhending
tysuar j f*y*rsta *ok* iij. U. O. en*n* odro *ok* eno fio*r*da er halld-
-it af hending s*e*m j dunhendo*m* hetti. 40.

15 Audkendar ver audi aud tyr boga naudir þat er auduido*m*
audit auds j gulli raudo. heidm*onnu*m byr heidis. heidmildr
jofr reidir ve*n*r heidfraumodr heidar heidgiof vala leidar.
her hallda samhendingar of allan*n* viso helming *ok* taca
m*ed* adalhending ena sidari. j 2. *ok* eno 4. V. O. Nu e*r*o
20 þ*eir* hettir er stuf*ar* heita. 41

Hialdr remmir tecr hildi hringbrestr at giøf festa hnigr
vnd haugna meuiar hers valldandi tialld heidins mála byr
huilo hialm lestandi flesto*m* mord aukin*n* þig*g*r meki mund
53[a] hiadninga sprund. her || er it fiorda viso ord styft tecin af
25 su samstafa er j drottquedo*m* hetti scal leg*g*ia med hend-
-ing. IN*N* MEIRI STUFUR 42

Ygs drosar ryfr eisa auld mod sefa tiold glod støccr j hof
hlaccar hugtuns firo*m* brun geduegiar suifr glugga gles dyn-
-brimi hreß huattr er hyr at sletta hialdrs gnapturna aldrs.
30 h*er* er styft an*n*a*d* *ok* ed 4. U. O. MESTI STUFR 43.

Her stefnir letr hrafn hungrs full sediaz ungr ilspornat
letr aurn aldrlausastan*n* haus vilia borg en*n* vargr vigsara
klifr grár Opt solg*it* fer ylgr jøfor godr vill sua godr.

(A. M. I 664. 11) þeßir hettir er nu *er*o ritadir *ok* greindir j þria stadi. þui at m*enn* h*af*a ort fyR sua at j ein*n*i viso v*ar* an*n*ar helmingr styfdr en*n* an*n*ar helmingr tuistyfdr *ok* er þ*at* hatta faull sa er in*n* þridi er alstyfr er þui at her *er*o V. O.
5 styfd. NU ER SKOTHENDR HÁTTR 44.

Ser scioldungs nidr scur*om* scopt darradar lyptaz hrindr gun*n*fana g*r*undar glyg of f*r*ocno*m* tiggia geisa ue fyr uisa vedr stong at lym gungnis styrc *er*o mot vnd m*er*kiom malms of itran*n* hilmi. her *er*o scothendor j ollo*m* V. O.
10 en*n* an*n*a*d* s*em* drottq*ue*dr hattr. 45.

Stiøri vensc at støra stor verc duno geira halda tan*n* med hildi hialdr tyr und sic foldo. harri slitr j hu*er*ri hiaranda faut snerro falla þar til fyllar fialluargs jøro þollar. j þ*ess*-*um* hetto*m* *er*o lidhendr m*ed* tuen*n*o moti en*n* adrar á
15 þa lund at uid ena f*y*ri hending j f*y*rsta *ok* þridia V. O. Nu scal rita þa hattu er forn scald haua quedit *ok* *er*o nu settir sam*a*n þot þ*ei*r h*af*i ort sumt m*ed* hattafaullo*m* *ok* *er*o þeßir hettir drottquedir calladir j forno*m* quedo*m* en*n* sum*ir* fin*n*az j lausavisom. Sua sem orti ragnar kongr lod-
20 -broc m*ed* þeßom hetti. RAGNARS HATTUR. 46.

Scytr at scauglar vedri en*n* sciald agi halldaz hilldar hleini drifo of huitan*n* þraum ritar en*n* j søfis sueita at su*er*-togi ferdar rydr aldar uinr odda þ*at* er jarls megin snarla. her er j f*y*rsta *ok* þridia viso ordi hattleusa en*n* j odro *ok*
25 fiorda adalhending*ar* en*n* hofodstafrin*n* stendr sua sa er quedandi redr j odro *ok* eno fio*r*da V. O. at þar er f*ir*i sett samstafa ein eda tuer en*n* at odro sem drottquedit er. TORF EINARS HÁTTUR. 47.

Hu*er* sei jof*ra* øgi jarl fiol uit*r*om bet*ra* eda giarn-

7. g*r*undar] De d is uit n verbeterd, de n uit u. 8. lym] Vgl. de eerste noot op blz. 5.

-ara ..gøda glym hrad suelldan*n* sciallda stendr af stala (A. M. I 668. 15)
scurar styr .....ll gauti þa er folks jardar foldir fe*r*r sig niordo*m* varda. her er ....sta *ok* þ*r*idia V. O. hattleusa
53b] || en*n* j odro *ok* fiorda sk.tthendt *ok* ridhendt.
5 EGILS HATTUR. 48.

huerr ali blodi byrsta bens raud sylgiom ylgi nema sua at gramr of gildi grad dag margan*n* vargi gefr oduiti und eg*g* nybytnar uitni h*ann* ser fenris fitia fram klolodnar rodna her er j f*y*rsta *ok* þridia V. O. hattleusa. en*n* j odro
10 *ok* eno fiorda adalhendi*ngar* *ok* er ridhent. 49

hilm*ir* hialmascur*ir* herdir suerdi rodno huitir hriota asc-ar hrynia brynio spangir hnyckia hlaccar eldar harda suard-ar landi rem*m*a ri*nn*mo glodir randa grand of jarli. her er sua farid hendingo*m* s*em* j drottquedo*m* hetti en*n* hend-
15 -ing*ar* *er*o settar sam*a*n j ondu*er*do V. ordi. 50

Er til hialma hyriar h*er*io*m* styriar ueni þar sua at jarl til ognar egnir togno su*er*di sia kna gard f*ir*i grundo grind-ar þun*n*dar jadra er scatna uinr scialdar scyldiz galdr at fremia. her er j f*y*rsta *ok* þridia V. ordi it sidarsta mals
20 ord haft ti*l* hending*ar* en miz*ir* þ*ess* orz e*n*s f*y*ra er gora scyldi scothending en*n* uid þetta hendingar O. *er*o j odro *ok* eno fio*r*da V. O. hending*ar* *ok* er þar on*n*r hend-ing scothending *ok* liþhending uid ena f*y*rsto en*n* þeßar hendingar er standa j odro *ok* eno fiorda V. O. er standa
25 s*em* j fleins hetti. Vida er þ*at* j fo*r*nscalda v*er*co*m* at j

1. .. 2. ..... 3. .... 4. . } blad 53 (het laatste) is aan den onder- en bovenkant sterk gescheurd. De hier gedrukte punten geven de scheuren aan. Een a en een stuk van een o en een l zijn nog zichtbaar

4. fiorda] Het hier volgende hattle is door den schr. vernietigd en verbeterd in sk; -hendt (') is uit -hendor verbeterd. 8. nybytnar] Vgl. de eerste noot op blz. 5. 11 hialmascur*ir*] De i staat boven den regel tusschen h en a. 20. orz] De o is nauwelijks leesbaar.

(A. M. I 672 18) ein*n*i viso e*r*o ymsir hettir e*da* hattafaull *ok* ma egi yrcia ept*ir* þ*u*i þo þ*at* þiki e*ig*i spilla j for*n*q*ue*do*m*. Nu e*r*o þ*eir* hettir greindir j þria stadi er kimblabond heita. þ*ess*i e*r*o ein. 51

5 ·hialm lestir scekr hristar mistar hreg auld sigars veggi gramr letr j byr briota branz hring þili randa stranda, stal-
-hrafna letr stefnir styruind of sic þyria þigr at gaundlar glygui gagn oduiti bragna sagna. her er j fiorda viso ordi j huar*o*m helmi*n*gi aukit adalhending m*ed* tueim samstof*o*m
10 epter viso ord. en*n* at odro sem drottq*ue*dtt. 52

Almdrosar scylir isa ar flest megi*n* bara sara. kønn letr hreß á hronno*m* hialmsuell jofor gella fella. styr jocla kna stillir stinmens legi venia benia letr stillir frør fylla folc sund hiarar lu*n*da u*n*da. her ero tuen*n* kimblabond j huar-
15 -o*m* helmingi. 53

hrelioma felr hrimi timi har vex of gram sar ara frost venr of hlynr hristar mistar h*er*kaldan*n* þraum scialdar aldar gullsendir brytr grundar hrundar gull ..... stof*o*m leggi hreggi socn uallar sp*ur* ec suelli elli sua scotnar þat
20 gotna .....a. her fylger hu*er*io ordi kimbla band. Nu scal rita hrinianda h.... 54

---

3. hettir] De eerste t is uit i verbeterd. 3. greindir] De d is uit g verbeterd. 5. mistar] Dit woord staat boven den regel met haaltjes van den schr., aanduidende, dat het tusschen hristar en hreg moet staan.

18. .....
20. .....
21. ....
} Een stuk van een u, een n en een a is nog zichtbaar.

STELLINGEN

STELLINGEN

I.

Het Utrechtsche Edda-Hs. is een afschrift van een verloren membraan, dat ook de bron is geweest van den codex regius.

II.

Van een onmethodische vooringenomenheid met den codex Upsaliensis getuigen de woorden van Mogk (PBB. VI blz. 501): Hier [A. M. II blz. 281—290] verlassen wir A [= U] mit derselben befriedigung wie x.

III.

De codex Upsaliensis bevat een slechte bewerking van een text, die, wat lezingen en compositie betreft, dichter bij het oorspronkelijke stond dan het origineel van de codices WrT.

IV.

De inleiding tot het Skáldskaparmál [A. M. I blz. 206—208, II blz. 293] is niet het werk van den oorspronkelijken samensteller, maar is een later toegevoegde variatie van de inleiding tot de Gylfaginning [A. M. I blz. 32—36, II blz. 253—254].

V.

De vertellingen in proza van den roof van Iđunn [A. M. I blz. 208—216, II blz. 293—294], en van de tochten van Þórr naar Hrungnir en Geirrøđr [A. M. I blz. 270—278 en 284—290, II blz. 297—301] zijn niet het werk van den oorspronkelijken samensteller.

VI.

Het stuk van de Ragnarsdrápa, dat handelt over het Hjađninga veđr eđa él, is een toevoegsel in de groep WrT. Het is niet als bron gebruikt bij de samenstelling der prozavertelling [A. M. I blz. 432—436, II blz. 355—356].

VII.

Haustlǫng en de Þórsdrápa zijn toevoegsels in de groep WrT.

VIII.

De in de Edda geciteerde en daar aan Hávarđr halti toegeschreven halve strofe, die in den archetypus der Hss. als volgt moet geluid hebben:

Nú er jódraugum Ægis
arnar flaug um hauga,
hygg ek at heimbođ þiggi
Hanga-guđs af vangi.

behoeft geen emendatie (vgl. Finnur Jónsson, Skjaldedigtning A blz. 191, B blz. 182).

IX.

Ten onrechte wordt door Finnur Jónsson (Egils saga, SB. III blz. 112, 10 noot) het doel van de tweede reis van Þórólfr Skallagrímsson in verband gebracht met een, uit niets blijkende genegenheid voor Ásgerđr Bjarnardóttir.

X.

Voorbarig is het oordeel van Gudbrandr Vigfússon (Fornsögur, Vorrede blz. X): Die kürzere [Hallfređar saga] ergiebt sich ohne Zweifel als die ältere und ursprüngliche.

XI.

In „Geert Grote's Dietsche vertalingen" (Verh. K. A. v. Wetensch. afd. Letterk. XIII blz. 66) leze men, in den commentaar op Psalm CX vers 4:

Melchisedech, als die leraars seggen, was *Zems*, *Noes soens*, *soen*.

XII.

In „Die enighe sprake ende verenighinge, die Sunte Augustinus hadde mit God", hfdst. 7 (Bibl. van Middeln. Letterk. aflev. 44 blz. 51) leze men:

Meer alst comet dat volmaect is, dan sal *verydelt* worden, dat van den diel is.

XIII.

Ten onrechte behouden Buitenrust Hettema en Muller in regel 1643 van hun Reinaert-uitgave (Zw. Herdr. XVIII) de lezing van het Comburgsche Hs.

XIV.

De slotregels van den „Esmoreit" (vs. 1012—1018):

Elc blive sittene in sinen vrede,
Niemen en wille thuusweert gaen;
Ene sotheit sal men u spelen gaen,
Die cort sal syn, doe ik u weten.
Wie hongher heeft, hi mach gaen eten;
Ende gaet alle dien graet neder.
Ghenoeghet u, soe comt alle merghen weder.

zijn zonder verandering in den text verstaanbaar.

XV.

Ook door Kalff nog (Gesch. der Ned. Letterk. V blz. 499 vlgg.) wordt de letterkundige beteekenis van O. Z. van Haren te hoog geschat.

XVI.

Er heeft bestaan een oudgerm. adjectief *blunda-*, verwant met het alg. germ. ww. *blandan* en bewaard in het mnl. *blont*, waarvan de beteekenis was 1° tweekleurig, 2° rosgeel.

XVII.

Melis Stoke heeft niet gesproken: *sone* (resp. *sonen*), maar *seune* (resp. *seunen*).

XVIII.

Er zijn geen redenen om met Dirks e. a. aan te nemen, dat de door Gregorius van Tours vermelde Thoringi hun woonplaatsen hadden in de buurt van het tegenwoordige Dordrecht of het oude Dorestat.

XIX.

De beschrijving van de Boer (De Armada van 1639 blz. 24) van het gehalte der bemanning van de tweede Armada is juist tegenover die van de Jonge (Gesch. van het Nederl. Zeewezen, I blz. 353).

XX.

De auteur van de „Mémoires de Hollande" is vooralsnog onbekend.

XXI.

De uitingen van de Beaufort (Gesch. Opstellen I blz. 195 vlgg.) over de handelwijze van den Hertog van Brunswijk in zake de Acte van Consulentschap getuigen van een vooringenomenheid tegen en een onjuist oordeel over het karakter van dien Vorst.

XXII.

Het Fransch-Russisch verbond van 1807—1812 berustte grootendeels op persoonlijken invloed van Napoleon op Alexander I.

HOOFDSTUK I.

Beschrijving van het handschrift.

In de Universiteitsbibliotheek te Utrecht bevindt zich, reeds zéér langen tijd, een papieren handschrift, bevattende de Snorra Edda. TIELE, in zijn „Catalogus codicum mss." 1887, vermeldt het onder n°. 1374 als codex Islandicus. In dezen catalogus vindt men een korte beschrijving van het handschrift, die de samensteller, de IJslandsche taal niet machtig, ontleend heeft aan een opstel van Mr. SCHULLER TOT PEURSUM in de „Berigten van het Historisch Gezelschap te Utrecht" 1846. Dit opstel bevat vele onjuistheden. Ter vervanging ervan mogen de volgende bladzijden dienen.

In den oorspronkelijken toestand telde het Hs. 62 bladen, en was samengesteld uit 15 katernen: de eerste van 6, de volgende elk van 4 bladen. In het begin en aan het eind zijn echter door den tijd verwoestingen aangericht. Van de eerste katern zijn slechts de eerste twee bladen bewaard gebleven, van de tweede is het eerste blad weggesneden en van de vijftiende zijn de laatste drie bladen weggescheurd. Het ons overgeleverde handschrift telt dus 62 — 8 = 54 bladen. Het meest geschonden is de eerste katern, maar groot is dit verlies niet: er stonden dingen in, die met de Edda niets te maken hadden.

Blad 1 bevat een IJslandschen brief, geschreven door een zekeren Bjarni Jónsson aan zijn geliefden broer Páll. Op de voorzijde staat het adres: *Mijnum elskuligum brodur Pali Jonssyne er briefid med vinskap til teiknad.* De achterzijde bevat den brief zelf. De schrijver heeft over de middenvouw heen ge-

schreven; door het wegscheuren van het oorspronkelijk zesde blad zijn nu ook de laatste letters van elken regel in den brief verdwenen. Deze luidt als volgt [1]:

Heidur med heilbrigdi fyrir lijf og sál sie ydur veittur og giefin af gudi faudur a . . . mattugum fyrir jesum christu vorn drottinn vt af nad ad heilaugum anda . . . verkanda nu og ad eilijfunne amen. Minn elskuligur brodir Pall Jons son hier . . . filgir mijn kiærlig kuedia j drottni til ydar med audmiuku þacklæti . . . allar brodurligar dygdir og velgiordir mier alla tijma audsyndar med g . . . lofadi ockur saman ad vera og nu sijdann hefi eg matt formerkia d . . . dygdir og kiærleika vid mig omackligann á ydar ordum og atuikum hua . . . firi ad eg er ydar litelatliganna þackandi j einu ordi ad seigia firi allt . . . goda sem þier hafid mier audsynt gud minn vþjafne þad vid ydur med a . . . u godu minna vegna. vitanligt sie ydur minn elskuligur brodir ad mier firi . . . nád giengur allt vel firi likamans heilbrigde ad seigia gud giæfi ad sálin . . . ijn mætte oc lika syna heilbrigde fá og audlast firi blod þessa ens blessad . . . lambsins. giæfi þad gud ad ec mætti slijkt alla tijma til ydar spiria . . . til allra mina ættmanna. gud giefe oss syna nád þar til ad vier mett . . . so lifa og fram fara ad þad væri gudi vorum himneskum faudur til lof . . . og dyrdar enn naunganum til gagns og þitsemdar enn oss til ens b . . . bædi firi lijf og sál þar til hialpi oss su hin heilaga gud--doms pre . . . ijng so vier mættum lifa hia gudi eilijflega j einne vna . . . arsamligri teingian firi vtan alla ending. veit ec brodir minn ad þier hafid . . . friett huar ad jeg er nidur kominn þui þarf ec eci ydur þad til ad te . . . na ad sinne so hefi ec eci niett sierligt ydur til ad skrifa þui ec vona . . . ckar elskuligur brodir muni ydur þad vndir--uijsa huernen hier fram fer til . . . eda annars. vtan ec bid ydur ad skrifa mier til þa þier gietid þuij . . . komid og ef þier friettid nockud vestan ad fra þeim sistrum mijnum . . . bid ec ydur ad vndiruijsa mier þad huerninn þeim giengur. med þessa óhatt . . . ordsendijng bifel ec ydur med lijfe og sálu gudi j valld vm alldir all . . . klorad j runa á atianda deigie september 95 biarne jon . . .

Behalve met het adres van den brief is de voorzijde van blad 1 bedekt met vele krabbels en opteekeningen:

[1] De punten geven de plaatsen aan, waar in het Hs. een regel eindigt. Soms is het duidelijk te zien, hoeveel letters, en welke, weggevallen zijn; soms niet. Het aantal wisselt tusschen 1 en 4. De afkortingen zijn opgelost.

Sier þikia lijtid vam re(?)ngdum radum ad sinna.
litid er nu lioda val hia lydum sniøllum kuædunum er nu komid vt øllum.
Eingin veit huad gud hefur huerium firi hugad.
1600 62 salir.

Deze opmerkingen zijn van de hand van den schrijver van de Edda.

Van onbekende handen zijn:

a svartta kolla bera þridivdagenn i fimttu viko vetrar en grahriggia laugardag en þar efttir.
1606 ii vetur i olld.
ihesus minn godur drott god gudson godur.
ihesus christus gudzsonur.
heilsan j gudi.
minn gud kome til min.
gud minn faudr.

Blad 2 is aan de voorzijde beschreven met de volgende woorden:

jard konga nofn.
lofdvng avdling gramur ræser skioldvng micelding sidling konungur herser hylmer daugling iardar gud herra drottinn drotta.
eyn vijsa kuedenn af jone meystara.

Hierop volgt dan het „versje" van „meester Jón": eenige regels met door verbleeking van den inkt en vlekken op het papier moeilijk te lezen en onbegrijpelijke woorden. Het kwam me niet noodzakelijk voor ze hier af te drukken.

De achterzijde van blad 2 is onbeschreven.

Van de tweede katern is, zooals ik reeds zeide, het eerste blad weggesneden, en zoo is het begin van de Edda verloren gegaan, evenals het slot door het wegscheuren van drie bladen van de laatste katern. Blad 3—54 bevatten de aldus verminkte Edda, door één hand en wel een zéér duidelijk leesbare geschreven.

In het handschrift vindt men nog verspreid het volgende:

1. þessa bok a eg Jon Giſurson.
2. Pall a mic.
3. Jon Arason á bokina 1626 12 Martii.

ren van Jón vond Finnur Jónsson opteekeningen over een papieren handschrift van de Edda in Utrecht. Toentertijd heeft hij deze aanteekeningen, met een afschrift van het begin [A. M. III CXIV—CXVII] van het Ms. zonder meer overgenomen. Maar toen hij later bezig was met een kleine kritische uitgave (versch. 1900) en het opstel in de Aarbøger ~~van~~ van 1898 over den oorspronkelijken vorm van de Edda, heeft Finnur Jónsson het Hs. laten komen naar Kopenhagen, waar het gecopieerd is. Dit afschrift berust op het oogenblik in de A. M. verzameling (Accessoria 18) [1].

Wat den schrijver van het Hs. betreft, zijn hand vinden wij niet terug in een ander Ms. uit het eind van de 16e of het begin van de 17e eeuw, zooals Finnur Jónsson in zijn voorbericht vóór Acc. 18 meedeelt. Zijn naam is ook onbekend. Waarschijnlijk is de schrijver dezelfde als de beminde broer Páll Jónsson, aan wien de Paulinische brief, aan de Edda voorafgaande, gericht is. In den tijd (1595), waarin het Hs. gecopieerd is, was de belangstelling in oude Hss. op IJsland zeer groot. Arngrímur Jónsson, Brynjólfr Sveinsson e. a. legden handschriftenbibliotheken aan, schreven oude Mss. over, of lieten dat doen.

Zóó is ook het Utr. Hs. ontstaan: een uiting van de belangstelling van het zestiende-eeuwsche IJsland in zijn oude letterkunde. Een vraag van het grootste gewicht is nu: Welk oud handschrift heeft Páll Jónsson, of wie de copist zijn moge, vóór zich gehad, een der bekende, den codex Wormianus, den regius, den Upsaliensis, of een Ms., dat verloren gegaan is? In hoofdstuk II en III zal ik trachten deze vraag op te lossen.

[1] Vgl. den „Katalog over de oldn.-isl. Haandskr. i Kongel. Bibl. og i Univ. Bibl." Kopenhagen 1900, blz. 458.

HOOFDSTUK II.

De verhouding van het Utr. Hs. tot de codices Wormianus en regius.

De codices Wormianus en regius (W en r) zijn beschreven in het derde deel van de Arna-Magnæaansche uitgave van de Snorra Edda [1] en wel in de „praefatio" blz. II—LXIX. Een afdruk van elk van beide Hss. afzonderlijk bestaat evenwel nog niet. Men moet, wil men ze leeren kennen, zich behelpen met het eerste deel van de zooeven genoemde uitgave, waarin men vindt een tekst, afgedrukt volgens r, met enkele lezingen van W en zeer vele varianten van W als noten [A. M. I blz. 2—716]. Daar nu deze varianten in het geheel niet volledig en de compositie van W niet volkomen gelijk is aan die van r, zal het een ieder groote moeite kosten dezen tekst zóó te splitsen, dat men een duidelijk beeld krijgt van de twee Mss. Ik ben daarom het bestuur van de Arna-Magnæaansche verzameling in de Universiteitsbibliotheek te Kopenhagen grooten dank schuldig voor de welwillendheid, waarmee het mij langen tijd een afschrift van r (Rask 21*b*) en een van W (Rask 7 folio) heeft laten gebruiken. Ten behoeve van degenen, die zich met den tekst in A. M. I moeten tevreden stellen, zij het volgende opgemerkt betreffende den inhoud van W en r.

De inhoud van W is:

A. M. I. blz. 2—350, 22.
— 392, 8—464, 10.
— 606, 11 (*hams*) — 704, 3 (*glaða*)

[1] 1848—1886 Hafniae.

benevens de vier grammatische tractaten, die in W zijn opgenomen aan het eind van de kenningar. Men vindt ze afgedrukt in A. M. II blz. 1—248.

De inhoud van r is:

A. M. I blz. 24, 3 (*er*) — 716, 12.

Wanneer men nu den inhoud van W en r vergelijkt met dien van het Utrechtsche Hs. (T), welken men kan leeren kennen uit den hier volgenden afdruk, dan bemerkt men, dat de zg. voorrede van de Edda in W geheel, in T voor een belangrijk deel, in r slechts voor een klein stuk is overgeleverd. De Gylfaginning en het eerste deel van het skáldskaparmál (de kenningar) zijn in alle drie de Hss. bewaard; maar de verhalen, dienende om te verklaren de kenningar voor goud als *otrgjǫld* en *mjǫl Fróða* staan niet in W. Na de grammatische tractaten, die r en T missen, is in W een groote lacune, die eerst ophoudt in het derde deel van de Edda, het Háttatal. Het Háttatal is in r geheel bewaard, in T vinden we het tot strofe 62, in W een middenstuk (str. 7—86). Het tweede en derde deel van het skáldskaparmál: de úkend heiti en de fornǫfn benevens een aanhangsel: de namenversjes, en de eerste zes strofen van het Háttatal zijn dus alleen in r en T bewaard. De inhoud van deze laatstgenoemde Hss. is dus ongeveer gelijk: T heeft in het begin iets meer, r aan het eind.

Het is wenschelijk, wanneer men een poging wil doen om de verhouding van T tot W en r te bepalen, een groot stuk eenvoudig proza te nemen, dat in alle drie de Hss. voorkomt. Men ga dan zoo nauwkeurig mogelijk na, hoe dat stuk in W, r en T wordt verteld en men trekke uit het bijeengebrachte materiaal een conclusie. Het stuk, dat ik onderzoeken wil, is datgene in de Edda, dat vertelt van Þórs avonturen met Skrýmir, Útgarða-Loki en Hymir, van Baldrs dood en Loki's bestraffing. Het is te vinden:

wat Wr betreft: A. M. I blz. 142, 5 (*þat*) — 184, 22; wat T betreft: in dezen afdruk blz. 36, 11—52, 14.

In dit stuk bespreek ik eerst de plaatsen, waar W een lezing heeft tegenover r en T (groep A); dan die, waar W en r samengaan tegenover T (gr. B); vervolgens de plaatsen, waar W en T een lezing hebben tegenover r (gr. C) en ten slotte enkele plaatsen, waar W, r en T elk een eigen lezing hebben (gr. D).

A. Ik deel deze plaatsen zóó in, dat ik onder I noem degene, waar, naar ik meen, niet blijkt, dat W beter is dan rT of omgekeerd; onder II de plaatsen, waar rT beter zijn dan W, onder III de plaatsen, waar W beter is dan rT.

I.

1.	rT 37, 10	varđ
	W	þá varđ
2.	rT 37, 20	frá
	W	í frá
3.	rT 37, 28	en
	W	*om.*
4.	rT 37, 29	at nafni
	W	nafns
5.	rT 38, 1	þá Skrýmir
	W	hann
6.	rT 38, 2—3	um [of r] nóttina fyrir skála
	W	fyrir skála um nóttina
7.	rT 38, 7	þá (1)
	W	*om.*
8	rT 39, 7	þá
	W	*om.*
9.	rT 40, 5—6	lítz þú
	W	sýniz þú
10.	rT 40, 10	albúinn
	W	búinn
11.	rT 40, 10	er (3)
	W	at
12.	rT 40, 26	stendr þá upp Ú-L.
	W	stendr upp
13.	rT 41, 8	honum nú
	W	*om.*
14.	rT 41, 8	vinni
	W	vinni nú
15.	rT 42, 15	auđsétt
	W	auđsætt
16.	rT 42, 16	en
	W	eđa
17.	rT 43, 20	liđit
	W	komit
18.	rT 43, 20	Þór ok
	W	*om.*
19.	rT 43, 22	stendr Þórr upp ok [allir T] þeir félagar
	W	standa þeir félagar upp
20.	rT 43, 27	skilnađi þá
	W	skilnađi þeira
21.	rT 44, 12	hǫll
	W	borg
22.	rT 45, 5	hitta
	W	finna
23.	rT 45, 9 en 11	snýr
	W	snýz
24.	rT 45, 10	þá (1)
	W	þat
25.	rT 45, 17	fyrir sér Ú-L.
	W	Ú-L. fyrir sér
26.	rT 45, 21	at
	W	er

27.	rT 45, 26–27	til jǫtuns nǫkkurs, sá er nefndr—
	W	til jǫtuns eins, sá hét—
28.	rT 46, 9	hét
	W	er kallaðr
29.	rT 47, 23	allir aðrir
	W	aðrir Æsir
30.	rT 48, 14	hann
	W	Baldr
31.	rT 49, 23	gullhringar
	W	hringar
32.	rT 49, 29	eða
	W	ok
33.	rT 50, 1 en 8	en
	W	*om.*
34.	rT 51, 5	þá hugsaði hann
		hann hugsaði

1. *Þá er þau hǫfðu lítla hríð gengit, þá varð fyrir þeim mǫrk stór.* Zóó W. *Þá* ontbreekt in rT, maar het is geheel onverschillig, of het er staat of niet. Vgl. 37. 12—13, 41. 5—6.

2. *Settiz Þórr í dyrnar en ǫnnur þau váru innar í frá honum.* rT: *innar frá.* Beide uitdrukkingen beteekenen hetzelfde. Vgl. Fritzner I 471*a*.

3. *Þór varð bilt at slá hann ok spurði hann at nafni. Sá nefndiz Skr.* rT voegen voor *sá en* in, wat natuurlijk heel goed is; maar tegen deze lezing van W kan er evenmin bezwaar zijn.

4. —*at spyrja þik at nafni.* Zóó rT; vgl. plaats 3. De lezing van W *nafns* is gelijkwaardig. Vgl. Fritzner III 503*a*.

5. *Seildiz þá Skrýmir til.* Zooals men ziet, leest W *hann* in plaats van *þá Skrýmir.* Daar de onmiddellijk voorafgaande zin een vraag van Skr. inhoudt, kan er met *hann* geen ander bedoeld zijn, dan deze persoon en is de lezing van W gelijkwaardig aan die van rT.

6 behoeft geen nadere toelichting.

7. *Skrýmir bauð þá, at—.* 8. *søkkr þá hamarinn.* Op deze twee plaatsen laat W het adverbium *þá* weg. Het kan daar zonder bezwaar gemist worden.

9. *Sýnaz* = *lítaz* = toeschijnen, vóórkomen; vgl. Fritzner III 631*a* en II 536*a*.

10. Het is niet noodig deze plaats nader te bespreken.

11. *Engi er hér sá inni, er skjótara skal eta en ek.* In plaats van het relatieve *er* (rT) leest W *at,* dat in dezelfde functie gebruikelijk is. Vgl. Fritzner I 83*b*.

12. *Lætr hann skjótt skulu þessa freista, stendr upp ok gengr út.* Aldus W. Deze lezing is zeer begrijpelijk: *hann* (= Útg.-L.) is het onderwerp zoowel van *lætr* als van *stendr* en *gengr.* De lezing van rT is in beteekenis volkomen gelijk aan die van W; zij deelt den zin in tweëen, zet een punt achter *freista* en begint dan opnieuw: *Stendr þá upp Útg.-L.*

13. en 14. *Eigi trúi ek honum nú, at hann vinni leikinn* rT. *Eigi trúi ek, at hann vinni nú leikinn* W. Ons treft hier: 1e de verplaatsing van *nú.* Þjálfi en Hugi hebben twéé maal gerend en staan voor den derden, beslissenden loop. De woorden van Útg.-L.: „ik geloof *nu* (nu ik hem twéé maal heb zien verliezen) niet, dat hij het spel wint" en: „ik geloof niet, dat hij *nu* (nu zij den beslissenden loop zullen nemen) het spel wint" komen op hetzelfde neer. 2e *honum,* dat in W ontbreekt. Met *honum* en *hann* wordt dezelfde persoon bedoeld: Þjálfi. *Honum* beteekent: van, aangaande hem. Het is overbodig en het dicht-op-elkaar staan van *honum* en *hann* is niet fraai. Wij mogen hier echter niet de lezing van W voortrekken; die van rT is volkomen correct.

15. *Auðsénn* = *auðsær.* Vgl. Fritzner I 94*b* en 95*a*.

16. Útg.-L. concludeert uit het échec van Þórr, geleden bij het uitdrinken van den hoorn, dat hij niet zoo machtig is, als Útg.-L. wel dacht. Hij wil Þórr nog een kans geven: *En villtu freista um fleiri leika? En* (rT) duidt aan: *maar* ik kan me vergissen; wil je —? *Eða* (W): wil je van verdere pogingen afzien; *of* wil je —? Men ziet, dat beide lezingen op hetzelfde neerkomen.

17. De spelen tusschen Logi enz. en Þórr c.s. zijn afgeloopen. *Var þá komit at nótt* W. *Var þá liðit at nótt* T(r). (Over een fout, die r hier maakt, vergelijke men C II 28). Beide

lezingen beteekenen hetzelfde: het was langzamerhand nacht geworden. Cf. Fritzner II 502*b* en 318*b*.

18. en 19. Útg.-L. wijst *Þór ok þeim félǫgum* een zetel aan. Toen het dag begon te worden, *stendr Þórr upp ok þeir félagar*. Zóó lezen rT. W laat beide keeren *Þórr* weg en spreekt alleen van *þeir félagar*. Beide lezingen beteekenen hetzelfde; *Þórr ok þeir félagar* = Þórr en zij, die met hem waren. *Þeir félagar* = de tochtgenooten (waaronder Þórr natuurlijk begrepen is).

20. *At skilnaði þeira* (nl. van Útg.-L. en Þórr c.s.) *mælti Útg.-L. til Þórs*. In plaats van dit *þeira* lezen rT *þá*. Wij hebben hier niet het recht W of rT de voorkeur te geven. *At skilnaði* zonder nadere bepaling is uitstekend verstaanbaar in verband met hetgeen volgt. *At skilnaði þá* is pleonastisch, maar niet foutief. Vgl. 38. 24, waar in WrT staat: *at miðri nótt þá heyrir hann*. Omgekeerd mag *þá* ontbreken: 36, 22—23 lezen WrT *í óttu stóð hann upp*.

21. *Þú sátt hjá hǫll minni setberg*. Of de schrijver van de Edda dit *setberg* bij de *hǫll* van Útg.-L. (rT) of bij de *borg* (W) heeft geplaatst, is niet uit te maken Het komt op hetzelfde neer. Topografische beschouwingen leiden tot geen resultaat, omdat wij toch niet vernemen, hoe de *hǫll* en *borg* van den reuzenkoning zijn gelegen en er uit zien.

22. „Het is beter" zegt Útg.-L. „dat jullie me maar niet meer komt opzoeken." *Hitta* en *finna* zijn in die beteekenis even gebruikelijk. Vgl. Fritzner I 414*a* en 823*b*.

23. *Hann snýr aptr* rT *snýz* W. *Snúa* = *snúaz*. Vgl. Fritzner III 465*a*.

24. *Hann ætlaz þá fyrir at brjóta borgina* rT. *Ætlaz fyrir e-t* (Fritzner III 1071*b*) = iets in den zin hebben. Men ziet, dat *þat* W geoorloofd is: het kondigt te voren het object *at brjóta borgina* aan.

25 behoeft niet nader besproken te worden.

26. *Eigi er þat úkunnigt, er Þórr leiðrétti þessa ferðina*. In plaats van *er*(²) lezen rT *at*. Beide voegwoorden zijn hier even gebruikelijk. Vgl. Fritzner I 345*b* en 83*b*.

27. Ook deze plaats is duidelijk. *Nǫkkurr* en *einn* komen door elkaar voor, zooals we nog eenige malen zien zullen, in de beteekenis van quidam of aliquis, en worden dan altijd achter het bepaalde woord gezet.

28 heeft geen nadere bespreking noodig.

29. Hier moeten wij even langer bij stilstaan. *Þat var skemtan Baldrs ok Ásanna, at hann skyldi standa upp á þingum, en aðrir Æsir skyldu skjóta á hann*. Zooals men ziet, lezen rT *allir aðrir*, wat begrijpelijk is, en waartegen niemand eenig bezwaar kan hebben; die *aðrir* kunnen alleen de Asen zijn. Maar de lezing van W komt me voor, fraaier te zijn. Het is hier zooals bij zoovele plaatsen: de schrijver van de Edda was een voortreffelijk stylist, maar men mag daarom niet, wanneer twee Hss. een alleszins bevredigende lezing hebben, en één daartegenover een, wat stijl aangaat, mooiere, dat ééne Hs. vóórtrekken.

30. *Flaug skotit í gegnum hann ok fell hann dauðr til jarðar*. Zóó rT. *Hann* is in beide gevallen Baldr. W vervangt het tweede *hann* door *Baldr*. Hier zal niemand aarzelen rT de voorkeur te geven, wat stijl aangaat. *Baldr* is zeker niet mooi; het maakt den indruk, dat *Baldr* en *hann* twee verschillende personen aanduiden. Waar evenwel W een uitstekenden zin geeft, mogen wij zijn lezing niet verwerpen.

31. Óðinn legt op de baar den gouden ring Draupnir en om de acht nachten dropen van hem af acht *hringar jafnhǫfgir*. Aldus W. rT: *gullhringar jafnhǫfgir*. Beide lezingen zijn goed. Die van rT laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. Die van W laat ons begrijpen, dat de *evenzware ringen*, evenals Draupnir ook wel van goud zullen geweest zijn.

32. *Hon spurði at nafni ok at ætt* W, rT: *eða* in plaats

van *ok*. Beide conjuncties kunnen gebruikt worden. Vgl. Fritzner I 287 *b*.

33. Hermóđr stelt Móđguđr een vraag. *Hon sagđi, at* —. rT voegen *en* in vóór *hon*. Over deze plaats valt niets te zeggen, evenmin als over 33 (2): *At morni* W, *En at morni* rT.

34 behoeft niet nader te worden besproken.

Op deze 34 plaatsen, waar rT een andere lezing dan W hebben, zijn de afwijkingen van dien aard, dat het niet mogelijk is één van beide lezingen, die van W of die van rT, als de oorspronkelijke aan te wijzen.

II.

1. rT 36, 13 náttstađ
   W at náttstađ
2. rT 36, 20 stǫkurnar
   W stǫkuna
3. rT 36, 25 ok (1)
   W *om.*
4. rT 36, 25 fann
   W sá
5. rT 36, 32 at (1)
   W á
6. rT 38, 10—11 nǫkkurri
   W *om.*
7. rT 38, 12 at
   W ok
8. rT 38, 19 honum
   W *om.*
9. rT 38, 22 ganga (1)
   W *om.*
10. rT 38, 28—29 ok mælti [-irT]
    W *om.*
11. rT 41, 6 snýr [snýz r]
    W sneriz
12. rT 41, 17—18 ok kallar—taki
    W skal taka
13. rT 41, 24 at drekka
    W ok drekkr
14. rT 41, 33 skal
    W *om.*
15. rT 42, 11 um þenna
    W þenna
16. rT 43, 29 nǫkkurn
    W *om.*
17. rT 44, 21 er þú
    W þat er þú
18. rT 45, 24 reiđ ok eigi
    W *om.*
19. rT 46, 17 útarr
    W *om.*
20. rT 47, 9 umsjá
    W sjá.
21. rT 47, 29 hǫfđuz
    W hefđiz
22. rT 48, 20—21 freistuđu — fyrr
    W vitkuđuz, þá var þat fyrst
23. rT 51, 11—12 hússins
    W *om.*

Deze 23 plaatsen vond ik, waar men rT de voorkeur moet geven boven W. Wij zullen ze één voor één nagaan.

1. Þórr en Loki komen 's avonds bij een boer *ok fá þar náttstađ*. Zóó rT en hun lezing beteekent: zij krijgen daar een nachtverblijf, hun valt daar een nachtverblijf ten deel. W leest: *fá þar at náttstađ* = zij brengen daar een verblijf in orde, richten aan (Fritzner I 362). Maar dit kan de bedoeling van den schrijver niet geweest zijn. Vgl. 45. 26—27, waar in WrT staat: *Þórr kom at kveldi til jǫtuns eins ok dvaldiz þar at gistingo um nóttina.* Bij den boer werden Þórr en Loki als gasten opgenomen.

2. Er is hier sprake van twee bokken, dus ook van twee bokkenvellen. Het singulare van W is fout.

3 en 4. *Stóđu þá upp hafrarnir ok var þá annarr haltr eptra fœti. Þat fann Þórr ok talđi, at* —. Men ziet, dat *ok* onmogelijk kan gemist worden. *Ok* zou weggelaten kunnen worden, wanneer in dezen zin een climax was en als hij met den volgenden door *en* of *ok* verbonden was. Dit is hier niet het geval en we moeten rT de voorkeur geven. Ook wat *fann* aangaat. *Fann* is fijner dan *sá*. Het mank-zijn van zijn bokken zag Þórr niet alleen, hij werd het niet alleen gewaar, maar het werkte ook psychisch op hem in, hij bemerkte het.

5. *Þórr herđi hendrnar at hamarskaptinu.* Zóó rT. *herđa at* = iets stevig vastklemmen aan (Fritzner I 797 *a*). *á* is niet gebruikelijk.

6. *Skr. veitađi þeim náttstađar undir eik nǫkkurri mikilli.* Dit *nǫkkurri* slaat W over, maar het kan moeilijk gemist worden.

7. Skr. zei tot Þórr, dat hij *vill leggjaz niđr at sofa.* W *ok sofa.* W's lezing is allerminst dwaas. W legt den nadruk op twee dingen: op het zich neerleggen en op slapen; rT op slapen alleen. Maar we mogen wel zeggen, dat het doel van Skr. bij zijn gaan naar den boom toch wel alleen was het slapen en dat het zich neerleggen slechts een middel was om tot dat doel te raken. De schrijver vervolgt ook niet met: hij legt zich neer en valt in slaap, maar in WrT slechts met: hij valt in slaap.

8. *Þórr lýstr í hǫfuð honum.* Aldus rT. Vgl. het volgende: WrT *lýstr í hvirfil honum.* W laat *honum* op de eerste plaats weg. Þórr gaat naar Skr. toe en slaat [hem] op het hoofd. Dat hoofd kan nu wel van niemand anders zijn dan van Skr. W's lezing is dus niet fout, maar voor de duidelijkheid en in verband met de tweede plaats hebben wij toch liever *honum* in den tekst.

9. *Þeir munu þá sofa ganga. Ganga þeir þá undir aðra eik.* Het eerste *ganga* is door W weggelaten. Een eenvoudige verschrijving, doordat dit woord twéémaal achter elkaar voorkwam in W's voorbeeld.

10. *Í því bili vaknar Skr. ok mælti: „hvat er nú?"* Dit *ok mælti* kan, zooals men ziet, in dit verband moeilijk gemist worden.

11. *Þá er Hugi kǫmr til skeiðs enda ok hann snýz aptr —.* Men ziet, dat hier in dezen bijzin in overeenstemming met *kǫmr* een praesens moet staan, niet een praeteritum, zooals W heeft.

12. *Útg.-L. gengr inn í hǫllina, kallar skutulsvein, biðr at hann taki vítishorn* rT. *Útg.-L. gengr inn í hǫllina, skal taka vítishorn* W. Onmiddellijk daarop volgt een zin, waarin WrT vertellen, dat er een *skutulsveinn* verschijnt met den hoorn. Dan moet ook die *sveinn* eerst geroepen zijn om dat instrument te halen. Ik concludeer hieruit, dat rT niet een stuk zin hebben toegevoegd, maar dat W hier aan het knoeien is geweest is door het zóó voor te stellen, alsof Útg.-L. zelf van plan is, den hoorn te halen.

13. De dienaar overhandigt Þórr den drinkhoorn. Hij bekijkt hem en *hann tekr at drekka.* Zóó rT volkomen juist. *Tekr ok drekkr* in W kan niets anders beteekenen dan: hij neemt den hoorn en hij drinkt, maar op dat oogenblik had hij, zooals wij uit het voorafgaande in WrT mogen opmaken, den hoorn al in de hand.

14. *Þórr hyggr, at hann skal drekka. Skal* ontbreekt in W. Een verschrijving, waarbij we niet langer behoeven stil te staan.

15. *— ef þú gerir eigi meira af þér um aðra leika en mér lítz, at um þenna mun vera.* Het tweede *um* ontbreekt in W. Natuurlijk kan het niet gemist worden. *Um þenna* slaat terug op het voorafgaande *um aðra leika.* En bovendien, de accusativus *þenna* hangt in W in de lucht.

16. *Útg.-L. spyrr, hvárt hann hefir hitt ríkara mann nǫkkurn en sik?* Dit beteekent: — of hij soms iemand ontmoet had, die machtiger was dan hij? Vgl. 7. 4—5. *Nǫkkurr* kan hier niet gemist worden.

17. *En er þú drakkt af horninu ok þótti þér seint líða* enz. Aldus rT. *þat* in W beteekent niets. Het is naar alle waarschijnlijkheid een schrijffout voor *þá.* Herstelt men die fout, dan zijn de lezingen van W en rT gelijkwaardig.

18. *Þórr hafdi eigi reið ok eigi hafrana.* De fout, die naar men ziet, hier door W begaan is, is begrijpelijk. De schrijver van W sprong van het eerste *eigi* op het tweede *eigi* over.

19. Þórr wilde nog een stukje verder roeien dan de plaats, waar Hymir gewoon was te zitten. En hij doet dat ook, maar daarop zei Hymir, dat zij nu zóó ver in zee gekomen waren, *at hætt var at sitja útarr fyrir ormi.* Dit *útarr* slaat W ten onrechte over. De lezing van W beteekent: dat het gevaarlijk was om aan een ontmoeting met de slang blootgesteld te worden. Deze lezing heeft weinig zin; zoo'n toestand is altijd gevaarlijk, maar er was eerst kans op een ontmoeting wanneer zij *nog verder in zee* gingen.

20. *Miðgarðsormr liggr í umsjá,* d. w. z. in de zee, waarvan zoo dikwijls verteld wordt, dat hij ligt *um lǫnd ǫll.* Vgl. 25. 4—6, waar WrT vertellen; *Hann kastaði orminum í enn*

djúpa sjá, er liggr um lǫnd ǫll ok óx sá ormr svá, at hann liggr í miðju hafinu ok bítr í sporð sér.

21. *Frigg spyrr, ef sú kona vissi, hvat Æsir hǫfðuz at á þinginu.* *Vissi* staat terecht in WrT in den conjunctief. In den directen vorm zou de vraag luiden: weet gij misschien, wat de Asen uitvoeren? Frigg weet het niet, zij veronderstelt, dat het vrouwtje het weet. Maar dàt de Asen iets uitvoeren, daarover is Frigg niet in onzekerheid. Zij voeren zeker iets uit, maar het staat niet vast, dat de vrouw met den aard van het door de Asen behandelde bekend is. Van daar *vissi* in den conjunctief, maar *hǫfðuz at* in den indicatief.

22. Baldr was dood en de Asen waren sprakeloos en machteloos *en þá er þeir freistuðu at mæla, þá var hitt þó fyrr, at grátrinn kom upp.* Zij konden elkaar met woorden hun verdriet niet vertellen. *En er guðin vitkuðuz, þá —.* Zoo lezen rT. En hun voorstelling is psychologisch juist. Als reflexbeweging op de groote ramp, die hen getroffen heeft, doen de Asen een poging om te spreken, maar zij kunnen het niet, zij kunnen slechts ongearticuleerde geluiden voortbrengen. Eerst dàn, als zij het volle bewustzijn herkregen hebben, is Frigg het eerst in staat woorden uit te brengen en zij zeide etc. In W staat ten onrechte, dat de goden twéémaal hun bewustzijn herkregen. De oorzaak daarvan is een schrijffout: onder invloed van het volgende *vitkuðuz* zette de copist dit woord in plaats van *freistuðu at mæla.*

23. *Er Æsir koma til hússins, þá gekk—* W laat *hússins* weg. Dus moet *koma til* naderen beteekenen. Maar in die beteekenis wordt dit werkwoord nooit gebruikt. Vgl. Fritzner II 320*b* en 321.

Op deze 23 plaatsen hebben rT zeker de oorspronkelijke lezing.

III.

1.	rT 36, 16	ok þeir lagsmenn
	W	*om.*
2.	rT 36, 29	vera
	W	verða
3.	rT 38, 1—2	hanzka sinn
	W	hanzkann
4.	rT 38, 3	þat
	W	*om.*
5.	rT 38, 17	varð
	W	verðr
6.	rT 38, 22	þau
	W	þeir
7.	rT 38, 24—25	ok sefr
	W	*om.*
8.	rT 38, 26	ofan
	W	*om.*
9.	rT 40, 8	flesta
	W	aðra
10.	rT 43, 11	gekk
	W	kom
11.	rT 43, 13	er
	W	þarf hér
12.	rT 44, 7	svá at
	W	ok
13.	rT 44, 9	þú fant
	W	þú fant eigi
14.	rT 44, 19	rásina
	W	rás
15.	rT 44, 30	varliga
	W	varla
16.	rT 45, 16	sannara
	W	framarr
17.	rT 45, 23—24	ferðarinnar
	W	ferðar
18.	rT 45, 25	of miðgarð
	W	um ásgarð
19.	rT 46, 28	á
	W	af
20	rT 47, 5	agnsaxinu
	W	agnsax
21.	rT 49, 30—31	jafnmjǫk
	W	miðr
22.	rT 49, 32	at
	W	*om.*
23.	rT 51, 7	lítit [vgl. A. M. I 182
	W	lín noot 3]
24.	rT 51, 20	var
	W	varð

1. Ten onrechte voegen hier rT deze woorden toe. Er wordt wel verteld, dat Þórr met Loki op reis gaat en dat zij bij een boer aankomen, óók, dat Þórr en Loki gezamenlijk vandaar weer vertrekken, maar in de gebeurtenissen bij dien boer speelt Loki geen rol, wij merken in geen der drie Hss. iets van hem: *Þórr tók hafra sína, skar, settiz til náttverðar, bauð, lagði, dvaldiz, stóð upp, klæddiz,* etc. Maar bij *settiz til náttverðar* voegen rT toe: *ok þeir lagsmenn* = Þórr en Loki zetten zich aan het avondmaal. Waar Loki spoorloos verdwijnt, en niet eens vermeld wordt, dat óók hij den nacht daar doorbrengt, mogen wij niet veronderstellen, dat de schrijver ons wèl heeft willen meedeelen, dat Loki met Þórr

het avondmaal gebruikt. rT voegen *ok þeir lagsmenn* gedachteloos toe. En de schrijver van die toevoeging dacht zeker niet aan Loki alleen, hij dacht aan het volgende, waar Þórr niet met één, maar met twéé metgezellen uit is.

2. *Vita megu þat allir, hversu hræddr búandinn mundi verða, er hann sá, at Þórr lét síga brýnnar.* Deze plaats is duidelijk: de boer *was* niet bang, maar hij *werd* bang, toen hij Þórs dreigende houding bemerkte. Ik verwijs naar C III 8 en naar 38. 17—18: *er Þórr sér, at þetta verk má eigi nýtaz, þá verðr hann reiðr.* Þórr wordt hier boos bij het bemerken van iets; de boer wordt bang bij het bemerken van iets. Een goed stylist als onze schrijver maakt wel degelijk onderscheid tusschen *verða* en *vera.* Een aardig voorbeeld hiervan is het volgende: 46. 19. Hier wordt verteld, dat Þórr verder wil roeien, dan het Hymir wenschelijk voorkomt. Toch roeit Þórr door en stoort zich niet aan de waarschuwing van den reus en *Hymir var þá allúkátr* WrT. Niet *Hymir varð,* want toen Þórr tóch verder ging, ging Hymir niet over van een toestand van vroolijkheid in een van droefheid, neen, Hymir was al dien tijd voortdurend *úkátr.*

3. Skrýmir vraagt: *„hvárt hefir þú dregit á braut hanzka minn?"* Hij strekt zijn hand uit *ok tók upp hanzkann.* Zóó W. rT lezen in plaats van het laatste woord *hanzka sinn.* Na hetgeen voorafgaat, is de lezing van rT slecht van stijl. Het is in het geheel niet noodig, dat door *sinn* nog eens de nadruk er op gelegd wordt, dat die handschoen aan Skrýmir behoort.

4. *En afhúsit þat var þumlungrinn hanzkans.* W laat dit *þat* weg. Wil men de lezing van rT behouden, dan moet men na *afhúsit* een komma zetten. De lezing van rT is echter niet fraai. In een direkte rede zou een dergelijke gemeenzame wending nog passen: „het bijgebouwtje, wel, dat was de duim". Maar de schrijver vertelt hier zelf.

5. Ik verwijs hier naar plaats 2: *verðr* W, *varð* rT. Waar de twee werkwoorden in den bijzin *sér* en *má* beide in het praesens staan, moet het werkwoord van den hoofdzin ook in dien tijd gezet worden.

6. Bij deze plaats moeten wij iets langer stilstaan. Er wordt nadrukkelijk verteld door WrT, dat Þórr met Loki, Þjálfi en Rǫskva op reis gaat. Er is een jonge dame in het reisgezelschap en daarom worden de reisgenooten met het ntr. plur. *þau* aangeduid. WrT: *þau hǫfdu lítla hríð gengit, þau gengu þann dag allan, þau váru hrædd, þau heyrðu ym.* Daarop komt de ontmoeting met Skrýmir en — in eens is Rǫskva verdwenen, zij treedt in het verdere verhaal niet op en de auteur duidt van dit oogenblik af de reisgenooten aan met *þeir,* wat hij, men lette hier op, ook reeds te voren, onder de *þau*'s gedaan had: WrT *þeir leituðu.* En nu in eens, midden in de Skrýmir-geschiedenis, treedt heelemaal geisoleerd in rT *þau* op, terwijl in de vorige zinnen twéé maal achter elkaar door WrT *þeir* gebruikt is. Het lijdt geen twijfel, of hier is door rT een lapsus begaan.

7. *At miðri nótt þá heyrir Þórr, at Skrýmir hrýtr fast* W. Deze lezing is zeer begrijpelijk: Þórr hoort, dat Skr. snorkt. rT voegen toe: *ok sefr.* Dit is zeer onbegrijpelijk. Þórr kan wel hooren, dat Skr. snorkt, *niet* dat hij slaapt. *Sofa* en *hrjóta* komen herhaaldelijk tezamen voor in dit stuk. WrT: *hann svaf ok hraut; sofnar Skr. ok hraut,* maar daar valt de nadruk op het slapen en het snorken is een bijzaak. Hier is het snorken echter hoofdzaak. Þórr is een eind verder gaan liggen; hij blijft wakker en wil afwachten, tot Skr. in slaap is gevallen. Hoe kan hij dit constateeren? Alleen door luisteren. Eindelijk hoort hij, dat Skr. snorkt, zoodat het dreunt in het bosch. Dàn staat hij op. De toevoeging *en slaapt* van rT is een vergissing.

8. *Þórr lýstr ofan í miðjan hvirfil Skrými.* De toevoe-

ging van *ofan* in rT is overbodig en leelijk. Het is duidelijk, wanneer WrT vermeld hebben, dat Þórr zijn hamer zwaait, dat die hamer van boven af op Skr.'s schedel terecht komt en niet van beneden. Den eersten en derden keer, dat Þórr slaat, wordt dit woord ook niet toegevoegd door de drie Hss.: *hann lýstr í hǫfuð honum; hann lýstr á þunnvangann.*

9. Útg.-L. zegt: „Niemand zal bij ons vertoeven, die niet in het een of ander uitmunt boven — *andere* menschen." Zóó natuurlijk W. De lezing van rT: de *meeste* menschen zegt niets.

10. Útg.-L. beveelt zijn dienaren zijn voedster te roepen. *Því næst kom í hǫllina kerling ein* W = dadelijk daarop kwam, overeenkomstig het bevel van Útg.-L., een oud vrouwtje de hal binnen. *Gekk* rT heeft geen zin. De schrijver van W (en die van het origineel) plaatsten zich hier op het standpunt van Útg.-L., die afwacht, of Elli aan zijn bevel gehoorzaamt en Þórr, die vol nieuwsgierigheid naar de deur kijkt, en waarlijk, daar *kwam* zij. Maar niet: daar *ging* ze! *Ging* schrijft iemand, die buiten staat en er naar kijkt, hoe iemand naar binnen gaat. Op dit standpunt kan onze schrijver zich niet geplaatst hebben.

11. *Ekki er langt um at gera* rT. *Ekki þarf hér langt um at gera* W. Wat beteekent de lezing van rT? *Er* en *langt* zullen wel bij elkaar hooren: het is niet wijdloopig om er over te spreken. Maar wat is dan niet wijdloopig? Men kan ook aldus vertalen: het is niet van langen duur, het voert niet te ver om er over te spreken. Maar dan kan men aan den schrijver vragen: waarom vertel je het dan niet? En hij schrijft juist dezen zin om zich te verontschuldigen, dat hij over het verdere verloop van Þórs worsteling niet spreekt. Dit verloop was niet van langen duur. Zeker, maar het verdere verloop kan niet het verzwegen onderwerp zijn van bovengenoemden zin. De lezing van W is veel eenvoudiger: het is niet noodig om op deze plaats op een wijdloopige wijze van deze dingen te spreken. Men vergelijke WrT 36. 28: *Eigi þarf langt frá því at segja.*

12. *Sjónhverfingar hefi ek gert þér; ok fyrsta sinn á skóginum kom ek til fundar við yðr.* Zóó W. En deze zin laat aan duidelijkheid niets te wenschen over: hier in mijn burcht heb ik je voor den gek gehouden en ook in het bosch, was *ik* het (in de gedaante van Skr.), die je tegemoet kwam. In plaats van *ok* lezen rT *svá at.* Nu kan *at* niet bij *fyrsta sinn* hooren. *Svá at* hoort bij elkaar, en kan niets anders beteekenen dan: *zoodat.* Men ziet, dat dit *zoodat* hier in het geheel geen zin geeft.

13. *Ek hafða bundit nestbaggann með gresjárni; en þú fant eigi, hvar upp skyldi lúka. Eigi* laten rT weg. Men weet evenwel uit het voorgaande, dat het Þórr *niet* mogelijk was, den zak open te krijgen (38. 15—16).

14. *Þjálfi þreytti rás við Huga. Þreyta e-t við e-n* is een in dit stuk zéér veel voorkomende uitdrukking: *þreyta skjótfœri við hann; þreyta drykkju við einnhvern.* De uitdrukking beteekent: met iemand wedijveren in iets, in loopen, drinken, snelheid. Men ziet, dat noch *drykkju,* noch *skjótfœri* van een bepalend lidwoord voorzien zijn (WrT), *rás* in W ook niet, in rT echter wel: *rásina.* Ik geloof, dat rT hier ongelijk hebben. *Rás* beteekent niet een bepaalde loop, het beteekent slechts de handeling van loopen, evenals *drykkja* de handeling van drinken en *skjótfœri* de eigenschap van snelheid.

15. *Vannz ormi varla lengð til* W. *Varla* beteekent nauwelijks. Vgl. Fritzner III 872 *b.* Het is een in die beteekenis veel voorkomend woord, dat hier juist op zijn plaats is. *Varliga* rT, het bijwoord bij *varligr,* beteekent: met voorzichtigheid (Fritzner III 872 *b* en 873 *a*). Eénmaal schijnt het voor te komen in een beteekenis ongeveer = *eigi vel.* Dit past hier ook; maar *varla* ligt veel meer voor de hand.

16. *Engi kann þér sannara at segja frá þessi ferð Þórs.* Zóó luidt het slot van de Útg.-L. geschiedenis in rT. W heeft echter *framarr.* Ik geef hier W de voorkeur. De verteller heeft eerder gezegd: niemand kan je verder verhalen van dezen tocht dan: niemand kan je van dezen tocht verhalen op een manier meer in overeenstemming met de waarheid. Deze verzekering is overbodig, nadat hij meer dan eens gezegd heeft: *er þat satt at segja.* Het adv. *sannara* zal men in het on. nog slechts 1 × tegen komen (Fritzner III 183 *b*). *Sannara* moet een verschrijving voor *framarr* zijn, dat uitstekend in het zinsverband past. De vertelling eindigt met het plotseling verdwijnen van Útg.-Loki en zijn stad zoo abrupt, dat Þriði, om zijn toehoorder te bevredigen, haar beeindigt met de verzekering, dat zij werkelijk uit is.

17. *Þórr leiðrétti þessa ferðina; hann bjóz svá skyndiliga til ferðar, at—.* Aldus W. De beteekenis van deze lezing is: Þórr wischte den smaad uit op dien bepaalden, zoo even verhaalden tocht op hem gevallen. Hij bleef niet lang thuis en begaf zich zóó haastig op reis, dat—. Ten onrechte zetten rT achter *ferðar* het bepalend lidwoord. Er is van een bepaalden tocht geen sprake. Þórr ging uit en wilde den Miðgarðsormr opzoeken, maar had verder geen bepaald doel.

18. *Þórr gekk út um Ásgarð* W; *gekk út um Miðgarð* rT. Vgl. C I 19. *Út um* — beteekent: van een bepaald punt in een bepaalde ruimte naar buiten door die ruimte heen. *Út um borgina* = van de *hǫll* van Útg.-L. door de *borg* naar de *vellir* daar buiten; *út um Ásgarð* = van *þrúðvangar* door *Ásgarð* naar buiten. Deze uitdrukking geeft weer, wat er in een der bronnen van de vertelling staat, in de Hymiskviða str. 7: *Ásgarði frá.* De schrijver van rT's lezing heeft de uitdrukking niet begrepen en heeft zich Þórs weg aldus

voorgesteld: *út* = naar buiten, van de geheele aarde uitgerekend = naar het reuzenland, dat buiten de aarde, *Miðgarðr,* ligt, en hij ging naar dit land over de aarde, die zich bevindt tusschen *Ásgarðr* en het land der reuzen. Deze voorstelling is te mythologisch-geleerd en we vinden er elders in de Edda geen voorbeelden van, dat Þórs weg naar de reuzen zóó nauwkeurig beschreven wordt. Wij geven hier de voorkeur aan het voor-de-hand liggende *út um Ásgarð* = *Ásgarði frá.*

19. *Ormrinn brá við svá hart, at báðir hnefar Þórs skullu út af borðinu* W; *á borðinu* rT. Op het eerste gezicht zal een ieder hier rT de voorkeur geven. Vgl. C I 23 en de daar genoemde plaats bij Fritzner. Ik geef direkt toe, dat *af borðinu* geen zin heeft. Maar wat zegt de bron van deze plaats? Als bronnen zijn aan te nemen de Húsdrápa van Úlfr Uggason en de Hymiskviða. Er zijn echter meer gedichten, die den strijd van Þórr met de slang bezingen. Zoo is er overgeleverd een stuk van een gedicht van Eysteinn Valdason, dat in de Edda door WrT wordt geciteerd: 68, 16—17 en dat hierover handelt. Daar staat: *Miðgarðsormr brá svá viðr, at hnefar Þórs skullu at borði.* De prozaschrijver heeft getrouw zijn bron gevolgd. Maar nu zien wij, dat de lezing van W dichter bij het oorspronkelijke staat dan de schijnbaar goede lezing *á* van rT. W veranderde het oorspr. *at* in *af,* en de schrijver van de aan te nemen bron van rT heeft *at* vervangen door het synonieme *á.* — Een ander bekend gedicht, dat Þórs strijd met de slang bezingt, is de Ragnarsdrápa. Het wordt herhaaldelijk in de Edda geciteerd. Er is een overeenstemming tusschen str. 17 van dit gedicht en wat in WrT staat 47, 1: *starði neðan.* Dit geeft ook zekerheid betreffende C II 53. De voorstelling in het prozaverhaal moet geweest zijn, dat het touw, waaraan Þórr de slang ophaalde, strak gespannen was over den rand en *op* dien rand moet de reus het touw hebben doorgesneden. Dat dit zoo was, blijkt uit het Ragnarsdrápa

str. 16, waar staat *vilgi slakr* = heelemaal niet slap = strak gespannen.

20. *Jǫtunninn falmaði til agnsax* W; *til agnsaxinu* rT. De lezing van rT ziet er hier al dadelijk verdacht uit. De gewone constructie is *falma til* cum gen. (Fritzner I 374*a*): de reus greep in zijn blinden angst naar het mes, het mes, dat de twee visschers in hun boot meenamen. Er moet dus in de oorspronkelijke Edda gestaan hebben een genitief, en wel een genitief + het bepalend lidwoord. Nu staat W hier veel dichter bij het oorspronkelijk dan rT: *agnsaxins* > *agnsax* (gen. sing.) en *agnsaxins* > *agnsaxinu*. Er zijn twee mogelijkheden, 1° de schrijver van de vermoedelijke bron van rT maakte die verandering bewust en begreep deze woorden aldus: de reus greep er naar (naar het touw) met zijn mes, 2°. de verandering is een schrijffout. Ik voel het meest voor het laatste. De eerste opvatting kan men moeilijk veronderstellen. Men kan wèl zeggen: hij hieuw er naar met zijn mes, maar niet: hij greep er naar met zijn mes, vooral daar dit werkwoord alleen beteekent: met de hand grijpen. In *falma* ligt al een instrum. opgesloten (het latijnsche palma = hand), zoodat een tweede instr. bij dit werkwoord niet past.

21. De vrouw, die bij de brug zit, waarover Hermóðr naar Hel rijdt, vertelt, dat er den vorigen dag vijf troepen dooden over die brug gereden waren en zij verbaast zich er over, dat de brug onder Hermóðr alleen niet minder dreunt [dan onder de vijf troepen samen]. Natuurlijk meent ze, dat Hermóðr óók een doode is. We moeten daarom *miðr* W de voorkeur geven boven *jafnmjǫk* rT. Die fout is echter begrijpelijk: de brug dreunde onder Hermóðr als levende even sterk.

22. Ik verwijs naar B II 78.

23. Loki nam, om zich een net te maken, *língarn*. Het woord is een ἅπαξ (vgl. Fritzner II 532). In W staat *língarn*, in het mij ten gebruike gegeven afschrift van r ook, maar volgens

de A. M. uitgave moet er staan *liti garn*, in T staat *lítit garn*. Dit laatste heeft geen zin. In elk geval gaan de lezingen van rT terug op eene, die een vermenging van *liti* en *lín* moet geweest zijn.

24. Om Loki in zalmgedaante te vangen, wierpen de Asen het net in de rivier en sleepten het stroomafwaarts. Loki zwemt voor het net uit en legt zich neer tusschen twee steenen; zij trokken het net over hem en bemerkten, *at kykt varð fyrir*. Aldus W. De Asen voelden, terwijl zij trokken, dat er iets levends hun net in den weg *kwam*. *Varð* is beter dan *var* in rT.

Op deze 24 plaatsen heeft W zonder twijfel de oorspronkelijke lezing of staat dichter bij het oorspronkelijke dan rT. Hier ben ik gekomen aan het einde van rubriek A en ga over tot het trekken van een conclusie. 81 × hebben W en rT elk een eigen lezing: 34 × konden wij *niet* vaststellen, wie gelijk had of meer oorspronkelijk was, 47 × *wel*: 23 × rT, 24 × W. Een nader samengaan van r en T tegenover W is dus zéér waarschijnlijk, maar zekerheid kunnen wij pas hebben, wanneer ook de groepen B, C en D op dezelfde wijze zijn bewerkt.

T: Wr

B. Ook hier deel ik de plaatsen zóó in, dat ik onder I diegene noem, waar ik niet T of Wr de voorkeur mag geven, onder II die, waar Wr beter zijn dan T, onder III de plaatsen, waar T beter is dan Wr.

I.

1.	Wr 36, 11	[En W] þat er upphaf þessa máls
	T	þá er þat upphaf
2.	Wr 36, 21	á
	T	í
3.	Wr 36, 25	Þórr
	T	hann
4.	Wr 37, 11	allra manna
	T	manna
5.	Wr 37, 13	til náttstaðar
	T	náttstaðar
6.	Wr 37, 19	gengu
	T	gengu þau
7.	Wr 37, 27	varð
	T	yrði
8.	Wr 38, 5	þá tók S. ok leysti nestbagga sinn
	T	þá tók S. nestbagga sinn ok leysti

9. Wr 38, 9 [hann r] gekk fyrir um daginn [of d. r]
T gekk hann fyrir um daginn
10. Wr 38, 15 mun
T man
11. Wr 38, 18 hamarinn Mjǫllni
T hamarinn
12. Wr 39, 13—14 í milli [millum W] yðvar
T yðvar á milli
13. Wr 39, 14 lítill maðr vexti
T lítill vexti
14. Wr 39, 25 til miðs dags
T til miðdags
15. Wr 39, 26—27 sét yfir upp; ganga
T sét upp yfir; þeir ganga
16. Wr 40, 10 er hér sá inni
T er sá hér inni
17. Wr 40, 15 af slátri
T með slátr
18. Wr 40, 17 hafði þá Loki etit slátr allt
T hafði Loki þá etit slátrit allt
19. Wr 40, 28—29 í kǫpp
T í kapp
20. Wr 41, 4 hafa hér komit þeir menn
T hafa þeir menn hér komit
21. Wr 41, 13 mun
T muni (1)
22. Wr 42, 2 upp svá mjǫk
T svá mjǫk upp
23. Wr 42, 7—8 af horninu inn þriðja drykkinn
T inn þriðja drykk af horninu
24. Wr 42, 18 undarliga
T undarligt
25. Wr 42, 24 sét fyrr
T sét
26 Wr 43, 17 á kné ǫðrum fœti
T ǫðrum fœti á kné
27. Wr 43, 22 þegar [er *add.* W]
T þegar at
28. Wr 43, 26 gengr
T ok gengr
29. Wr 43, 28 hvárt
T hvert
30. Wr 44, 11 endaz
T œrit
31. Wr 44, 23 vera
T verða
32. Wr 44, 26 fjǫrur kallaðar
T kallaðar fjǫrur
33. Wr 44, 30 um lǫnd ǫll
T um ǫll lǫnd
34. Wr 45, 3 er nú þat satt at segja
T er nú þér þat satt at segja
35. Wr 46, 2 fyrr
T fyrri
36. Wr 46, 2 at róa útan
T útan at róa
37. Wr 46, 10 með
T með þat
38. Wr 46, 11 aust [r *add.* r] rúm
T austrúmit
39. Wr 46, 17 var
T væri
40 Wr 46, 26 í góminn
T í góm
41. Wr 47, 12 nǫkkur
T nǫkkut
42. Wr 47, 13 -mikit
T -mikil
43. Wr 47, 24 á hann
T at honum
44 Wr 47, 24 hǫggva til
T hǫggva
45. Wr 48, 14 hann
T Baldr

46. Wr 48, 22 þeim mun verst
T því verst
47. Wr 49, 7 hraut
T fauk
48. Wr 49, 20 kømr
T kom
49. Wr 50, 4 steig upp
T steig síðan upp
50. Wr 50, 16 minja
T minnis
51. Wr 50, 19—20 því næst sendu Æsir um a. h. ørindreka
T sendu þá Æsir ørindreka um a. h.
52. Wr 51, 5 hverju vél
T hverju vél at
53. Wr 51, 12 sá fyrst inn, er allra var vitrastr
T sá fyrstr inn, er vitrastr var
54. Wr 51, 18 ǫðrum heldu allir Æsir
T ǫðrum allir Æsir
55. Wr 51, 30 Þórr greip
T þá greip Þórr
56. Wr 52, 2 lustu rauf
T lustu á rauf
57. Wr 52, 14 til
T allt til

Op deze 57 plaatsen hebben Wr eenerzijds en T anderzijds een lezing van dien aard, dat het niet mogelijk is één van beide als de oorspronkelijke aan te wijzen.

1. Þriði begint te vertellen. De woorden, waarmee hij zijn verhaal aanvangt in Wr en die in T komen wel op hetzelfde neer.

2. Er wordt verteld, dat Þjálfi, bij wiens vader de Asen hun intrek genomen hebben, en met wien zij het avondmaal gebruiken, het dijbeen van den geslachten bok in de hand houdt. Nu is *halda í* + acc. even gebruikelijk als *halda á* + dat. Vgl. Fritzner I 698 *a* en 699 *b*.

3. „Þórr was opgestaan, had zich gekleed, zijn hamer genomen en gezwaaid en daarmee de bokkenhuiden gezegend; de bokken stonden op en één was er mank. Dit bemerkte Þórr." In plaats van dit laatste *Þórr* heeft T *hann*. Aangezien met dit *hann* geen ander bedoeld kan zijn dan Þórr zelf en er geen verwarring door ontstaan kan, mag hier niet Wr's lezing of die van T de voorkeur gegeven worden.

4. De Asen met Þjálfi en Rǫskva gaan op weg en loopen den geheelen dag, tot het duister wordt. Nu zeggen Wr:

Þjálfi var allra manna fóthvatastr en T: *manna*. Deze beide uitdrukkingen komen op hetzelfde neer.

5. Toen de duisternis was ingevallen, zocht het reisgezelschap zich *til náttstaðar* (Wr), *náttstaðar* (T). *Leita* cum gen. is even gebruikelijk als *leita til* cum gen. Vgl. Fritzner II 476 *a*.

6. Þórr c. s. doorzochten hun nachtverblijf en aan hun rechterhand, midden in de hut, vonden zij een uitbouw en zij gingen daarheen. Dit laatste *zij* staat wèl in T, niet in Wr. Wanneer *zij* er wèl staat, wordt de zin niet duidelijker en de stijl niet beter. Het is geheel onverschillig.

7 en 39. Hier lezen Wr resp.: *þá er sagt, at Þór varð bilt* en *Hymir sagði, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja útarr*. T leest resp.: *yrði* en *væri* in plaats van *varð* en *var*. Gebruikten WrT doorloopend in de indirekte rede een conjunctivus òf een indicativus, dan zou men hier T of Wr de voorkeur mogen geven. Maar dit is niet zoo. Ik haal slechts twee plaatsen aan: WrT: *sagði Hymir, at þeir váru komnir* (1) (indic.) en WrT: *sagði Þórr, at enn væri mál at sofa* (conj.). Het is dus even goed mogelijk, dat de indic. hier oorspronkelijk is als de conjunct. Op 39, waar WrT eerst *váru* (indic.) hebben, is het zeker waarschijnlijker, dat ook de indic. *var* oorspronkelijk is, maar niet zeker. Een heel ander geval zal onder II 5 in deze rubriek besproken worden; hier deelt de schrijver niet iemands meening, maar zijn vermoeden mee, en dáár gebruiken m. i. Wr terecht den conjunct.

8. Het is niet te ontkennen, dat de wijze van uitdrukken van T hier meer in overeenstemming is met het taalgebruik dan die van Wr. Wanneer iemand iets aanpakt, en dat iets is het object van een tweede handeling, dan zet men dat object gewoonlijk achter het werkwoord *taka*; vgl. Fritzner III 659 *a*. Daar echter de uitdrukking van Wr volkomen correct is, mag hier niet aan een van beide lezingen de voorkeur worden gegeven.

9. „Skrýmir bond hun levensmiddelen in één zak en legde dien op zijn rug. Gedurende dien dag was hij den anderen vooruit en nam kolossale stappen." W laat *hann* weg; zin en stijl worden door dat weglaten niet bedorven: *batt ok lagði, gekk ok steig* hebben alle Skrýmir tot onderwerp. Ook *gekk hann* (T) en *hann gekk* (r) zijn gelijkwaardig.

10. *Útrúligt mun þykkja* Wr, *-man þykkja* T. *Mun* = *man*, cf. Fritzner II 753 *a*.

11. „Met beide handen greep Þórr den hamer vast." Aldus T. Wr hebben bovendien nog *Mjǫllni*. Het is wellicht beter, als deze eigennaam er staat; maar staat hij er niet, dan weet toch iedereen dadelijk, dat die hamer geen ander zijn kan dan Þórs eigendom, de beroemde Mjǫllnir, waarvan gezegd is, dat Þórr hem meegenomen heeft en die in dit verhaal al een rol gespeeld heeft. Vgl. bovendien 37, 28.

12. Bij deze plaats behoeft niet lang stilgestaan te worden. Men vergelijke Fritzner II 698 en 699.

13. Ook hier is het duidelijk, dat Wr en T gelijkwaardig zijn.

14. „Þórr loopt vooruit tot den middag." D. w. z. tot het oogenblik, waarop de middag is aangebroken. *Miðr dagr* = *miðdagr;* vgl. Fritzner II 687 *b* en 691 *b*.

15. Þórr en de zijnen kwamen bij de burcht van Útg.-Loki en bogen hun nek naar achter, *áðr þeir fengu sét yfir upp* (Wr), —*upp yfir* (T). Het is natuurlijk precies hetzelfde, welk woord eerst staat. *Þeir* staat in T, maar kan zonder bezwaar gemist worden. Het onderwerp van *ganga* is hetzelfde als van het onmiddellijk voorafgaande *settu* en *fengu*, nl. Þórr c. s. Het bezwaar, dat men zou kunnen maken tegen een asyndeton, *ok* + een werkwoord met een ander onderwerp (*settu, ganga, ok var grind fyrir hliðinu*) geldt niet. Wij zullen later daarvan nog meer voorbeelden zien.

16 en 20. Deze beide plaatsen zijn van denzelfden aard. Zij hebben geen bespreking noodig.

17. „Toen werd een trog binnengebracht en met vleesch gevuld." Nu is de gewone constructie bij *fylla*: *af* cum dat. (Wr). Toch mag deze lezing niet voorgetrokken worden boven die van T: *með* cum acc. kan aanduiden *door middel van*. Vgl. Fritzner I 510*a* en II 661*a*.

18. De plaats van *þá* is onverschillig. Men zal in dit stuk verscheidene plaatsen vinden, waar zoowel de volgorde: *gezegde, þá, onderwerp* is, als *gezegde, onderwerp, þá*. Vgl. 38, 1 en 2. 36, 24 en 37, 4. *Slátr* en *slátrit* zijn gelijkwaardig.

19. Singulare en plurale zijn gelijkwaardig. Vgl. Fritzner II 256*a*.

21. „Útg.-Loki vraagt Þórr, *hvat þeira íþrótta mun(muni) vera, er* enz.". Men lette er op, dat den eersten keer, dat Útg.-L vraagt (40. 20) in alle 3 de Hss. een conjunctief staat: *kunni*. Maar daartegenover vindt men 43, 28 in WrT in de indirekte vraag een indicatief: *þykkir*.

22. *Þórr sér, at stikill hornsins vill ekki upp svá mjǫk* (*svá mjǫk upp*), *sem honum líkar*. Deze plaats heeft, evenmin als 33 en 51, een nadere verklaring noodig. Wat beteekenis en stijl aangaat, kan er geen voorkeur bestaan. 23 is van denzelfden aard: *ef þú skalt drekka—*.

24. Adverbium en adjectief zijn even gebruikelijk

25. Útg.-L zegt: „Ik zou zoo iets vernederends niet kunnen zeggen tot Þórr, als ik niet [te voren] bemerkt had, dat hij minder waard was dan ik dacht." Dit *te voren* mist T en dit woord kan zonder schade voor de beteekenis vervallen.

26. *Þórr fell—*. Deze plaats heeft, evenmin als 32: *þat eru nú—* een nadere verklaring noodig.

27. Vgl Fritzner III 1012*a*.

28. *Útg.-L. fylgir út [ok] gengr braut en at skilnaði mælti Útg.-L. ok spyrr. Ok* staat niet in Wr: het kan zeer goed gemist worden. Deze plaats heeft eenige overeenkomst met

15, waar ook twee werkwoorden met één onderwerp onverbonden naast elkaar staan. Dáár voegt T *þeir* in. Maar hier heeft ook het volgende werkwoord hetzelfde onderwerp, wat bij 15 niet het geval was.

29. Vgl. Fritzner II 136*b*.

30. Vgl. Fritzner I 331*a* en III 1077*b*.

31. „Ik had niet gedacht, dat dat zou kunnen gebeuren." *Vera* en *verða* kunnen beide *gebeuren* beteekenen. Vgl. Fritzner III 908*b* en 912*b*.

34. Een uitdrukking, die men herhaaldelijk in de Gylfaginning tegenkomt. *Þér* kan zeer goed gemist worden

35. Vgl. Fritzner I 525.

36. *Hann mundi beiðaz—* Deze plaats heeft geen nadere bespreking noodig.

37. *Þórr fór með [þat] til sjávar*. Dit *þat*, dat niet in Wr staat, slaat op een runderkop, waarvan onmiddellijk te voren verteld is, dat hij door Þórr is afgehouwen. Þórr liep met den afgehouwen kop in de hand naar de zee. Vgl. Fritzner I 660*b* Dit *þat* kan zeer goed gemist worden.

38. „Þórr ging in het *austrrúm* zitten." Het lidwoord is hier niet noodzakelijk. Onmiddellijk eraan vooraf gaat: *Þórr gekk á skipit. Austrrúm* behoeft nu niet nader bepaald te worden; het kan geen ander zijn dan dat van het zooeven genoemde schip.

40. *Qngullinn vá í góm[inn] orminum*. Hier staat in T geen lidwoord. Het is volkomen onverschillig, of het er staat of niet. Men lette op 27. 24: *þeir skutu í munn[inn] honum*. Daar staat het lidwoord wèl in T, niet in Wr.

41. Beide zijn mogelijk. Wr *nǫkkur* = nom. plur. ntr.: *hafa nǫkkur meiri tíðendi orðit?* T *nǫkkut* = soms, misschien. Vgl. Fritzner II 857*b*.

42. *Þórr vann þrekvirki í þessi ferð*, d. w. z. den tocht naar Hymir. Wr hebben dit *þrekvirki* in sing., T in plur. Het is

zeer moeilijk uit te maken, welk gelijk heeft. Het sing. van Wr slaat op den strijd van Þórr met de slang, die zeker wel het belangrijkste feit is uit deze geheele episode, en dáár-aan dacht Gangleri natuurlijk alleen, toen hij zeide: *Þórr vann allmikit þrekvirki.* Aan den anderen kant is het ook mogelijk, dat Gangleri het plur. gebruikt heeft, want het bezoek bij Hymir is een aaneenschakeling van *þrekvirki* van Þórr.

43. *Skjóta á hann* en *at honum.* Beide constructies zijn even gebruikelijk. Vgl. Fritzner III 356.

44. *Skyldu sumir skjóta á hann, sumir hǫggva til, sumir berja grjóti* Wr. *til* laat T weg. De lezing van Wr beteekent: naar hem houwen; die van T: hem houwen. Welke lezing de oorspronkelijke is, is hier niet uit te maken. Er staat in WrT: naar hem schieten, maar: hem steenigen.

45. „Hǫðr nam een misteltak en schoot naar Baldr op aanwijzing van Loki; het schot doorboorde hem (Baldr)." *Hem* (Wr), *Baldr* (T). Wat den stijl aangaat, de lezing van Wr is ongetwijfeld fraaier. Het herhalen van *Baldr* is niet mooi en onnoodig. De beteekenis van beide lezingen is echter dezelfde.

46. Vgl. Fritzner III 752*b* en III 1059.

47. *Fjúka* is synoniem met *hrjóta.* Vgl. Fritzner II 62*a* en I 431*b*. Er is hier sprake van vonken, die uit de rollen onder een schip springen.

48. „Daar komt ook een groote schare van reuzen aan." Onmiddellijk te voren worden de verschillende Asen vermeld, die de begrafenis van Baldr komen bijwonen. Wat zij doen, wordt verteld in den verleden tijd. Nu is het niet noodzakelijk, dat de aankomst van de reuzen ook in den verleden tijd staat (T); een praesens historicum (Wr) past hier uitstekend.

49 „Hermóðr steeg af, trok den buikriem van zijn paard stevig aan, steeg [daarna] op etc." *Daarna* staat in T, niet in Wr. Het is geheel onverschillig, of *daarna* er staat of

niet. Wanneer er *opnieuw* stond, dan zouden wij T zeker de voorkeur moeten geven, maar dàt kan *síðan* nooit beteekenen.

50. *Baldr sendi Óðni Draupni til minja(minnis).* De beide laatste woorden zijn synoniem. Vgl. Fritzner II 702*a* en II 699*b*.

52. — *Æsir mundu til finna. At* in T is overbodig, maar het is geoorloofd. Vgl. Fritzner I 84*b*.

53. „Hij trad het eerst binnen, die de verstandigste was [van allen]." Men kan hier niet aan Wr of T de voorkeur geven. *Fyrst* is even gebruikelijk als *fyrstr* en de toevoeging *allra* (Wr) is niet noodzakelijk. Bedoeld is natuurlijk: *van alle Asen*, maar daar hier alle Asen binnenkomen, behoeft dit niet nog eens gezegd te worden.

54. „Þórr hield den eenen kant van het net vast en den anderen kant [hielden] de andere Asen [vast]". *Heldu* staat niet in T, maar kan zeer wel gemist worden.

55. Deze beide lezingen, staande aan het begin van een nieuwen zin, zijn natuurlijk gelijkwaardig.

56. „De Asen *lustu [á] rauf á hellunni hverri* = zij sloegen een gat in elken steen. *Á* (1) staat in T; het is overbodig, maar niet fout.

57. „Loki ligt daar gebonden [heelemaal] tot *ragnarǫk* [toe]". De toevoeging van T is overbodig, maar niet fout.

II.

1.	Wr 36, 13—14	Þórr tók hafra sína ok skar báða
	T	Þórr tók hafra sína báða ok skar
2.	Wr 36, 18	dóttir
	T	dóttir þeira
3.	Wr 36, 25	eptra fœti
	T	efra fœti
4.	Wr 36, 25	þat
	T	þá (2)
5.	Wr 36, 26	mundi
	T	myndu
6.	Wr 36, 28	vita
	T	vito
7.	Wr 36, 33	knúarnir
	T	knuadir
8.	Wr 37, 6	byrjaði
	T	byrjar

9. Wr 37, 7–8 yfir hafit þat it djúpa
T yfir hafit þann inn djúpa sjá
10. Wr 37, 12 myrkt
T myrkr
11. Wr 37, 16 skykkjum r, skukkum W
T systkinum
12. Wr 37, 25 of [um W] nóttina
T *om.*
13. Wr 37, 29 sagði [segirW] hann at
T *om.*
14. Wr 38, 4 en
T *om.*
15. Wr 38, 9 steig
T steik
16. Wr 38, 10 leitaði
T lettadi
17. Wr 38, 20 felli
T fell
18. Wr 38, 21 sé
T so
19. Wr 38, 22–23 ganga þau [þeir W] þá undir aðra eik
T ganga þau undir aðra eik
20. Wr 38, 29 akarn
T akinn
21. Wr 39, 29 í borgina
T inn
22. Wr 39, 30 ok kómu svá inn
T *om.*
23. Wr 40, 3 at spyrja
T spyrja
24. Wr 40, 10 em
T er (1)
25. Wr 40, 14 freista sín
T freistaðu senn
26. Wr 40, 19 hefði látit
T hefði nú látit
27. Wr 40, 20 ungi
T hungi
28. Wr 40, 20–21 kunni leika
T kunni at leika.
29. Wr 41, 11 snýz
T sneriz
30. Wr 41, 19 -sveinn
T -sveinninn
31. Wr 41, 21 ef
T er
32. Wr 41, 27 leið
T leiðir
33. Wr 41, 27 svá sem
T sem
34. Wr 41, 31 meira
T meiri
35. Wr 42, 1 vannz til
T vannz
36. Wr 42, 4 þorrit
T þverat
37. Wr 42, 5 Þórr
T þér
38. Wr 42, 7 hagr
T hœgt
39. Wr 42, 9 svá mikill maðr
T mikill maðr
40. Wr 42, 10 aðra leika
T aðrar íþróttir
41. Wr 42, 13 nǫkkut
T nǫkkurr
42. Wr 42, 17 nýtir
T nýtr
43. Wr 42, 19 þá er
T þá
44. Wr 42, 21 ungir
T margir
45. Wr 42, 23 munda
T mundi
46. Wr 42, 25 kǫttr einn
T einn kǫttr
47. Wr 42, 25 á hallargólfit
T á hallargólfinu
48. Wr 42, 27 kviðinn
T kǫttinn

49. Wr 42, 29 lengst
T mest ok lengst
50. Wr 43, 8 fáz
T fara
51. Wr 43, 8 sjám
T suá
52. Wr 43, 9 mér
T þér
53. Wr 43, 9 kerlinguna r [-ina W]
T kerlingu
54 Wr 44, 4 trúa [trú W] mín
T ek (1)
55. Wr 44, 5 hefðir-haft
T hefðir (2)
56. Wr 44, 15 hǫggin
T hǫgginu
57. Wr 44, 16 þat
T *om.*
58. Wr 44, 18 seinna
T seirna
59. Wr 44, 20 vænt
T lént
60 Wr 44, 28–29 lyptir
T lyptir upp
61. Wr 44, 29 eigi sem þér sýndiz þat var
T *om.*
62. Wr 44, 31 jorðina
T á jorðina
63. Wr 45, 4 hvárratveggju
T hvárutveggju
64. Wr 45, 10 ætlaz
T ætlaðiz
65. Wr 45, 21 mǫnnum r menn W
T um
66. Wr 46, 6 beitum
T beitu
67. Wr 46, 7 þangat
T þegar þangat
68. Wr 46, 29 [svá W] fast, at hann hljóp báðum fótum [í *add.* W] gegnum skipit ok spyrndi við
T *om.*
69 Wr 47, 2 fǫlnaði
T fǫlnaðiz
70. Wr 47, 10 svá at
T at
71. Wr 47, 10 steyptiz
T steypiz
72. Wr 47, 12 þá mælti Gangleri
T Gangleri mælti
73. Wr 47, 17 báru þeir saman ráð
T báru þeir ráð
74. Wr 47, 25 þótti þetta ǫllum
T þótti ǫllum
75. Wr 47, 26 Laufeyjar
T laufeiuar
76 Wr 47, 27 Fensalar
T fensadar
77. Wr 47, 29 þinginu
T þinginum
78. Wr 47, 30 eigi
T at eigi
79. Wr 48, 13–14 flaug
T ok flaug
80. Wr 48, 21 engi mátti ǫðrum segja
T ǫðrum mátti eigi segja
81. Wr 48, 28 ef hon vill
T ef vill
82. Wr 48, 30 var
T varð (2)
83 Wr 48, 30–31 leiddr
T var leiddr
84. Wr 49, 6 framstafn
T fram
85. Wr 49, 15 brann hann
T brann hann þar
86. Wr 49, 18 ók
T ok ók
87. Wr 49, 18–19 G. heitir eða Slíðrugtanni
T G. heitir
88. Wr 49, 22 Draupnir
T draufnir

89.	Wr 49, 25	døkkva dala ok djúpa
	T	djúpa dala
90.	Wr 49, 26—27	til árinnar Gjallar
	T	til árinnar Gjallarár
91.	Wr 49, 28	er nefnd
	T	enn er nefnd
92.	Wr 49. 29	inn fyrra dag riđu
	T	inn fyrsta dag ríđa
93.	Wr 50, 7	af hesti r, af baki W
	T	af
94	Wr 50, 18	þau er
	T	er
95.	Wr 50, 20	at biđja at Baldr
	T	at Baldr
96.	Wr 50, 24	í helli nǫkkurum
	T	í nǫkkurum helli
97.	Wr 50, 25	gráta Baldr ór helju
	T	gráta
98.	Wr 50, 26	tárum
	T	fótum
99.	Wr 51, 5	fránangrs
	T	farangrs
100.	Wr 51, 6	í
	T	ór
101.	Wr 51, 9—10	ór hliđskjálfinni
	T	ór hliđskjálfin
102.	Wr 51, 21	upp til forssins
	T	til forssins
103.	Wr 51, 22	skyli
	T	skyldi
104.	Wr 51, 24	en 31 rennir — rendi
	T	rennr — rann
105.	Wr 51, 28	enn
	T	upp
106.	Wr 51, 29—30	sem snarast yfir netþinulinn
	T	yfir sem snarast yfir netþunilinn
107.	Wr 52, 9	hjá honum
	T	þar hjá honum.

1. Wr en T hebben hier beiden het object naar voren getrokken. Onder B I 8 sprak ik er over, dat dit de gewone manier van zeggen is: *Þórr tók hafra sína ok skar.* De vraag is nu: waar staat *báđa* beter? na *sína* of na *skar?* M. i. is alleen het laatste mogelijk. Wanneer men zegt: *Þórr nam zijn bokken en slachtte ze beide,* dan bedoelt men dit er mee: Þ. pakte de bokken tegelijk, maar verrichtte de handeling van het slachten op elk afzonderlijk. Maar als men zegt: *Þórr nam beide bokken en slachtte ze,* dan wil dit niets anders zeggen dan: Þ. pakte beide bokken tegelijk en slachtte ze óók tegelijk, wat natuurlijk onmogelijk is. De lezing van Wr is stylistisch fijner en daarom te verkiezen boven die van T.

2. „Þórr noodigde den boer, zijn vrouw en *hun* kinderen op het avondmaal; *de* zoon van den boer heette Þjálfi, *de* dochter Rǫskva." *Hun* dochter, zegt T, maar dit kan toch niet goed zijn. Men verwacht na *de* zoon een parallelle uitdrukking, zooals Wr die hebben. *Dóttir þeira* (T) is veeleer een herhaling, van het voorafgaande *bǫrnum þeira* (WrT).

3. „Één van de bokken hinkte met zijn achterpoot." Aldus Wr. En dit kan alleen goed zijn. Immers de *lærleggr* is door Þjálfi beschadigd.

4. „*Dit* bemerkte Þórr en hij zeide, dat de boer c.s. wel niet voorzichtig zouden omgegaan zijn met de beenderen van den bok." *Dit* (Wr) = het hinken. *Dan* of *toen* (T) heeft geen zin. 5. Kan in verband hiermee besproken worden. Wat is goed: de boer c.s. *myndo* (T) of *mundi* (Wr) *hafa farit*? Ik geloof, de conjunctief van Wr. Men bedenke, dat er staat *talđi,* dat beter door *spreekt als zijn vermoeden uit,* dan door *zeide* weer te geven is. Als Þórr nu bemerkt, dat één van zijn bokken hinkt, dan spreekt hij een vermoeden uit: de boer of zijn familie zullen wellicht niet voorzichtig geweest zijn. Men drukt dit vermoeden beter door den conjunctief dan door den indicatief uit.

6. en 7 zijn beiden schrijffouten. In het eerste geval moet er een infinitief staan: *vita megu þat allir.* In het tweede geval de nom. plur. van *knúinn: knúarnir hvítnuđu.*

8. *Þórr lét hafra eptir, byrjađi ferđina austr, fór út yfir hafit, kom til lands, gekk upp.* Men ziet, dat al deze gebeurtenissen in den verleden tijd verteld zijn. Het praesens, dat T hier heeft, past niet.

9. Deze fout van T behoeft geen nadere toelichting.

10. „Toen het duister was geworden enz." Wr. Deze wijze van zeggen is gebruikelijker dan die van T: *þá er myrkr var orđit* = toen er een duisternis was ontstaan.

11. *Ganga skykkjum* (r); vgl. Fritzner III 401*a*. T heeft 1° den dativus *skykkjum* opgevat als afhangende van het voorafgaande *undir.* 2° in de uitdrukking *gekk jǫrđin undir þeim skykkjum, þeim* opgevat als demonstratief pronomen bij *skykkjum,* terwijl het persoonlijk voornaamwoord is, aandui-

dend Þórr c.s. 3° daaruit voortvloeiende, *skykkjum* > *systkinum* gemaakt, daarbij denkende aan Þjálfi en Rǫskva.

12. Midden in den nacht ontstond er een groote aardbeving. Zij (= Þórr c. s) hoorden een ontzettend gedreun en gekraak. Toen het dag was geworden, ging Þórr naar buiten en zag daar een man liggen, hij snorkte hevig. Toen meende Þórr te begrijpen, wat dat voor een lawaai geweest was [gedurende den nacht]." Deze laatste, tusschen haakjes geplaatste woorden, ontbreken in T, maar kunnen bezwaarlijk gemist worden.

13. „De man maakte zich bekend als Skrýmir, maar ik behoef joù [zegt — zeide hij] niet naar je naam te vragen." De tusschen haakjes geplaatste woorden ontbreken in T. Maar zij kunnen bezwaarlijk gemist worden, 1° omdat de overgang van den vertellingsvorm in de direkte rede in T wel erg plotseling is, zonder dat dit door *inquit* wordt aangeduid. 2° — wat in de vertaling niet uitkomt —, omdat *at* is weggelaten. En *þurfa at* cum inf. is wel de gebruikelijke wijze van zeggen. Vgl. Fritzner III 1053*b*. Waarschijnlijk is T's schrijver van de *s* van *segir* of *sagði* onmiddellijk op *spyrja* overgesprongen.

14. Skrýmir doet twee voorstellen, 1° zij zouden voor hun verdere reis tochtgenooten zijn, 2° zij zouden de verdere reis maken in gemeenschap van levensmiddelen. Op het tweede voorstel gaat Þórr in: *en Þórr játti því* (WrT). Op het eerste ook: *en Þórr játti því* (Wr). Dit laatste *en* nu laat T weg. Ten onrechte, wanneer men let op het parallelle van de twee mededeelingen; een parallelisme, dat ook optreedt in hetgeen volgt: *þá tók Skrýmir, þá batt Skrýmir* (WrT).

15. en 16. Beide zijn verschrijvingen. De eerste is dadelijk te begrijpen: *steik* heeft geen zin. Bij de tweede zij opgemerkt, dat op deze plaats *zocht* moet staan: Skr. zocht naar een plaats om te overnachten.

17. en 18. Skrýmir doet drie vragen: 1° is er een blad op mijn hoofd gevallen? 2° hebben jullie je maal al gebruikt? 3° zijn jullie gereed om naar bed te gaan? Deze drie vragen worden meegedeeld in den indirekten vorm. WrT hebben in de tweede vraag den conjunctief; in de derde vraag lezen Wr *sé búnir*, T *so búnir*, dat natuurlijk een schrijffout voor *sé* is, dus ook een conjunctief. Maar dan is zeker in het eerste deel van die afhankelijke vraag mèt Wr óók een conjunctief te lezen: *felli*.

19. „Þórr zegt, dat zij juist van plan waren te gaan slapen. Zij gaan [daarop] onder een anderen boom". Zóó (n.l. door *daarop*) moet *þá* hier weergegeven worden, en het kan in het zinsverband niet worden gemist. Ten onrechte laat T het weg, zéér waarschijnlijk, omdat hier aan *þá* een woordje voorafgaat, dat er uiterlijk overeenkomst mee heeft.

20. Een schrijffout, die geen nadere verklaring noodig heeft; *akinn* beteekent niets.

21. en 22. Wr: *er þeir þreyttu at komaz í borgina, þá smugu þeir milli* (*millum* W) *spalanna, ok kómu svá inn.* T: *er þeir þreyttu at komaz inn, þá smugu þeir milli spalanna.* Þórr c. s. wilden alle kracht inspannen om binnen de burcht te geraken, het doel van hun reis, waar heen hun de weg gewezen was door Skrýmir: „de weg van hier naar de burcht is niet lang". Zij zien de burcht liggen en zij gaan in de richting van de burcht. Dan wringen zij zich door de openingen tusschen de palen van het hek en zóó gelukte het hun binnen te komen. Wanneer men deze plaats in verband met de genoemde andere beschouwt, dan geloof ik, dat men eerder mag zeggen, dat T hier verkort heeft, dan dat Wr hebben uitgebreid. De schrijver van T veranderde *í borgina* in *inn* en vond het toen niet meer noodig *ok kómu svá inn* over te schrijven.

23. *Seint er [at] spyrja tíðenda.* Dit *at* laat T verkeerdelijk weg. Vgl. Fritzner III 200*a*.

24. Hier staat in T *er* als vorm van de eerste persoon sing.; hetzelfde kan men ook vinden op plaats 45: *ek mundi*. Beide zijn dit vormen, van een 16e-eeuwschen schrijver te verwachten. Vgl. Noreen § 521. 1.

25. *Logi skal ganga á gólf fram ok freista sín móti Loka.* Zoo lezen Wr en dit geeft een uitstekenden zin. De twee infinitivi hangen af van *skal*. De lezing van T is hier geheel onbegrijpelijk door *senn*, dat duidelijk een verknoeiing is van *sín*. *Freistaðu* is op zich zelf niet fout, al is de overgang van den vertellingsvorm in de direkte rede wat plotseling; maar er ontbreekt in T een object bij *freista*.

26. *Sýndiz nú ǫllum, sem Loki hefði látit leikinn.* Aldus Wr. De invoeging van *nú* door T is overbodig, leelijk en blijkbaar een herhaling van het eerste *nú*.

27. Hier moet staan de zwakke vorm van het adjectief *ungr* = jong.

28. Wr: *hvat sá maðr kunni leika*; T: *hvat sá maðr kunni at leika*. Wat de beteekenis aangaat, zijn de lezingen van Wr en T gelijkwaardig. In het eerste geval is *leika* een gen. plur., afhangende van *hvat*, in het tweede geval een infinitief. Wr: welke spelen die jonge man kende; T: wat die jongen in staat was te praesteeren. De lezing van Wr past echter beter in deze vertelling, waarin nog andere plaatsen aan te halen zijn, waar WrT zich op dezelfde wijze uitdrukken als Wr hier, n.l. *kunna* cum acc.: 40. 7 en 9; *hvat* cum gen.: 40. 6, 41. 13.

29. Wr hebben in deze passage telkens het praesens: *taka, rennr, er kominn, segja, snýz*. Ook in T staan die praesensvormen, behalve in het laatste geval, waar T minder juist *sneriz* heeft.

30. „Útg.-L. roept één van zijn bedienden om een drinkhoorn te halen." Aldus WrT. „Daarop komt een bediende met den hoorn." Terecht hebben Wr *sveinn* zonder het bepalend lidwoord. Evenmin als Útg.-L. een bepaalden bediende roept, verschijnt er ook een bepaalde.

31. Hier staat *ef* in Wr om een voorwaardelijken bijzin in te leiden. Dit kan nooit door *er* (T) geschieden.

32. *Þórr sér, hvat leið drykkinum* Wr. Vgl Fritzner II 502*a*. De lezing van Wr beteekent: Þórr ziet, hoe het met den dronk gegaan is. De lezing van T heeft in dit verband geen zin.

33. Wr: *lítz honum svá, sem* enz. Dit *svá* mankeert in T. Het is stylistisch beter, wanneer dit *svá* er wèl staat. Waarschijnlijk heeft de schrijver van T het overgeslagen door de gelijkenis met het volgende *sem*.

34. *Meira* (Wr) is hier acc. sing. masc., behoorende bij *drykk*. Dit is de gewone vorm. *Meiri* (T) is jonger en zeldzaam. Vgl. Noreen § 425 A 1.

35. *Þórr þreytir á drykkjuna sem honum vannz til ǫrendi.* Zóó Wr. *Vinnaz* beteekent *toereikend zijn*. Vgl. Fritzner III 955*a*. Nu laat T *til* weg, maar daarmee verdwijnt de zuiverheid van uitdrukking. *Til* geeft aan, waartoe Þórs adem toereikend is: tot de in den hoofdzin vermelde inspanning.

36. Hier moet staan het participium van het werkwoord *þverra* intransitief = minder worden. Een partic. van een w.w. *þveraz*, dat alleen reflexief voorkomt en iets heel anders beteekent, past hier niet. Vgl. Fritzner III 1056*b*.

37. Schrijffout, die geen nadere toelichting behoeft.

38. *—meira en þér mun hagr á vera* Wr. T heeft *hægt*, in plaats van *hagr*. Één van beide is mogelijk: *hagr á* of *hægt*. Maar daar in T ook *á* staat, moeten we aan Wr de voorkeur geven.

39. „Je zult bij ons niet een *zóó* groot man kunnen genoemd worden, als de Asen je noemen." Dit *zóó* laat T verkeerdelijk weg.

40. *—ef þú gerir eigi meira af þér um aðra leika en mer*

lítz, at um þenna mun vera. T heeft in zijn voorbeeld *aðra leika* gehad en dit vervangen door *aðrar íþróttir.* Dit blijkt daaruit, dat het masc. *þenna,* slaande op *leikr,* nog in T staat en niet in overeenstemming gebracht is met het vrouwelijke *íþrótt.*

41. *—nú helzt nǫkkut munr* enz. (Wr). *Nǫkkut* = in eenig opzicht; *nǫkkurr* (T) zou bij *munr* moeten hooren en moeten beteekenen *aliquis.* In die beteekenis echter staat *nǫkkurr* altijd achter het woord, dat het bepaalt. In dit verband zij gesproken over 46 en 96, waar T *einn* en *nǫkkurr* vóór het bepaalde woord zet, Wr terecht er achter. Vgl. 45. 26, 39. 25, 43. 12, 37. 13—14, waar deze woorden achter de substantiva gezet worden in WrT.

42. *Ekki nýtir þú hér af.* Aldus Wr. In een geval als hier gebruikt men altijd *nýta,* niet *njóta* (T). Vgl. Fritzner II 844.

43. *Þá er,* als voegwoorden ter inleiding van een bijzin van tijd = *toen,* zijn meer gebruikelijk dan *þá* alleen.

44. *Þat gera hér ungir sveinar* zegt Útg.-Loki volgens Wr. En terecht. Immers Útg.-L. wil Þórr hoonen, als hij tegen hem zegt: „Til jij nu die kat eens op." En die hoon wordt scherper, wanneer hij er aan toevoegt, dat dat een dagelijksche bezigheid is van *jonge* mannen, dan wanneer hij zegt, zooals T wil, dat *velen* dat doen.

47. *Á* wordt hier gebruikt bij een werkwoord van richting: *hljóp fram* en worde dus door een accusativus gevolgd.

48. *Þórr tók hendi sinni niðr undir miðjan kviðinn.* Zóó Wr. En dezen geven zeker een betere voorstelling van het gebeurde dan T: — *kǫttinn.* Þórr ziet de kat, gaat op haar toe en zet zijn hand midden onder haar ter hoogte van haar buik. Deze beschrijving is plastisch en correct. *Kǫttr* is ook minder fraai, daar het woord *kǫttr* herhaaldelijk reeds in dezen zin voorkomt.

49. *Þórr seildiz svá langt upp, sem hann mátti lengst.*

Deze lezing van Wr is niet alleen begrijpelijk, maar zij is ook de eenig goede door het correspondeeren van *lengst* met *langt.* De toevoeging van T: *mest ok* is een duidelijke vergissing van den afschrijver, die onbewust *mest* schreef, toen in zijn voorbeeld *lengst* zag staan, en daarna het juiste woord er nog achter plakte.

50. *Worstelen* moet hier staan, = *fáz.*

51. Ook deze plaats is een eenvoudige schrijffout in T. Útg.-L. zegt: *sjám fyrst. Svá* in T heeft hier geen zin.

52. en 53. Útg.-L. zegt: „men roepe me die oude vrouw eens hier." *mér* en *kerling* + lidwoord lezen Wr terecht.

54. *Þat veit trú[a] mín* lezen Wr. Deze uitdrukking komt in de Gylfaginning zóó veel voor, dat er verder niet over gesproken behoeft te worden.

55. „Je waart nooit in mijn burcht gekomen, als ik te voren geweten had, *at þú hefðir svá mikinn krapt með þér ok þú hefðir svá nær haft oss mikilli úfœru.*" Zóó Wr. T laat *haft* weg. Er is dus tusschen Wr en T een verschil in tijd: plusquampf. en imperf. De eerste tijd is ongetwijfeld beter. Immers de kracht bezit Þórr nog op het oogenblik, dat Útg.-L. zijn veronderstelling uitspreekt, maar op dat oogenblik is het groote gevaar, waaraan deze en de zijnen blootgesteld zijn geweest, reeds voorbij.

56. *Ek brá setberginu fyrir hǫggin,* d. w. z. de drie houwen, die Þórr Útg.-L. in de gedaante van Skrýmir toebracht. Het singulare van T is hier niet alleen verkeerd, maar ook de dativus. Hier wordt vereischt *fyrir* cum acc. Vgl. Fritzner I 512*b*.

57. *Svá var ok of leikana, þá var þat it fyrsta, er Loki gerði. Þat* ontbreekt in T, maar kan als antecedent van den volgenden relatieven bijzin niet gemist worden.

58. Een schrijffout van T, evenals 59. Op deze twee plaatsen moet staan de comp. acc. ntr. sing. van *seinn* en de nom. ntr. sing. van *vœnn.*

60. *Eigi þótti hitt minna vert, er þú lyptir upp kettinum; allir hrædduz er sá, er þú lyptir af jǫrðu einum fætinum.* Zóó lezen Wr. Nu schrijft T achter het laatste *lyptir* nòg eens *upp*. M. i. ten onrechte. Dit *upp* is een verschrijving onder invloed van het voorafgaande *upp*. De schrijver van het verhaal wilde een onderscheid maken tusschen *lypta upp kettinum* en *lypta fætinum*. Het eerste beteekent *optillen*, het tweede *in beweging brengen*. Vgl. Fritzner II 581*a*.

62. *Sporðr tekr jǫrðina* = de staart raakt de aarde aan. Zóó construeeren Wr terecht. *Taka* + *á* cum. acc. is niet gebruikelijk in de beteekenis *aanraken*. Vgl. Fritzner III 662—663.

63. Útg.-Loki zegt tot Þórr: *mun þá betr hvárratveggju handar, at* enz. Deze lezing van Wr is heel duidelijk. De gen. plur. *hvárra* slaat op Útg.-L. en Þórr. Het zwakke *hváru* van T is een jongere vorm. Vgl. Noreen § 468. A. 1.

64. Deze geheele passage wordt in het praesens verteld. Daarom moet aan het praesens van Wr de voorkeur gegeven worden: *Þórr sér hvergi, snýz aptr, ætlaz at brjóta, sér þar, snýz aptr.*

65. *Eigi er þat úkunniǫt, þótt eigi sé frœðimenn* (*mǫnnum* r), *at* (*er* W) enz. T heeft nu in plaats van *frœðimenn* resp. *mǫnnum*: *frœði um*, dat hier geen zin heeft.

66. Þórr vraagt Hymir, *hvat þeir skyldu hafa at beitum* en deze verzoekt hem *sjálfan fá sér beitur*. De zaak is nu zóó, dat WrT in het laatste geval alle drie het plurale hebben, in het eerste geval Wr plurale, T singulare. Daarom zal de enkelvoudige vorm in T wel fout zijn.

67. *Þórr sneriz á braut þangat er hann sá flokk.* Zóó lezen Wr, maar T voegt tusschen *braut* en *þangat þegar* in. Juist omdat het dáár staat en niet nà *sneriz*, moet het een verschrijving zijn. Het is heel begrijpelijk, dat een copist *þangat* eerst voor *þegar* aanziet — ook omdat dit laatste

woord hier niet kwaad zou passen — en dan later zijn fout bemerkt.

68. en 61. Deze beide plaatsen kunnen te zamen worden besproken; zij zijn van denzelfden aard. In het eerste geval stond in T's voorbeeld tweemaal dicht op elkaar *spyrndi við — spyrndi við*, in het tweede geval *þat var — þat var*. Beide malen is de afschrijver overgesprongen.

69. *Hymir gerðiz litverpr, fǫlnaði ok hræddiz.* Onder invloed van de omgevende reflexieve werkwoorden heeft T ook *fǫlnaði* reflexief gemaakt.

70 en 71. *Þórr reiddi til hnefann ok setr við eyra Hymi, svá at hann steyptiz fyrir borð* Wr. T slaat *svá* over, maar dit kan niet gemist worden. *Steyptiz* is beter dan *steypiz* T. De geheele Þórr-Hymir geschiedenis is in het praeteritum verteld. Het praesens *setr* in WrT valt daarbuiten, maar is met opzet gebruikt om het plotselinge en snelle van de beweging aan te duiden.

72. Deze woorden staan aan het begin van een zin, en komen zóó in de Gylfaginning tallooze malen voor, maar dan altijd in de volgorde van Wr.

73. De lezing van T op deze plaats beteekent niets; *bera saman ráð* is zéér gebruikelijk in den zin: onderling beraadslagen. Vgl. Fritzner I 129 *a*.

74. *Ekki sakaði Baldr ok þótti þetta ǫllum frami.* Zóó Wr. *Þetta* kan natuurlijk niet gemist worden. Het weglaten van *þetta* door den schrijver van T is begrijpelijk. Er volgen hier twee woorden op elkaar, die door hun gelijkenis gemakkelijk verward kunnen worden.

75 en 76. Twee schrijffouten, die geen nadere toelichting noodig hebben.

77. Er wordt hier gesproken over een *þing* van Asen. Frigg vraagt: *hvat hafa Æsir at á þinginu* = terwijl zij bij elkaar zijn. Het plur. van T past hier niet. Dat T hier

fout is, wordt ook bewezen door 48. 6, waar van hetzelfde *þing* sprake is en WrT tezamen lezen: *Loki gekk til þings.*

78. *Þá mælti Frigg: eigi munu vápn granda.* Het door Frigg gezegde staat, blijkens het verderop volgende *ek* in den directe-rede-vorm. *At* is dus ten onrechte door T ingevoegd.

79. *Hǫðr tók ok skaut; flaug skotit ok fell Baldr.* De invoeging van T: *ok* is niet alleen overbodig, maar ook niet fraai.

80. De droefheid van de Asen na den dood van Baldr was groot. De Asen deden een poging om te spreken, maar slechts geween kwam uit hen, zoodat niemand een ander kon vertellen van zijn verdriet. Zóó lezen Wr terecht: *niemand.* De lezing van T heeft geen onderwerp, *men* moet als zoodanig aangenomen worden, dat zeker hier niet zoo goed past als *niemand.* Maar meer bezwaar geeft *ǫðrum* in T, dat nu in de lucht hangt. *Engi-ǫðrum* beteekent: niemand van een bepaalde groep aan een ander van die groep. T leest evenwel *meneen ander:* maar *die ander* in T kan een willekeurige buitenstaander zijn en dat is hier niet de bedoeling van den schrijver.

81. Deze fout is duidelijk.

82 en 83. *Þá var tekinn Sleipnir ok leiddr fram* Wr. *Þá varð tekinn S. ok var leiddr fram* T. T's schrijver maakte in het eerste deel van dezen zin een schrijffout: *var* > *varð* en zag toen bij het tweede participium zijn fout in en voegde *var,* dat in zijn voorbeeld stond, in.

84. Het woord *voorsteven* moet hier staan, dat nooit door *fram* kan worden weergegeven.

85. „Þórr trapte een dwerg in het vuur en hij verbrandde." De toevoeging *þar* in T is overbodig, pleonastisch. De dwerg kan bezwaarlijk op een andere plaats verbranden dan in het vuur.

86. *En Freyr ók í kerru.* Deze fout in T is begrijpelijk. De schrijver zag in zijn voorbeeld *ok* = *reed* staan en gaf dit

weer door de afkorting van het voegwoord *ok,* bemerkte toen zijn fout en zette toen nog eens *ók* = het praet. van *aka.*

87. Vgl. 69, 26—31. Dáár wordt onder de kenningar voor Freyr óók over het wilde zwijn gesproken: *Freyr er eigandi galtar þess, er Gullinbursti heitir. Hann heitir ok Slíðrugtanni.* Zóó Wr en ook hier: *sá gǫltr, er Gullinbursti heitir eða Slíðrugtanni.* Op de twee plaatsen, waar dit beest genoemd wordt, worden beide namen vermeld in Wr. T vermeldt 49, 18—19 slechts één naam, maar 69, 26—31 twéé: *Gullinbursti* en wéér *Gullinbursti.* Daar het nu duidelijk is, dat hier (69, 26—31) in T's voorbeeld *Gullinbursti* en *Slíðrugtanni* gestaan heeft, wat T door vergissing verkeerd heeft weergegeven, mogen we aannemen, dat ook 49, 18—19 in T's voorbeeld de beide namen gestaan hebben, waarvan T de laatste heeft overgeslagen.

88 behoeft geen nadere toelichting.

89. Hermóðr rijdt naar Hel om Baldr terug te halen. Er staat in WrT: hij zag niets, vóór hij bij een lichtende brug kwam, m. a. w. het was *volkomen duister* in de streken, waar hij door reed, in de *dalir,* die naar Hel leiden. Daarom is ook het adjectief *dǫkkr* = duister bij *dalir* moeilijk te missen.

90. Hermóðr kwam bij de rivier *Gjǫll.* Zóó is de lezing van Wr. T's foutieve lezing staat zeker onder invloed van *ór horninu Gjallarhorni.*

91. *Móðguðr er nefnd mær* Wr. *Enn,* dat T invoegt, heeft geen zin, daar er in het voorgaande geen sprake is van een ander meisje.

92. Dit meisje bij de brug zegt tegen Hermóðr, dat er den vorigen dag dooden over de brug gereden waren. Aldus Wr. T's lezing beteekent in dit verband niets.

93. *Stíga af hesti* of *af baki* is de gewone manier van zeggen. Vgl. Fritzner III 544*b*. *Stíga af* is niet gebruikelijk.

94. *H. sagði ǫll tíðendi þau er hann* etc. Zóó Wr. *Þau*

laat T weg, maar *er* alleen als relatief pronomen zonder een voorafgaand demonstratief is niet gebruikelijk. Vgl. Fritzner I 345*a*.

95. „De Asen zonden boden om te verzoeken, dat Baldr etc.". *Biđja at* heeft T's schrijver overgeslagen; hij sprong van het eerste *at* op het tweede over, wat heel begrijpelijk is, daar de beide woorden, die op *at* volgen, met dezelfde letter beginnen.

97. Die boden reizen de heele wereld rond om, zooals hun opdracht luidt, alle dingen te verzoeken *Baldr uit de hel te weenen.* Zij komen ook bij een oud vrouwtje en verzoeken haar hetzelfde. T laat die boden aan het vrouwtje alleen verzoeken te *weenen,* maar dit heeft niet den minsten zin.

98. Men weent *tranen,* niet, zooals T, *met voeten!*

99. De waterval, waarin Loki zich verbergt, heet *Fránangrs fors* Wr. Deze naam, beteekenende *schitterende bocht,* is begrijpelijker dan de naam, dien T geeft.

100. Loki dacht er over na, welke list de Asen zouden aanwenden om hem te pakken *in* den waterval, d. w. z. om hem te pakken, wanneer hij zich *in* den waterval ophield. Die list zal dan wellicht tot resultaat hebben, dat Loki *uit* den waterval gehaald wordt. T heeft aanwending en resultaat verward en verkeerdelijk voor *í ór* geschreven.

101. Deze schrijffout behoeft geen nadere toelichting.

102. De plaats, waar Loki zich verbergt, is een waterval, stroomende van een berg en daarna een riviertje vormende naar zee toe. De Asen willen hem nu in den waterval en de rivier vangen door een net, dat zij stroomafwaarts sleepen. Loki zwemt vóór het net uit en bij de zee gekomen, springt hij er over heen en zwemt weer stroomopwaarts. De Asen loopen dus telkens *út* en *upp* = zeewaarts en landwaarts. Zoo vertellen WrT: *Loki renn[i]r upp í forsinn; Æsir fara enn upp til forssins.* Op deze plaats (51, 21) lezen Wr *upp,* T laat dit weg. In verband met de genoemde plaatsen geloof ik, dat T hier fout is.

103. *Æsir fara—, kasta—, binda viđ svá þungt, at eigi skyli undir mega fara.* In overeenstemming met de overige in dezen zin voorkomende praesentia moet ook in den bijzin de praesensvorm *skyli* staan, niet de praeteritumvorm *skyldi* van T.

104. Van Loki in zalmgedaante wordt gezegd, dat hij *rennir* resp. *rendi* in den waterval en in de rivier. Het zwakke *renna* kan zeer verschillende snelle bewegingen, ook van dieren, aanduiden; maar het sterke *renna* kan nooit *zwemmen* beteekenen, dat hier vereischt wordt. Vgl. Fritzner III 83 *a*.

105. Om aan de Asen te ontkomen, was Loki al éénmaal zoo slim geweest, over het net heen te springen. Nu brengen ze hem voor de tweede maal in het nauw. Er waren voor hem op dat oogenblik twee mogelijkheden, waarvan één is: trachten *nòg eens* over het net weg te komen, evenals den eersten keer. Terecht hebben Wr hier *nòg eens* = *enn. Upp* in T is natuurlijk niet fout, maar de lezing van Wr is in dit verband beter.

106. *Yfir* (1) in T is natuurlijk een verschrijving.

107. Loki wordt in een hol gebracht en daar vastgebonden, vertellen WrT en *Sigyn, kona hans, sitr hjá honum. Þar* voegt T toe. Deze toevoeging is overbodig.

Op deze 107 plaatsen hebben Wr zonder twijfel de oorspronkelijke lezing.

III. *J*

1. Wr 39, 23	er þess getit	2. Wr 49, 20	Freyja kǫttum sínum
T	eigi er þess getit	T	Freyja ok kǫttum sínum

Hier moet T zeker de voorkeur gegeven worden boven Wr.

1. „Skrýmir gaat weg en er wordt [niet] vermeld, dat de

Asen wenschten, dat zij elkaar gezond en wel zouden terug zien." Dit *niet* in T is onmisbaar. Door de vernederende behandeling, die Þórr van de zijde van Skrýmir was ten deel gevallen, was hun ontmoeting niet aangenaam geweest en de sarcastische opmerking van den schrijver, dat hij er *niet* van gehoord heeft, dat zij elkaar vriendelijk vaarwel zeiden, is volkomen op haar plaats. De Asen en Skr. zullen wel, zonder een woord te zeggen, uit elkaar gegaan zijn.

2. Ook hier heeft, meen ik, T gelijk. Vermeld worden de verschillende Asen, die de begrafenis van Baldr bezoeken; Freyr reed (*ók*) in een wagen, getrokken door zijn wilde zwijn; Heimdallr reed (*reiđ*) op zijn paard, dat Gulltoppr heet. Nu staat Freyja in Wr zonder werkwoord, dus moet het werkwoord van den vorigen zin ingevoegd worden = *reiđ*. Maar *reiđ* cum dat. van het dier beteekent: zich voortbewegen, zittende op. Vgl. 49, 3 en Fritzner i. v. Dit doet Freyja natuurlijk niet. Zij zit in den wagen, getrokken door katten. Hier moet *ók* staan, evenals bij Freyr.

Hier is rubriek B ten einde. Ik recapituleer even: 57 × hebben Wr eenerzijds en T anderzijds een lezing van dien aard, dat de oorspronkelijke met zekerheid niet aan te wijzen is, 109 × is de oorspr. lezing wèl aan te wijzen: 107 × in Wr, 2 × in T. Mag men op grond van dit materiaal aannemen, dat een verwantschap tusschen W en r tegenover T waarschijnlijk is? In geen geval. De twee goede plaatsen onder III moeten aldus verklaard worden:

1. De oorspronkelijke lezing is niet die van T, maar die van Wr: *er þess getit. Eigi er þess getit* is een staande uitdrukking, in vertellingen zeer gewoon en bovendien hier voortreffelijk passend. De lezing van T (het invoegen van *eigi*) is een — juiste — conjectuur.

2. De oorspronkelijke lezing is die van T: *ok*. Er is hier een opsomming: *Freyr ók í kerru, Heimdallr reiđ hesti en Freyja ok kǫttum*. Dit *ok* is door W en r, onafhankelijk van elkaar, overgeslagen, de schrijvers vatten *ok* op als voegwoord. Die opvatting is in dit verband heel begrijpelijk en evenzeer begrijpelijk is het, dat, toen zij eenmaal *ok* als voegwoord opvatten, het weglieten, omdat zij twee voegwoorden dicht op elkaar, *en* en *ok*, pleonastisch vonden (vgl. Fritzner II 885*a*).

Ik constateer nu aan het eind van rubriek B, dat waarschijnlijk blijft een nader samengaan van rT tegenover W, dat onmogelijk is een nader samengaan van Wr tegenover T, dat W ons een tamelijk betrouwbaar Hs. toeschijnt, waar het, slechts 81 × van rT verschillende, niet minder dan 24 × zonder twijfel recht heeft, dat T ons minder betrouwbaar lijkt, waar het aantal fouten (164), dat te constateeren valt, belangrijk grooter is dan dat van W (minstens 23, hoogstens 57). Waar er geen sprake kan zijn van een nader samengaan van Wr tegenover T, moeten de 57 onder I genoemde plaatsen natuurlijk geteld worden bij de 107 onder II.

C. Evenals onder A en B deel ik ook hier het materiaal aan plaatsen in 3 groepen: I WT en r hebben lezingen, die gelijk in waarde zijn, II WT hebben de oorspronkelijke lezing, III r heeft tegenover WT een goede lezing en, naar men vermoeden mag, de oorspronkelijke.

WT : r

I.

1.	WT 36, 12	sá áss, er Loki heitir
	r	sá áss, er Loki er kallađr
2.	WT 37, 1	at yfirbót[um *add.* T]
	r	at fyrir kvæmi
3.	WT 37, 19	dyrrnar
	r	dyrin
4.	WT 37, 26	í því bili
	r	í því
5.	WT 37, 27	stóđ upp skjótt
	r	ok stóđ skjótt upp
6.	WT 39, 19	vera
	r	*om.*
7.	WT 40, 3	viđ
	r	um
8.	WT 40, 24	er
	r	sé
9.	WT 40, 25	skulu þessa freista
	r	þessa skulu freista

10. WT 41, 25 at hann skal eigi [eigi skal hann W] þurfa
r at eigi skal þurfa
11. WT 42, 1 enn sér hann
r sér enn
12. WT 42, 4 enu fyrra sinni
r í enu fyrra sinni
13. WT 42, 21—22 er lítit mark mun þykkja
r er lítit mark mun at þykkja
14. WT 42, 22 hefja
r hefja upp
15. WT 42, 28 ok þá er
r en er
16. WT 43, 12 nǫkkur
r ein
17. WT 43, 17 áðr
r aðr en
18. WT 43, 18 ok (1)
r *om.*
19. WT 44, 2 um [of T] borgina
r ór borginni
20. WT 44, 7 á skóginum
r er ek fann þik á skóginum
21 WT 45, 15 síðarr
r síðan
22. WT 45, 15 at engi kunni
r engan kunna
23. WT 46, 3 skella
r skjalla
24 WT 46, 4—5 hugði
r hugðiz
25. WT 46, 6—7 sjálfan fá sér
r fá sér sjálfan
26. WS 46, 25 með hendi
r á hendi
27 WT 46, 25 um
r yfir
28. WT 46, 27 þat
r þess
29. WT 46, 30 allógurligar
r ógurligar
30. WT 48, 1—2 fengit
r þegit
31. WT 48, 15 gert verit
r verit unnit
32. WT 49, 3 er nefnd
r hét
33 WT 49, 16 at þessari [þessi W] brennu sótti
r en þessi brennu sótti
34 WT 49, 29 at ætt
r ætt
35. WT 50, 6 hann
r Hermóðr
36. WT 50, 19 eða
r ok
37 WT 50, 25 sú
r hon
38 WT 51, 12 er nefndr
r heitir
39. WT 51, 18 ǫðrum netshálsi
r enda ǫðrum

Op deze 39 plaatsen is de oorspronkelijke lezing niet aan te wijzen.

1. Deze plaats behoeft niet nader besproken te worden.

2. De boer en de zijnen *buðu at yfirbót[um T] allt þat er þau áttu.* Zóó lezen WT; *at yfirbót[um]* is in dezen zin een adverbiale uitdrukking. r leest *at fyrir kvæmi;* hier is *at* geen praepositie, maar een voegwoord ter inleiding van een

bijzin, waarvan *allt* het subject en *fyrir kvæmi* het gezegde is. De beteekenis van beide lezingen is dezelfde: *koma fyrir* = dienen tot betaling; *yfirbót* = betaling. Vgl. Fritzner II 319 *a*.

3. *Dyr* ntr. plur. en *dyrr* fem. plur. zijn beide gebruikelijk. Vgl. Fritzner I 278 *a* en 280 *a*.

4. *Í því* en *í því bili* zijn beide gebruikelijk in de beteekenis: op dat oogenblik.

5. *Sá maðr vaknar, stóð upp, en þá er sagt, at Þór varð bilt.* Vgl. B I 15. Het is de vraag, of WT hier zonder *ok* niet beter zijn, of juist door het ontbreken van een verbinding de groote stijging in deze gebeurtenissen niet beter aangeduid wordt. — De plaats van het adverbium *skjótt* is wel onverschillig.

6. *Þann ætla ek yðr vera betra.* Dit *vera* (WT) mag ontbreken. Vgl. Fritzner III 1070 *b*.

7. Men kan zeggen zoowel *glotta um* als *glotta við tǫnn* of *tenn.* Vgl. Fritzner I 613 *b*.

8. *Útg.-Loki kallar þess meiri ván, at hann er vel at sér búinn of skjótleikinn, ef hann skal þessa íþrótt inna. Er* (indic.) lezen WT; *sé* (conj.) r. Vgl. B I 7.

9. *Hann lætr skjótt* —. De volgorde doet er hier niet toe. Misschien zijn WT wel beter, omdat dáár *þessa* staat bij *freista,* waarvan het afhankelijk is; en in de direkte rede zou Útg.-L. in dezelfde volgorde gesproken hebben: *skjótt skal ek þessa freista.*

10. WT gebruiken hier *þurfa* persoonlijk = behoeven. r onpersoonlijk = noodzakelijk zijn. Het een zoowel als het ander is geoorloofd. Vgl. Fritzner III 1053 *b*.

11. *Þórr svarar—, setr—, hyggr—, þreytir— ok sér enn.* Zóó r. Men ziet, dat *enn sér hann* een even goeden zin geeft.

12. Deze plaats behoeft geen nadere toelichting.

13. Ook deze plaats is duidelijk. Vgl. Fritzner II 653 *a*.

14 en 15. Als voren. *þá er* = *er*. Vgl. Fritzner I 345 *b*. *Ok* en *en* zijn hier gelijkwaardig.

16. *Einn* en *nǫkkurr* worden beide gebruikt in de beteekenis van aliquis of quidam. Vgl. Fritzner I 308 *a* en II 856.

17. *Áðr* en *áðr en* worden beide als voegwoord gebruikt. Vgl. Fritzner I 6 *b*.

18. *Þá gekk til Útg.-L., bað þau hætta fanginu ok sagði.* WT voegen tusschen het eerste en het tweede deel van dezen zin *ok* in. Dit *ok* zou minder fraai zijn, wanneer Útg.-L. drie handelingen, die, elk afzonderlijk verricht, tezamen een climax vormden, deed. Maar dit is hier niet het geval. Útg.-L. doet eigenlijk maar twee dingen: *gekk* en *bað*, en de derde handeling *sagði* is slechts een nadere omschrijving van de tweede. Daarom is het onverschillig, of *ok* (1) er staat of niet.

19. *Út um borgina* en *út ór borginni.* De combinatie van *út* met *um* is gewoon. Vgl. Fritzner III 812*a* en 767*a*. In vereeniging met *ór* is *út* een versterking van dit voorzetsel. De lezing van r beteekent dus: *uit de burcht.* Die van WT beteekent: *naar buiten door de burcht,* welke beide voorstellingen op hetzelfde neerkomen.

20. *Fyrsta sinn—.* Men kan hier niet aan WT of r de voorkeur geven.

21. *Fundr Þórs ok miðgarðsorms, sem síðan (síðarr) varð.* Beide woorden beteekenen nagenoeg hetzelfde: *daarna,* na het bezoek bij Útg.-L. nl. en *later.*

22. *Nú ætla ek—. Ætla* beteekent hier *van meening zijn* en is volkomen synoniem met *hyggja.* Beide werkwoorden kunnen zoowel met acc cum inf. als met *at* + bijzin geconstrueerd worden. Vgl. Fritzner I 147 *b*.

23. *Þórr lét hamarinn skella (skjalla) honum. Skella e-u* = iets slaan [tegen iets anders, zoodat een geluid ontstaat]. WT's lezing beteekent dus: Þórr liet den hamer hem (n.l. den reus) slaan. *Waartegen* is hier weggelaten, de schrijver weet het niet, om de eenvoudige reden, dat het niet werkelijk gebeurd is, maar bijna gebeurd zou zijn. r beteekent: Þórr liet den hamer op hem neerkomen met een klinkenden slag. De lezingen van WT en r zijn hier gelijkwaardig. Men lette er evenwel op, dat *skjalla* cum dat. niet zoo gebruikelijk is (r). Meer gewoon is: *skjalla á* + dat. Vgl. Fritzner III 354 *a*.

24. *Hyggja* en *hyggjaz* worden beide gebruikt in de beteekenis: van plan zijn; *Þórr hugði[z] at reyna afl í ǫðrum stað.* Vgl. Fritzner II 147 *a* en *b*.

25 behoeft geen nadere toelichting.

26. *Þórr hóf orminn upp—. Door middel van zijn hand* moet er staan. Dit wordt zoowel door de lezing van r als van WT uitgedrukt. Vgl. Fritzner I 3 *a* en II 661 *a*.

27. *Miðgarðsormr gein um (yfir) oxahǫfuðit.* Wie hier recht heeft, WT of r, is niet met zekerheid te zeggen. *Um* en *yfir* beteekenen beiden: over-heen. Vgl. Fritzner III 766 en 988. Toch komt de lezing van WT me juister voor. *Um* heeft een beteekenis, die *yfir* niet heeft: om-heen en die past hier uitstekend.

28. *Kenna* wordt hier door r met den genitivus, door WT met den accusativus verbonden. Beide casus zijn mogelijk. Vgl. Fritzner II 274 *a*.

29 behoeft geen toelichting.

30. Er is hier sprake van *eiðar,* die in ontvangst genomen worden. Daarvoor kan men zoowel *fá* (WT) als *þiggja* (r) gebruiken.

31. *Hefir þat mest úhapp gert verit (verit unnit). Gera* WT = *vinna* r. Vgl. Fritzner I 577 *b* en III 954 *a*.

32 en 38 zijn terstond duidelijk.

33. „Deze verbranding van Baldr bezochten velen." Zóó verklare men r's lezing en *þessi* als accusatief of als fout voor accusatief. Men neme dan aan, dat *þessi* is verschrijving

voor *þessa*. Dit is zeer goed mogelijk. De lezing van WT beteekent hetzelfde, *gaan naar: sækja* = *fara* en die van r: *bezoeken*; vgl. Fritzner III 645 *b*. Ten slotte komen zij beide op hetzelfde neer.

34. Het meisje, dat bij de brug zit, vraagt Hermóðr naar zijn naam of geslacht. Men kan natuurlijk in het tweede deel van de vraag *naar* weglaten, zonder dat de zin daardoor duister wordt. Dit doet r.

35. Hermóðr rijdt naar Helgrindr, geeft zijn paard de sporen en *hestrinn* springt over het hek, zoodat *hann* (sc. *hestrinn*) niets raakte. Daarop rijdt *hann* (WT) — *Hermóðr* (r) naar de hal en stijgt af. Uit dit brokje vertelling blijkt, dat het onverschillig is of er *hann* of *Hermóðr* staat. Als men *hann* leest, kan er, door de verba *ríða* en *stíga*, die bij dat *hann* staan, nooit twijfel over ontstaan, wie met *hann* bedoeld wordt.

36. Hermóðr komt van zijn reis naar Hel terug en vertelt aan de Asen *ǫll tíðendi þau er hann hafði sét ok heyrt* r; —*sét eða heyrt* WT. Ik verwijs naar A I 32 en de daar aangehaalde plaats bij Fritzner. *Eða* heeft in het Oudnoorsch niet die uitsluitend distributieve kracht, die *of* in het Nederlandsch heeft.

37 en 39. Hier behoeft niet lang over gesproken te worden. *Netsháls* = *endi*. Het is niet noodzakelijk, dat er *netsendi* staat, daar *net* onmiddellijk voorafgaat en met *endi* geen ander uiteinde kan bedoeld zijn dan van het net.

II.

1.	WT 36, 24	brá upp
	r	ok brá upp
2.	WT 36, 33	ok
	r	at
3.	WT 37, 5	hans
	r	Þórs
4.	WT 37, 10—11	þann dag
	r	þann
5.	WT 37, 25	spenti
	r	spennir
6.	WT 38, 10	síð
	r	síðan
7.	WT 38, 12	sofa
	r	sofna
8	WT 38, 21	hafi
	r	hefði

9.	WT 39, 4	þá heyrir hann
	r	hann heyrir þá
10.	WT 39, 9	grunaði [-a T]
	r	grunar
11.	WT 39, 15	ef
	r	er
12.	WT 39, 22	þvers í skóginn
	r	þvers á braut í skóginn
13.	WT 39, 24	snýr-á leiðina ok gengr
	r	fór-á leið ok gekk
14.	WT 39, 24—25	framan
	r	fram
15.	WT 40, 4—5	er-orðinn
	r	at-sé
16.	WT 40, 6	er þat
	r	*om.*
17.	WT 41, 6	kømr
	r	kominn
18.	WT 41, 7—8	vel þykkir mér Þjálfi renna [skeið *add.* T]
	r	vel þykkja mér þit renna skeiðit
19.	WT 41, 10	rennr Hugi til skeiðs enda
	r	er Hugi er kominn til skeiðs enda
20.	WT 41, 15	til taka
	r	taka til
21.	WT 41, 17	gengr inn
	r	ok gengr inn
22.	WT 41, 21—22	sumir drekka af í tveim drykkjum
	r	sumir menn drekka af tveim drykkjum
23.	WT 41, 25	optarr
	r	optarr at sinni
24.	WT 42, 28	kenginn
	r	hangit
25.	WT 43, 1—2	fekk-meir
	r	fær
26.	WT 43, 15	kerlingin
	r	kerling
27.	WT 43, 19	í hans hirð
	r	á hans hǫll
28.	WT 43, 20	at
	r	á
29.	WT 44, 9	hann
	r	*om.*
30.	WT 44, 14	þat
	r	þar
31.	WT 44, 15	þér
	r	*om.*
32.	WT 44, 18	trogit en slátrit
	r	slátrit en trogit
33.	WT 44, 20—21	við hann
	r	hans
34.	WT 44, 31	lengð
	r	lengðin
35.	WT 44, 33—45, 1	er-fœti
	r	*om.*
36.	WT 45, 9	hvergi
	r	þar hvergi
37.	WT 45, 13	en
	r	at
38.	WT 45, 22	frá
	r	*om.*
39.	WT 45, 28	á
	r	*om.*
40.	WT 46, 1	langt
	r	*om.*
41.	WT 46, 18	enn um
	r	eina
42.	WT 46, 18	hann
	r	*om.*
43.	WT 46, 23	grunnz
	r	brunnz
44.	WT 46, 23	miðr
	r	*om.*
45.	WT 46, 28	þá
	r	en þá
46.	WT 47, 5	á
	r	af
47.	WT 47, 7—8	hrǫnnunum
	r	grunninum

48	WT 47, 13	þá s. Hár
	r	Hár svarar
49.	WT 48, 2	þér
	r	*om.*
50.	WT 48, 4	vestan
	r	austan
51.	WT 48, 29	sonr
	r	sveinn
52.	WT 48, 30	sendifarar
	r	farar
53.	WT 49, 11	af
	r	á
54.	WT 49, 13	honum
	r	hans
55.	WT 49, 14—15	fœti sínum
	r	fœtum
56.	WT 50, 9	hann
	r	Hermóðr
57.	WT 50, 15	leiddi
	r	leiðir
58	WT 50, 23	ór frosti í hita
	r	ór frosti ok í hita
59.	WT 50, 27	haldi
	r	hafi
60.	WT 51, 2	á
	r	í
61.	WT 51, 8	gert
	r	*om.*
62.	WT 51, 13	eldinum
	r	eldin
63.	WT 51, 16	fǫlskvanum
	r	fǫlksva
64.	WT 51, 27	út
	r	*om*
65.	WT 51, 28	hinn
	r	hitt
66.	WT 51, 28	leita
	r	hlaupa
67	WT 51, 32	siðan
	r	*om.*
68.	WT 52, 9	sitr
	r	stendr

Op deze 68 plaatsen hebben WT ongetwijfeld de oorspronkelijke lezing.

1. *Þórr tók hamarinn Mjǫllni ok brá upp ok vígði stǫkurnar* r. Vgl. B II 79. De toevoeging van *ok* door r moet om redenen van stijl verworpen worden.

2. Þórr wordt boos over het hinken van zijn bokken en wil den boer en zijn familie straffen. *En búandinn gerði sem ván var, ok ǫll hjónin kǫlluðu ákafliga, báðu sér friðar.* In plaats van *ok* leest r *at* en maakt dus van *ǫll—friðar* een bijzin, afhankelijk van *sem ván var*, wat geen zin heeft. Leest men *ok*, zooals WT, dan wordt deze passage begrijpelijk, de boer handelde, zooals te verwachten was en [ook] zijn familie schreeuwde en bad om genade, m. a. w. de boer schreeuwde en smeekte even hard als zijn familie.

3. *Hann* [= Þórr] *sefaðiz ok tók í sætt Þjálfa ok Rǫsku*

ok gerðuz þau þjónustumenn hans ok fylgja þau honum. In plaats van *hans* leest r *Þórs*. Wat den stijl aangaat, moet hier WT de voorkeur gegeven worden. De lezing van WT maakt den indruk, dat met *hans* en *hann* dezelfde persoon aangeduid wordt (Þórr) en dit is ook overeenkomstig de bedoeling van den schrijver. De lezing van r maakt den indruk, alsof met *hann* een ander dan Þórr wordt aangeduid.

4. *Gengu þau þann dag allan.* Het woord *dag* is in r door verschrijving uitgevallen.

5. *Þá þóttiz Þórr skilja, hvat* enz. *Hann spenti sik ok óx honum* enz. Daar in dezen zin *þykkjaz* en *vaxa* in den verleden tijd staan, is het beter *spenti* met WT dan *spennir* met r te lezen.

6. „Skrýmir stapt den geheelen dag met reuzenschreden vooruit en *síð at kveldi* zocht hij voor hen een plaats om te overnachten." De bedoeling van den schrijver der Edda kan niet anders geweest zijn dan: *laat in den avond* (WT). Dit past alleen in deze vertelling Skrýmir's plan is, Þórr te plagen en voor den gek te houden; daarom neemt hij zulke groote stappen, opdat de anderen de grootste moeite zullen hebben om hem bij te houden en eerst 's avonds laat houdt hij op, met opzet laat, om Þórr c. s. zoo min mogelijk te sparen. *Síðan* (r) = *doarna* heeft geen zin.

7. „Skr. zegt tot Þórr, dat hij zich neer wil leggen en (om te rT) slapen." *Sofna* = in slaap vallen (r) past hier natuurlijk niet.

8. *Skr. spyrr, hvárt þeir hafi mataz ok sé búnir til rekkna.* Wanneer men deze vragen van Skr. in den directen vorm overbrengt, dan krijgt men: *hafi þér* en *eru þér*. Evenzoo de eerste vraag van Skr.: *hvárt laufblað nǫkkut felli*, direkt: *fell laufblað nǫkkut*. Terecht stelt Skr. zijn eerste vraag in den verleden tijd, de twee volgende in den tegenwoordigen tijd. Daarna is ook de conj. praes. van WT beter dan de conj. praet. van r, temeer daar r evenals W(T) *sé* leest.

9. *Lítlu fyrir dagan—*. De volgorde van WT is hier de gewone.

10. *Mik grunaði, er ek vaknaða, at tros nǫkkut felli í hǫfuð mér.* Twéé dingen springen hier dadelijk in het oog, 1⁰ dat T's eerste-persoonsvorm natuurlijk fout is en onder invloed staat van het volgende *vaknaða.* 2⁰ dat r's praesens hier moet veranderd worden in een praet. in overeenstemming met *vaknaða* en *felli.*

11. Ik verwijs naar B II 31.

12. *Skrýmir snýr þvers á braut í skóginn.* Zóó r, maar de toevoeging *á braut* is geheel overbodig door de nadere plaatsbepaling *í skóginn.*

13. Om waarschijnlijk te maken, dat de lezing van WT hier beter is dan die van r, moet ik de heele passage aanhalen: *Skrýmir tekr nestbaggann ok kastar á bak sér ok snýr þvers í skóginn. Þórr snýr fram á leiðina ok gengr framan til miðs dags.* In de eerste plaats is *leiðina* beter dan *leið. Leiðina* beteekent: de bepaalde = de door Skr. aangewezen weg. Dàn is er zeker verband tusschen de werkwoorden en de werkwoordsvormen, waarin verteld wordt van Skrýmir en waarin medegedeeld wordt, wat Þórr doet. De schrijver heeft ons het afscheid van Þórr en Skrýmir duidelijk en levendig voor willen stellen en heeft met opzet daartoe hetzelfde werkwoord gebruikt, het praesens historicum gekozen en vertelt in dien tijd, zoowel hoe Skr. na dit afscheid zijn weg vervolgt als hoe Þórr zijn tocht voortzet: *Þórr snýr fram á leiðina* en *Skrýmir snýr þvers í skóginn.* Deze twee beschrijvingen loopen volkomen parallel en wij hebben reden om aan te nemen, dat dat parallelisme opzet van den schrijver is. Om deze redenen gelooven we, dat het praesens *snýr* de voorkeur verdient boven het praeteritum *fór* en het werkwoord *snúa* boven het werkwoord *fara.* 14. Kan in verband hiermee besproken worden. In den boven geciteerden zin lezen WT

framan, r *fram.* Natuurlijk moet er *framan* staan = voor [de anderen] uit. De lezing van r beteekent: Þórr zette zijn tocht voort, maar dit is reeds in het eerste deel van den zin verteld.

15. Over deze plaats zal uitvoerig gesproken worden in hoofdstuk III G 13.

16. *Hvat er þat, er þér félagar þykkiz vera við búnir?* Door een gewone verschrijving is *er þat* in r uitgevallen.

17. *Þá er Hugi kǫmr til skeids enda ok hann snýr aptr, þá var langt kólfskot til Þjálfa.* Zóó lezen WT en dit is zéér begrijpelijk: *þá er* leidt den bijzin in, *Hugi* is het subject, gezegde zijn *kǫmr* en *snýr, þá — Þjálfa* is de hoofdzin. De lezing *kominn* van r maakt den zin duister.

18. De aangehaalde woorden zijn volgens r een uitroep van Útg.-L. tegen de beide renners, Þjálfi en Hugi; volgens WT een opmerking over het loopen van Þjálfi. Maar die uitroep in r past niet in het verband. Útg.-L. wist van te voren, dat zijn man, Hugi, wiens buitengewone snelheid hem bekend was, winnen zou. Maar dan gaat hij niet zeggen: *Jullie* schijnt me toe goed te loopen! Hugi *scheen* aan Útg.-L. niet *toe* een goed looper te zijn, hij *was* het inderdaad volgens Útg.-L.'s meening. Útg.-L. maakte eer een spottende opmerking: Nu, die Þjálfi loopt nog al aardig!

19. *Rennr Hugi til skeiðs enda ok snýz aptr, ok er Þjálfi eigi þá kominn á mitt skeið.* Zóó is de lezing van WT: twee hoofdzinnen door *ok.* Leest men, zooals r: *er — er kominn,* dan moet het eerste *er* een voegwoord zijn ter inleiding van een bijzin, maar dan hangt die bijzin in de lucht. Bovendien, twéémaal achter elkaar *er kominn* zal een goed stylist als de schrijver der Edda niet zetten.

20. *Þórr mælti, at hellzt vill hann þat til taka at þreyta* enz. Er valt een sterke nadruk op *þat.* De volgorde van WT is de gewone.

21. *Útg.-L. segir, gengr inn í hǫllina ok kallar.* Vgl. C II 1.

22. Aan deze woorden gaat vooraf: *þykkir þá vel drukkit, ef í einum drykk gengr af, en—.* Men ziet hieruit, dat *í* in r is uitgevallen. De toevoeging *menn* is overbodig.

23. *Þórr svelgr allstórum ok hyggr, at eigi skal hann þurfa at láta optarr í hornit.* Aldus WT. Þórr krijgt een grooten hoorn leeg te drinken; hij neemt een kolossalen slok en denkt, dat hij niet vaker zal behoeven te duiken in den hoorn. De toevoeging van r *at sinni* heeft geen zin: Þórr denkt, dat hij voor dezen keer niet vaker zal behoeven te duiken. Deze lezing is een contaminatie van de goede van WT met een andere, die denkbaar was: Þórr denkt, dat hij voor dezen keer genoeg gedronken heeft.

24. *Hang* staat in r, het is een ἅπαξ; *kengr* is wel zeldzaam, maar staat behalve in WT, ook in codex U en nog elders. Vgl. Fritzner I 729 *a* en II 272 *b*.

25. Útg.-L. noodigt Þórr uit om te trachten een kat van den grond te lichten. Þórr spant zich ontzettend in en eindelijk: *þá létti kǫttrinn einum fœti ok fekk Þórr eigi framit þenna leik meirr*, d. w. z. het gelukte Þórr niet meer van deze kunst uit te voeren. Daarop past prachtig de opmerking van Útg.-L.: *svá fór þessi leikr, sem mik varði*, d. w. z. ik verwachtte wel, dat dit spel zóó loopen zou, dat je zeker niet meer dan één poot van den grond zou krijgen. *Fær* in r is fout; in overeenstemming met het voorafgaande *létti* moet er een praeteritum staan; *meirr* past te goed in het zinsverband dan dat het te missen zou zijn.

26. Þórr worstelt met een oud vrouwtje, zij blijft ondanks de krachtige omknelling van Þórr stevig staan. *Þá tók kerlingin at leita til bragða.* Het bepalend lidwoord bij *kerling* is hier zeker onmisbaar.

27. *Hǫll* en *hirð* zijn beide mogelijk, maar *á* in r is natuurlijk fout.

28. De wedstrijden van Þórr c. s. met leden van het gezin van Útg.-L. waren ten einde. *Var þá ok liðit (komit) at nótt* (WT), d. w. z. het was langzamerhand nacht geworden, het werd tijd om naar bed te gaan, en onmiddellijk daarop volgt dan ook, dat Útg.-L. zijn gasten een plaats aanwijst, om te overnachten. De lezing van r *var þá ok liðit á nótt* beteekent: een groot deel van den nacht was voorbij gegaan. Daarop past zeker wel het volgende, maar niet: *þeir dveljaz þar náttlangt* en bovendien is het op zich zelf onwaarschijnlijk, dat die spelen in de open lucht voor een deel 's nachts gehouden zijn.

29. *Þá er þú skyldir leysa nestbaggann, þá hafða ek bundit hann með gresjárni.* Dit laatste *hann* is door verschrijving in r uitgevallen.

30. *Þar er þú sátt hjá hǫll (borg) minni setberg, ok þar sáttu ofan í þrjá dali, þat váru hamarspor þín.* Aldus spreekt Utg.-L. volgens WT: *þat* en niet *þar* (r). *þat* slaat terug op die *þrír dalir:* „die drie dalen, *dàt* waren de sporen van jouw hamer op mijn *setberg*, dat ik voor mijn hoofd hield ter bescherming." *þar* in r is een verschrijving onder invloed van de voorafgaande *þar*'s.

31. *Svá var ok of leikana, er þreyttuð við hirðmenn mína.* Zóó r. Men ziet, dat het pronomen *þér* vóór *þreyttuð* door verschrijving is weggevallen.

32. *Logi brendi eigi seinna trogit en slátrit.* Deze volgorde is beter dan die van r: *slátrit en trogit.* Dat Logi het vleesch verbrandt, is niets bijzonders, wèl, dat hij de trog nog bovendien verbrandt. Daarom moet noodzakelijk *trog* voorop staan.

33. *Var Þjálfa eigi vænt at þreyta skjótfœri við hann.* Zóó lezen WT. *Hann* is daar Hugi: er was geen hoop voor Þ. om H. in snelheid te kunnen overtreffen (Fritzner III 1039). r leest *at þreyta skjótfœri hans. Hans* = Þjálfa: er was geen

hoop voor Þ. om een bewijs te kunnen geven van zijn snelheid (Fritzner t. a. p.). Dit heeft geen zin: Þ. had ruimschoots gelegenheid gehad om proeven van snelvoetigheid af te leggen.

34. Þórr tilt den Miðgarðsormr in kattengedaante op en licht één poot van den grond en *vannz Miðgarðsormi varla lengð til, at jǫrðina tæki sporðr ok hǫfuð. Lengð* staat in WT terecht zonder bepalend lidwoord. Er is immers geen sprake van een bepaalde lengte. Het beest heeft geen bepaalde lengte, het is, zooals uit deze passage blijkt, in staat zich ontzaglijk uit te rekken.

35. *Er þú stótt svá lengi við ok fell eigi meirr en á kné ǫðrum fœti.* Dezen zin laat r weg door verschrijving. Onmiddellijk achter *fœti* komt een nieuwe zin, die ook met *er þú* begint. De schrijver van r sprong van het eerste *er þú* over op het tweede. Vgl. B II 68.

36. *Þá sér hann þar hvergi Útg.-L. þar* in r is een overbodige toevoeging. De plaatsbepaling *hvergi* is afdoende.

37. *En þat er satt at segja.* In plaats van *en* heeft r hier *at.* Deze fout behoeft niet nader besproken te worden.

38. *Þórr leiðrétti þessa ferðina, er nú var frá sagt.* Zóó WT. De zin beteekent: Þ. wischte de schande van dezen tocht uit, waarvan nu verteld is [den tocht nl. naar Útg.-L.]. In WT representeert dus *er* een dativus, afhangende van *frá.* Nu is de uitdrukking *segja frá e-u = van iets vertellen* een zeer gewone. Daarentegen is *segja e-t* (r; dus *er* repr. een nominativus), in casu *segja ferð,* zeer ongewoon. Vgl. Fritzner III 1956.

39. In de uitdrukking *róa á sæ* is *á* natuurlijk onmisbaar en door verschrijving in r weggevallen. Vgl. D 14, waar r alléén, en wel twee regels na deze plaats, *á sæ* schrijft.

40. Deze plaats moet iets breeder behandeld worden. Hymir antwoordt weigerend op het verzoek van Þórr, mee te mogen varen; hij heeft deze bezwaren: *mun þik kala, ef ek sit svá útarliga, sem ek em vanr*; waarop Þórr antwoordt, *at hann mundi róa mega fyrir því langt frá landi, at eigi var víst, hvárt hann mundi fyrr beiðaz at róa útan.* De zin van dit stuk is: „Wanneer ik zoo *ver* in zee zit, als ik gewoon ben," zegt H., „dan zal je kou vatten." „O," zegt Þórr, „wat dàt betreft, zal je gerust *ver* van land kunnen roeien, daar het onzeker is, of ik eerder [dan jij] zal vragen om weer terug te roeien." Dit *langt = ver* laat r weg, ten onrechte, naar men ziet, want het is een terugslag op *útarliga* = ver. Laat men dit *ver* in het antwoord van Þórr weg, dan wordt dit antwoord niet alleen slap en zonder humor, maar ook zinloos. Men lette er op, dat de humor gelegen is in de pocherij van den reus en de ironische repliek van Þórr.

41. „Hymir zei, dat het gevaarlijk was, nog verder te gaan, maar Þórr wilde nog een tijdje dóór roeien." *Enn um hríð* lezen WT terecht. *Eina hríð* (r) beteekent in dit verband niets.

42. *Þórr kveðz* enz., *ok svá gerði hann.* Dit laatste *hann* is tengevolge van verschrijving in r uitgevallen.

43. *Fór ǫngullinn til grunnz.* Zóó WT. De fout van r hier behoeft niet nader besproken te worden.

44. *Eigi ginti Þórr miðr miðgarðsorm en Útg.-L. hafði spottat Þór.* r laat *miðr* weg; deze fout is duidelijk.

45. *Ormrinn brá við hart, svá at hnefar Þórs skullu at borðinu. Þá varð Þórr reiðr.* Vóór dit *Þá* van WT leest r *en.* Die toevoeging van *en* hier is niet fraai, het neemt den plotselingen overgang van Þórs kalme inspanning in zijn woedende *ásmegin* weg. Men vergelijke WrT 42, 11.

46. *Hymir hjó vað Þórs á borði.* Zóó lezen WT. Þórr, in hevige woede ontstoken, trekt met alle macht het touw, aan welks andere uiteinde de Miðgarðsormr vastzit, op naar den rand van het schip. De reus wordt bang en houwt het touw door, natuurlijk *op* den rand. Waar zou de reus, in zijn angst naar het mes grijpend, het touw beter kunnen door-

snijden? Het was door het geweldige rukken aan beide zijden strak over het boord heen gespannen. De lezing van r *af borði* is heeft geen zin: Hymir hieuw het touw van den rand weg. Wil men deze lezing verklaren, dan moet men een omhaal van woorden gebruiken: H. hieuw het touw op een dergelijke wijze door, dat het, tengevolge van het houwen, van den rand van het schip afgleed! De lezing van WT daarentegen is eenvoudig en in overeenstemming met den plastischen stijl, waarin deze episode verteld is.

47. *Þórr laust hǫfuðit af ormi við hrǫnnunum* WT —*við grunninum* r. Op het eerste gezicht lijkt de voorstelling van r beter dan die van WT: Þórr sloeg de slang haar kop af in de richting van den bodem der zee (Fritzner III 928*a*). Ook is het woord *hrannir* zéér zeldzaam in proza. Toch moeten we hier aan WT de voorkeur geven. Er wordt nl. in het skáldskaparmál door WrT een strofe geciteerd van Úlfr Uggason uit zijn Húsdrápa (strofe 6 in Finnur Jónsson's uitgave) die den strijd van Þórr met den Miðgarðsormr beschrijft. Daar staat, ontdaan van de kenningar: *Þórr laust hǫfud við hrǫnnum.* De veronderstelling, dat de schrijver van dit prozaverhaal deze strofe als bron gebruikt heeft, is niet gewaagd. De schrijver heeft het woord *hrǫnnum* direkt uit de bron overgenomen en er niet een in proza meer gebruikelijk woord voor in de plaats gezet. Wat de beteekenis aangaat, moet *við hrǫnnunum* verklaard worden als: langs de golven (Fritzner III 927*a*). De lezing van r is een conjectuur.

48. Ik verwijs naar B II 72.

49. *Hafa allir hlutir þér eiða unnit?* Deze vraag is een terugslag op de onmiddellijk voorafgaande woorden van Frigg: *Eiða hefi ek þegit af ǫllum þeim. Ek* correspondeert met *þér,* dat in r niet staat en bezwaarlijk te missen is.

50. *Vex viðarteinungr einn fyrir vestan Valhǫll.* Zóó WT.

r leest *austan,* d. w. z. het afschrift van r, dat ik ten gebruike mocht hebben, en de, wat r betreft, zéér betrouwbare A. M. uitgave. Finnur Jónsson zegt in zijn uitgave van 1900 (blz. 57 noot 2), dat r óók *vestan* leest. Wellicht heeft hij zich hier vergist. We moeten *vestan* de voorkeur geven boven *austan,* omdat deze passage, met haar allitteraties (*v*ex, *v*iðarteinungr, *v*estan) er uit ziet als zóó uit een strofe weggeloopen, die haar bron zal geweest zijn.

51. Hermóðr, die zich bereid verklaart, Baldr terug te gaan halen, wordt door r genoemd een *knecht* van Óðinn, door WT een *zoon.* Daar deze Hermóðr in de namenversjes door rT onder de *zonen* van Óðinn wordt opgenoemd, geloof ik, dat r hier ongelijk heeft (vgl. 131, 30).

52. *Hermóðr varð til þeirar sendifarar* WT = Hermóðr verklaarde zich bereid, dit verzoek [van de Asen aan Hel] over te brengen. Deze lezing is beter dan het enkele *farar* van r. Immers Frigg vraagt niet alleen: *hverr vill ríða á helveg,* maar ook: *hverr vill bjóða Helju útlausn.*

53. *Nanna sprakk af harmi. Af* lezen WT terecht. De lezing van r: *á* beteekent in dit verband niets.

54 en 55. *Fyrir fótum honum rann dvergr nǫkkurr en Þórr spyrndi fœti sínum á hann ok hratt honum í eldinn.* In plaats van het eerste *honum* WT leest r *hans.* Er is tusschen deze twee lezingen een principieel verschil. Die van r legt een verband tusschen *fœtr* en *Þórr*; die van WT tusschen *Þórr* en *renna,* en de *fœtr* zijn bijzaak. Wij moeten hier WT de voorkeur geven. De nadruk valt niet dáárop, dat die dwerg liep voor Þórs voeten, maar op het feit, dat die dwerg Þórr in den weg liep, dat het *renna* Þórr hinderlijk was; dat dat *renna* voor zijn voeten geschiedt, spreekt van zelf. — Wat 55 aangaat, *fœtum* past hier noch wat vorm betreft, noch wat zin aangaat. Het is een schrijffout van r, die van *fœt-* oversprong op het suffix van het bijbehoorende volgende woord *-um.*

56. *Dvaldiz Hermóðr þar um nóttina. En at morni beiddiz Hermóðr.* Het eerste *Hermóðr* staat in WrT, het tweede alleen in r; WT lezen daar terecht *hann.*

57. *Hermóðr stóð upp en Baldr leiddi hann út, tók hringinn ok sendi Óðni.* Men ziet, dat deze episode in het praeteritum verteld wordt. Het praesens *leiðir* van r moet daarom verworpen worden.

58. *Þessir hlutir gráta, þá er þeir koma ór frosti í hita,* d. w. z. wanneer zij den overgang doormaken van de koude in de hitte. Zóó WT, r voegt *ok* in, welke lezing alleen begrijpelijk is, als men een overdreven sterken nadruk legt op *ór* en *í.* De lezing van WT is veel eenvoudiger.

59. *Haldi Hel því er hefir.* D. i. Hel behoude, wat zij heeft. *Hafi* (r) in plaats van *haldi* is natuurlijk fout; deze lezing van r staat zeer waarschijnlijk onder invloed van het volgende *hefir.*

60. Loki gaat op de vlucht voor de Asen en verbergt zich in een huis, vanwaar uit hij naar alle kanten heen kan zien; hij loopt ook, naar verteld wordt, naar een berg. Dus zal dat huis wel op den berg gelegen zijn: *á fjalli.* De lezing van r *í* heeft geen zin.

61. *Loki tók língarn ok reið á ræxna, svá sem net er síðan gert.* Aldus WT. Het laatste deel van den zin beteekent: zooals men later netten gemaakt heeft. r slaat *gert* over, maar het kan niet gemist worden.

62. *Hann sá á eldinum fǫlskvann* enz. r leest *á eldin.* Aannemende, dat *eldin* in r niet een schrijffout voor *eldinum* is, maar staat voor *eldinn* (acc. sing.), geven wij toch den dat. van WT de voorkeur boven de acc. van r. De lezing van WT beteekent: hij [Kvasir] zag, dat de asch, waartoe het net verbrand was, in het vuur lag. Dit heeft de schrijver bedoeld. Stond er in r *á eldinn fǫlskva* zonder bijzin, dan zouden wij niet WT de voorkeur durven geven.

63. *Þeir gerðu net eptir því, sem þeir sá á fǫlskvanum, at Loki hafði gert.* Het bepalend lidwoord bij *fǫlksva,* dat r weglaat, is onmisbaar. De Asen maakten niet een net naar Loki's model, zooals zij dat aan asch bemerkten, maar zooals zij dit bemerkten aan die reeds vermelde asch, waarop hun blik direkt bij het binnenkomen gevallen was.

64. Ik verwijs naar B II 102. *Æsir fara svá út til sjávar*; *út* kan niet gemist worden. Deze plaats is parallel met het onmiddellijk voorafgaande: *Æsir fara enn upp til forssins.*

65. *Loki sér tvá kosti* enz., *en hinn var annarr.* Niet *hitt* moet er staan, maar *hinn,* in verband met het voorafgaande *kostr* en het volgende *annarr.*

66. *Hann hleypr upp yfir þinulinn* WrT. Den eersten keer wordt verteld, dat Loki werkelijk over den *þinull* springt. Den tweeden keer, dat Loki gevaar loopt, wordt er verteld, dat hij twee keuzen heeft, waarvan de tweede is: probeeren nòg eens over den *þinull* te ontsnappen = *leita enn yfir þ.* Men mag nu niet zeggen: er moet *hlaupa* (r) staan, want deze plaats is parallel met de eerste, waar ook *hlaupa* staat, omdat er tusschen de twee plaatsen dit groote verschil is, dat Loki eerst werkelijk *hleypr* (de schrijver vermeldt de daad), maar den tweeden keer *leitar.* De daad, die het resultaat is van Loki's overdenkingen wordt later meegedeeld: *hann hljóp sem snarast yfir netþinulinn* WrT. Nù zegt de schrijver alleen, dat hij een poging zou kunnen doen in die richting.

67. Þórr pakt den zalm Loki beet, maar deze is glad en Þórr kan hem nog nauwelijks bij den staart vasthouden. *Er fyrir þá sǫk síðan laxinn aptrmjór* = om die reden [nl. dat Þórs hand afgleed van den buik naar den staart] is van dat oogenblik af de zalm *aptrmjór. Síðan* = *van dat oogenblik af* staat niet in r, maar kan toch bezwaarlijk gemist worden. De lezing van r veronderstelt stilzwijgend, dat de zalm te voren

niet *aptrmjór* was; maar *síðan* in WT zegt dat nog eens duidelijk en maakt de beschrijving buitengewoon plastisch. De zalm is niet alleen *aptrmjór*, *om*dat Þórs hand afgleed, maar ook *na*dat dit gebeurde en *síðan* geeft te kennen, dat Þórs greep zoo ontzettend krachtig was, dat het achterdeel van den zalm in zijn hand werd saamgeknepen. Dit voelen wij niet zoo, wanneer *síðan* ontbreekt.

68. *Sigyn, kona hans, sitr hjá honum.* r leest hier *stendr hjá honum.* Op zich zelf is het waarschijnlijker, dat Sigyn, die daar bij Loki tot ragnarǫk toe verblijft, al dien tijd lang *zit*, dan dat zij *staat*. Bovendien worden WT gesteund door het slotproza van de Lokasenna, waar staat: *Sigyn, kona hans, sat þar.*

III.

1.	WT 37, 23	Þórr sér mann hvar lá
	r	Þórr sér hvar lá maðr
2.	WT 38, 20	laufblað
	r	laufblað nǫkkut
3.	WT 40, 21	Þjálfi mun freista ok renna skeið nǫkkur
	r	Þjálfi mun freista at renna skeið nǫkkur
4.	WT 41, 9	nú mun reyna leikinn
	r	nú mun reyna
5.	WT 41, 16	þreyta um drykkju
	r	þreyta drykkju
6.	WT 42, 3	—af munni sér, ok lítz honum nú
	r	—af munni sér ok sér, lítz honum nú
7.	WT 42, 6	spara
	r	sparaz
8.	WT 42, 11	var
	r	varð
9.	WT 48, 26	mínar
	r	hennar

Bij het bijeenbrengen van plaatsen voor rubriek C trof het mij, dat er verscheidene waren, waar men r de voorkeur zou kunnen geven boven WT en waar r dus ook, naar alle waarschijnlijkheid, de oorspronkelijke lezing zou kunnen hebben. Het zijn er 9 en zij verdienen wel besproken te worden.

1. De reden, waarom ik de lezing van r voor oorspronkelijk hield, is, dat die van WT in 't geheel geen zin heeft. Maar nader beide lezingen beziende, blijkt het mij, dat die van r ook niet voortreffelijk is. Een goed stylist als de schrijver van de Edda zou niet geschreven hebben: *Þórr sér hvar lá maðr*, maar *Þórr sér hvar maðr lá.* Dit is de in het Oudnoorsch gewone wijze van zeggen; men vergelijke WrT 50, 24—25: *þeir finna, hvar gýgr sat*, 59, 1—2 *æsirnir sá hvar ǫrninn flaug*, en vele andere plaatsen in de prozalitteratuur, die ik niet behoef aan te halen. Ik meen hieruit te mogen concludeeren, dat niet de lezing van r de oorspronkelijke is, maar de foutieve van WT en r heeft een verkeerd uitgevallen conjectuur gewaagd. Wij kunnen ook nagaan, hoe die fout in het origineel van WrT is ontstaan en moeten den codex Upsaliensis te hulp roepen. Deze heeft een lezing, zóó eenvoudig, dat niemand zal aarzelen haar als de juiste aan te wijzen: [Þórr] *sá mann hvíla* = Þórr zag een man liggen! Het origineel van WrT maakte de fout *hvíla* > *hvar lá*, WT namen dit over en r trachtte, zooals we zagen, de lezing te verbeteren.

2. *Skrýmir spyrr, hvárt laufblað nǫkkut felli í hǫfuð honum.* Dit *nǫkkut* laten WT weg. De reden, waarom ik de lezing van r hier voor oorspronkelijk hield, is deze: WrT lezen in de volgende vragen van Skrýmir: *fell akarn nǫkkut; mik grunaði, at tros nǫkkut felli.* Deze overweging bracht me tot de vraag: zou de oorspronkelijke lezing niet geweest zijn: *fell laufblað nǫkkut?* En zou *nǫkkut* niet door WT kunnen zijn weggelaten? Ook voor deze plaats raadpleegde ik codex U en deze leest — hetzelfde als WT: *laufblað* zonder meer! De conclusie is niet gewaagd, dat de lezing van WT de oorspronkelijke is, en r voegde spontaan *nǫkkut* toe. Een groote verbetering kan men zijn toevoeging niet noemen.

3. Útg.-Loki vraagt: „Waartoe is die jonge man in staat? Wat voor vaardigheden heeft hij?" Þjálfi zegt, dat hij probeeren zal te wedloopen, *freista at renna.* Dit is een voor de hand liggend antwoord. Útg.-L. vraagt niet, of Þ. wedloopen kan of of hij probeeren wil te wedloopen, maar hij vraagt

slechts: wat kan je? Men verwacht een antwoord, zooals in r staat, niet zooals in WT. Het eerste Hs. heeft hier zonder twijfel het juiste en, naar we wellicht mogen aannemen, het oorspronkelijke.

4. Ook hier gaven wij r de voorkeur en blijven wij r de voorkeur geven. Tweemaal heeft Þjálfi tegen Hugi geloopen, en telkens verloren. Nog éénmaal zullen zij de baan nemen. Vóórdat dit gebeurt, zegt Útg.-L.: *eigi trúi ek, at Þjálfi vinni leikinn en nú mun reyna, er þeir renna it þriðja skeiðit.* Daarop loopen zij voor den laatsten keer. Þjálfi verliest en nu zeggen allen, *at reynt er um þenna leik.* Zóó vertelt r deze passage en ook WT, maar deze voegen, zooals men ziet, na *reyna leikinn* in. Dit nu is verkeerd. *Reyna leik* beteekent: een proeve van bekwaamheid in een spel geven. Daar het onderwerp van *mun* „men" is (= de toeschouwers, waaronder Útg.-L. zelf), heeft de uiting van Útg.-L. in WT geen zin. Daarentegen past de lezing van r voortreffelijk. *Nú mun reyna* = nu zal men ervaren [of hij winnen zal] of: nu zal men ervaring krijgen [betreffende den uitslag van dit spel]; wil men na *reyna* iets invoegen, dan zou men overeenkomstig den laatsten zin kunnen schrijven: *um þenna leik,* maar in geen geval *leikinn.*

5. *Þreyta drykkju við e-n* = met iemand een wedstrijd aangaan in het drinken. Voor deze gewone uitdrukking, die ook elders in dit stuk voorkomt, vergelijke men Fritzner III 1039*a*. WrT hebben op de 3 of 4 overige plaatsen, die Fritzner aanhaalt, altijd *þreyta e-t,* zooals r hier. Het schijnt dus, dat *þreyta drykkju* de oorspronkelijke lezing is. Misschien oordeelen wij later anders over deze plaats.

6. *Er hann tók hornit af munni sér, ok lítz honum nú* etc. WT. Ook hier meende ik, plaatsen voor deze rubriek bijeenbrengende, r de voorkeur te moeten geven en wel op deze gronden: in r is geen anakolouth, zooals in WT; *er* leidt in r een bijzin in, waarvan *hann* het onderwerp en *tók* en *sér* de gezegden zijn, de hoofdzin wordt regelmatig aangevangen met *lítz.* Bovendien is de zin van WT's lezing duister: Þórr neemt den hoorn van den mond en nu heeft hij een meening over den inhoud van den hoorn. Zóó nl. luidt het vervolg in WrT. Wij verwachten, dat de schrijver eerst vermeldt, dat hij *in* den hoorn kijkt. In WT staat dit niet, in r staat *sér* (2) en dit is tot op zekere hoogte bevredigend. Dit zijn de gronden, waarom ik deze plaats in C III onderbracht. Maar ze nader beziende, vind ik r's lezing niet voortreffelijk. Þórr moet *in* den hoorn kijken, maar dat wordt niet weergegeven door *sér.* Achter *sér* moet iets staan, een adverbium, en wel *í.* Daar noch W, noch r, noch T hier een bevredigende lezing geven, raadpleegde ik U, en daar staat *sér í*! Hiermee is de kwestie opgelost. De lezing van r is de lezing van het origineel van WrT, maar die was fout: hier stond *sér* in plaats van *sér í* en het weglaten van dit *sér* (2) is door W en T elk afzonderlijk geschied. Dit is zeer begrijpelijk. Zoowel W als T vond in zijn voorbeeld *sér ok sér* staan. Niemand zal ontkennen, dat het mogelijk is, dat twee afschrijvers onafhankelijk van elkaar het tweede *sér* overslaan. Men verbaast zich er over, dat het door r bewaard is. Zeer licht kan een afschrijver dit *sér* voor een foutieve herhaling van het eerste *sér* houden en van *ok* op *lítz* overgaan.

7. *Muntu sparaz til eins drykkjar?* vraagt Útg-L. aan Þórr. *Sparaz til e-s* = zich ervan afhouden iets te doen. Een gewone uitdrukking; vgl. Fritzner III 486*a*. De lezing van r moet de voorkeur gegeven worden boven de lezing van WT *spara.* Deze beteekent in dit verband niets, er ontbreekt een object: *þér.* Ik zocht, of de lezing van U hier licht bracht, en daar staat juist, wat ik verwachtte: *spara þér.* Ook deze fout van WT is een fout van het orgineel. Niet r's lezing is oorspronkelijk, maar die van WT. *þér* is door den schrijver van het

voorbeeld overgeslagen. *Spara* vindt men in W en T terug en r verbetert zeer juist *spara* > *sparaz*.

8. Þórr verliest in den drinkwedstrijd. *Þá varð hann reiðr* leest r en deze lezing is beter dan die van WT *var*. *Varð* geeft te kennen, dat Þórr niet boos was, maar een plotselingen driftaanval kreeg; *var*, dat Þórr al een tijdlang, ook onder den wedstrijd, boos was, wat toch wel niet het geval geweest is. De voorstelling van r klopt met wat elders van Þórr verteld wordt, vgl. o.a. 38, 17—18 WrT: *Þá varð hann reiðr*.

9. *Frigg spurði, hverr sá væri með Ásum, er eignaz villdi allar ástar hennar* r. WT: *—mínar*. De vraag van Frigg wordt meegedeeld in den vorm van de indirecte rede, hier past dus alleen *hennar*. *Mínar* is heel ongewoon; het kan alleen afkomstig zijn van een schrijver, die zich de gebeurtenissen zóó levendig voorstelde, dat hij onder het neerschrijven van dezen zin vergat, in welken vorm hij in het begin de vraag had ingekleed. Hier, zoowel als op de vorige plaats geven wij r de voorkeur boven WT en vermoeden, dat r's lezing wel de oorspronkelijke zijn zal.

En hier is dan ook rubriek C afgehandeld. Ik resumeer weer: 116 × hebben WT eenerzijds en r anderzijds een eigen lezing, 39 × was niet uit te maken, of WT dan wel r de oorspronkelijke lezing had, niet minder dan 68 × kozen wij partij voor WT en 9 × meenden wij r's lezing als de oorspronkelijke te kunnen aanwijzen. Maar wij vergisten ons: 3 × (1, 2, 7) was de lezing van WT de oorspronkelijke, en was die van r een meer of minder gelukkige conjectuur; 1 × (6) had r de oorspronkelijke lezing, maar zij was fout en W en T elk afzonderlijk brachten daarin een verandering Zoo bleven er van de 9 slechts 5 over (3, 4, 5, 8 en 9) waar r een lezing had, waarvan wij vermoedden, dat zij de oorspronkelijke was en waar WT's lezing zou kunnen teruggaan op een verandering in het origineel gebracht door een gemeenschappelijke bron van WT.

Een samengaan van WT dus tegenover r. Het resultaat van de bespreking van rubriek C is, dat een nader samengaan van deze twee Hss. volstrekt niet buitengesloten mag worden. Wij zijn op het oogenblik met het onderzoek naar de verhouding van T tot W en r zóóver gekomen, dat 1° een nader samengaan van rT tegenover W zéér waarschijnlijk is (A); 2° een nader samengaan van Wr tegenover T verworpen moet worden (B); 3° een nader samengaan van WT tegenover r niet onmogelijk is (C). W scheen ons een zeer betrouwbaar Hs. toe, T een tamelijk onbetrouwbaar, en van r kregen wij geen gunstigen indruk, waar het minstens 68 en mogelijk zelfs 107 fouten had, dus veel meer dan W. Wij aarzelen tusschen eenerzijds een groepeering rT tegenover W, anderzijds een groepeering WT tegenover r; aan de getallen en aan den aard van de fouten denkende, voelen wij nog steeds het meest voor het eerste. Rubriek D zal den doorslag geven.

D.

1. W 38, 16 engan álarendann hrœrt
   r engi álarendann hreypt
   T engi álar endar endann leyz
2. W 39, 3—4 sofnar enn
   r sofnaði fast
   T sofnaði enn fast
3. W 39, 11—13 at standa upp ok klæða; þó eigu þér nú ekki langa leið — er kǫlluð er Útgarðr.
   r upp at standa ok klæðaz en ekki eigu þér nú langa leið — er kallat er Útgarð.
   T upp at standa ok klæðaz en eigu þér nú ekki langa leið — er kallaðr er Útgarðr.
4. W 39, 21 er þér megið nú sjá mega
   r er nú munu þér sjá mega
   T er þér meguð nú sjá
5. W 41, 4—5 at mér þykkja fóthvatari
   r er mér þykkir fóthvatari en svá
   T er mér þykkja fóthvatari vera en svá
6. W 42, 12 ok þreytir sem mest á drykkinn
   r ok þrýtr sem lengst at drykknum
   T *om.*
7. W 43, 5 gangi til einnhverr
   r þá gangi nú til einnhverr
   T þá gangi nú einnhverr

8. W 43, 6–7 þá svarar Útg.-L. ok leit á bekkina
r þá svarar Útg.-L. ok litaz um á bekkina ok mælti
T þá litaz Útg.-L. um bekkina ok mælti
9. W 43, 10–11 er mér hafa sýnnz eigi ústerkligri en Þórr er
r er mér hafa litiz eigi ústerkligri er Þórr er
T er mér hafa eigi ústerkligri litiz en Þórr er
10. W 44, 2–3 ok, ef ek lifi ok megak ráða, þá skaltu
r at, ef ek lifi ok megak ráða, þá skaltu
T at, ef ek lifi þú skalt
11. W 44, 27 hitt minna vert
r hitt minna vera vert
T hitt minna vera
12. W 45, 2 ok engi mun verða, ef gamall verðr
r ok engi mun verða, ef svá gamall er at elli bíðr
T *om.*
13. W 45, 29 upp
r spratt upp
T stóð líka upp
14. W 45, 30 láta hann róa með sér
r hann láta róa á sæ með sér
T láta sik róa með sér
15. W 46, 23 þat
r þá svá
T þér þat
16. W 47, 27 Hann gekk til Fensalar til Friggjar
r er Baldr sakaði ekki. Hann gekk til Fensalar til Friggjar
T er Baldr gekk til fensadar ok fór til Friggjar
17, W 50, 1 hafi
r hafði
T hefði
18. W 50, 5 hart yfir grindina
r hart ok yfir grindina
T hátt yfir grindina
19. W 52, 5–6 yfir þa iij. egg stendr einn undir h., annarr undir—
r yfir þá iij. steina einn undir h., annarr undir—
T yfir þá iij. hellusteina egg stendr ein undir h., onnur undir—

Op deze 19 plaatsen hebben W, r en T elk een verschillende lezing.

1. *Engan knút fekk hann* [= Þórr] *leyz ok* — 1° *endar* in T is een verschrijving, Wr met *álarendann* hebben recht 2° *leyz* in T is fout. Geen schrijver zal tweemaal achter elkaar hetzelfde woord gebruiken. 3° *hreypt* (r) is de oorspronkelijke lezing: *hreyfa* = iets van zijn plaats brengen; *hræra* (W) = iets dat in de rust is, in beweging brengen. Vgl. Fritzner II 56*a*

en 73. Het eerste past hier beter. 4° *leyz* is ontstaan uit *hreypt*, niet uit *hrært*. Geen copist zal *leyz* voor *hrært* schrijven; maar de verschrijving *leyz* voor *hreypt* is begrijpelijk. Wij zien dus hier een plaats voor B II (de onder 1° genoemde), nòg een afwijking van T (de onder 4° genoemde) en een van W: *hreypt* tot *hrært*.

2. *Þórr liggr nú ok gætir, ef Skrýmir* — Natuurlijk moet hier in overeenstemming met *liggr* en *gætir* een praesens staan: *sofnar* W, niet een praeteritum *sofnaði* rT. Hier is een plaats voor A III, dus een plaats van buitengewone beteekenis. In A III staan de plaatsen, waar W recht heeft tegenover rT. Vinden wij in deze rubriek (D) meer plaatsen, die in A III thuis hooren, en geen, die in C III hoort, dan is het vonnis geveld over de groepeering WT tegenover r. — Voorts hebben WT met *enn* recht tegenover r. Reeds tweemaal heeft Þórr Skrýmir slapende geslagen, zonder dat zijn slag eenige uitwerking had. Þórr tracht nu Skr. den derden keer zóó te slaan, dat deze het goed voelen zal. Daartoe wacht hij, totdat Skr. *opnieuw* in slaap is gevallen. Een plaats dus voor C II: *enn* in WT is oorspronkelijk. Ten slotte *fast*. De schrijver vertelt herhaaldelijk, dat Skr in een diepen slaap ligt: *Skr. sofnar fast, Skr. hrýtr fast.* Ook den derden keer, dat Þórr van plan is te slaan zal Skr. wel in een diepen slaap verzonken zijn. Dus een plaats voor A II: *fast* in rT is oorspronkelijk. De lezing van het origineel van WrT was: *sofnar enn fast.* W laat *fast* weg; rT hebben de gemeenschappelijke fout *sofnaði*: *enn* slaat r verkeerdelijk over.

3. In de eerste plaats: *upp at standa* rT tegenover *at standa upp* W hoort thuis onder A I en *klæðaz* rT tegenover *klæða* W in A II. *Mál mun vera* —. Aldus spreekt de ontwakende Skr. W's lezing heeft dus in dit verband geen zin. Dan *þó* W, *en* rT. Weer een plaats voor A I. De oorspronkelijke lezing is niet aan te wijzen: *þó* (= werkelijk, inderdaad;

vgl. Fritzner 1029*b*) en *en* zijn beide aannemelijk. Ten derde de plaats van *ekki*, vóór *eigu* (r), of vóór *langa* (WT)? Wij geven hier WT de voorkeur, de ontkenning hoort bij het adjectief, niet bij het werkwoord. Een plaats dus voor C II. Ten slotte de relatieve bijzin. Het antecedent is *borg*, fem. sing. Maar dan is W's lezing alleen goed: *kǫlluð* fem. sing. Een plaats dus weer, de tweede, voor A III. *Útgarð* (r) tegenover *Útgarðr* (WT) is voor C II. De oorspronkelijke lezing is die van W: *er kǫlluð er Útgarðr*. De groep rT leest *kallaðr* foutief voor *kǫlluð*, r maakt verder *kallaðr* > *kallat* en *Útgarðr* > *Útgarð*.

4. Skrýmir zegt: *Ek á nú norðr leið til fjalla þessa* —. Deze woorden zijn vergezeld van een vingerwijzing: ik ga naar het noorden in de richting van die bergen daar, die je nù kunt zien, nu je nog hier staat op de plaats, waar we uit elkaar gaan. De lezing van (W)T is de oorspronkelijke: *er þér meguð nú sjá*. De lezing van r is fout: *er nú munu þér sjá mega*. Afgezien van de bezwaren tegen de volgorde der woorden in r (wij verwachten: *er þér munuð nú sjá mega*), is het futurum, blijkens de vertaling boven, onmogelijk, en heeft het futurum in verbinding met *nú* in het geheel geen zin. Deze plaats hoort onder C II. Verder zien we hier een afwijking van W van de oorspronkelijke lezing, doordat de schrijver onder invloed van het voorafgaande *megið*, bij vergissing *mega* toevoegde.

5. Útg.-L. zegt: *Ekki hafa hér komit þeir menn* —. *Er* (rT) tegenover *at* (W) moet onder A I ondergebracht worden; *þykkir* (r) tegenover *þykkja* (WT) onder C II: het antecedent, *þeir menn*, is plurale. *Vera* (T) onder B I: *þykkja* kan zonder infinitivus gebruikt worden, vgl. Fritzner III 1062*a*. Alle onder B I genoemde plaatsen leerden we kennen als afwijkingen van T: *vera* is dus onoorspronkelijk. Wat *en svá* betreft

(rT), ik meen deze woorden voor niet-oorspronkelijk te mogen houden. Niet W heeft ze overgeslagen, maar de groep rT (wij vermoedden een groep rT tegenover W en dit vermoeden wordt voortdurend sterker) heeft ze toegevoegd, meenende daardoor den zin te verduidelijken. De oorspronkelijke lezing is geweest: *er* of *at mér þykkja fóthvatari*. rT: *er mér þykkja fóthvatari en svá*. T alléén voegt *vera* toe.

6. *Þórr drekkr sem ákafligast má hann ok* —. Het volgende valt op te merken: 1° de lezing van W is de oorspronkelijke, 2° de lezing van r heeft geen zin. Dit behoeft niet nader betoogd te worden. 3° Deze plaats hoort thuis in C II. T's schrijver vond in zijn voorbeeld: *þreytir sem mest á drykkinn*. Hij vond het onnoodig deze woorden over te schrijven: zij komen op hetzelfde neer als wat in het eerste deel van dezen zin staat.

7. Terecht lezen Wr *til*: B II. De oorspronkelijke lezing is overigens niet aan te wijzen: *gangi til einnhverr* W en *þá gangi nú til einnhverr* r(T) zijn gelijkwaardig: rubriek A I.

8. T is hier fout door het ontbreken van *á* (B II). Dan geef ik *litaz um á bekkina* r(T) de voorkeur boven *leit á b.* W, en verklaar de eerste lezing voor de oorspronkelijke (A II). *Líta á* is zeker wel in beteekenis gelijk aan *litaz um á* (vgl. Fritzner II 536*a* en 537*a*), maar in overeenstemming met *svarar*, dat in Wr staat en dat, omdat het in Wr staat, oorspronkelijk zijn moet, verwacht men hier een praesens *litaz*, niet een praeteritum *leit*. *Ok mælti* is zonder twijfel een toevoeging van rT, W heeft hier de oorspronkelijke lezing (de 4e plaats voor A III!), die aldus luidde: *þá svarar Útg.-Loki ok litaz um á bekkina*. De groep rT voegt *ok mælti* toe. T ziet in, dat *svara* èn *mæla* te veel is, verwijdert *svarar* en behoudt *mælti*.

9. De volgorde van Wr is de oorspronkelijke, de omdraaiing van de woorden in T hoort thuis in B I. *Er* (r) is natuurlijk

een verschrijving voor *en* (WT): C II. *Sýnnz* W en *litiz* rT zijn synoniemen. Deze plaats moet in A I ondergebracht worden. De oorspronkelijke lezing is niet te bepalen: *er mér hafa litiz* òf *sýnnz eigi ústerkligri en Þórr er.*

10. Útg.-L. zegt: *Nú skal ek segja þér it sanna, er þú ert út kominn um borgina* en gaat dan verder met de boven geciteerde woorden: *At* lezen rT, *ok* W. De laatste lezing kan alleen de oorspronkelijke zijn. Útg.-L. zegt: Ik zal je de waarheid vertellen *en* als ik in leven blijf, dan zal jij [nooit meer in mijn burcht komen]. rT lezen verkeerdelijk *at* en maken dezen door *at* ingeleiden zin tot een bijzin bij *ek skal segja þér it sanna.* rT laten Útg.-L. zeggen: ik zal je de waarheid vertellen, dat je nooit meer in mijn burcht zult komen. Maar deze zin bevat niet de waarheid, die Útg.-L. aan Þórr wil mededeelen, die waarheid komt pas later: *sjónhverfingar hefi ek gert þér.* De rubriek A III wordt weer een plaats rijker! Het overslaan van *ok megak ráða* en de verandering van *þá skaltu* in *þú skalt* noteer ik onder B II: twee afwijkingen van T.

11. *Eigi þótti mér hitt minna—. Vert* staat in Wr, is dus oorspronkelijk, T slaat *vert* over (B II). Is nu de oorspronkelijke lezing: *hitt minna vera vert* r(T) of *hitt minna vert* W, m. a. w. is *vera* door W overgeslagen (A II) of door rT toegevoegd (A III)? Men zal antwoorden: deze plaats hoort onder A I, we hebben geen zekerheid. Ik verwijs echter naar D 5, waar de oorspronkelijke lezing was: *er (at) mér þykkja fóthvatari.* Vermoedelijk stond er in het origineel: *eigi þótti mér hitt minna vert.*

12. *Fyrir því at engi hefir sá orðit —, at* (*er* T) *eigi komi ellin ǫllum til falls.* De boven geciteerde zin is in T uitgevallen, doordat de schrijver, waar in zijn voorbeeld *at engi, ok engi, at eigi* op elkaar volgden, in de war is geraakt en overgesprongen van *ok engi* op *at* (= *er*) *eigi.* Hoogstwaarschijnlijk is de lezing van W ook hier de oorspronkelijke en is de bijzin van r een uitbreiding van die van W. In elk geval is W's lezing de eenvoudigste: in dezen gecompliceerden zin missen wij gaarne een bijzin. Ik noteer dus hier een afwijking van r en een van T.

13. *En Þórr upp ok var skjótt búinn* W. In het eerste deel van dezen zin ontbreekt een werkwoord in W, r en T hebben elk een eigen verbum: *spratt* en *stóð.* De conclusie, dat het werkwoord in hun origineel ontbrak of onleesbaar was, ligt voor de hand. Geen enkel ander Hs. heeft dezen zin bewaard; wat er in het oorspr. uitgevallen is en zou moeten gestaan hebben, is niet te zeggen. De meest waarschijnlijke ontwikkelingsgang lijkt me deze: W heeft de oorspr. lezing gevolgd (geen werkwoord of een onleesbaar werkwoord). De bron van rT (het bestaan van die bron wordt steeds waarschijnlijker) maakte een conjectuur: *stóð líka upp,* ontleende het werkwoord aan den vorigen zin: *Hymir stóð upp* en r verandert *stóð upp* > *spratt upp.* T behoudt de lezing van zijn voorbeeld.

14. *Þórr bað. at Hymir skyldi—. á sæ* is hier zonder twijfel toevoegsel van r. *Hymir bjóz at róa á sæ til fiskjar* zeggen WrT. Wanneer Þórr nu Hymir verzoekt mee te mogen roeien, spreekt het van zelf, dat dat roeien *á sæ* geschieden zal. Dat behoeft niet nòg eens vermeld te worden. De nadruk valt hier op *með sér.* Deze plaats hoort thuis in C II. *Sik* T in B II: *sik* is fout voor *hann* Wr. *Sér* slaat terug op het onderwerp van den zin: Hymir. Þórr moet, zooals Wr doen, met *hann* worden aangeduid. In het oorspr. stond: *láta hann* of *hann láta róa með sér* (C I).

15. *Er [þér* T*] þat satt at segja.* De lezing van r heeft geen zin. De oorspr. lezing is die van T, W slaat *þér* over, r verknoeit *þér þat* > *þá svá.*

16. Deze plaats is van groote beteekenis. Onmiddellijk aan

den boven geciteerden zin gaat vooraf: *Er þetta sá Loki, þá líkaði honum illa.* T heeft hier een lezing zonder zin: het beviel Loki niet slecht, dat Baldr naar Fensalr ging, maar dat Baldr niets schaadde. Hoe komt T aan die fout? Hij is overgesprongen, van *Baldr* op *gekk.* De invoeging van *ok fór* is zóó te verklaren: *þá líkaði honum illa, er Baldr gekk til Fensalar* schrijft T verkeerdelijk. T moet nu een nieuw werkwoord invoegen (en wel een ander dan het pas gebruikte *ganga*), dat meedeelt, dat Loki zich naar Frigg begaf; want dat Baldr niet naar Frigg ging, dat maakt T uit den samenhang op. Het onderwerp van *ok fór* is niet *Baldr*, maar moet gehaald worden uit het voorafgaande *honum* = Loki. In T's voorbeeld stond hetzelfde als in r: de bijzin *er Baldr sakaði ekki.* Deze bijzin staat niet in W. Heeft W ze overgeslagen of heeft de groep rT (het vermoeden, dat er een groep rT bestaat tegenover W, wordt wel tot zekerheid) ze toegevoegd? Het laatste is het geval. De bijzin is een overbodige toevoeging, en de zin *Er þetta sá Loki, þá líkaði honum illa* is zonder meer te begrijpen. De groep rT schoof dien bijzin in onder invloed van het onmiddellijk in WrT voorafgaande *hvat sem at var gert, sakaði Baldr ekki.* Wij voelden ons verplicht, na rubriek C, tot het aannemen van de mogelijkheid van een nader samengaan van WT tegenover r op grond van de 5 plaatsen in C III, waar r het juiste en dus ook, zoo er geen andere verklaring aan gegeven moet worden, het oorspronkelijke heeft. Tot nu toe hebben wij verscheidene plaatsen voor rubriek A III gevonden in deze afdeeling, die ons de beslissing meet brengen, maar nog niet één voor C III.

17. Ook hier heeft W de oorspronkelijke lezing! Alleen de praesensvorm past hier. Móðguðr zegt: *at Baldr hafi þar riðit um brú.* Brengt men dezen zin over in de direkte rede, dan zegt M.: *Baldr hefir riðit* en niet *Baldr hafði riðit. Hafi* conj. praes. is oorspronkelijk (W). De bron van rT ver-

anderde *hafi* in *hefði* conj. praet. r alleen maakt *hefði* > *hafði.*

18. *Hestrinn hljóp svá —, at hann kom hvergi nær. Hart* Wr tegenover *hátt* T hoort thuis in B I. *Hlaupa hart* en *hlaupa hátt* = hard loopen en hoog springen (Vgl. Fritzner II 3*b*) geven hier beiden een goeden zin. Wij zouden aarzelen tusschen de lezing van Wr en die van T, en niet weten, welke de oorspronkelijke was, als wij niet ervaren hadden, dat een groepeering Wr: T onmogelijk was en dat dientengevolge (de ééne uitzondering B III 2 bespraken wij) altijd de lezing van Wr de oorspronkelijke is, wanneer T daartegenover iets anders zet. — Verder heeft *ok* (r) geen zin (C II).

19. De lezingen van W en r kunnen ons hier niet bevredigen, die van T lijkt goed, maar als wij haar nader bezien en bemerken, dat T spreekt van een staande *egg,* dan wantrouwen wij haar en houden T's lezing eerder voor een conjectuur, dan voor de oorspronkelijke. Aan de onderling afwijkende en moeilijk verstaanbare lezingen van Wr en T lag zonder twijfel een fout ten grond in hun gemeenschappelijk origineel. Om te bepalen, wat daar stond, roep ik weer, zooals menigmaal reeds gedaan is, codex U te hulp en tracht met behulp van U's lezing de lezing van WrT's origineel te bepalen. Ik loop zoodoende wel is waar vooruit op de conclusie, aan het slot van hoofdstuk III te trekken, dat de bron van U gescheiden moet worden van het origineel van WrT. Dit kan evenwel niet anders. U zegt hier: *[Æsir bundu Loka með] yfir þá þrjá eggsteina. Stóð einn undir herðum, annarr undir l[endum, þriði undir kn.].* De tusschen haken geplaatste woorden staan ook in WrT, het komt er hier op aan, wat in WrT's origineel tusschen *yfir* en *undir* (2) gestaan heeft. U's voorstelling is volkomen begrijpelijk. De *eggsteinar* zijn de *hellur,* die door de Asen op hun scherpen kant, hun *egg* gezet zijn, en waarover kort te voren gesproken is. Over die *eggsteinar* binden zij Loki en één staat

onder zijn schouders en een ander onder zijn lenden enz. Ik houd het er voor, dat in WrT's origineel *steina* uitgevallen was: *steina* en *stendr* (dit stond er en niet *stóð* U) beginnen met dezelfde letters en volgen onmiddellijk op elkaar. Van *egg* sprong de schrijver over op *stendr* en zoo kwam er te staan: *yfir þá þrjá egg stendr einn undir h., annarr undir l.* etc. W volgt het origineel en verandert niet. T merkt, dat er iets niet in orde is; achter *þrjá* past alleen een masc. plur., *hellur* (fem.) kan niet ingevoegd worden, hij kiest het woord *hellusteina* en *einn, annarr* en *þriði* worden bij *egg* gevoegd en vrouwelijk gemaakt. Zóó lost T de moeilijkheid op, r staart op de zonderlinge combinatie *egg stendr*, begrijpt die woorden niet, laat ze weg, voegt *steina* in en laat *einn* op dit mannelijke woord terugslaan.

Hier ben ik gekomen aan het eind van rubriek D, die ons de beslissing moet brengen in de vraag, of rT tegenover W dan wel WT tegenover r een groep vormen. Leek ons het eerste aan het eind van C reeds waarschijnlijk, gedurende de bespreking van de plaatsen in D is die waarschijnlijkheid steeds grooter geworden, hebben wij telkens meer plaatsen gevonden, waar W de oorspronkelijke lezing had en rT een foutieve, eene, die niet de oorspronkelijke zijn kan, zijn wij geen enkele plaats tegengekomen, die het geringe aantal van 5 (C III 3, 4, 5, 8 en 9), waar we r de voorkeur gaven boven WT en waar we r's lezing naar alle waarschijnlijkheid voor de oorspronkelijke hielden, is komen versterken, terwijl het aantal plaatsen, waar W de voorkeur verdient boven rT, de in D verzamelde bij die van A III opgeteld, tot 32 geklommen is, en er onder dit aantal plaatsen zijn van meer beteekenis (A III 13, 20 en 21; D 10 en 16) dan een van de rubriek C III. Waar nu het oogenblik gekomen is, om te kiezen tusschen rT: W en WT: r, is de keuze niet moeilijk meer. De eerste verhouding is de meest aannemelijke. Ik noem het

origineel van WrT x, de bron van rT y en stel dezen stamboom op:

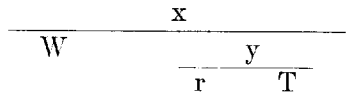

Hoe komt nu op de 5 plaatsen (C III 3, 4, 5, 8, 9), waar wij r de voorkeur gaven boven WT, de juiste lezing in dit Hs.? De verklaring ligt voor de hand: op deze 5 plaatsen was de lezing van WT die van het oorspronkelijk (x) en r — ik moet hier weer vooruit loopen — staat onder den invloed van U. Dit handschrift leest: *freista at renna* (3), *nú mun reyna* (4), *þreyta drykkju* (5), *varð* (8) en *hennar* (9).

Ik heb nu, naar ik meen, zoo nauwkeurig mogelijk de verhouding van T tot W en r bepaald en het eenige, wat mij aan het eind van dit hoofdstuk nog te doen staat, is na te gaan, welk handschrift, W, r of T het meest betrouwbaar is. Ons leek W het best, daarop kwam r, en T leek ons het minste in waarde. Nu hebben wij rubriek D afgehandeld en kunnen voor elk Hs. de getallen vaststellen.

Ik vergelijk eerst W met de groep rT (y). In dit hoofdstuk gaven wij 24 × (A III) en 8 × (D 2, 3, 5, 8, 10, 11, 16, 17) W recht tegenover y. Tezamen 32 ×. Wij gaven 23 × (A II) en 5 × (D 1, 2, 3, 4, 8) y recht tegenover W. Tezamen 28 ×. 34 × (A I) waren wij in onzekerheid, of W dan wel y het juiste had. Loopen wij nu vooruit op de plaatsen, in het volgende hoofdstuk onder groep E en F te behandelen, dan blijkt ons, dat U op die onzekere plaatsen slechts 1 × (A I 15) W steunt, maar 13 × (A I 2, 3, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 21, 27, 28; D 3, 9) y. Waar W en y een eigen lezing hebben, geven wij dus 41 × y de voorkeur boven W, en 33 × W de voorkeur boven y. y levert ons dus een beteren tekst over dan W.

In de groep rT (y) geven wij r de voorkeur boven T.

164 × (B I en II) en 8 × (D 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14) wordt r door W gesteund. Tezamen 172 ×, maar slechts 107 × (C I en II) en 7 × (D 2, 3, 5, 9, 14, 15, 18) steunt W T. Tezamen 114 ×.

Voorzoover r en T samengaan, is hun text (y) iets beter dan W, maar ieder der Hss. r en T afzonderlijk staat bij W achter.

HOOFDSTUK III.

De verhouding van de codices Wormianus, regius en Trajectinus tot den codex Upsaliensis.

Evenals de codices Wormianus en regius is ook het Upsalische handschrift (U) in de „praefatio" in het derde deel van de Arna-Magnæaansche uitgave beschreven. Van W en r bestaan er geen aparte afdrukken; van U wel: A. M. II blz. 250—396. Degenen, die zich tot nu toe hebben bezig gehouden met de Snorra Edda, zijn het hierover eens, dat U en Wr[T] twee verschillende redacties vertegenwoordigen, die op één origineel terug gaan. Mogk in zijn opstel in „Paul und Braune's Beiträge" (1879) meent, dat U het dichtst bij dat origineel staat en dat de redactie Wr[T] „erweitert" heeft; Finnur Jónsson in de „Aarbøger" (1898) meent het tegenovergestelde: WrT staan dicht bij het origineel en U is daarvan een geëxcerpeerde weergave. Ik wil in de volgende bladzijden geen poging doen om de vraag op te lossen, welke de inhoud is geweest van dit gemeenschappelijke origineel (P), want WrT en U verschillen niet alleen in stijl, maar ook in compositie. Zoo'n poging zou niet passen in een inleiding op een uitgave van het Utrechtsche handschrift. Het hoofddoel van die inleiding is na te gaan de verhouding van T tot zijne naaste verwanten W en r Volledigheidshalve mag evenwel niet ontbreken een onderzoek

naar de verhouding van T tot U. Dit onderzoek wordt gedaan op grond van de Útg.-L.-Hymir-Baldr-geschiedenis, evenals in het vorige hoofdstuk. Het is mogelijk, dat ik aan het einde daarvan kom tot een conclusie over de vraag, of U geëxcerpeerd heeft dan wel of WrT „erweitert" hebben. Dit onderzoek, alleen gebaseerd op een stuk van de Gylfaginning, kan dan misschien wèl uitmaken, welke redactie de meest oorspronkelijke is, wat den *stijl* aangaat, niet wat den *inhoud* betreft.

Ik verdeel ook hier het materiaal aan plaatsen in drie groepen:

E: UW gaan samen tegenover rT. F: UrT gaan samen tegenover W. G: WrT tegenover U.

E. Ik kan hier verwijzen naar het vorige hoofdstuk A I en III. In I 15. In III 1, 2, 3, 4, 7, 8, 13, 18, 20, 21 en 23. In D 16. Op al deze plaatsen geven wij WU de voorkeur. Voorzoover ze nog opheldering noodig hebben, zullen wij ze nagaan.

A I 15. 42, 15. Ook U leest *auðsætt*. Het synoniem *auðsétt* rT is dus een verandering van rT's gemeenschappelijk voorbeeld y.

A III 1. 36, 16. *Settiz Þórr til matar* U. Hier is evenmin als in W sprake van Loki.

A III 2. 36, 29. *Bóndinn varð hræddr* U. De gronden, waarop ik hier *verða* UW de voorkeur geef boven *vera* rT, zijn in het vorige hoofdstuk medegedeeld.

A III 3. 4. 38, 1—2. 3. U leest hier: *ok tók hanzkann* en *afhúsit var þumlungrinn hanzkans*. Op deze beide plaatsen heb ik boven W, en dus ook U, de voorkeur gegeven boven rT.

A III 7. 38, 24—25. U: *Heyrir Þórr, at Skrýmir hrýtr*. 8. 38, 26. U: *Þórr lýstr í miðjan hvirfilinn*. Terecht ontbreekt ook hier *ok sefr* en *ofan*.

A III 13. 44, 9. *Þú fant eigi* lezen UW tegenover het foutieve *þú fant* rT.

A III 18. 45, 25. U: *Snýr Þórr heimleiðis* = Þórr begeeft zich op weg van huis. Deze voorstelling is dezelfde als die van W: *Þórr gekk út um Ásgarð.*

A III 20. 47, 5. *Falmaði jǫtunninn til agnsaxins* U Ik sprak reeds in het vorige hoofdstuk het vermoeden uit, dat *agnsax* als gen. sing., afhangende van *til*, te verkiezen was boven den dat. sing. van rT, en dat de lezing van W waarschijnlijk fout was voor *agnsaxins*. Deze plaats in U bewijst, dat de gen. beter is en dat U hier het dichtst bij het oorspronkelijke staat.

A III 21. 49, 30—31. *Miðr* leest ook U.

A III 23. 51, 7. *Língarn* UW tegenover **liti—* en *lítit garn* rT.

D 16. 47, 26—27. *En er Loki sá þat, líkaði honum illa; gekk til F.* etc. De overbodige bijzin *er Baldr sakaði ekki*, die r toevoegt en die, blijkens de fout van T, in hun gemeenschappelijk voorbeeld y moet gestaan hebben, staat niet in UW.

F. Ik mag hier ook verwijzen naar het vorige hoofdstuk A I en II. In I 2, 3, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 21, 27, 28. In II 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 21. In D 3, 8, 9. Op al deze plaatsen geven wij UrT gelijk tegenover W.

A I 2. 37, 20. *Þau [ǫnnur* rT*] váru innar frá honum* UrT. De lezing van W is gelijkwaardig, maar waar U rT steunt, moet, evenals op alle plaatsen in A I, waar U rT steunt, de lezing van UrT de oorspronkelijke zijn.

A I 3. 37, 28. *En hann (sá* rT*) nefndiz Skrýmir* UrT. *En* heeft dus in het oorspronkelijk gestaan.

A I 5. 38, 1. *Seiliz (Seildiz* rT*) þá Skrýmir til* UrT. *Hann* in W is dus fout.

A I 6. 38, 2—3. *—at þat hafði verit um nóttina skálinn* U. De volgorde van rT is dus de oorspronkelijke.

A I 9. 40, 5—6. *lítz* U. Het synonieme *sýniz* van W moet dus verworpen worden.

A I 11. 40, 10. *—er skjótara muni eta en ek* U; *at* in W is fout.

A I 13. 14. 41, 8. *Eigi trúi ek honum nú, at hann vinni leikinn* UrT. Deze lezing moet men de voorkeur geven boven die van W, hoe goed deze op zich zelf is.

A I 21. 44, 12. *Þar er þú sátt hjá hǫll minni setberg* UrT. Het *setberg* lag dus bij de *hǫll.*

A I 27. 45, 26—27. *—til jǫtuns nǫkkurs, er Eymir er nefndr* U. *Nǫkkurs* en *er nefndr* UrT zijn oorspronkelijk; *eins* en *hét* W niet.

A I 28. 46, 9. *—er Himinhr. heitir (hét* rT*)* U. *Er kallaðr* W is dus fout. Waar UWrT het eerste werkwoord in dezen zin, *tók*, in het praet. zetten, zal de lezing van rT *hét* hier wel de oorspronkelijke zijn.

A II 2. 36, 20. *Stǫkurnar* leest U hier ook terecht.

A II 3. 36, 25. *Stóðu hafrarnir upp ok var annarr haltr e.f.* U. Terecht lezen hier UrT *ok*, dat W overslaat.

A II 4. 36, 25. *Þórr fann þat* U; *fann* stond in het oorspronkelijk, niet *sá* W.

A II 5. 36, 32. *Þórr herði hendrnar at hamarsk.* U; *á* W is dus fout.

A II 6. 38, 10—11. *Undir eik einni* U. Of in het oorspr. *mikilli* gestaan heeft, is onzeker. Maar duidelijk is, dat er achter *eik* een onbepaald voornaamwoord stond, hetzij dan *einni*, hetzij *nǫkkurri.*

A II 7. 38, 12. *Hann vill leggjaz niðr at sofa* UrT.

A II 8. 38, 19. *Lýstr í hǫfuð Skrými* U. — *honum* rT. Er heeft dus in het oorspronkelijk achter *hǫfuð* een datief gestaan, hetzij *Skrými*, hetzij *honum.*

A II 10. 38, 28—29. *Þá vaknar Skrýmir ok spyrr* U. Dezelfde opmerking als bij de vorige plaats.

A II 12. 41, 17—18. *Útg -Loki gengr í hǫllina ok biðr taka vítishorn* U. Ook U laat iemand den hoorn halen.

A II 21. 47, 29. *—hvat menn hǫfðuz at á þinginu* U. Ook hier terecht een indicativus.

D 3. 39, 11. *Upp at standa ok klæðaz* U.

D 8. 43, 6. *Útg.-Loki litaz um* U. *Leit* W is dus fout, zooals we reeds vermoedden.

D 9. 43, 10—11. *—er mér lítaz hvergi ústerkligri* U. *Sýnaz* in W is dus fout.

G. Ik noem hier plaats voor plaats en bespreek ze onmiddellijk.

1. 36, 16—17. *Þórr bauð bónda til náttverðar ok bǫrnum hans.* U. *Þórr bauð til matar með sér búandanum ok konu hans ok bǫrnum þeira* WrT. Het treft ons hier, dat er in U van een vrouw van den boer geen sprake is. Heeft U die vrouw overgeslagen, het niet noodig gevonden haar te vermelden? Of hebben WrT de vrouw toegevoegd en werd ze niet in de oorspronkelijke Edda genoemd? Willen we dit uitmaken, dan moeten wij eerst dit verhaaltje uitlezen en zien, of er nog verder over die vrouw gesproken wordt. Dit is niet het geval. Hoe is de voorstelling van U van deze geschiedenis en hoe is die van WrT? U spreekt alleen van *bóndinn, bǫrn* en *hjón bónda.* WrT spreken van *bóndinn, kona hans, bǫrn þeira, heimamenn hans, hjón hans,* dus een geheele familie. Volgens U noodigt Þórr voor het avondmaal alleen den boer en zijne kinderen uit, niemand anders. De *hjón* van U zijn de kinderen en niets meer, want waar U van vrouw en personeel met geen woord spreekt, mogen we achter zijn *hjón* niets meer zoeken dan Þjálfi en Rǫskva. In WrT treedt éénmaal op *kona* en éénmaal *heimamenn*, wat niets anders kan beteekenen dan personeel (Fritzner I 765*a*). Die *kona* slaat U over en voor de knechten heeft U *bǫrnin*: *Þórr mælti, at bǫrnin skyldu kasta beinunum* U. *Þórr mælti, at búandinn ok heimamenn hans skyldu kasta b.* WrT. Nu vraagt men zich af: waar komen die knechten vandaan, die daar aan het avondmaal zitten en die niet eens geinviteerd zijn! Waarom wordt die vrouw geinviteerd en hooren we verder niets van haar? In

dit verband haal ik nog de volgende plaats aan: *Bóndinn ok ǫll hjónin báðu sér friðar. Er hann sá hrælu þeira, þá tók hann af þeim bǫrn þeira* WrT. *Bóndi ok hjón hans báðu sér friðar. Er hann sá hrælu þeira, þá tók hann af bónda bǫrn hans* U. Bekijken we deze plaats, dan valt ons op, dat WrT met *ǫll hjónin* bedoelen de geheele „familia", met *þeira* (1) ook. Maar waarop moet dan slaan *af þeim bǫrn þeira?* Die *bǫrn* behooren natuurlijk niet aan *ǫll hjónin.* In dezen zin komt 2 × *þeira* voor; het slaat terug op twee verschillende groepen van personen. De lezing van U is daarentegen zeer begrijpelijk. Ik geloof, dat de schrijver van WrT's origineel (x) hier aan het knoeien geweest is, en dat de eenvoudige voorstelling van U, die alleen den boer en zijn twee kinderen kent, de oorspronkelijke is, dat de geheele boerderij met vrouw en knechten in WrT een verzinsel is. Op de eerste plaats lezen we met U, dat Þórr den boer, Þjálfi en Rǫskva uitnoodigt. Op de tweede plaats, dat de kinderen (U) de beenderen zullen werpen. Als men daarentegen zegt: maar waarom de kinderen alléén, en *niet* de boer? dan kan daarop geantwoord worden: waarom in WrT de boer en de niet eens vermelde knechten, en *niet* de vrouw en de kinderen? Op de derde plaats lezen wij met U: de boer en zijn kinderen baden om genade; Þórr ontnam den boer zijn kinderen.

2. 36, 22. *Þórr var þar um nóttina* U. *Þórr dvaldiz þar of nóttina* WrT. Ook verderop, waar WrT vertellen, dat Þórr c. s. *dveljast* bij Útg.-L., gebruikt U het werkwoord *vera.* Dit kan niet oorspronkelijk zijn. Ik vind *vera* in de beteekenis: zich ophouden, slechts éénmaal vermeld (Fritzner III 909*a*). *Dveljaz* is daarentegen in de beteekenis: als gast vertoeven zeer gebruikelijk.

3. 37, 1—2. *—buðu bætr þær er hann villdi* U. *—buðu at yfirbótum allt þat er þau áttu* W(r)T. Met zekerheid is hier niet te zeggen, wie recht heeft. Het komt me voor, dat

de boer c. s. eerder al het hunne als boete aanboden dan al, wat Þórr maar wenschte.

4. 37, 7—8. *Þá fór hann út yfir hafit þat it djúpa* Wr(T). *Svam yfir þat it djúpa haf* U. Hier zullen WrT wel gelijk hebben. Þórr stak de zee over met de zijnen per schip. Dit schip wordt niet vermeld. U begreep niet, hoe Þórr zonder schip over de zee kwam en maakte van *fór svam.*

5. 38, 6—9. *Skr. bauð, at þeir legði mǫtuneyti sitt en Þórr játti því; þá batt Skr. nest þeira allt í einn bagga ok lagði á bak sér; hann gekk fyrir of daginn ok steig helldr stórum* WrT. *Þá bauð Skr., at þeir legði í einn stað baggana ok legði á bak sér ok svá gerðu þeir ok nú leggr Skrýmir á bak sér ok stígr helldr stórum* U. De lezing van WrT is correct; helderheid en stijl laten niets te wenschen over; zij is niet in tegenspraak met wat elders verteld wordt. De lezing van U is onbegrijpelijk: Skr. bood aan, dat zij de zakken op één plaats zouden leggen en [die] op zijn rug zouden leggen en zoo deden zij en nu legt Skr. [de zakken] op zijn rug en neemt groote stappen! Dit is onzin. Overeenkomstig het aanbod van Skr. legden *Þórr* c. s. de zakken op één plaats en daarna op zijn rug en dàn wordt er nog eens verteld, dat *Skr.* de zakken op zijn rug legt!! Maar die *baggar* zijn ook een verzinsel van U. Er is elders in UWrT slechts sprake van één *baggi*: die van Skr. In dien éénen *baggi* bindt Skr. zoowel zijn eigen als Þórs levensmiddelen, zooals WrT terecht vertellen en dat is de zak, dien Þórr later niet openen kan (UWrT). U heeft hier zijn voorbeeld buitengewoon slordig weergegeven.

6. 38, 21—23. *Skrýmir spyrr, hvárt þeir hafi þá mataz ok sé búnir til rekkna? Þórr s., at þeir munu þá sofa ganga. Ganga þeir þá undir aðra eik* WrT. *Skr. spyrr, hvárt þeir sé mettir. Þórr lét, at þeir mundi sofa undir annarri eik* U. Het zinnetje *sé búnir til rekkna* is door U overgeslagen. Wat

Þórr in UWrT zegt, is een antwoord op die vraag, die daarom niet gemist kan worden. Wat antwoordt nu Þórr op de vraag: zijn jullie gereed naar bed te gaan? Natuurlijk: wij zijn van plan te gaan slapen WrT. Het antwoord van Þórr in U is een contractie van het antwoord in WrT en den daarop volgenden zin, de mededeeling bevattende, dat Þórr om het luide gesnork van Skr. onder een anderen boom gaat slapen.

7. 38, 26—28. *Þórr lýstr í miðjan hvirfil honum; hann kennir, at hamars muðrinn sǫkkr djúpt í hǫfuðit* WrT. *Þórr lýstr í hǫfuð honum í miðjan hvirfilinn ok sǫkk hamarrinn* U. *Í hǫfuð* in U is een overbodige toevoeging: *hvirfill* is eén onderdeel van *hǫfuð*. Het laatste gedeelte van dezen zin in U is een smakelooze contractie en WrT hebben hier het oorspronkelijke. In de eerste plaats: de hamer zinkt niet, dat is overdreven. En dan moet noodzakelijk verteld worden, dat Þórr *merkt*, dat de voorzijde van den hamer in den schedel van Skr. dringt. Nu is Þórr voldaan en hij is zeker er van, dat hij nu niet, zooals den vorigen keer, een antwoord zal krijgen van Skr.: Viel er een blaadje op mijn hoofd?

8. 38, 29—31. *Skr. mælti: hvat er nú? Fell akarn nǫkkut í hǫfuð mér, eða hvat er títt um þik, Þórr! Þórr gekk aptr skyndiliga ok svaraði, at hann var þá nývaknaðr* WrT. *Skr. spyrr, hvárt fell axkorn* (!) *í hǫfuð mér eða hvárt vakir þú, Þórr. Hann létz vera vaknaðr* U. Tegelijk bespreek ik 9. 39, 8—11. *Skr. mælti: hvárt munu fuglar nǫkkurir sitja í trénu yfir mér? Mik grunaði, er ek vaknaða, at tros nǫkkut af kvistunum felli í hǫfuð mér, hvárt vakir þú, Þórr? Mál mun vera upp at standa ok klæðaz.* WrT *Skr. mælti: hvárt munu fuglar vera nǫkkurir í trénu yfir mér? Mér þótti, sem fjǫðr nǫkkur felli af trénu í hǫfuð mér; hvárt vakir þú, Þórr? Mál mun vera upp at standa ok klæðaz* U. Op deze beide plaatsen en onder 6 vindt men de drie replie-

ken van Skr. op de drie slagen van Þórr bijeen. Den eersten keer (6) gaven wij WrT gelijk: U sloeg over en contraheerde. Maar ook hier moeten wij WrT gelijk geven. De eerste slag wordt Skr. vroeg in den nacht toegebracht op zijn hoofd. Skr. antwoordt: Viel er een blad op mijn hoofd, hebben jullie al gegeten en zijn jullie klaar om naar bed te gaan? Þórr zegt: Wij zijn van plan te gaan slapen (6). De tweede slag wordt Skr. toegebracht midden in den nacht, midden op zijn schedel. Þórr ziet met voldoening, dat de voorzijde van den hamer diep in Skr.'s hoofd dringt (7). Deze antwoordt: Viel er een eikel? Wat voer je toch uit? Þórr zegt: Ik ben net wakker geworden. De derde slag wordt Skr. toegebracht op zijn slaap vroeg in den morgen. De hamer dringt tot aan het handvat in Skr.'s hoofd door. Deze antwoordt: Zitten er soms vogels boven mij in den boom? Viel er *tros?* Ben je wakker, Þórr? Wij moeten opstaan en ons kleeden. Met opzet heb ik deze passage uitvoerig aangehaald om te laten zien, hoe prachtig de climax in WrT is aangebracht en hoe bedroefd weinig U daarvan maakt. Wat dwaas is de vraag van Skr. in U: *hvárt vakir þú, Þórr?* (8). Deze vraag past niet midden in den nacht. Natuurlijk vraagt Skr.: wat voer je toch uit? Waarmee ben je zoo laat nog bezig? En dan is kostelijk het angstige en vlugge terugtreden van den grooten god, die niets anders weet te antwoorden dan een verlegen gestamel: ik ben net wakker geworden, maar je hebt gelijk, het is tijd om weer te gaan slapen, het is pas middernacht. Terecht staat in 9 in UWrT de vraag: *hvárt vakir þú, Þórr?* Het is dan al dag geworden. Maar niet alleen wat den stijl aangaat is deze passage door U geheel en al verknoeid, maar den humor ervan heeft U ook niet begrepen. *Tros* WrT is ruwer dan *fjǫðr* U, maar past hier veel beter. U vindt *tros* onfatsoenlijk, maar een reus als Skrýmir is niet op zijn mond gevallen.

10. 39, 23. *Er eigi getit, at Æsir biði hann heilan fara* U. [*Eigi* T] *er þess getit, at Æsir bæði þá heila hittaz* WrT. Ik verwijs hier naar het vorige hoofdstuk B III 1. In het gemeenschappelijk origineel van WrT (x) stond niet *eigi*. Dit woord is onmisbaar. Wat het laatste deel van den zin betreft, men kan hier niet aan WrT of U de voorkeur geven: *vaarwel zeggen* of *tot aangenaam weerzien toeroepen* zijn beide in dit verband passende uitdrukkingen.

11. 39, 24—25. *Þórr gengr framan til miðs dags* WrT. *Þeir* [= Þórr c. s.] *ganga til Miðgarðs.* U. Hier is U natuurlijk heelemaal in de war. Þórr en zijn reisgezelschap waren al lang te voren, na het oversteken van de diepe zee, in *Jǫtunheimar* aangegeland (UWrT).

12. 39, 31—40, 2. *Þeir sá þar marga menn á tvá bekki ok flesta ærit stóra. Því næst koma þeir fyrir konunginn Útg.-L. ok kvǫddu hann* WrT. *Þeir sá þar ærit stóra menn. Þeir kvǫddu Útg.-L., er þeir kómu fyrir hásæti* U. Wat het eerste deel van dezen zin aangaat, U is niet fout en met zekerheid kan men hier niet zeggen, dat de schrijver contraheert. Maar in het tweede deel is deze contractie buiten twijfel. Útg.-L. is ons wel voorgesteld door Skr., en we weten ook, dat het hoofd van de burcht, waar Þórr aankomt, Útg.-L. heet, maar toch verwachten wij van den schrijver, dat hij ons nog even vertelt, dat Útg.-L. de koning is, en dat de persoon, die Þórr dadelijk in het oog valt, de vorst van die talrijke mannen, den naam Útg.-L. draagt. Wanneer we in U lezen: *þeir kvǫddu Útg.-L.*, dan komt de vraag op: Wie is dat ook al weer? Dit voelde de schrijver van U ook en hier laat hij zich betrappen in zijn wijze van werken. In zijn voorbeeld stond hetzelfde of nagenoeg hetzelfde als in x, WrT's origineel: *því næst koma þeir fyrir konunginn Útg.-L.* U vond het niet noodig dezen zin over te schrijven, hij ging dadelijk over op: *þeir kvǫddu*

en veranderde *hann* in *Útg.-L.*, wat hij aan den overgeslagen zin ontleende. Hij bemerkte daarop, dat hij toch moest vertellen, wie die Útg.-L. is, en ging weer terug in zijn voorbeeld. Maar hij kon nu niet meer schrijven *er þeir kómu fyrir konunginn*, dat paste niet meer na datgene, wat er al stond. Hij schreef daarom *hásæti* in plaats van *konunginn* en nu lijkt de zin iets. *Hásæti* duidt aan, dat Útg.-L. de koning is, maar daarmee heeft U zijn voorbarigheid niet verholpen.

13. 40, 3—5. *Seint er um langan veg at spyrja tíðenda, eða er annan veg en ek hygg, er þessi sveinstauli orðinn Q.-Þ.?* WT. *Seint er um langan veg at spyrja tíðenda, eða er annan veg en ek hygg, at þessi sveinstauli sé Q.-Þ.?* r. *Seint er um langan veg at spyrja sǫnn tíðendi, er sveinstauli einn er orðinn at Q.-Þ.* U. De lezing van WT *er orðinn* is hier die van hun origineel (x), zooals uit U blijkt; maar de lezing van dit Hs. gaat niet terug op die van x, maar op eene, die dichter bij het oorspronkelijke staat dan die van x. Deze toch ziet er bedenkelijk uit: men combineert niet *verða* met een substantief, maar met *at* en een subst. in den datief. Ook de beteekenis van x's lezing is duister: het praedicaatsnomen staat voorop en het onderwerp (*Þórr*) komt achteraan. Grammatisch is U's lezing beter, maar wat de beteekenis aangaat, is ook zij duister. Verandert men evenwel *at* in *af* (Prof. Boer was zoo vriendelijk mij hierop attent te maken), dan is de moeilijkheid weg (vgl. Grímnismál str. 54). De lezing van het oorspronkelijke was: *er þessi sveinstauli orðinn af Þór. Af* is door x overgeslagen, zijn voorstelling heeft daardoor geen zin en r waagt een conjectuur. Daarentegen heeft U *af* tot *at* gemaakt. Overigens is de voorstelling van WrT hier de oorspronkelijke en U comprimeert deze passage.

14. 40, 27—29. *Útg.-L. kallar til sín sveinstaula nǫkkurn, er nefndr er Hugi ok bað hann renna í kapp við Þjálfa. Þá taka þeir it fyrsta skeið* WrT. *Útg.-L. kallar til sín sveinstaula nǫkkurn, er Hugi hét, ok bað hann renna við hann fyrsta skeið* U. Het tweede deel van dezen zin heeft U gecomprimeerd. Útg.-L. verzocht niet Hugi tegen Þjálfi een eerste baan te loopen, maar eenvoudig te loopen, en na dit verzoek nemen zij de eerste baan.

15. 41, 3—5. *Þó er þat satt, at ekki hafa hér komit þeir menn, er mér þykkja fóthvatari* WrT. *En þó hafa hér komit ekki úfljótari menn* U. Zoowel in WrT als in U gaat aan deze opmerking van Útg.-L. een andere vooraf: *Þurfa muntu, Þjálfi, at leggja þik meirr fram*, welke beteekent: je loopt niet bijster vlug, je zult je wat meer moeten inspannen. En nu komt in UWrT een opmerking, ingeleid door *þó* = maar toch, die met de voorafgaande dus een tegenstelling moet vormen. In WrT volgt werkelijk zoo iets: maar toch zijn hier, ik moet het bekennen, niet menschen gekomen, die naar mijn meening vlugger zijn. In U echter volgt een opmerking van Útg.-L., die met het voorafgaande niet alleen geen tegenstelling vormt, maar die ook op zich zelf zonder zin is: maar toch zijn hier niet langzamere [= vluggere] menschen gekomen! U laat dus Útg.-L. zeggen: Je loopt nog al traag, maar toch heb ik wel vluggere menschen gezien!

16. 42, 16—17. *Villtu freista um fleiri leika? Sja má nú, at ekki nýtir þú hér af* WrT. *Villtu leika fleira?* U. In de de vraag van U kan *fleira* alleen zijn acc. sing. ntr. en *leika* infinitivus. De beteekenis is: Wil je meer presteeren? Maar deze vraag kan Útg.-L. nooit aan Þórr gesteld hebben, omdat Þórr nog in het geheel niets gepresteerd heeft en tot nog toe alleen pogingen gedaan heeft. Daarom moeten wij hier aan WrT de voorkeur geven. Dat deze drie Hss. het oorspronkelijke hebben, wordt bewezen door het antwoord van Þórr, ook in U: *freista mun (má* WrT*) ek enn of fleiri (nǫkkura* WrT*) leika.*

17. 42, 27—43, 1. *Kǫttrinn beygði kenginn, svá sem Þórr rétti upp hǫndina; ok þá er Þórr seildiz svá langt upp, sem hann mátti lengst, þá létti kǫttrinn einum fœti* WrT. *Kattrinn beygði kenginn ok svá sem hann rétti upp hǫndina, lypti kattrinn einum fœtinum* U. Ook hier is U op een rare manier aan het werk geweest: de kat boog haar rug en naarmate hij [= Þórr] zijn hand hooger uitstrekte, lichtte de kat haar eene poot [hooger] op! Dit is onzin. Maar hoe komt U aan die dwaze lezing? Waarschijnlijk ook hier door gedachteloos samentrekken.

18. 44, 4—5. *Aldri hefðir þú í hana komit, ef ek hefða vitat áðr, at þú hefðir sva mikinn krapt með þér* WrT. *Eigi hefðir þú komit í hana, ef ek hefða vitat þik svá mikils háttar sem þú ert* U. *Mikils háttar* beteekent: aanzienlijk, voornaam (Fritzner I 742*b*). Maar Útg.-L. had niet Þórs voornaamheid, maar Þórs kracht ondervonden. Hierin is U fout. Ook tegen U's stijl kan men bezwaren opperen. In verband met het volgende *sem þú ert* verwachten wij bij *þik* als appositie een adjectief, bijv. *mikilligan*, niet een genitief. Maar al stond er: *ek hefða vitat þik svá mikilligan sem þú ert*, dan zou dit nog om redenen van stijl verworpen moeten worden. *Vita* met twee accus. is in het Oudnoorsch niet gebruikelijk. (Fritzner III 969 vlgg.).

19. 45, 2. *Engi hefir sá orðit ok engi mun verða, ef gamall verðr, at eigi komi ellin ǫllum til falls* x. *Henni* [= Elli] *hefir engi á kné komit* U. Útg.-L. verbaast zich er over, dat Þórr, toen hij met Elli worstelde, zoo lang weerstand bood en niet heelemaal gevallen is in plaats van slechts op één knie, want, zegt hij, Elli velt allen zonder onderscheid. Dezen gedachtengang vindt men in WrT. U laat Útg.-L. zeggen: niemand heeft Elli doen vallen. Maar dat kan Útg.-L. nooit gezegd hebben. Þórr heeft nooit gepoogd Elli op den grond te werpen; hij heeft altijd een verdedigende houding tegen-

over haar aangenomen, en zijn groote kracht blijkt niet hier uit, dat hij haar zou geveld hebben, maar dat hij tegenover haar heeft kunnen stand houden.

20. 45, 26—28. *Þórr kom einn aptan at kveldi til jǫtuns nǫkkurs; sá er Hymir nefndr. Þórr dvaldiz þar at gistingu of nóttina, en í dagan bjóz Hymir* WrT. *Þórr kom til jǫtuns nǫkkurs, er Eymir er nefndr, en um morgininn bjóz jǫtunn* U. De uitdrukking *um morgininn* U = *í dagan* WrT onderstelt, dat Þórr bij den reus den nacht heeft doorgebracht. WrT vertellen dit, en U heeft blijkbaar den zin, waarin dit in zijn voorbeeld stond, overgeslagen.

21. 45, 32—46, 2. *Hymir segir: „mun þik kala, ef ek sit svá lengi ok útarliga, sem ek em vanr." En Þórr sagði, at hann mundi róa mega fyrir því langt frá landi, at eigi var víst, hvárt hann mundi fyrr beiðaz at róa útan ok reiddiz Þórr jǫtninum* WrT. *Hymir segir: „mun þik kala, ef ek sit lengi ok útarla sem ek em vanr," Þórr reiddiz honum ok kvað þat eigi víst* U. Het eerste deel van dit stuk is in U en WrT nagenoeg gelijk. Het bevat een uiting van Hymir. Op die uiting volgt in UWrT een repliek van Þórr, maar dit antwoord luidt in WrT geheel anders dan in U. In U wordt Þórr boos over de hoonende woorden van Hymir en zegt, dat het niet zeker was, [dat hij het koud zou krijgen]. In WrT zegt Þórr: „Jij zult, wat dàt betreft, ver van land kunnen roeien, daar het toch niet zeker is, of ik [eerder] dan jij zal vragen weer terug te gaan." En Þórr werd boos. Ik geloof, dat ik hier WrT de voorkeur mag geven. Op den hoon van Hymir past Þórs kijvend, smalend antwoord prachtig. Hij windt zich onder het spreken steeds meer op en wordt eindelijk woedend. In U wordt Þórr direct woedend en in plaats van met den hamer te slaan, geeft Þórr daar, tegen zijn gewoonte in, een onnoozel antwoord: „Dat is niet zeker!" De in WrT volgende woorden: *Þórr had den reus*

bijna met den hamer geslagen, maar hij deed het niet slaat U over. Een *reiđaz* van Þórr, zonder dat Mjǫllnir in werking gebracht wordt, zal men in de Edda nergens vinden, nog minder een *reiđi*, waarop een dergelijk dwaas antwoord volgt als U hier Þórr in den mond legt. U is hier direct overgesprongen op *Þórr reiddiz* en zijn *kvađ þat eigi víst* heeft hij ontleend aan *eigi var víst, hvárt* —.

22. 47, 2—3. De reus werd bang, toen hij zag, dat de zee *fell út ok inn of nǫkkvann* WrT, —*ok særinn fell inn nǫkkut* U. Natuurlijk stroomen de golven het bootje *inn*, wanneer de slang het op zij trekt, en *út*, wanneer het dier even meegeeft. WrT hebben hier zonder twijfel recht. *Nǫkkut* (U) is bedorven uit *of nǫkkvann*.

23. 47, 6—10. *Þórr kastađi hamrinum eptir honum* [= orminum] *ok segja menn, at hann lysti af honum hǫfđit viđ hrǫnnunum en ek hygg hitt vera þér satt at segja, at ormr lifir enn ok liggr í umsjá. En Þórr reiddi til hnefann ok setr viđ eyra Hymi, svá at hann steyptiz fyrir borđ* WrT. *Þórr kastađi hamrinum ok laust viđ eyra jǫtninum, svá at hann steyptiz at borđinu ok laust af honum hǫfđit viđ *hrǫnnunum* U. In de eerste plaats slaat U hier de opmerking over, dat de slang nog leeft en in den oceaan ligt. Deze opmerking heeft zonder twijfel in de oorspronkelijke Edda gestaan. De schrijver vond in zijn bron, de Húsdrápa, dat Þórr de slang den kop afsloeg; aan den anderen kant wist hij uit andere bronnen, bijv. de Vǫluspá, dat de slang in de gebeurtenissen vóór Ragnarǫk een rol speelt. De Þórr-Hymir geschiedenis valt vóór Ragnarǫk, dus, concludeert hij, de slang kan toen niet gestorven zijn. Bovendien zou de schrijver zich zelf in ongelegenheid gebracht hebben, wanneer hij hier Úlfr Uggason gevolgd had. Hij was van plan over Ragnarǫk te schrijven en te vertellen, wat de Miđgarđsormr toen deed, en kon natuurlijk dat dier niet later weer levend maken. Hij heeft

evenwel te veel piëteit voor de overlevering *[segja menn = segir Úlfr]*, om haar te negeeren. Hij deelt de voorstelling van zijn bron mee, maar zegt, dat hij hier toch aan de betrouwbaarheid van die bron wel twijfelen moet. In de tweede plaats zeggen WrT: Þórr wierp den hamer de slang achterna en sloeg Hymir met zijn vuist om de ooren; U: Þórr wierp den hamer tegen het oor van den reus. Raadplegen wij nu de bron van deze passage, de meergemelde Húsdrápa, str. 6, dan zien wij, dat hier niet WrT uitgebreid hebben, maar dat U gecontraheerd heeft. Daar staat, ontdaan van de kenningar: *Þórr laust hǫfuđ af ormi viđ hrǫnnum. Þórr lét hnefa skjalla viđ eyra jǫtuns.* — Hier laat zich U weer betrappen. Hij is aldus te werk gegaan: het werpen met den hamer naar de slang en het slaan met de vuist naar den reus heeft hij gecombineerd tot het werpen met den hamer naar den reus. Maar nu keert hij weer terug. Dit doet U meer. Hij slaat een stuk over, bemerkt, dat hij fout is, en probeert dan, door enkele woorden uit het overgeslagene toe te voegen, zijn fout te herstellen. Hier, zooals elders, is die poging buitengewoon onhandig: de slag tegen het oor van Hymir kwam zóó hard aan, dat de reus tegen den rand van het schip sloeg en — dat hem het hoofd werd afgeslagen langs de golven! Evenals op 21 heeft U uit het overgeslagen stuk eenige woorden bij elkaar gezocht en die achteraan geplakt, zonder zich af te vragen, of op die wijze zijn voorstelling logisch en begrijpelijk werd.

24. 47, 28. *Loki brá sér í konu líki. Þá spyrr Frigg, ef sú kona vissi* enz. WrT. *Loki brá sér í konu líki. Spyrr Frigg, ef hann vissi* enz. U. Terecht plaatsen WrT zich op het standpunt van Frigg. Deze vraagt: weet die vrouw soms —, en niet: weet die man soms —. Had Frigg geweten, dat die vrouw een vermomming was van den verderfelijken Loki, dan had zij haar zeker niet te woord gestaan.

25. 48, 11. Loki geeft Hǫđr den *mistiltein* in de hand en

zegt: *veit Baldri sœmd* WrT. U laat Loki zeggen: *veit Baldri atsókn.* Dit kan Loki natuurlijk nooit gezegd hebben. Hij kan Hǫðr niet hebben aangespoord, zijn geliefden broer Baldr aan te vallen.

26. 49, 3—6. De reuzin Hyrrokkin wordt door de goden ontboden. Zij kwam *ok reið vargi ok hafði hǫggorm at taumum, hon hljóp af hestinum* [= de wolf], *en Óðinn kallaði til berserki fjóra at gæta hestsins ok fengu þeir eigi halldit, nema þeir felldi hann* WrT. *Hon reið vargi ok vargar váru at taumum ok nú fengu eigi berserkir halldit taumunum* U. Het eerste deel van dezen zin is in WrT en U gelijk, wanneer men de zonderlinge (schrijf-)fout *vargar* verbetert in *hǫggormar.* Het tweede deel is onbegrijpelijk. Er heeft in het oorspronkelijk niet gestaan: Berserkers konden de toomen niet vasthouden, maar: de door Óðinn er bij geroepen beserkers konden den wolf, nadat Hyrrokkin afgestegen was, niet vasthouden.

27. 49, 13—15. *Fyrir fótum honum* [Þórr] *rann dvergr nǫkkurr sá er Litr nefndr; en Þórr spyrndi fæti sínum á hann ok hratt honum í eldinn ok brann hann* WrT. *Hann* [Þórr] *spyrndi dvergnum lítt á bálit* U. Ook hier moeten wij constateeren, dat U geheel en al onbegrijpelijk is, zijn lezing heeft geen zin. Hij spreekt van *dvergnum* = den bepaalden dwerg, maar heeft een zin, die in zijn voorbeeld moet gestaan hebben, en waarin verteld werd, dat een dwerg Þórr voor de voeten liep, blijkbaar overgeslagen. In dien zin stond ongeveer hetzelfde als in WrT's *fyrir fótum — nefndr.* U sprong over op *Þórr spyrndi,* en gaat weer te werk op dezelfde manier, als wij elders hebben opgemerkt: *ok hratt* slaat hij over, in plaats van *honum* zet hij *dvergnum,* welk woord hij haalt uit den overgeslagen zin, maar bemerkt niet, dat hij ons dien dwerg nog niet heeft voorgesteld. Den relatieven bijzin *sá er Litr nefndr* verknoeit U tot het adverbium *lítt* = een weinig! Het

resultaat van dit geknoei is ook hier, dat U's lezing voor ons onbegrijpelijk wordt.

28. 49, 16—20. *At þessi brennu* [van Baldr] *sótti margskonar þjóð: fyrst at segja frá Óðni, at með honum fór Frigg ok valkyriur ok hrafnar hans en Freyr ók í kerru með gelti þeim, er G. heitir eða Sl. en Heimdallr reið hesti þeim, er Gulltoppr heitir* WrT. *Þar váru þá ǫll goðin. Freyr sat í kerru ok var þar beittr fyrir gǫltrinn G. eda S. Heimdallr reið Gulltopp* U. Óðinn, Frigg en gevolg worden niet door U vermeld. Is U hier oorspronkelijk of heeft U hier, zooals elders, gecomprimeerd? Ik meen te kunnen aantoonen, dat het laatste geschied is. In de eerste plaats is het zonderling, dat U spreekt van *ǫll goðin* en den, voornaamsten, oppergod niet noemt. Dan treft ons ook, dat bij de verbranding van Baldr door U niet vermeld worden degenen, die men toch vóór anderen daar verwacht: de ouders van den gestorvene, Óðinn en Frigg. Maar bovendien kunnen wij uit de bron aantoonen, dat Óðinn en zijn gevolg bij Baldrs verbranding tegenwoordig geweest zijn. Die bron is weer de Húsdrápa van Úlfr Uggason, str. 7, 9 en 10. Daar staat, ontdaan van de kenningar: *Ek hygg valkyriur ok hrafna fylgja Óðni þar. Freyr ríðr á gelti G. til báls Baldrs. Heimdallr ríðr hesti at báli.* Zooals men ziet, is Frigg door den schrijver van de Edda ingevoegd. Zij stond niet in de bron, maar de schrijver vond, terecht, haar tegenwoordigheid noodzakelijk. Parallel met den eigennaam Gullinbursti, die *wel* in de bron staat, vermeldt de schrijver den naam van Heimdalls paard: Gulltoppr, die *niet* in de bron stond, maar die hem bekend was. Gulltoppr wordt zoowel in de Gylfaginning (Heimdalls beschrijving) als in het Skáldskaparmál (Heimdalls kenningar) genoemd.

29. 49, 21—24. *Óðinn lagði á bálit gullhring þann er Draupnir heitir. Honum fylgði sú nattúra, at ena níundu hverja nótt*

drupu af honum átta hringar jafnhǫfgir. Hestr Baldrs var leiddr á bálit með ǫllu reiði WrT. *Óðinn lagði á bálit Draupni ok hest Baldrs með ǫllum reiða* U. Wat de opmerking over den ring betreft, ik houd het er voor, dat ze door den schrijver van WrT's origineel x is toegevoegd, en dat U hier het dichtst bij het oorspronkelijk staat, waar hij deze passage niet heeft. De opmerking onderbreekt den gang van het verhaal. Er wordt ook niet verteld, waarom het wilde zwijn van Freyr Gullinbursti heet, en wat de bijzondere eigenschappen van dit dier zijn, waarom wèl van Draupnir? De toevoeger heeft zijn interpolatie letterlijk overgeschreven uit het Skáldskaparmál, het verhaal van Sifs pruik. Daar staat in WrT: *ena níundu hverja nótt mundi drjúpa af honum átta hringar jafnhǫfgir.* (NB. hoofdstuk II, A I 31. W heeft blijkbaar recht tegenover rT met zijn lezing *hringar*). Hierin geven wij dus U de voorkeur. Maar overigens heeft U weer erg geknoeid. Óðinn legde natuurlijk den ring op den brandstapel, maar het paard niet.

30. 50, 22—23. *Þessir hlutir* [málmr etc.] *gráta þá er þeir koma ór frosti í hita* W(r)T. *Þessir hlutir gráta allir í frosti ok hita* U. U heeft hier, zooals zoo dikwijls, onzin. Zijn lezing is onbegrijpelijk. Ook hier is niet na te gaan, welke gedachtengang U tot die dwaasheid geleid heeft.

Hier ben ik gekomen aan het slot van rubriek G en moet een conclusie trekken. Duidelijk, dunkt me, springt uit het voorafgaande naar voren, dat U een Hs. is, welks schrijver den tekst van zijn voorbeeld op verregaand slordige wijze heeft weergegeven en wij zouden moeten constateeren, dat de waarde van U voor de vaststelling van den tekst van de Edda nihil was, ware het niet, dat wij in den loop van dit hoofdstuk herhaaldelijk plaatsen ontmoet hadden, die bewezen, dat U's schrijver niet voor zich gehad heeft het orgineel van W, r en T: x, maar een ander handschrift, dat ik met z aanduid. De waarde van

U voor den tekst is dus deze, dat wij met behulp van dit Hs. niet weinige fouten — men vergelijke het volgende hoofdstuk — van x verbeteren kunnen. Ook leeren wij uit U, welke plaatsen in W, waar dit Ms. een lezing heeft, die aan die van rT gelijkwaardig is, afwijkingen zijn, en welke niet, en vinden wij door U de goede plaatsen in W tegenover rT bevestigd, voor zooverre U die plaatsen heeft bewaard en ze niet bedorven of overgeslagen heeft. Stylistisch stond z zeer dicht bij x; de voorstelling der gebeurtenissen stond echter in dit Hs. dichter bij het oorspronkelijke dan in x. Ik kom dus tot den volgenden stamboom:

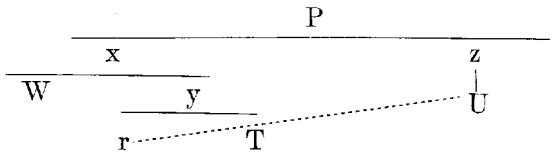

Hier maak ik een eind aan de bespreking van de wijze, waarop de verhalen van Útgarða-Loki, Hymir en Baldr in de vier hoofdhandschriften van de Edda zijn overgeleverd. De verhouding, opgesteld op grond van plaatsen in deze vertellingen, zal wel gelden voor de geheele Edda. Het is natuurlijk onmogelijk den geheelen tekst te behandelen op de manier, waarop in deze twee hoofdstukken een belangrijk fragment behandeld is. Toch is een bespreking van enkele plaatsen in het eerste deel van de Gylfaginning, in het Skáldskaparmál en het Háttatal noodzakelijk. Juist die zal ik bespreken — de overige zijn van weinig belang — die bewijzen, dat rT op één bron teruggaan en waar men duidelijk kan zien, wat de lezing van x en y moet geweest zijn. Maar ook die plaatsen, waar T's lezing de eenig juiste blijkt te zijn en die dus van belang zijn voor de tekstkritiek van de Edda. Eindelijk die, waar WrT's origineel x fout was, en waar U

uit zijn bron de oorspronkelijke voorstelling bewaard heeft. Aan het eind van het volgende hoofdstuk zal dan, hoop ik, blijken, dat de hierboven uiteengezette verhouding de juiste is.

HOOFDSTUK IV.

Bespreking van enkele andere plaatsen in de Gylfaginning, het Skáldskaparmál en het Háttatal.

1, 1—4. *Þeir spurðu, at, síðan er talið váru mǫrg hundruð vetra, þá var in sama jǫrð ok sól ok himintungl en gangr himintungla var újafn* T. r's lezing is onbekend: dit handschrift vangt eerst later aan. W: *—at, síðan er talin váru mǫrg hundruð vetra, en gangr himintungla ok sól ok himintungl en gangr himintungla var újafn. Taliðr = talinn* Het eerste *en gangr himintungla* in W is natuurlijk verschrijving voor *þá var in sama jǫrð.* In U staat deze zin niet. Vroegere uitgevers, die T nog niet kenden en die inzagen, dat W hier een fout had, moesten door conjecturen trachten die fout te herstellen (bijv. A. M. I 6, 3).

9, 2—6. *En hér segir svá Vþn. jǫtunn* + Vþnm. str. 30, 4—6 (*hvaðan Qrgelmir kom með jǫtna sonum fyrst, inn fróði jǫtunn*) + Vþnm. str. 31 (*ór Elivágum stukku eitrdropar ok óx unz ór varð jǫtunn; þar órar ættir kómu allar saman, því er þat allt atalt*) W. *En hér segir svá Vþn. jǫtunn þá spurði G.* + Vþnm. str. 30, 4 6 + Vþnm. str. 31 T. *En hér segir svá Vþn. jǫtunn þá spurði Gangleri* + Vþnm. str. 30, 4—6 *þá er* + Vþnm. str. 31 r. *Ok enn segir svá at* + Vþnm. 31 (verknoeid) U. De halve Vafþrúðnismál-strofe staat in WrT, niet in U. Ze hoort niet in den tekst, zij is een toevoeging van x en U (z) staat hier het dichtst bij het oorspronkelijk. Str. 31

bevat de woorden van Vafþrúðnir: „*ór Elivágum* etc." en past op: *hér segir svá Vafþrúðnir.* De toevoeging van de halve strofe is begrijpelijk. Het is de vraag van Gagnráðr, die in het gedicht onmiddellijk aan het antwoord „*ór Elivágum*" voorafgaat. Òf de schrijver van x herinnerde zich dit en voegde zelf str. 30, 4—6 in, òf hij vond deze woorden in zijn voorbeeld aan den rand staan. In W stond hetzelfde als in x; y gaat verder, voegt in: *þá spurði G. = þá spurði G[agnráðr]* en probeert op die wijze orde te brengen in deze onsamenhangende opeenvolging van strofen. T volgt y. r vat verkeerdelijk *G.* in y als *G[angleri]* op, en voegt *þá er* in. Dit *þá er* heeft geen zin: *þá spurði Gangleri, hvaðan Qrgelmir kom, þá er ór Elivágum stukku eitrdropar.* Deze gedachtengang van r is buitengewoon bedenkelijk. *Enn* in U is fout, want de strofe, die voorafgaat in UWrT is niet een citaat uit Vafþrúðnismál, maar uit de Vǫluspá in skamma. *En hér segir svá V. j.* (WrT) is de oorspronkelijke lezing, die door U verknoeid is tot *ok enn segir svá.* Deze plaats werpt licht over de eigenaardige beteekenis van U: door de verknoeiingen van dit handschrift heen is het oorspronkelijke zeer dikwijls duidelijk zichtbaar.

9, 19—21. *Inn fyrsta dag, er hon* [= de koe Auðumbla] *sleikti steinana, kom ór steininum hár; annan dag hǫfuð* W. *Inn fyrsta, er hon sleikti steinana kom* etc. r. *Inn fyrsta steinanna er hon sleikti, kom* etc. T. *Inn fyrsta dag, er hon sleikti, kom* etc. U. Op deze plaats geven wij WU recht tegenover rT: *dag* ontbreekt in deze beide handschriften. Hun bron y heeft door verschrijving dit *dag* overgeslagen. Deze fout wordt door r niet gemerkt, door T wel. T ziet, dat er iets ontbreekt achter *fyrsta,* vat *steinana* (acc. plur.) op als genitivus en haalt het naar voren als gen part, afhangende van *fyrsta.* Zoo maakt T er nog iets van. *Steinana* Wr stond ook in U's voorbeeld.

10, 21. *Þeir* [de zonen van Bǫrr] *settu síur á himin* W. *þeir settu síur í mitt ginnungagap á himin* T. *þeir settu síur á miðjan ginnunga himin* r. *þeir settu síur í mitt ginnungagap á himininn* U. De lezing van r heeft geen zin. *Ginnungahiminn* beteekent niets. Fritzner neemt het woord in zijn boek op (I 598*a*), maar heeft het nergens ânders kunnen vinden dan in den codex regius. Deze heeft, wat in T en y staat resp. stond, verknoeid: *í mitt ginnungagap á himin* > *á miðjan ginnungahimin.* Ook U leest als T, dus ook x, en W heeft *í mitt g.g.* overgeslagen en *á himin* voldoende gevonden.

13, 21—22. Een strofe uit de Vǫluspá. *Austr býr in aldna í járnviði* r. *—í járnviðjum* T. *—í járnviðju* W. *Austr býr in arma í járnviði* U. Wij moeten *aldinn* WrT de voorkeur geven boven *armr* U. De vrouw, die die reuzenkinderen baart, zal wel niet ongelukkig geweest zijn. WrT worden ook door H en R, de codices, die de Vǫluspá in haar geheel overleveren, gesteund. In *í járnviði* stemmen rUHR samen tegenover WT. In x stond waarschijnlijk *í járnviðjum*, ook in y. Hier is een plaats, zooals we in Hoofdstuk II (C III) er meer gezien hebben, r staat hier onder invloed van U en verbetert *járnviðjum* > *járnviði.*

14, 18—19. *Þar næst lǫgðu þeir afla ok þar til gerðu hamar* W. *þar næst gerðu þeir þat, at þeir lǫgðu afla ok þar til gerðu þeir hamar* r. *þar næst gerðu þeir þat, at þeir gerðu hamar* T. De lezingen van rT wortelen in een fout van hun gemeenschappelijk voorbeeld y, dat omslachtig en stijlloos *þeir lǫgðu afla* > *þeir gerðu þat, at þeir lǫgðu afla* maakt. T is door dien omhaal in de war geraakt. De lezing van W staat hier het dichtst bij het oorspronkelijk, maar *þeir* (2) heeft dit handschrift overgeslagen. De voorstelling van U *þar næst smíðuðu þeir hús, er þeir lǫgðu afl í* is een verknoeiing van een lezing in U's voorbeeld, die ongeveer of geheel gelijkluidend geweest moet zijn met die van W.

15, 10. *Er þaðan kominn Lofarr* UW. *Eru þaðan komnir lofarr* r. *Eru þaðan ættir komnar* T. *þaðan* = van de dwergen, die zooeven genoemd zijn, dáárvan is Lofarr een afstammeling (UW). Dit moet de voorstelling geweest zijn van den schrijver van de oorspronkelijke Edda. De bron van zijn bewering is Vǫluspá str. 14: *mál er dverga til Lofars telja.* Maar dit beteekent niet, zooals de schrijver gemeend heeft: nu moeten wij de voorvaderen van Lofarr opsommen, juist het tegenovergestelde: nu moeten wij de dwergen opsommen, waarvan Lofarr de stamvader is. *Telja til* = van nakomelingen naar boven opsommen (Fritzner III 682*a*). UW hebben hier dus recht. De lezingen van r en T wortelen in een fout van hun gemeenschappelijk voorbeeld y, dat waarschijnlijk *lofar(r)* gehouden heeft voor het plur. van *lófi*, naar men opmaken mag uit het masc. plur. *komnir.* — 14, 30 lezen UWT terecht: *Móðsognir var æztr*, r: *—dvergr.* Vgl. Vǫluspá str. 10: *þar var Móðsognir mæztr um orðinn.*

16, 14—15. *Margir staðir eru á himni fagrir ok er þar allt guðlig vǫrn (vernd* U*) fyrir* UW. *—eru þar allt guðlig vǫrn fyrir* T. *—eru þar allt guðlig vǫtn fyrir* r. Wij geven hier UW de voorkeur boven rT. *Vernd* is synoniem met *vǫrn* (Fritzner III 920*a* en 986*a*). De lezingen van r en T komen voort uit een fout in hun gemeenschappelijk voorbeeld y, dat door verschrijving *er* > *eru* maakte onder invloed van het onmiddellijk voorafgaande *eru.* T schrijft y onveranderd na, r maakt *vǫrn* in overeenstemming met *eru* tot een plurale *vǫtn*; deze conjectuur is zeker geen verbetering.

18, 11—12. *Sal veit ek standa sólu fegra, gulli þaktan* UW en ook de codices van de Vǫluspá, H en R, waaruit deze woorden geciteerd zijn. rT lezen *betra* in plaats van *þaktan.* Dit heeft geen zin. Hun voorbeeld y maakte *þaktan* > *betra*, waarschijnlijk onder invloed van het voorafgaande *fegra.*

19, 16—17. *„Hví né lezkaþu?"* vraagt Óðinn Loki in de Lokasenna str. 47. Deze woorden worden ook in de Edda geciteerd en W sluit zich aan bij R: *lezkaþu.* rT lezen verkeerdelijk *legskaþu* van *leggjaz.* Dit werkwoord beteekent zelden *ophouden* en dan nog alleen van strijd (Fritzner II 442*a*). Bovendien heeft W dezelfde lezing als de bron en is hierom alleen reeds oorspronkelijker dan rT. U met zijn *hví floptir þú?* moet natuurlijk ongelijk hebben.

20, 18. *Þat* [= Bilskírnir, Þórs paleis] *er hús mest svá at menn viti* UT. *—svá at menn hafa (hafi* W*) gert* Wr. Ik meen, dat UT hier de oorspronkelijke lezing hebben tegenover Wr. Deze opmerking is een prozaparafrase van het tweede deel van de onmiddellijk volgende Grímnismálstrofe: *ranna þeira er ek rept vita míns veit ek mest magar.* De beteekenis van deze versregels is: van de met een dak bedekte huizen weet ik [Grímnir], dat het huis van mijn zoon het grootste is of: *þat er hús mest svá at Grímnir viti.* De prozaschrijver heeft eenvoudig *Grímnir* vervangen door *menn* = men, en zoodoende ook het tweede deel van de strofe correct weergegeven. x heeft *menn viti* = men weet, verkeerd begrepen en ervan gemaakt *menn hafi gert* = men gemaakt heeft. Deze lezing is op zich zelf niet dwaas, maar moet in verband met de strofe verworpen worden. r maakt *hafi* > *hafa.* Dit is zonder twijfel fout. *Viti* en *hafi* wijzen op een conjunctief en *menn,* in de beteekenis van men — en een andere beteekenis kan *menn* hier onmogelijk hebben — wordt gewoonlijk met het singulare verbonden; *viti* en *hafi* kunnen singulare zijn, *hafa* niet. De ontwikkeling van de lezingen is aldus: Pz *viti.* U onveranderd. x *hafi gert.* W onveranderd. y *hafa gert.* r onveranderd. T *viti.* De lezing van T staat hier zonder twijfel onder invloed van U. Dat T onder invloed van U staat, wordt ons o. a. ook nog duidelijk gemaakt door 35, 13—14, maar Wr lezen: *synir Ívalda gerðu Skíðblaðni ok gáfu Frey skipit,* en UT *Freyju.* De lezing

van UT is in tegenspraak met Grímnismál str. 43: *Ívalda synir gengu Skíðblaðni at skapa skírum Frey* en met het verhaal van Sifs pruik. Een spontaan veranderen van *Frey* > *Freyju* is hier buitengesloten.

21, 9—10. *Baldr er vitrastr Ása ok fegrst talaðr ok líknsamastr* WT. *B. er vitrastr Ása ok fegrstr taliðr ok líknsamastr* r. *B. er hvítastr Ása ok fegrst talaðr ok líknsamastr* U. UWT lezen samen *fegrst talaðr* tegenover r *fegrstr taliðr.* De eerste drie Hss. hebben hier gelijk. In de voorafgaande regels wordt gesproken over de uiterlijke schoonheid van Baldr, hier over zijn geestesgaven: hij is een voortreffelijk spreker, gebruikt schoone woorden (UWT) en niet: hij is „pro pulcherrimo habitus" (A. M. I 91). Daarom moet ook het *hvítastr* van U verworpen worden. De schrijver van U (of van zijn voorbeeld) dacht, *vitrastr* > *hvítastr* veranderende, waarschijnlijk aan het in UWrT voorafgaande: *eitt gras er svá hvítt, at jafnat er til Baldrs brár.*

26, 10—12. Er is hier sprake van den band Gleipnir. Hij werd vervaardigd uit *dynr kattarins, skegg konunnar, rœtr bjargsins, sinar bjarnarins, andi fisksins, hráki fugls* UWrT. Hij is dus *gǫrr af sex hlutum* UW, niet *af fim hlutum* rT.

29, 2—3. *Syn* [een Ásynja] *er sett til varnar á þingum fyrir þau mál er hann vill úsanna* W. *—maðr vill úsanna* U. — *hon vill úsanna* T. — *hon vill ásanna* r. Onmiddelijk daarop volgt in UWT: *því er þat orðtak, at syn sé fyrir sett, þá er maðr neitar,* in r — *þá er hann neitar.* In de eerste plaats moet opgemerkt worden, dat *ásanna* (r) natuurlijk schrijffout is voor *úsanna* (UWT). Maar wat heeft er nu in de oorspronkelijke Edda gestaan in het eerste deel van den zin? *maðr* (U), *hann* (W) of *hon* (rT)? In het tweede deel van den zin is zonder twijfel *maðr* (UWT) het goede. *Maðr* = men: Wanneer iemand, de een of ander, ontkennen wil, dan zegt men, dat *syn er fyrir sett.* Maar dan is *maðr* (U) in het

eerste deel van den zin alleen goed, want deze beide zinsdeelen hooren bij elkaar: *Syn er sett fyrir þau mál,* die men, iemand, als onwaar wil aantoonen. W voelde in het eerste zinsdeel *hann* als synoniem met *maðr*, r in het tweede zinsdeel. *Hon* is een fout, door y begaan en door rT overgenomen: *Hon* heeft geen zin: Syn toont niet iets als onwaar aan, maar diegene, die een proces voert en *syn setr fyrir.*

36, 6—7. Gangleri zegt: *ek mun hlýða, ef nǫkkur órlausn fæz þessa máls* W. —*ef nǫkkurr fær órlausn til þessa máls* T. —*ef nǫkkur órlausn fær þessa máls* r. De lezing van U geeft hier geen licht. Natuurlijk is W hier alleen goed: *n. órlausn* is onderwerp, *fæz* gezegde, de beteekenis is: of er eenig bescheid in deze kwestie gegeven wordt. De lezing van r is zonder zin. *Fær* uit *fæz* is een fout van y, een schrijffout, die r klakkeloos overneemt T merkt, dat zijn voorbeeld hier fout is, haalt terecht *fær* naar voren en geeft het als onderwerp *nǫkkurr*. *Órlausn* wordt zoowel verbonden met een genitivus, als met *til* cum gen. (Fritzner II 909*a*). W en T zijn hier beiden goed. We moeten echter W de voorkeur geven, omdat T's *fær* in verband met r bewijst, dat T hier niet oorspronkelijk is, maar dat T's lezing een conjectuur is, en wel een goede.

54, 18. *Mælir Óðinn við Míms hǫfuð* citeeren WU op juiste wijze uit de Vǫluspá, en ook H en R lezen *mælir*. In y, rT's voorbeeld, heeft waarschijnlijk een afkorting van dit woord gestaan, waarop de beide fouten van r en T *mey* en *nie* terug gaan.

55, 3—4. *Gengr inn mæri mǫgr Hlóðynjar neppr af naðri* citeert W uit de Vǫluspá op juiste wijze. Ook codex R (H's lezing ontbreekt hier) heeft iets dergelijks: *frá naðri.* Bovendien parafraseeren WrT dit strofenstuk met dezelfde woorden: *Þórr berr banorð af Miðgarðsormi ok stígr þaðan braut níu fet* (54, 5—6). *Af naðri* (W) is dus de lezing van de

oorspronkelijke Edda. *At* (r) is fout, en de lezing van T *neprar* gaat terug op *neppr at,* niet op *neppr af.*

57, 8—9. *Margir hlutir* [váru] *gǫrvir með fjǫlkyngi* W. —*gǫrvir með sjónhverfingum* T. —*með sjónhverfingum* r. Deze plaats is van weinig belang. Alle drie de Hss. geven hier een bevredigende lezing, maar ze maakt ons, zoo als zoo vele andere, die hier niet kunnen besproken worden, de onderlinge verhouding van WrT duidelijk: x *gǫrvir með fjǫlkyngi.* W onveranderd. y *gǫrvir með sjonhverfingum.* T onveranderd. r laat *gǫrvir* weg. *Fjǫlkyngi* is hier te prefereeren boven *sjónhverfingar,* immers *gera sjónhverfingar* komt herhaaldelijk in de Edda voor, in Wr en T; *gera með sjónhverfingum* niet.

58, 7—9. *Þá var fǫst stǫngin við bak arnarins en hendr Loka við annan enda stangarinnar* T. *Þá var fǫst stǫngin við kropp arnarins ok hendr Loka við annan enda* r. *Þá var fǫst hǫndin við stǫngina en annarr endir við bak arnarins* W. De lezing van T is hier de meest bevredigende. Die van r is zeker ook niet kwaad, maar wij geven *en* T boven *ok* r de voorkeur en missen noode in r *stangarinnar.* W heeft de zwakste lezing: *hǫndin* sing. kan nooit oorspronkelijk zijn (vgl. WrT *hendr hans hyggr Loki at slitna munu ór ǫxlum*) en achter *endir* missen wij evenals bij r *stangarinnar.* Wanneer wij nu de bron raadplegen, dan blijkt het, dat ons vermoeden, dat T hier het dichtst bij het oorspronkelijke staat, juist is. De bron is Haustlǫng str. 7, waar staat, ontdaan van de kenningar: *rá loddi við ǫrn en hendr Loka við enda stangar.* De prozaïst geeft *ǫrn* weer door *bak arnarins,* zet in plaats van het heiti *rá* het gebruikelijke *stǫng.* Ook aan U's lezing kan men bemerken, dat T hier niet alleen gelijk is aan x, maar ook aan P.

59, 1. [Þjazi] *dró arnsúg í flugnum* Wr. *Dró hann sik í flugnum* T. Zonder zin is de lezing van T niet, *dragaz* = zich bewegen (Fritzner I 254*a*) en „zich bewegen in zijn

vlucht" is wel wat pleonastisch, maar niet dwaas. We moeten hier echter, al is *arnsúgr* een ἅπαξ (Fritzner I 74*a*), Wr de voorkeur geven. De bron, Haustlǫng str. 10, vertelt; *Þjazi lagði arnsúg at Loka*. De lezing van T is dus een conjectuur; hij begreep het woord *arnsúgr* niet.

60, 33. *Þetta spurði Suttungr jǫtunn, sonr Gillings* W. — *Suttungr jǫtunn, bróðursonr G.* T. — *Suttungr, bróðursonr G.* r. *Þat spurði Suttungr, sonr G.* U. WU stemmen hier samen tegenover rT: *zoon* tegenover *neef*. Wij moeten den eersten de voorkeur geven: *dvergar bjóða Suttungi í fǫðurgjǫld mjǫðinn; fǫðurgjǫld jǫtna* wordt als kenning door WrT genoemd voor skáldskapr = boete betaald voor den moord op den vader van de reuzen (Gillingr). Hieruit blijkt, dat y *sonr* > *bróðursonr* gemaakt heeft, en r en T hebben hun voorbeeld gevolgd.

69, 16—18. *Njǫrð skal kenna svá at kalla hann vanga guð eða vana nið eða van; fégjafa guð* W. — *vanga guð eða vana guð eða nið eða van; fégjafa guð* T. — *vagna guð eða vapna nið eða van; gefjanda guð* r. — *vana guð eða vana nið eða van; fégjafa [guð]* U. Het eerste, dat ons hier treft, is, dat r zeker een fout begaat met *gefjanda* voor *fégjafa* UWT, en met *vapna nið* voor *vana nið* UWT. Dan is *vana guð* U voor *vanga guð* WrT te verkiezen. Ook Freyr wordt genoemd *vana guð ok vana niðr ok vanr*. *Vanga* is een fout van x. Ik stel me de ontwikkeling van de verschillende lezingen aldus voor: Pz *vana guð eða vana nið eða van*. U onveranderd. x *vanga guð eða vana nið eða van*. W onveranderd en ook y. T voegt uit zich zelf, de fout bemerkend, *eða vana guð*, in.

70, 3—6. *Heimdallar sverð hǫfuð heitir* W. *Heimdallar hǫfuð heitir sverð* rT. U heeft deze opmerking niet. WrT vervolgen: *svá er sagt, at hann var lostinn manns hǫfði í gegnum*. Dan volgt in alle Hss.: *Um þat* (UT), *Enn þat* (W),

Um hann (r) *er kveðit í Heimdallar galdri ok er síðan kallat hǫfuð mjǫtuðr H.*; *sverð heitir manns mjǫtuðr*. In de eerste plaats merken wij op, dat het stuk *Heimdallar — gegnum* door U overgeslagen, niet door WrT toegevoegd is. *Um — mjǫtuðr*, dat ook in U staat, vooronderstelt het voorafgaan van een dergelijke opmerking. Deze heeft zonder twijfel in de oorspronkelijke Edda gestaan in den vorm van W: een hoofd heet zwaard van H. Dit past op het volgende in WrT: hij (= Heimdallr) is doorboord met een menschenhoofd en ook op: *mjǫtuðr* = *sverð*, *hǫfuð* = *mj. H.*, dus *hǫfuð* = *sverð Heimdallar*. *Heimdallar* is hier een gen. obj.: het zwaard, dat Heimdallr tot slachtoffer heeft. Ten overvloede vergelijke men 23, 26—27, waar in WrT staat: *Heimdallar sverð er kallat hǫfuð [manns]*, en 128, 15, waar rT vertellen: *Hǫfuð heitir Heímdallar sverð*. rT (y) zijn op deze plaats (70, 3) fout. In het volgende is natuurlijk *um þat* (UT) alleen goed = over deze zaak. De ontwikkeling van de lezingen is als volgt: Pz *um þat*. U onveranderd. x *um þat*. y onveranderd. W *enn þat*. T onveranderd. r *um hann*.

75, 4. *Brjótr berg-Dana bægði við jǫrmunþrjóti* W. rT (y) laten ten onrechte *-þrjóti* weg. Het is voor de beteekenis, om maat en rijm onmisbaar.

76, 21. *Þá var þeim félǫgum vísat í geitahús til herbergis* WrT. —*í gestahús* U. Natuurlijk werd Þórr, die Geirrødr geen welkome gast was, niet in de logeerkamer (U), maar in het geitenhok (WrT) onder dak gebracht. De lezing van U valt ook uit den humoristischen toon, waarin de Geirrødr-tocht beschreven is.

84, 1—2. *Sumar skal kenna svá at kalla líkn ormanna, gróðr* W. —*líkn manna, gróðr* T. —*líkn manna, gróðr manna* r. De kenningar van den winter zijn *bani orma, hríðmál* WrT. Hieruit blijkt, dat *manna* rT fout is voor *ormanna* W en dat *gróðr* in WT, parallel met *hríðmál*, goed is tegenover

gróðr manna in r. De lezing van W staat dus het dichtst bij het oorspronkelijk. In y stond hetzelfde als in T en r heeft aan die lezing verkeerdelijk *manna* toegevoegd.

84, 9—11. *Hann* [manninn] *skal kenna svá at kalla hann vinnanda eða fremjanda eða til fara sinna eða athafnar, víga eða sæfara, eða skipa eða vápna* W. — *vinnanda eða fremjanda eða fara sinna eða athafnar, víga eða sæfara, eða veiða eða vápna eða skipa* r. — *vinnanda eða fremjanda fara sinna eða athafnar, víga eða sæfara, meiðr skipa eða vápna* T. Op deze plaats zit de moeilijkheid in het tweede *eða*. W zet achter dit *eða til*, r niets en T laat het weg. Ik geloof, dat de lezing van r hier het dichtst bij het origineel van de drie Hss. staat en dat dit (x) een fout had. W bemerkt die fout, ziet in, dat de genitief *fara sinna* in de lucht hangt, en voegt *til* in, waardoor die gen. een woord voor zich krijgt, waar hij vanaf hangt. T laat *eða* weg en daardoor hangt nu *fara* af van *fremjanda*, welke oplossing ook niet kwaad is. De vraag is nu: wat is in x achter dit *eða* weggevallen? Om die vraag op te lossen, moet men verder lezen. In WrT staat: *hann* [maðrinn] *er reynir vápnanna ok viðr víganna [= vinnandi]*. Voegt men nu achter *eða reynanda* in, dan loopt de zin prachtig: *vinnanda fara sinna eða athafnar; fremjanda víga eða sæfara; reynanda skipa eða vápna*! Maar hier had niet alleen x een fout gemaakt, ook y. y (en r volgt daarin) heeft verkeerdelijk *eða veiða* ingevoegd, waarvan T *meiðr* maakt. De combinatie *sæfara* en *veiða* komt meer voor, bijv. 21, 17—18. Ook T's *meiðr* is te begrijpen. De schrijver dacht aan de volgende kenningar voor man, boomnamen + genitivus (lundr, viðr, reynir etc.).

85, 2—3. *Gull skal kenna svá, at kalla þat nauðgjald Ásanna, fræ Fýrisvalla, sáð Kraka* W. — *nauðgjald Ásanna ok Fýrisvalla* T. — *slauggjald Ásanna ok Fýrisvalla* r. De lezing van r *slauggjald* beteekent niets. *Slaug* = dartelheid,

brooddronkenheid; wat is nu de zin van: boete, door de Asen betaald voor hun *slaug?* De Asen zijn in het geheel niet dartel geweest. *Slauggjald* is een ἅπαξ, dat de eer te beurt is gevallen, door Fritzner (III 426*b*) opgenomen te worden, maar voor een schrijffout in een secundair Hs. van de Edda is die eer te groot. Vgl. bovendien 91, 5, waar r, evenals T, *nauðgjald Ásanna* schrijft. Voorts hebben hier rT twee gemeenschappelijke fouten. 1⁰. *ok* voor *fræ*. Deze fout is duidelijk. *Fýrisvalla*, gen. plur., kan niet afhangen van *nauðgjald*. Dit geeft geen zin. 2⁰. *sáð Kraka* is door rT (y) overgeslagen. Deze woorden hebben zeker in x en in de oorspronkelijke Edda gestaan. Op blz. 100, 7—8 vragen WT: *hví er gull kallat sáð Kraka?* Deze vraag heeft in x gestaan en is door r weggelaten.

85, 17—18. *Rán heitir kona Ægis* W. *Rán heitir kona Ægis en níu dætr þeira svá sem fyrr er ritat* T. *Rán er nefnd kona Ægis en níu dætr þeira svá sem fyrr er ritat* r. Ægir biedt den Asen een contrapartij aan en zij komen allen. Daarop wordt in het verhaal de naam van de gastvrouw vermeld, zooals behoorlijk is. Bovendien moest zij ons voorgesteld worden, want verderop is er sprake van haar, als de gasten haar net prijzen. Maar die dochters zijn zonder twijfel een toevoeging van rT (y). Zij spelen in deze vertelling geen rol en de stijl van den interpolator is te herkennen. Hadde deze opmerking in de oorspronkelijke Edda gestaan, dan had zij aldus geluid: *ok eigu þau níu dætr þær er svá heita sem fyrr er ritat.* — Dit *fyrr* slaat op de kenningar voor zee, waar die 9 dochters op haar plaats vermeld worden. (82, 14—16).

86, 14. Hier is een open plaats in T, waarin de naam moet staan van den dwerg, met wien Loki een weddenschap aangaat. Ook in r is hier een open plaats. W leest *Brokkr*. Deze naam is blijkbaar in rT's gemeenschappelijk voorbeeld y onleesbaar geweest.

89, 10—13. Hier wordt een strofe van Bragi geciteerd. En daarna merkt de schrijver van de Edda op: *Bragi kallaði* [in die strofe] *stein vazta undirkúlu steininn* WrT. — *sæinn vazta undirkúlu* U. Wil men uitmaken, wie er hier gelijk heeft, dan moet men de strofe raadplegen. Daar staat een kenning voor goud: *rǫdd Ála vazt-undirkúlu* = gesprek van den Áli van den steen, dus Bragi noemde steen *vazta undirkúlu* Zoowel U als WrT zijn hier fout, maar U staat het dichtst bij het oorspronkelijk: *sæinn* is verschrijving voor *stein*; in WrT moet het tweede *steininn* geschrapt worden.

92, 9—10. Hier wordt een strofe uit Fafnismál geciteerd. De vogels in den boom zeggen: *spakr þœtti mér Sigurðr, ef fjǫrsega frænan æti. Ætti* rT (y) heeft hier geen zin. Vgl. codex R en Bugge blz. 224. De lezing van W ontbreekt hier. Zooals ik reeds zeide, staat het verhaal van de otrgjǫld niet in dit Hs.

99, 27—28. *Mun Yrsu sonr við Hálfdana hefna Fróða* rT. Deze woorden zijn genomen uit Grottasǫngr str. 21. *Við Hálfdana* heeft geen zin. Wat er moet staan, kunnen wij niet opmaken uit een lezing van andere Hss., daar r en T de eenige zijn, die ons dit gezang hebben overgeleverd. Zeer waarschijnlijk is *við Hálfdana* fout voor *niðr Hálfdanar* = Yrsu sonr = Hrólfr kraki, of voor *vígs H.* (Vgl. Bugge blz. 329 en 443).

100, 7. Een citaat uit Egils Hǫfuðlausn: *Glaðar flotna fjǫl við Fróða mjǫl.* Vgl. Finnur Jónsson, Skjaldedigtning I A blz. 39. 17, 8. De Hss. van de Hǫfuðlausn lezen natuurlijk *fjǫl* om het rijm. rT hebben hier een fout: *fjǫld.*

100, 18—19. *Kalla þeir þann konung sinn* W. *Er sá konungr kallaðr* U. *Kalli þér þann konung* T. *Kalli þér hann konung sinn* r. De laatste lezing heeft geen zin, de eerste twee zijn voortreffelijk. Ik stel me de ontwikkeling aldus voor: x *kalla þeir þann konung sinn.* W onveranderd. y *kalli þér þann konung sinn* (maakt dus de fout *kalli þér* voor *kalla þeir*). T merkt op, dat *sinn* niet past bij het pron. pers. van den tweeden persoon, laat dit woord terecht weg. r schrijft na en maakt *þann* > *hann.*

103, 20—24. Een strofe van Einarr Skúlason wordt geciteerd en daarna zegt de schrijver: *Hér er gull kallat (kallat gullit* T*) snær skálanna* UWrT. Hier hebben wij naar alle waarschijnlijkheid een fout van den schrijver van de Edda, en zeker een fout van P. Immers in de voorafgaande strofe noemt Einarr *gull: eldr hrynbrautar áls* en *silfr: snær skálanna.*

104, 16—18. Een strofe van Gunnlaugr ormstunga wordt geciteerd, om aan te toonen, dat voor vrouw de kenning: boom + gen. mag gebruikt worden. Er staat in die strofe; *Ek var óðgjarn at eiga lág auðs* U. Dit *lág* laten WrT verkeerdelijk weg; juist op dit *lág* komt het hier aan. r heeft gezien, dat het vísuorð door het wegvallen van *lág* verminkt was, en voegde *þá* in, maar *þá* vormt met geen enkel woord in dezen versregel een skothending.

105, 19—20. Een strofe van Óttarr svarti word hier geciteerd, waarmee de schrijver van de Edda wil aantoonen, dat voor man mag gebruikt worden de kenning: boom + gen.: *Hvatráðr ertu, ýgr ógnar stafr* U. Op deze laatste twee woorden komt het hier aan. Zij worden ten onrechte door WrT weggelaten.

106, 9—10. *Skal kalla hjálm: hǫtt eða fald, en brynju: serk eða skyrtu* U. Wr voegen vóór *hjálm hjálma* in, T *hjálma eða.* Deze lezingen gaan terug op een fout in WrT's origineel x, die z, U's voorbeeld, niet had. *Hjálma* in x is een verschrijving, het *eða* in T is een conjectuur; T merkte, dat hier iets niet in orde was.

106, 24. Een strofe van Einarr skálaglam wordt geciteerd: *Hjálmfaldinn bauð hildi* U. —*faldinn* ontbreekt in WrT (x), het stond in z. De ontwikkelingsgang van de verschillende lezingen is aldus: z *Hjálmfaldinn bauð hildi.* U onveranderd.

x *Hjálm bauð hildi.* W bemerkt, dat dit vísuorð onvolledig is en voegt *ólmum* in, waardoor de regel metrisch goed wordt, maar de lezing van W is evenmin te begrijpen als die van zijn voorbeeld. rT onveranderd.

108, 23–24. *Hildr fór (kom* U*) á fund fǫður síns ok bauð honum sætt af hendi Heðins* UWT. *– bauð honum men sætt—* r. Dit *men* is in r natuurlijk een verschrijving. De copist dacht aan het volgende gedicht, de Ragnarsdrápa, waar Hildr haar vader een *men* aanbiedt. De voorstelling van de gebeurtenissen en de karakters der handelende personen zijn in het proza geheel anders dan in het gedicht. *Men* is natuurlijk niet oorspronkelijk en ten onrechte heeft Finnur Jónsson in zijn uitgave van 1900 (blz. 118) *men* opgenomen en *at*, dat in geen enkel Hs. is overgeleverd, ingevoegd.

110, 5. Achtereenvolgens worden kenningar opgenoemd voor schip: báru fákr, Sveiða hreinar, sunds dýr, rasta bjǫrn etc. Ook door UW: *Geitis marr.* rT (y) voegen hier ten onrechte *hest* in.

116, 23—24. Hier worden achtereenvolgens verschillende heiti voor wolf opgenoemd en in strofen toegelicht. Zoo vertelt U: *Vargr heitir ok úlfr, sem Þjóðólfr* [Arnórsson] *kvað: Gera var gisting byrjuð* etc. rT (y): — *Gera var gisting. Byrjuð* is verkeerdelijk door deze twee Hss. weggelaten. W's lezing ontbreekt hier. Blz. 114, 33 is de groote lacune in W begonnen, die in de 17e eeuw op papierbladen is aangevuld, hoogstwaarschijnlijk uit T, welk Hs. immers een tijd in het bezit van Ole Worm geweest is. Ook Wchart. laat *byrjuð* weg.

117, 25—26. *Hrímfaxi eða Fjǫrsvartnir draga nóttina; Skínfaxi eða Glaðr* rT. Maar hier zijn rT (y) natuurlijk fout. Achter *Glaðr* ontbreekt iets: *daginn, draga daginn* of *fylgja deginum*, zooals een jonger, met r nauw verwant fragment 1eβ gist.

121, 12. De úkend heiti voor vuur worden opgenoemd: logi, bál, eisa, eimr, hyrr, fúni en elk heiti wordt gevolgd door

een strofe als bewijsplaats. U leest terecht: *Funi, sem Einarr* [Skúlason] *kvað: Funi kyndiz fljótt.* Vóór dit *funi* (1) schrijven rT *viti.* Nu is *viti* óók een heiti voor vuur. Waarschijnlijk vond y dit woord in zijn voorbeeld in margine en heeft het bij vergissing in den tekst opgenomen.

141, 24—30. *Þar heldr til orms nattúra, at hann skríðr ór hamsi ok til vatns; því er svá, at hann ferr leita blóðs bekkjar ok skríðr hugarstigu, þat er brjóst manna. Þá eru nýgjǫrvingar vel kveðnar, at þat mál, er upp er tekit, haldi um alla vísu. En ef sverð er ormr kallaðr en síðan fiskr eða vǫndr, þat kalla menn nykrat* W. *Þat heldr til nattúra hans, at hann skríðr ór hamsi ok til vatns; því er svá, at hann ferr at leita blóðs bekkjar ok skríðr hugarstigu, þat eru brjóst manna. Þá eru nýgjǫrvingar vel kveðnar, at þat mál, er upp er tekit, haldiz um alla vísuna. En ef sverðit er ormr kallat en síðan fiskr eða vǫndr, þat kalla menn nykrat* U. *Þat heldr til ormsins nattúru, at hann skríðr ór hamsi, svá at hann skríðr mjǫk til vatns. Hér er svá sett nýgjǫrving, at hann ferr leita blóðs bekkjar, at þar er hann skríðr hugarstigu, þat eru brjóst manna. Þá þykkja nýgjǫrvingar vel kveðnar, ef þat mál, er upp er tekit, haldi um alla vísulengð, svá sem sverð sé ormr kallaðr, fiskr eða vǫndr, þat kalla menn nykrat* rT. Deze woorden zijn genomen uit den commentaar op de zesde strofe van het Háttatal, waarin zg. nýgjǫrvingar (nýgjǫr*n*ingar schrijft T steeds) worden gedemonstreerd, en de commentator legt uit, wat nu eigenlijk nýgjǫrvingar zijn. Hij zegt: iemand (zooals de dichter van deze strofe) wendt nýgj. aan, wanneer hij een zwaard slang noemt, de scheede het pad van de slang en den draagband haar afgelegde huid. Immers, zoo gaat hij verder, *þar heldr til orms nattúra, at hann skríðr ór hamsi ok til vatns.* Zóó moet de voorstelling geweest zijn van de oorspronkelijke Edda: *nattúra*, nom. sing. (UW) tegenover *nattúru* (rT), en *þar* (W)

tegenover *þat* (UrT). De verwisseling van *r* en *t* is zoo gewoon, dat die fout (*þat* voor *þar*) door rT (y) en U onafhankelijk van elkaar kan gemaakt zijn. *Halda til* = voeren tot, de oorzaak zijn van (Fritzner I 700*b*) en *þar heldr til orms nattúra* = *nattúra orms heldr til þess* = de aard van de slang brengt mee, dat zij uit haar huid en naar het water kruipt. *Svá at hann skríðr mjǫk til vatns* rT (y) is natuurlijk fout voor: *ok til vatns* (UW). In het verdere is evenzeer duidelijk, dat *svá sem sverð sé ormr kallaðr, fiskr eða vǫndr* rT (y) fout is voor *en ef sverð[it] er ormr kallat (—aðr) en síðan fiskr eða vǫndr* UW. Wat het overige stuk aangaat, W heeft verkeerdelijk *er* voor *eru* (UrT), *haldiz* (U) is beter dan *haldi* (WrT), vgl. Fritzner I 694*a*, *kallat* (U) neutr. bij *sverð* moet zeker de voorkeur gegeven worden boven *kallaðr* (WrT). Wat het overige deel van dit stuk betreft, men kan daar niet aan UW of rT de voorkeur geven. Maar het is, dunkt mij, onjuist, wanneer men in een kritische uitgave een lezing opneemt van rT, die gelijkwaardig is aan een van UW. Het is onmethodisch partij te trekken voor de voorstelling van rT, na ze met behulp van UW van fouten gezuiverd te hebben. In verband met hetgeen in deze inleiding geconstateerd is, is de ontwikkelingsgang van de verschillende lezingen volkomen helder. Mijns inziens heeft er in de oorspronkelijke Edda het volgende gestaan: *þar heldr til orms nattúra, at hann skríðr ór hamsi ok til vatns; því er svá, at hann ferr leita blóðs bekkjar ok skríðr hugarstigu, þat eru brjóst manna. Þá eru nýgjǫrvingar vel kveðnar, at þat mál, er upp er tekit, haldiz um alla vísuna. En ef sverð er ormr kallat en síðan fiskr eða vǫndr, þat kalla menn nykrat. Því er svá* en *eru* zijn primair, *hér er svá sett nýgjǫrving* en *þykkja* zijn secundair. De twee lezingen van UW zijn natuurlijk oorspronkelijk.

145, 14—16. *Þat málsorð er fyrst í þessi* [vísu], *er síðast var í inni fyrri ok er in síðarri svá dregin af inni fyrri. Þat heita drǫgur* U. *Þat málsorð, er fyrst er í þessi vísu, er síðast í inni fyrri* W. *Þat málsorð, er fyrst er í þessi vísu, er síðast er í inni fyrri ok er in síðarra svá dregin af inni fyrri. Því heita þat drǫgur* rT. Deze woorden staan in den commentaar op de zestiende strofe van het Háttatal: Het woord, dat het eerst staat in deze strofe: *setr*, is het laatste in de vorige, de vijftiende: *setri*. Deze latere, zestiende strofe is zóó afgeleid van de voorafgaande vijftiende rT hebben twee fouten: *er* is te veel na *síðast* en *síðarra* is fout voor *síðarri*. W heeft *því heita þat drǫgur* overgeslagen, en *ok—fyrri* door verschrijving weggelaten: deze zin en de vorige eindigden beide op *inni fyrri*.

151, 9. Tusschen de strofe, beginnende met *vann kann* — en die, aanvangende met *ok hjaldrreifan* — voegt U een strofe in, die met de woorden *farar snarar* begint. Deze strofe staat in W na de met *skýtr at Skǫglar veðri* beginnende, in r heelemaal aan het eind, in T ontbreekt ze. Möbius, in zijn uitgave van het Háttatal, meent, dat de strofe in U op de juiste plaats staat, ook de uitgevers van de A. M. editie denken zoo. De ontwikkelingsgang is dan: Pz *Farar snarar* als 38ste strofe. U volgt daarin. x verplaatst ze en maakt ze tot 54ste. W volgt x; y zet de strofe achteraan, r en T volgen y. Daar het slot in T verloren is gegaan, ontbreekt de strofe in dit Hs. natuurlijk.

Hier beeindig ik de bespreking van verspreide plaatsen uit de Edda. Mijn bedoeling was aan te toonen, dat de verhoudingen in het overige deel van de Gylfaginning, in het Skáldskaparmál, en in het Háttatal gelijk zijn aan die in de zoo uitvoerig behandelde episoden van Útgarða-Loki, Hymir en Baldr.

De stamboom, aan het slot van hoofdstuk III opgesteld, blijft ook nu geldend. Ik breng er alleen deze verandering in, dat ik nu ook tusschen T en U een stippellijn zet en

daarmee aanduid, dat er contact bestaat tusschen T en U, evenals tusschen r en U, zooals wij reeds aan het slot van hoofdstuk II constateerden. In de vorige hoofdstukken vonden wij geen plaatsen, die ons er toe brachten een invloed van U op T aan te nemen, in dit hoofdstuk wèl (20, 18). Voorts meen ik, dat latere toevoegingen in W, en Wchart., wat betreft het slot van Haustlǫng (men vergelijke in hoofdstuk I de opmerking van Ole Worm in het Utrechtsche Hs.: hic paragrafus deest in majori, d. w. z. meo codice en de fout *myil* TWchart. voor *mælti* r 80, 20 en Finnur Jónsson, Skjalded. I A 18, 11), de úkend heiti, de fornǫfn, de namenversjes en het begin van het Háttatal uit T stammen en ik krijg dus tot slot den volgenden stamboom:

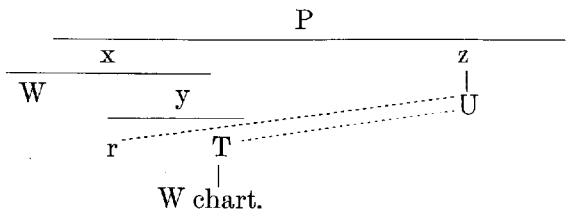

VERBETERINGEN.

Plaats B I 9 brenge men naar A I over, plaats C I 33 naar C II: *en* (r) is fout voor *at* (WT), vgl. C II 37. In de getallen brengen die verplaatsingen een geringe verandering, in de conclusies niet.

Op blz. XXV leze men C II 46 in plaats van C II 53.

TEXT.

De hier volgende afdruk van het Hs. is zoo getrouw mogelijk. De afkortingen zijn opgelost zóó, dat alles, wat niet in letters staat, cursief gedrukt is, terwijl alles, wat in in het Hs. gebruikelijke letters staat, recht gedrukt is. Zoo zijn alle streepjes en traditioneele afkortingsteekens door cursiveeringen weergegeven, hetzij ze in of boven den regel staan, maar alle letters, boven of in den regel, zijn recht gedrukt; staan ze boven den regel, dan is de weggelaten of zijn de weggelatene letters gecursiveerd. De interpunctie is volgens het Hs. De vet gedrukte cijfers aan den kant en de daarbij behoorende streepjes in den tekst geven de bladen en bladzijden van het Hs. aan, terwijl er boven aan elke bladzijde in den afdruk verwezen wordt naar het eerste deel der A. M. uitgave. In drie opzichten is de afdruk niet zuiver: ø geeft, behalve natuurlijk ø, ook weer het teeken o met een haaltje aan de bovenzijde; e geeft, behalve e, ook weer een e met een haaltje aan de onderzijde; door r worden aangeduid het in het Hs. gebruikelijke r-teeken en een, den r-klank aanduidend teeken, dat op een p gelijkt en dat, evenals de beide vorige bijzondere teekens, bezwaarlijk door den druk kan worden weergegeven. Daarom vermeld ik hier de plaatsen, waar een ø in het Hs. staat (op de overige plaatsen staat ø in den afdruk dus voor o met een haaltje), waar e met een haaltje en waar het afwijkende r-teeken:

miøg 1, 7. diuprødol 5, 23. sciøllduₘ 6, 10. børduz 6, 22. ødru 6, 26. høll 7, 3. øllu 7, 15. ønd 7, 19. giøll 8, 4. suₐrthøfda 9, 1. ønguanₙ 9, 8. ødruₘ 9, 12. føgr 22, 7. høndina 23, 3. høfd 24, 3. mardøll 28, 18. allfødr 28, 22. løg 71, 21. gømluₘ 79, 22.

ettir 8, 32. feddi 9, 17. e 17, 17. hresuelgr 18, 23. festa 21, 14. redor 21, 16. esir 22, 21 en 29. mellt 22, 28. esir 23, 2. flerdanₙa 24, 21. bredr 24, 23. vandredi 24, 27. velredoₘ 24, 28. veni 25, 2. fera 25, 3. þrellinₙ 25, 12. vel 27, 3. fer 27, 6. mer 28, 9. bedi 31, 19, ofero 44, 6 et 49, 29. letr 55, 2 le (²) 146, 6; bovendien altijd in e*da*, e*d*a en e*du*r. Een e met een krul er boven vindt men in het Hs. in meti 104, 1.

tár 28, 15. sanₙar 83, 31. tifr 135, 16. biorr 148, 23; bovendien in solari*nnar* 12, 24. In het Hs. staat sola, dan het bijzondere r-teeken en een i er boven geplaatst. Ik heb gemeend dit door solari*nnar* te mogen weergeven.

Alle verdere noodige opheldéringen vindt men in de noten aangeteekend

---